

КАРДИНАЛА ОТ КРЕМЪЛ 1

Тази книга е от поредицата бестселъри „Crime & Mystery“. Най-добрите и най-търсените трилъри, преиздавани в милионни тиражи и филмирани по целия свят.

А Т И К А

„Това е може би най-амбициозният му роман. Един жесток, но безмълвен дуел между двете свръхсили на всички нива. И както винаги той знае всичко...“
New York Times

ТОМ КЛАНСИ

Всички права на българското издание са запазени за АТИКА

150 ЛВ.

ТОМ КЛАНСИ

КАРДИНАЛА ОТ КРЕМЪЛ 1

Превод: Владимир Гъзов

chitanka.info

Джак Райън е все още помощник на заместник-директора по разузнаването в ЦРУ. В Москва текаат преговорите по съкращаване на ракетите със среден обсег. Изведнъж руснаците стават необичайно отстъпчиви. Същевременно шпионските спътници на ЦРУ засичат загадъчен руски секретен обект. Проверката потвърждава, че това е изпитателен полигон за лазерно оръжие, което коренно ще промени съотношението на силите. Американците разработват аналогичен проект.

Шпионските служби и от двете страни трескаво се мъчат да се сдобият с подробностите. Но руснаците първи успяват да засекат източника на американците. И Джак Райън трябва да го изтегли изпод носа на Второ главно. А през това време в САЩ тече несанкционирана операция на КГБ...

Операциите на шпионите, саботьорите и тайните агенти се разглеждат извън рамките на националното и международното право. Следователно те са анатема на всички приети норми на поведение. Въпреки това историята показва, че никоя нация няма да се въздържи от такива дейности, ако те подкрепят жизненоважни интереси.

Фелдмаршал виконт
Монтгомъри
Аламейнски

Разликата между добрия и лошия човек се заключава в избора на каузата.

Уилям Джеймс

На полковник и госпожа Ф. Картър Коб

*... Любов — това е в бури греец
знак,
негаснец и в мъглите, вечно
зрима
звезда е тя за бродещия в мрак,
чиято стойност е
неизмерима...^[1]*

Сонет
116
Уилям
Шекспир

ПРОЛОГ

ЗАПЛАХИ: СТАРИ, НОВИ И НЕПРЕХОДНИ

Наричаха го Стрелеца с лък. Това бе почетно прозвище, въпреки че сънародниците му бяха захвърлили извитите лъкове преди повече от век, веднага щом се запознали с огнестрелните оръжия. Отчасти името отразяваше непреходния характер на борбата. Първият от западните нашественици — понеже така ги възприемаха — бил Александър Македонски. И други тръгнали по неговия път. В края на краищата всички претърпели неуспех. Съпротивата на афганистанските племена се основаваше на ислямската вяра, но безразсъдната смелост на тези мъже беше дотолкова част от родовото им наследство, колкото и техните черни безмилостни очи.

Стрелеца беше едновременно млад и възрастен човек. В тези случаи, когато имаше възможност и му се приискваше да се изкъпе в планинския поток, всеки виждаше гладките мускули на тридесетгодишен мъж. Това бяха мускулите на човек, за когото едно изкачване на хиляди метри височина по голите скалисти върхове беше тъй незабележимо, както слизането до пощенската кутия.

Състарени бяха само очите му. Афганистанците са красив народ, чиито правилни черти и свежа кожа бързо се похабяват от вятъра, слънцето и праха и много често ги правят да изглеждат по-стари, отколкото са в действителност. На Стрелеца вредите не бяха сторени от вятъра. Той бе завършил колеж в една страна, където повечето хора считат, че е достатъчно да можеш да четеш светия Коран, и бе преподавал математика допреди три години. Оженил се твърде млад, както повеляваше обичаят в родината му, той бе станал баща на две деца. Но съпругата и дъщеря му загинали — жертви на ракетите, изстреляни от щурмовия изстребител „Сухой-24“. Синът му изчезнал. След като руснаците сравнили със земята селото на жена му, пристигнали техните сухопътни сили, за да избият останалите живи възрастни и отвлекат всички живи сираци в Съветския съюз, където щяха да получат образование и съответна подготовка. Стрелеца си

спомняше, че всичко бе станало, защото съпругата му пожелала майка ѝ да види своите внуци, преди да умре, и защото един съветски патрул бил подложен на обстрел на няколко километра от селото. В деня, когато научил за това — една седмица след случилото се, — учителят по алгебра и геометрия прилежно подредил учебниците върху бюрото си и потеглил от малкия град Газни за гората. Една седмица по-късно той се завърнал в града след смрачаване с още трима мъже и доказал, че е достоен потомък на рода си, като убили трима съветски войници и взели оръжията им. Стрелеца все още носеше този първи „Калашников“.

Но не заради това го познаваха като Стрелеца. Главатарят на малкия отряд от муджахидини — това означава „борци за свобода“ — бил прозорлив водач и не се отнасял с пренебрежение към новопристигналия, който бе прекарал младостта си в класните стаи и изучавал чуждестранните обичаи. Главатарят не упреквал младежа за първоначалното безверие. Когато учителят се присъединил към групата, имал съвсем повърхностни знания за исляма. Главатарят помнеше горчивите сълзи, които се стичаха като капки роса от очите на младежа, докато техният имам го подготвяше да приеме волята на Аллаха. Не минал месец и Стрелеца станал най-безжалостният и най-ловкият боец в отряда, нагледно показвайки, че изразява божията воля. Тогава водачът избрал тъкмо него да замине за Пакистан, където да се възползва от своите научни и математически знания. И да усвои употребата на ракетите земя-въздух. Първите зенитни ракети, с които спокойният сериозен мъж от „Америкастан“ снабдил муджахините, били съветските САМ-17, известни на руснаците под названието „Стрела“. Тази първа преносима зенитна ракета не била твърде ефективна, ако не се използва с голямо умение. Само малцина умеели да боравят ловко с тях. Учителят по математика бил най-добрият сред тях и благодарение на неговите успехи с руските „стрели“ бойците в отряда започнали да го наричат Стрелеца.

Сега Стрелеца дебнеше с нова зенитна ракета, американската „Стингър“, ала в отряда всички ракети от класа земя-въздух — и не само в отряда, но и в целия район — ги наричаха просто стрели: оръжие за стрелеца с лък. Той лежеше върху един остър като бръснач зъбер на билото на около сто метра под планинския връх, откъдето можеше да наблюдава цялата ледникова долина. До него се намираще

наблюдателят му Абдул. Това име му подходеше: Абдул означава помощник. Юношата носеше две допълнителни ракети за неговото пусково устройство и което е по-важно — по остротата на зрението не отстъпваше на сокол. Очите му горяха с див пламък. Той беше сирак.

Погледът на Стрелеца обхождаше планинската местност, особено линията на хребетите, с едно изражение, което отразяваше хилядолетните битки. Сериозен човек беше Стрелеца. Въпреки своята приветливост той рядко се усмихваше. Не проявяваше интерес, когато му предлагаша нова булка или пък да сподели самотата и мъката с наскоро овдовяла жена. В живота му имаше място само за едно-единствено увлечение.

— Ето там — каза Абдул спокойно, сочейки с ръка.

— Да, виждам.

Боят в долината — не първият през този ден — продължаваше вече тридесет минути: подходящ, момент съветските войници да получат подкрепа от своята вертолетна база, намираща се на двадесет километра отвъд следващата планинска верига. Слънчевите лъчи се отразиха за миг от стъкления нос на вертолета Ми-24 и Стрелеца и помощникът му го забелязаха. Машината се намираше на 10 мили от тях и прелиташе над хребета. Още по-високо и далече над обсега на стингъра кръжеше двумоторният транспортен самолет „Антонов-26“. Той беше пълен с апаратура за наблюдение и радиовръзка, с помощта на която се управляваше боят на земята и във въздуха. Но Стрелеца следеше само Ми-24, щурмови вертолет от клас „Хайнд“, който дори сега получаваше информация от кръжация команден самолет.

Появата на зенитната ракета „Стингър“ се оказа неприятна изненада за руснаците и тактиката на тяхната въздушна поддръжка се променяше ежедневно в стремежа им да се справят с новата заплаха. Долината беше дълбока и много тясна. За да нанесе удар по афганистанските партизани, пилотът трябваше да се спусне право надолу в това скалисто дефиле. Той предпочиташе да остане на голяма височина, поне на хиляда метра над скалите, опасявайки се, че при стрелците в долината може да се намира екип със „Стингър“. Стрелеца наблюдаваше как се приближаваше вертолетът, като през цялото време променяше курса, докато пилотът изучаваше обстановката и избираше маршрут за приближаване. Както и се очакваше, пилотът избра да подходи откъм подветрената страна с цел шумът от ротора да достигне

до афганистанците с няколко минути закъснение, което би могло да изиграе решаваща роля. Радиоприемникът на борда на кръжация самолет се настройваше обикновено на честоти, за които се знаеше, че се използват от муджахидините — така че руснаците да чуят предупреждението за приближаващия вертолет и да засекат местонахождението на стингъра. Абдул наистина носеше радио, но то беше изключено и пхнато в една от гънките на дрехите му.

Стрелеца бавно вдигна пусковото устройство и насочи неговия оптически прицел към приближаващия вертолет. С палеца си той задейства бутона за включване и притисна бузата си до електропроводимата пластинка. Тук такси бе възнаграден от трелите на системата за насочване на пускащото устройство. Пилотът направи оценка на обстановката и взе решение. За да нанесе първия си огневи удар, вертолетът се устреми надолу към далечната страна на долината, немного зад обсега на стингъра. Носът на машината се насочи надолу, а стрелецът, седящ срещу пилота, но малко по-ниско от него, се прицели в мястото, където се водеше бой. Облак от дим се появи в дъното на долината. Съветските войски използваша миномети за обозначаване на неприятелските позиции. Тогава вертолетът промени леко курса си. Настъпи моментът за атаката. Огнени езици се изнизиха от ракетите, окачени под корема на машината, и първият залп се устреми надолу към целта.

Изведнъж друга димна следа се понесе нагоре. Вертолетът мигновено се отклони наляво, избягвайки от устремената към небето струйка дим, която се намираще все още далече, но показваше, че опасността е пред него — или поне пилотът така мислеше. Ръцете на Стрелеца стиснаха пусковото устройство. Вертолетът се спускаше право към него, силуетът му се увеличаваше и излезе от вътрешния кръг на визьора. Сега той бе достижим за стингъра. Стрелеца натисна с палец предния бутон, с което „освободи ракетата от клетката“ и позволи на инфрачервената глава за първи път да засече топлината, изпускана от турбините на Ми-24. Звукът, стигащ до слуха на Стрелеца посредством скулата, притисната до пластинката, се измени. Стингърът вече водеше целта. Пилотът взе решение да нанесе удар по мястото, откъдето бе пусната „зенитната ракета“, и премести вертолета още по-наляво, като промени леко посоката. Докато наблюдаваше внимателно скалите, откъдето бе излязла ракетата, той неволно

развърна вертолета така, че изпускателната тръба се оказа почти право срещу Стрелеца.

Ракетата виеше от нетърпение да се устреми към целта, но Стрелеца все още изчакваше. Той си представи, че е на мястото на пилота, и реши, че руснакът ще подходи още по-близо, преди да открие огън по ненавистните афганистанци. Така и стана. Когато „Хайнд“ се оказа на разстояние хиляда метра, Стрелеца дълбоко пое дъх, съвсем леко вдигна прицела, прошепна кратка молитва за отмъщение и после плавно натисна спусъка.

Тръбата на пусковото устройство подскочи в ръцете му, когато стингърът я напусна; ракетата излетя леко нагоре, преди да поеме пътя си надолу към целта. Острото зрение позволи на Стрелеца да види това въпреки почти невидимите следи, които оставяше след себе си ракетата. Стингърът разгъна мъничките стабилизатори, управляващи полета му, и те мръднаха на част от милиметъра, подчинявайки се на компютъра — електронен мозък, една микросхема с размера на пощенска марка. Наблюдателят, който се намираше високо над тях в самолета Ан-26, успя да забележи мъничкото облаче прах и протегна ръка към микрофона, за да предупреди пилота на вертолета за опасността, но ръката му едва се бе докоснала до него, когато ракетата удари целта.

Ракетата проникна право вътре в един от двигателите и се взриви. Крилатата машина мигновено излезе от строя. Приводният вал към ротора на опашката бе разкъсан от експлозията и „Хайнд“ рязко се завъртя наляво. Пилотът се опита да приведе вертолета в режим на авторотация, докато се мъчеше трескаво да намери долу равно място за приземяване, а в същото време стрелецът излъчи по радиото отчаян зов за помощ. Пилотът изключи двигателите, намали ъгъла на установката на витлата, позволявайки на носещия ротор свободно да се върти от потока въздух, а после, без да откъсва погледа си от една мъничка площадка с размерите на тенискорт, включи бордовата противопожарна система. Подобно на по-голяма част от летците, той се страхуваше най-много от пожар, макар че скоро щеше да разбере колко се е заблуждавал.

Стрелеца наблюдаваше как Ми-24 заби носа си там долу в каменистата вдлъбнатина на петнадесет метра от мястото, където се намираше той. За негова изненада, макар че вертолетът се разпадна на

части, не избухна пожар. Машината се обърна през опашката си, описа във въздуха дъга и птицата замря, като се килна на една страна. Стрелеца се втурна по склона, а Абдул го последва. След пет минути те стигнаха до разбития вертолет.

Пилотът висеше с главата надолу, задържан от коланите, и се бореше с всички сили да се освободи от тях. Изпитваше нетърпима болка, но разбираше, че болка усещат само живите. В новата модификация на вертолета системата за безопасност бе разработена много по-добре, отколкото в предишните. С помощта на тази система и благодарение на изкуството си пилотът съумя да оцелее при падането. Той забеляза, че стрелецът му е имал по-малко късмет. Мъжът пред него висеше неподвижно на обезопасителните колани със счупен врат. Пилотът не разполагаше с време да го разгледа по-внимателно. Остъкленият покрив бе разбит, а неговата метална рамка се беше превърнала в затворническа решетка за летеца. Механизмът за аварийно освобождаване бе повреден; пиропатроните отказаха да действат. Той извади пистолета от кобура на гърдите си и започна да разбива с изстрели металния ковчег — звено след звено. Пилотът се надяваше, че Ан-26 е приел сигнала за бедствие и спасителният вертолет вече лети на помощ. Аварийният му радиопредавател се намираще в джоба на комбинезона и той щеше да го включи веднага щом успееше да се измъкне от разбитата машина. Пилотът си изпоряза ръцете, докато огъваше части от покривния скелет, за да си пробие път. Той отново благодари на съдбата, че животът му не е завършил в един стълб от мръсен пушек, и излезе на скалистата земя.

Беше си счупил левия крак. Острият край на бялата кост стърчеше изпод авиаторския комбинезон; и макар че пилотът не усещаше болки заради шокото състояние, в което бе изпаднал, видът на счупения крайник го изплаши до смърт. Той пхна в кобура изпразнения пистолет и грабна един метален прът, за да се опира на него като на бастун... Трябваше да се маха оттук, колкото се може по-бързо. Подскачайки на здравия крак, пилотът се добра до края на вдлъбнатината и забеляза пътека, която водеше надолу. Само три километра го деляха от своите. Пригответи се за спускане, но долови някакъв шум зад гърба си и се обърна. Само за миг надеждата за спасение изчезна и го обзе ужас — пилотът разбра, че смъртта в горящия вертолет щеше да бъде за него блаженство.

Стрелеца благослови името на Аллаха и изтегли ножа си от канията.

„Не може да е останало много от нея“ — помисли си Райън. Корпусът беше почти цял — поне външно, — но отчетливо се забелязваха грубите шевове на заваряването, не по-малко отчетливо, отколкото бодовете по тялото на чудовищен Франкенщайн.

— Господи, просто е удивително колко огромни изглеждат отвън...

— И колко мънички са отвътре? — попита Марко. В гласа му имаше много тъга. Не толкова отдавна капитан Марко Рамиус от Военноморския флот на СССР беше въвел своя кораб в същия този сух док. Той не бе останал да наблюдава как техници от военноморските сили на САЩ разсичат подводницата, както патолози извършват дисекция на труп, смъквайки от нея ракетите, атомния двигател, хидролокаторите, бордовите компютри, апаратурата за свързка, перископите и дори печките от камбуза, за да ги подложат на анализ в базите, пръснати по цялата територия на Съединените щати. Той бе отсъствал по собствена молба. Ненавистта на Рамиус към съветската система не включваше корабите, построени от нея. Той бе поплавал добре на своята подводница... а „Червеният октомври“ му бе спасил живота.

Той бе спасил и живота на Райън. Джак прокара палец по тънкия белег на челото си и се зачуди дали изобщо са изчистили кръвта му от кабината на кормчията.

— Изненадан съм, че не пожелахте да изведете подводницата — забеляза Райън, като се обърна към Рамиус.

— Не — поклати глава Марко. — Искам само да се простя. Това беше добър кораб.

— Вярно — съгласи се тихо Джак. Той погледна към полуотрмонтираната дупка, която торпедото на „Алфа“-та бе направило в левия борт, и поклати мълчаливо глава. Действително добър, щом ми спаси задника, когато се вряза торпедото. Дватама мъже наблюдаваха безмълвно, без да бъдат смущавани от моряците и морските пехотинци, които охраняваха района от миналия декември.

Сухият док започваше да се изпълва с мръсна вода от река Елизабет, която шумно нахлуваше в огромната бетонна кутия. Тази вечер щяха да изведат подводницата в морето. Шест американски щурмови подводници бяха установили контрол над акваторията — източно от Норфолк — привидно като част от маневри, в които щяха да бъдат включени и няколко надводни кораба. Беше девет часът, на небето нямаше луна. За да се напълни сухият док, бе необходим един час. На борда имаше екипаж от тридесет души. Те щяха да пуснат в ход дизеловите двигатели на подводницата и да я управляват по време на нейното второ и последно плаване — до океанската падина на север от Пуерто Рико, където тя щеше да бъде погребана на дълбочина от седем хиляди и петстотин метра.

Райън и Рамиус наблюдаваха как прииждащата вода залива дървените блокове, които крепяха корпуса, и за първи път от почти година намокри кила на подводницата. Сега водата се вливаше побързо и пълзеше нагоре по товарната ватерлиния от носа до кърмата. Няколко моряци в яркооранжеви спасителни жилетки се движеха по палубата на подводницата, подготвяйки се да освободят четиринадесетте здрави въжета, които стабилно държаха съда.

Самият кораб беше спокоен. „Червеният октомври“ не даваше никакви признаци, че приветства спускането си във водата, своята родна стихия. „Може би знае каква съдба го очаква“ — каза си Райън. Това бе глупава мисъл, но той знаеше, че в продължение на хилядолетия моряците са одушевявали корабите, на които им се е случвало да плават.

Най-накрая подводницата се раздвижи. Водата я поде нагоре заедно с дървените блокове. Чу се приглушеният шум на влекачите — тях по-скоро ги усещаха, отколкото чуваха, — докато корпусът изплаваше бавно, много бавно, разклащайки се на няколко инча.

След няколко минути се съживи дизеловият двигател на кораба и моряци от екипажа и сухия док започнаха да прибират въжетата. В същото време бе снет брезентът, който покриваше обрънатия към морето край на сухия док, и всички видяха мъгла над водата. Бяха избрали идеални условия за предстоящата операция. Условията трябваше да бъдат идеални. Наложиха се флотът да изчака подходящия момент цели шест седмици, докато една безлунна нощ не съвпадна с гъстата мъгла, която тормозеше залива Чесапийк този сезон. Когато бе

изтеглено последното въже, един офицер даде сигнал с бойна тръба от мостика.

— Походен ред! — разнесе се гласът му и моряците на носа прикрепиха гюйса и го издигнаха на флагщока. За първи път Райън забеляза, че това бе съветският гюйс. Усмихна се. Красив жест, помисли си той. В кърмовата част един моряк вдигна съветския военноморски флаг с червена звезда и със знака на Червенознаменния северен флот. Флотът на САЩ, който ревниво зачиташе традициите, отдаде чест на човека, командвал подводницата.

Райън и Рамиус наблюдаваха как подводницата започна да се движи на собствен ход; двата ѝ бронзови винта бавно се въртяха с обратна стъпка, докато тя излизаше заднишком към реката. Един от буксирите ѝ помогна да се завърти на север. Измина още една минута и тя изчезна от погледа; само глухият рев на дизела се разнасяше над покритите с маслени петна води на военноморската база.

Марко се изсекна и мигна няколко пъти. Когато се обърна с гръб към водата, гласът му бе твърд:

— И тъй, Райън, вие долетяхте от Англия, за да присъствате на прощалната церемония?

— Не, пристигнах още преди няколко седмици. Нова работа.

— Мога ли да попитам каква именно? — попита Марко.

— Контрол над въоръженията. Възложиха ми да координирам разузнавателните аспекти при воденето на преговори. Излитаме през януари.

— За Москва?

— Да. Там ще се състои предварително съвещание: определяне на дневния ред, малко техническа работа, неща от този род. Ами вие?

— Аз пък съм в Комитета по нови технически разработки на Бахамските острови. Много слънце и пясък. Вижте какъв загар имам. — Рамиус се усмихна. — Всеки месец идвам във Вашингтон. А сега отлитам обратно след пет часа. Ние работим над проблемите по намаляване на шума — още веднъж се усмихна. — Секретно от особена важност.

— Прекрасно. Ще ми се да ми гостувате вкъщи. Дълга ви обяд, нали не сте забравили? — Джак му връчи визитната си картичка. — Тук е указан телефонният ми номер. Позвънете ми няколко дена, преди да тръгнете, и аз ще уредя нещата с началството. — Райън знаеше, че

Рамиус и неговите офицери са под най-строга охрана от страна на службите за безопасност в ЦРУ. Най-учудващото е — помисли си Джак, — че досега никой нищо не узна за произшествието. Няма изтичане на информация. Нито един репортер от средствата за масова информация нищо не подуши и ако наистина безопасността се осигурява толкова ефективно, вероятно руснаците не подозират нищо за съдбата на своята ракетна подводница „Червеният октомври“. Сега тя се насочва на изток, мислеше си Джак, за да премине над тунела „Хемптън Роуд“. Приблизително един час след това подводницата щеше да се потопи и да поеме на югоизток.

Тъгата му, свързана със съдбата на подводницата, се смекчаваше при мисълта за нейното предназначение. Той си спомни за реакцията си преди една година, когато влезе в ракетното отделение на подводницата и за първи път се озова в непосредствена близост с тези ужасни неща. Джак беше съгласен, че ядреното оръжие поддържа мира на планетата — ако това положение може да се нарече мир, — но подобно на по-голяма част от хората, които се замислят над тези проблеми, той се надяваше, че ще бъде намерен някакъв по-съвършен начин. „Е, и какво ще стане, ако в света има една подводница, двадесет и шест ракети и сто осемдесет и две бойни глави по-малко?“ — си каза Райън. От статистическа гледна точка не е много.

И все пак е начало.

На разстояние десет хиляди мили на изток и две хиляди и четиристотин метра надморска височина проблемът се състоеше в необичайните климатични условия. Мястото се намиреше в Таджикската съветска социалистическа република. Вятърът духаше от юг и все още носеше влага, която падаше във вид на неприятен ситен дъжд. Скоро щеше да дойде зима, истинска зима, настъпваща рано в този край, непосредствено след жаркото и задушно лято, и това, което се сипе от небето, щеше да бъде бяло и леденостудено.

Работниците бяха предимно млади и усърдни членове на Комсомола. Те бяха доведени тук да помогнат за завършването на строителен обект, започнат в началото на 1983 година. Един от тях, аспирант от Московския държавен университет, завършващ дисертация по физика, изтри мокрите си от дъжда очи и се изправи, за

да разкърши уморения си гръб. Нима така трябва да се използва многообещаващ млад инженер, помисли си Морозов. Вместо да си играе с тези геодезически инструменти, той би могъл сега да се занимава с конструирането на лазери в лабораторията. Но на него му се искаше най-накрая да стане пълноправен член на КПСС и най-важното — да се отърве от военната служба. Съчетанието от аспирантурата и активността по комсомолска линия можеше да му помогне много за постигането на тази цел.

— Е, как е? — обърна се един от ръководителите на обекта към Морозов. Той бе строителен инженер, който се считаше за специалист по бетона.

— Мисля, че точката е избрана правилно, другарю инженер.

По-възрастният мъж се наведе и погледна през обектива на теодолита.

— Да, така е — отвърна той. — И слава богу, това е последната точка.

Отекна далечен взрив и двамата подскочиха. Сапъори от Съветската армия взривиха още една стърчаща скала извън границите на обекта, заобиколен от всички страни с ограда. Не е нужно непременно да си военен, за да разбереш за какво се върши всичко това, помисли си Морозов.

— Ти, младежо, доста добре се оправяш с оптичните прибори. Може би ще станеш строителен инженер като мен? И ще строиш полезни за държавата обекти.

— Не. Аз се занимавам с физика на високите енергии, предимно с лазери. Те също носят полза на държавата.

Мъжът изсумтя и поклати глава.

— Тогава е възможно отново да дойдеш тук. Бог да ти е на помощ.

— А, така ли...

— Все едно не си чул нищо от мен — прекъсна го инженерът с твърд глас.

— Разбирам — отговори Морозов спокойно. — Така и подозирах.

— Трябва да внимаваш, когато изразяваш такива подозрения — изтърси инженерът, като се заоглежда.

— Оттук ще бъде много удобно да се наблюдават звездите — забеляза Морозов, надявайки се на съответстващия отговор.

— Кой знае — отвърна инженерът с многозначителна усмивка.

Морозов се постара да прикрие своята. Значи неговата догадка се оказа вярна. Те бяха изчислили разположението на шестте точки за огледала, намиращи се на равно разстояние от централна точка, разположена в сградата, охранявана от часови с автомати. Той знаеше, че подобна точност може да има в два случая: или при астрономическите наблюдения, при които се усилва светлината, падаща на земната повърхност, или пък когато в космоса се изпраща концентрирана светлина от повърхността на земята. Младият учен стигна до извода, че това е мястото, където би желал да работи. Това бе мястото, което щеше да промени света.

[1] Превод на Владимир Свинтила. ↑

1.

ПРИЕМЪТ НА ДЕЛЕГАЦИЯТА

Вършеха работа. От всякакъв вид. Всички я познаваха. Всички бяха част от нея. Всички имаха нужда от нея. И все пак всички по един или друг начин се стараеха да попречат на успешния ѝ завършек. За всеки човек там, в Георгиевската зала на Големия Кремълски дворец, двойната игра беше най-обикновена част от живота.

Участниците бяха предимно руснаци и американци и се разделяха на четири групи.

Първо: дипломатите и политиците. Човек можеше да ги отличи достатъчно лесно по добре ушитите костюми, умението да се държат, готовността да се усмихват механически с усмивките на работи и отличната дикция, която издържаше дори след много алкохолни наздрависи. Там те бяха господарите, съзнаваха го и го показваха с цялото си поведение.

Второ: военните. Не биха могли да се водят преговори по разоръжаването без хората, които контролират оръжията, които ги поддържат, изпитват, гледат, като през цялото време се мъчат да убедят себе си, че политиците, под чийто контрол се намира самата военна машина, никога няма да дадат заповед за изстрелване. Военните в своите униформи стояха на малки еднородни групи по националност и род войска — всеки сграбчил полупълна чаша и салфетка, — докато безстрастните и безизразни очи шареха из помещението, сякаш търсеха заплаха в едно непознато полесражение. А за тях то беше точно такава: една безкръвна битка, която щеше да определи истинските заплахи, ако политическите господари някога изтърват контрола над ситуацията, загубят самообладание, изгубят чувството за перспектива — накратко, ако станат неспособни да вземат мерки за избягване на разточителното прахосване на младежка жива сила. Военните не се доверяваха на никого освен един на друг и в някои случаи вярваха повече на своите врагове с различно оцветени униформи, отколкото на своите елегантно облечени господари. Поне

познаваха позицията на потенциалния противник, докато същото не можеше да се каже за политическите дейци, дори за собствените. Военните разговаряха помежду си спокойно, като винаги следяха кой ги слуша, и от време на време спираха да глътнат набързо от чашата и да хвърлят още един поглед из помещението. Те бяха жертвите, но също така хищниците, може би — кучетата, държани на каишки от хората, които считаха себе си за господари на събитията.

На военните им бе трудно да повярват и в това.

Трето: журналистите. Те също можеха да бъдат разпознати по дрехите, които бяха винаги смачкани от прекалено честото разопаковане и опаковане в самолетните куфари — много малки за багажа, който носеха. На тях им липсваха финесът и лустрото на политиците и стереотипните усмивки, които се заместваха от любопитните погледи на деца, обагрени с цинизма на безпътния живот. Те държаха чашите си предимно в лявата ръка заедно с малък бележник вместо хартиена салфетка, докато писалката се намираще полускрита в дясната. Кръжаха из залата като грабливи птици. Някой ще намери някого, който желае да говори. Други забелязваха това и се втурваха да попият жадно информацията. Един случаен наблюдател можеше лесно да оцени колко е интересна информацията по бързината, с която репортерите се преместваха от един източник на друг. В този смисъл американските и въобще западните журналисти много се различаваха от своите съветски колеги, по-голямата част от които се навъртаха близо до своите повелители, подобно на привилегировани рицари от далечното минало — както да покажат своята преданост към партията, така и да служат като буфери срещу любопитството на своите чуждестранни колеги. Но същевременно те бяха публиката в този театрален спектакъл.

На четвърто място идваше последната група, невидимата, тези, които никой не можеше да разпознае лесно. Това бяха разузнавачите и агентите на контраразузнаването, които ги преследваха. Те се различаваха от офицерите от охраната, които наблюдаваха всеки с подозрение, притискайки се до стените на залата, и бяха толкова невидими, колкото сервитьорите, обикалящи с тежки сребърни подноси, върху които блестяха кристални чаши за водка и шампанско, поръчани навремето от императорския двор на Романови. Някои от сервитьорите бяха агенти на контрашпионажа, разбира се. Те трябваше

да обхождат залата с наострен слух, надявайки се да доловят късче от разговор, може би шепот или дума, които не съответстват на духа на приема. Това не беше лесна задача. В един ъгъл струнен квартет изпълняваше камерна музика, която, изглежда, никой не слушаше, но тя е характерен белег за дипломатическите приеми и да се мине без нея, би направило лошо впечатление. После съществуваше глъчката от човешките гласове. Присъстваха над сто човека и всеки от тях говореше поне през половината от времето. Тези, които бяха близо до квартета, трябваше да се надвикват с музиката, за да бъдат чути. Целият този сборен шум изпълваше един бален салон с размери шестдесет метра на дължина и двадесет метра на ширина — с паркетен под и твърди гипсови стени, които отразяваха шума, усилвайки го, докато стигне до едно ниво, което би повредило слуха на малко дете. Разузнавачите използваха невидимостта си, за да се превърнат в призраци на празненството.

Но разузнавачите действително присъстваха тук. Всички го знаеха. В Москва всеки може да ти разказва за шпиони. Ако се срещаш с чужденци повече или по-малко редовно, разумно е да съобщиш за това. Ако случайно се срещнеш с чужденец, макар и един път, а в това време наблизко премине служител от московската милиция или армейски офицер с куфарче в ръка, ще те огледат и ще ти обърнат внимание. Повърхностно или не — времената се бяха променили след Сталин, но Русия си оставаше Русия и недоверието към чужденците и техните идеи беше много по-старо от всякаква идеология.

Повечето от присъстващите в залата си мислеха за това, без да го имат наистина предвид — изключение правеха само тези, които действително играеха тази особена игра. Този проблем не безпокоеше много дипломатите и политиците, които имаха навика да си цедят думите. За журналистите това бе една невероятно забавна игра, която не ги засягаше истински, макар че всеки западен журналист е считан *ipso facto*^[1] за шпионин от съветското правителство. Военните размишляваха за това повече от всички. Те познаваха значението на разузнавателната информация, имаха голяма нужда от нея, ценяха я, а презираха тези, които я събираха, защото ги считаха за крадливи същества.

Кои бяха разузнавачите?

Разбира се, тук имаше една шепа хора, които не попадаха в нито една лесно определима категория — или, обратното, принадлежаха към няколко от тях.

— А как намирате Москва, доктор Райън? — попита един руснак. Джак отклони погледа си от красивия часовник с фигурата на свети Георги, който разглеждаше.

— Страхувам се, че ми се стори студена и мрачна — отвърна Райън, като си сръбна от шампанското. — Наистина ние нямахме голяма възможност да разгледаме града. — Нито щяха да имат. Американската делегация пребиваваше в Съветския съюз само малко повече от четири дни и щеше да отлети за страната си на следващия ден след приключването на техническото заседание, което предшестваше пленарното.

— Много жалко — забеляза Сергей Головко.

— Да — съгласи се Джак. — Ако цялата ваша архитектура е толкова добра, бих желал да разполагам с няколко дни, за да ѝ се полюбувам. Строителят на тази сграда е имал вкус. — Той кимна одобрително към светещите бели стени, куполовидния таван и позлатените украшения. В действителност той смяташе всичко това за претрупано, но знаеше, че руснаците имат национална склонност да прекаляват с много неща. За руснаците, които рядко са имали достатъчно от каквото и да било, „да имаш достатъчно“, означаваше да имаш повече от другите — за предпочитане повече от всички други. Райън считаше този подход за признак на национален комплекс за малоценност и си припомни, че хора, които чувстват себе си като малоценни, изпитват патологично желание да опровергават собствените си представи. Този фактор преобладаваше във всички аспекти на процеса по контрола над въоръженията, измествайки чистата логика като база за постигане на споразумение.

— Упадъкът на Романови — отбеляза Головко. — Всичко това е дошло от потта на селяните.

— Ами поне малко от техните данъци е отишло за нещо красиво, безвредно и безсмъртно. Ако питате мен, то си струва повече, отколкото да се купуват грозни оръжия, които остаряват след няколко години. Имам една идея, Сергей Николаевич — да пренасочим средствата, изразходвани за съперничество във военнополитическата

сфера, към създаване на красиви неща, вместо да ги прахосваме за ядрени оръжия.

— Значи вие сте доволни от постигнатите резултати?

Отново работа. Райън повдигна рамене и продължи да разглежда залата.

— Предполагам, че уточнихме дневния ред. Сега тези действащи лица ей там, до камината, ще трябва да изработят подробностите.

Той заби очи в един от огромните кристални полилеи. Интересно, колко ли години и човешки усилия са били необходими, за да се изработи това, помисли си Райън; вероятно е било доста забавно да се окачи нещо, което тежи колкото малка кола.

— А доволен ли сте от въпроса за проверките?

Потвърждава се, с едва забележима усмивка реши Райън, Головка работи в ГРУ „Националните технически средства“ е термин, обхващащ разузнавателните спътници и другите методи за наблюдение на чуждестранни държави. В Америка те бяха към ведомството на ЦРУ, но в Съветския съюз принадлежаха на ГРУ, съветското военно разузнаване. Въпреки колебливото споразумение по принцип за инспекция на място основното бреме за проверка на изпълнението на споразуменията щеше да легне върху разузнавателните спътници. А това бе в компетентността на Головка.

Не беше особена тайна за никого, че Джак работеше в ЦРУ. Не се налагаше; той не беше оперативен офицер. Неговото прикрепяне към преговорите по разоръжаването бе напълно логично. Сегашното му назначение бе свързано с контрола на някои стратегически ракетни системи вътре в Съветския съюз. Преди подписването на дадено споразумение по разоръжаването всяка от двете страни трябваше да се справи с дълбоко вкоренената параноя и да се убеди, че другата не се готви да ѝ изиграе някой мръсен номер. Джак съветваше ръководителя на делегацията относно преговорите, когато, припомни си Райън, той си даваше труд да го слуша.

— Контролът по изпълнението на споразуменията — отговори той след кратък интервал — е много сложен технически проблем. Страхувам се, че наистина не съм достатъчно компетентен по него. Какво мислят вашите хора относно предложенията ни за ограничаване на системите с наземно базиране?

— Ние зависим от нашите ракети с наземно базиране повече, отколкото вие — каза Головко. Гласът му стана по-предпазлив, като започнаха да обсъждат мъчнотиите на съветската позиция.

— Не разбирам защо не придавате такова значение на подводниците, каквото им гласуваме ние?

— Надеждността, както добре знаете.

— Ах, по дяволите! Подводниците са надеждни. — Джак му пусна мухата и заразглежда отново часовника. Той беше величествен. На него имаше изобразена сцена: някакъв приличащ на селянин човек подава сабя на един младеж и го изпраща да се бие, махайки му с ръка за сбогом. Идеята не е съвсем нова, помисли си Джак: един стар пръч казва на младото яре да иде на заколение.

— Ние имахме няколко произшествия. Съжалявам, че трябва да го кажа.

— Да, тази „Янки“, която потъна край Бермудските острови.

— А другата?

— А? — Райън се обърна назад. Направи сериозно усилие да не се засмее.

— Моля, доктор Райън, не обиждайте моето разузнаване. Вие познавате историята с „Красный Октябрь“ толкова добре, колкото и аз.

— Как се казваше? О, да „Тайфун“, който вашите момчета загубиха край Каролина. Тогава бях в Лондон. Изобщо не ме запознаха.

— Мисля, че двата инцидента илюстрират проблема, пред който сме изправени ние, руснаците. Не можем да се доверим на нашите подводници напълно, както вие разчитате на вашите.

— Хм. — Да не вземе да спомене и за командирите, каза си наум Райън, внимавайки да не позволи на лицето си да издаде нещо.

Головко настоя:

— Но мога ли да ви задам един въпрос по същество?

— Стига само да не очаквате отговор по същество — усмихна се Райън под мустак.

— Ще има ли вашето разузнаване възражения срещу предложението по проектодоговора?

— Ами как бих могъл да знам за това? — Джак замлъкна. — Какво ще кажете за вашето?

— Нашите органи на Държавна сигурност вършат това, което им се нареди — увери го Головко.

Правилно, каза си Райън.

— В нашата страна, ако президентът реши, че договорът по разоръжаването му харесва, и мисли, че може да го прокара през Сената, няма значение какво мислят ЦРУ и Пентагонът.

— А вашият военнопromишлен комплекс... — Головко прекъсна Джак.

— Боже Господи, вашите момчета наистина обичат да залагат на този кон, нали? Сергей Николаевич, вие би трябвало да знаете това по-добре.

Но Головко беше офицер от военното разузнаване и можеше и да не знае. Райън много късно се сети. Степента, в която Америка и Съветският съюз не се разбираха един друг, бе толкова забавна, колкото и извънредно опасна. Джак не знаеше дали разузнавателната общност тук се опитва да изкара наяве истината, както прави сега ЦРУ, или просто казва на своите господари това, което искат да чуят — както често бе правило ЦРУ в миналото... Вероятно второто, помисли си той. Руските разузнавателни служби са без съмнение политизирани, също както по-рано бе ЦРУ. Едно хубаво нещо стори съдията Мур: той работи дяволски упорито да сложи край на това. Но съдията нямаше особено желание да стане президент — което го правеше различен от неговите съветски колеги. Един ръководител на КГБ тук стигна до върха и поне още един друг се опита да го направи. Това превръщаше КГБ в политическа креатура, което засягаше неговата обективност. Джак глътна от питието си и въздъхна. Проблемите между двете страни нямаше да свършат, ако всички неверни представи бъдат погребани, но поне нещата можеха да станат по-управляеми.

Може би. Райън не можеше да не си признае, че подобна панацея ще бъде погрешна, както всички останали, но в края на краищата никой още не се бе опитал да я приложи на практика.

— Мога ли да ви направя едно предложение?

— Естествено.

— Да зарежем професионалния разговор и да ми разкажете за тази зала, докато се наслаждавам на шампанското. — Това ще спести и на двама ни маса време, когато пишем утре отчети за състоялия се разговор, помисли си Райън.

— Може би бих могъл да ви доставя малко водка?

— Не, благодаря, тази пенлива течност е великолепна. Местно ли е?

— Да, от Грузия — каза Головко с гордост. — Мисля, че е по-добро от френското.

— Не бих имал нещо против да занеса няколко бутилки вкъщи — съгласи се Райън.

— Разчитайте на мен — обеща Головко, а в смеха му прозвуча чувство на удоволствие от силата. — И тъй, дворецът е завършен през 1851 година и е струвал единадесет милиона рубли, една доста внушителна за времето си сума. Това е последният голям дворец, който изобщо е построен, и мисля, че е най-добрият...

Райън не беше единственият, който обикаляше из залата, разбира се. Повечето хора от американската делегация досега не я бяха виждали. Отегчени от скучната обстановка на приема, руснаците ги развеждаха и показваха забележителностите. Няколко души от посолството се влачеха подир тях и небрежно разглеждаха нещата.

— И тъй, Михаил Семьонович, какво мислиш за американските жени? — попита министърът на отбраната Язов своя помощник.

— Тези, които идват насам, не са привлекателни, другарю министър — отвърна полковникът.

— Кльоцави са... да, бях забравил, че вашата хубава Елена беше също слаба. Прекрасна жена беше тя, Михаил Семьонович.

— Благодаря, че ми напомняте, Дмитрий Тимофеевич.

— Здравейте, полковник — каза една от американските дами на руски.

— А, да, госпожо...

— Фоли. Ние се виждахме на хоккейния мач миналия ноември.

— Ти познаваш тази жена? — попита министърът помощника си.

— Моят племенник, не, моят праплеменник Михаил, правнук на сестрата на Елена, играе в детската хоккейна лига и аз бях поканен на мач. Оказа се, че са пуснали един империалист в отбора — отговори той, повдигайки вежди.

— Синът ви добре ли играе? — попита маршал Язов.

— Той е на трето място по отбелязани голове в лигата — отвърна госпожа Фоли.

— Чудесно! Трябва да останете в нашата страна и синът ви ще може да играе за ЦСКА, когато порасне — засмя се Язов. Той имаше четирима внуци.

— Съпругът ми работи в посолството. Той е ей там и се занимава с журналистите, но важното е, че дойдох тук тази вечер. Никога не съм виждала подобно нещо през целия си живот — лееше тя словата си, изпадайки във възторг. Очите ѝ светеха и подсказваха за няколко чаши от нещо. Вероятно шампанско, помисли си министърът. Изглежда, ѝ харесва шампанското, но е доста привлекателна и си е дала труда да научи много добре езика, нещо твърде необичайно за американците. — Подът е толкова красив, че е престъпление да вървиш по него. Ние нямаме нищо подобно.

— Вие никога не сте имали царе и това ви е късметът — отговори Язов като добър марксист. — Но като руснак трябва да призная, че те действително са притежавали вкус към красивото.

— Не съм ви виждала на други мачове, полковник — каза тя, като се обърна към Филитов.

— Нямам време.

— Но на вас ви провървя! Отборът спечели срещата онази вечер, а Еди вкара гол и направи асистенция.

Полковникът се усмихна:

— А пък нашият малък Миша получи две наказания за вдигане на стик.

— На вас е кръстен, нали?

— Да.

— Вие не носехте тези, когато ви видях. — Госпожа Фоли посочи трите златни звезди на гърдите му.

— Може би не бях свалил шинела.

— Той винаги е с тях — увери я маршалът. — Човек винаги носи звездите на Герой на Съветския съюз.

— Това също като нашия медал на честта ли е?

— Двата са горе-долу равностойни — отговори Язов вместо своя помощник. Той не можеше да си обясни защо Михаил Семьонович е толкова скромнен с наградите. — Полковник Филитов е единственият жив човек, който е спечелил три в боя.

— Наистина ли? Как така се печелят три?

— Сражавах се с немците — отвърна кратко полковникът.

— Убивал е немци — каза Язов по-безцеремонно. Когато Филитов е бил един от най-блестящите офицери на Червената армия, маршалът е носел просто лейтенантски пагон. — Михаил Семьонович е един от най-добрите танкисти за всички времена.

Полковник Филитов наистина се изчерви.

— Аз изпълнявах воинския си дълг като много хора през тази война.

— Баща ми също получи отличия през войната. Ръководел е две операции за спасяване на хора от лагери за военнопленници във Филипините. Той не обичаше много да говори за това, но бяха го наградил с куп медали. А вие разказвате ли на децата си за тези блестящи звезди?

Филитов се скова за момент. Язов отговори вместо него:

— Синовете му починаха преди известно време.

— Ох, ох, полковник, извинете ме! — възкликна госпожа Фоли съвсем искрено.

— Това беше отдавна — усмихна се той. — Спомням си добре сина ви от играта. Прекрасно момче. Обичайте децата си, драга госпожо, защото днес ги имате, утре може да ги нямате. Моля да ме извините за момент. — Филитов се отдалечи към другите зали. Госпожа Фоли погледна министъра. По красивото ѝ лице се изписа съчувствие.

— Господине, няхах намерение...

— Не е възможно да сте знаели. Михаил Семьонович загуби децата си преди много години, а после и жена си. Аз се запознах с нея, когато бях младеж още — едно хубаво момиче, балерина от театър „Киров“. Много тъжно, ала ние руснаците сме свикнали с голямата тъга. Но стига за това. В кой отбор играе синът ви? — Интересът на маршал Язов към хокея се увеличи неимоверно много пред хубавото младо лице на тази жена.

След минута Филитов се озова в тоалетната. Американците и руснаците ги изпращаха в различни помещения, разбира се, и полковникът се намираше сам в това, което някога е било личен клозет на княз или може би на метреса на царя. Изми ръцете си и погледна в огледалото с позлатена рамка. Имаше само една мисъл в главата си: „Отново. Друга задача.“ Полковник Филитов въздъхна и си оправи дрехите. След няколко мига той се завърна на арената.

— Простете — каза Райън. Обръщайки се, той се бе сблъскал с един възрастен господин в униформа. Головко каза нещо на руски, което Райън не разбра. Офицерът пък изрече нещо, звучащо като учтивост, и се отдалечи, забеляза Райън, към министъра на отбраната.

— Кой е този? — попита Джак своя руски събеседник.

— Полковникът е личен помощник на министъра — отвърна Головко.

— Не е ли малко стар за полковник?

— Той е герой от войната. Ние не караме такива хора насила да се пенсионираат.

— Мисля, че е съвсем справедливо — съгласи се Джак и се обърна назад, за да чуе разказа за тази част от залата. След като изчерпаха всичко за Георгиевската зала, Головко въведе Джак в съседната — „Свети Владимир“. Той изрази надежда, че следващия път двамата ще се срещнат именно тук, после обясни, че Владимировската зала е отредена специално за подписване на договори. Двамата разузнавачи вдигнаха тост за това.

Приемът се разпръсна скоро след полунощ. Райън седна в седмата лимузина. Никой не говореше по пътя към посолството. Всички усещаха алкохола, освен това в Москва се избягваха разговори в коли. В тях лесно се монтира подслушвателна апаратура. Двама мъже заспаха и сам Райън едва не задряма. Поддържаше го буден единствено мисълта, че ще излетят само след пет часа и ако сега не се унесеше в сън, може би щеше да се чувства достатъчно уморен, за да спи в самолета — едно умение, което бе придобил напоследък. Смени си дрехите и слезе в бюфета на посолството да пие кафе. То щеше да е достатъчно, за да го поддържа бодър няколко часа, докато си приготви бележките.

Нещата се развиваха учудващо добре през последните четири дни. Дори може би прекалено добре. Джак знаеше, че средният резултат е съставен от случаи, когато нещата са вървели добре, и от случаи, когато нещата са вървели лошо. Проектодоговорът беше върху масата. Както при всички проектодоговори напоследък руснаците възнамеряваха да го направят повече инструмент за водене на преговори, отколкото документ, произлязъл от преговори. Неговите

подробности бяха вече в пресата и някои членове на Конгреса правеха изявления, че сделката е справедлива, и питаха, защо САЩ не са съгласни?

Действително, защо не се съгласим, помисли си Райън с иронична усмивка. Проверките. Това е едната причина. Другата... има ли друга? Добър въпрос. Защо руснаците промениха толкова много своята позиция? Беше очевидно, че генералният секретар Нармонов желае да се намалят военните разходи, но въпреки всички обществени схващания за противното ядрените оръжия не са най-подходящите за тази цел. Те излизат много евтини, като се има предвид тяхната мощност. По себестойността си те са много ефективни за масово изстребление на хора. Макар че ядрената глава и нейната ракета са скъпо струващи съоръжения, те са много по-евтини от танкове и самолети с равностойна разрушителна сила. Желаете ли Нармонов искрено да снижи опасността от ядрена война? Но тази опасност не идваше от оръжията; както винаги тя идваше от политиците и техните грешки. Не е ли това просто символ. Много е по-лесно за Нармонов, припомни си Джак, да създаде символи, отколкото реални стойности. Ако е символ, към кого е насочен?

Нармонов притежаваше талант да влияе и лично обаяние, което произлизаше от поста му, ала още повече от самата личност. Що за човек е той? Към какво се стреми? — помисли си Райън намръщено. Но това не беше в неговия ресор. Друг екип на ЦРУ изучаваше политическата уязвимост на Нармонов — точно тук, в Москва. Неговото далече по-лесно задължение беше да си създаде представа за техническата страна. Далеч по-лесно може би, но той не знаеше още как да отговори на собствените си въпроси.

Головко се намираще вече в своя кабинет и мъчително пишеше ръкописния си отчет. Той отбеляза, че Райън ще подкрепи, макар и неохотно, проектопредложението. Тъй като Райън имаше благословията на директора, това навярно означаваше, че ЦРУ ще стори същото. Офицерът от разузнаването остави писалката за момент и си изтри очите. Да се събуди с махмурлук беше доста неприятно, а това, че трябваше да остане буден тъй дълго, та да посрещне изгрева, бе извън задълженията на съветския офицер. Интересно, помисли си

той, защо неговото правителство излезе с такова предложение и защо американците тъй охотно се съгласиха. Дори Райън, който навярно е добре осведомен? Какво имат американците предвид? Кой кого надхитря?

Ето тук възникваше главният въпрос.

Той отново си помисли за Райън — обекта на задачата му от предишната вечер. Доста напреднал в йерархията, заемащ длъжност, равностойна на полковник от КГБ или ГРУ, Райън беше само на тридесет и пет години. Какво е направил, та се е издигнал толкова високо? Головка вдигна рамене. Вероятно благодарение на връзки — едно обстоятелство толкова важно във Вашингтон, колкото в Москва. Той беше смел, това го показва случаят с терористите преди близо пет години. Също беше и домошар, нещо, което руснаците уважават повече, отколкото техните американски колеги биха повярвали — то предполага стабилност, а това на свой ред говори за предсказуемост. Преди всичко, помисли си Головка, Райън е добър аналитик. Тогава защо не се противопоставя на един пакт, който би облагодетелствал повече Съветския съюз, отколкото Америка? „Вярна ли е нашата преценка?“ — написа той. Дали американците не знаят нещо, което ние не подозираме. Това беше въпросът. Или още по-ясно: знаеше ли Райън нещо, което Головка не знаеше? Полковникът се намръщи, после се сети за това, което той знае, а Райън — не. Полуусмивка се появи на лицето му. Това бе част от голямата игра. Най-голямата игра.

— Навярно сте вървели цяла нощ.

Стрелеца кимна сериозно и свали чувала, който бе огъвал плещите му в продължение на пет дни. Той тежеше почти толкова, колкото този, който носеше Абдул. Офицерът от ЦРУ забеляза, че младежът е на път да рухне. И двамата седнаха на възглавници.

— Ще пиете ли нещо? — попита офицерът. Той се казваше Емилио Ортис. Произходът му беше толкова объркан, че можеше да мине за местен жител на всяка кавказка република. Само на тридесет години, той имаше среден ръст, добро телосложение и мускули на плувец. Благодарение на добрите си физически данни спечели стипендия за един колеж в Америка, където получи научна степен по езици. Ортис имаше рядка дарба в тази област. След двуседмично

потапяне в даден език, диалект или акцент той можеше да мине за местен човек навсякъде по света. Той също бе състрадателен и уважаваше обичаите на хората, с които работеше. Това означаваше, че напитката, която предлага, не бе — можеше да не е — алкохолна. Тя беше ябълков сок. Ортис следеше с поглед как гостът отпива с целия финес на познавач на вина, който дегустира нов тип бордо.

— Аллах да благослови този дом — каза Стрелеца, когато довърши първата чаша. Да изчака с разговора, докато изпие ябълковия сок, бе толкова рядко явление, колкото рядко му се случваше да се шегува. Ортис видя умората, изписана по лицето на мъжа, макар че тя не се проявяваше по никакъв друг начин. За разлика от младия си носач Стрелеца изглеждаше неуязвим за такива обикновени човешки изпитания. В действителност не беше така, но Ортис разбираше, че силите, мотивиращи поведението му, потискаха неговата човешка природа.

Двамата мъже бяха облечени почти еднакво. Ортис разглеждаше облеклото на Стрелеца и беше поразен от парадоксалното сходство с индианците апахи в САЩ и Мексико. Един от неговите прадеди бил офицер под командването на Терасас, когато мексиканската армия най-сетне разгромила Викторио в планината Трес Кастилиос. Афганистанците също носеха груб панталон под парчето плат, което виси над бедрата. Те също бяха обикновено дребни, но ловки бойци. И те използваша пленниците за шумно забавление, чиито инструменти бяха ножовете. Той погледна камата на Стрелеца. За какво ли му служи, помисли си той. В края на краищата реши, че е по-добре да не знае.

— Желаете ли нещо за ядене? — попита служителят от ЦРУ.

— Яденето може да почака — рече Стрелеца, като пресегна за чувала. Той и Абдул бяха докарали две натоварени камили, но за най-важния материал щеше да стигне и само неговата раница.

— Изстрелях осем ракети. Поразих шест апарата, но един от тях имаше два двигателя и успя да избяга. От петте, които унищожих, два бяха хеликоптери и три изтребители бомбардировачи. Първият свален от нас хеликоптер бе от новия тип 24, за който ни бяхте казали. Вие се оказахте прав. Той наистина има ново оборудване. Ето част от него.

Ирония на съдбата — каза си Ортис, — да оцелее тази тъй чувствителна апаратура при такъв страшен удар, който е довел до

гибелта на екипажа. Докато наблюдаваше, Стрелеца му показва шест зелени монтажни платки от лазерното устройство за насочване към целта, което бе станало стандартно оборудване за Ми-24. Капитанът от американската армия, който мълчаливо седеше в сянката до този момент, сега излезе напред, за да ги разгледа. Ръцете му направо трепереха, като пресегна за тях.

— Не носите ли и лазера? — попита капитанът на развален пуцу^[2].

— Да, но той е силно повреден. — Афганистанецът се обърна. Абдул вече хъркаше. Стрелеца за малко не се усмихна, но се сети за сина си... И Ортис се чувстваше потиснат. Той имаше един рядък шанс, че е взел под свое ръководство такъв образован партизанин като Стрелеца. Навярно е бил добър учител, помисли си Ортис, но никога няма да може да преподава отново. Войната бе променила напълно и необратимо живота на Стрелеца — като смъртта. Колко напразни и безсмислени загуби...

— А новите ракети? — попита Стрелеца.

— Мога да ти дам десет. Един малко подобрен модел с допълнителен радиус на действие от петстотин метра. А също още няколко димни ракети.

Стрелеца кимна сериозно и ъгълчетата на устата му мръднаха в едно положение, което в други времена щеше да е началото на усмивката.

— Може би сега ще мога да свалям транспортни самолети. Димните ракети вършат много добра работа, приятелю. Всеки път те привличат нашествениците по-близо до мен. Те още не са разбрали какво означава тази тактика.

Той казва „тактика“, забеляза Ортис, вместо трик. Сега се кани да сваля транспортни самолети и иска да убива стотици руснаци едновременно. Господи, какво са направили от този човек! Офицерът от ЦРУ поклати глава. Това не бе негова грижа.

— Ти си смазан от умора, приятелю. Трябва да починеш. Можеш да ядеш по-късно. Моля те, уважи гостоприемството на дома ми, като отдъхнеш тук.

— Вярно — съгласи се Стрелеца и след две минути заспа.

Ортис и капитанът се заеха да систематизират снаряжението, което им беше донесено. Заедно с такива неща, каквито бяха виждали

по-рано, тук имаше кодови таблици за радиопредавания и ръководство за поддръжка на лазерната апаратура на Ми-24. До обяд всичко бе описано и Ортис започна приготовления за предаването на материалите в посолството, откъдето те щяха да бъдат откарани незабавно с въздушен транспорт в Калифорния за изучаване и пълна оценка.

Самолетът VC-137 на военновъздушните сили излетя точно навреме. Това беше вариант на почетния „Боинг-707“, изработен по поръчка. Буквата „V“ от неговото обозначение показваше, че е предназначен да превозва VIP-пътници на борда, и вътрешността му потвърждаваше това. Джак се изтегна на кушетката и се отдаде на умората, която го взе в обятията си. След десет минути една ръка разтърси рамото му.

— Шефът ви търси — каза един член на делегацията.

— Не заспива ли изобщо този човек? — изръмжа Джак.

— Кажи ми де!

Ърнест Алън се разполагаше в едно от помещенията, предназначени за най-важните особи на самолета — кабина с шест плюшени въртящи се стола, намираща се точно на това място, където крилото се съединява с фюзелажа. Една порцеланова каничка за кафе се мъдреше на масата. Джак разбра, че ако не вземе кафе, ще говори несвързано. Ако го направи, тогава пък няма да е в състояние повече да заспи. Ами правителството не ми плаща, за да спя, каза си Райън, и си сипа малко кафе.

— Заповядайте, сър.

— Ще бъдем ли в състояние да извършваме проверка по изпълнението на договора? — попита Алън, прескачайки встъплението.

— Още не знам — отвърна Джак. — Боя се, че това не е само въпрос на националните технически средства. Да се проверява ликвидирането на толкова много пускови устройства...

— Те са съгласни на ограничена инспекция на място — отбеляза един младши съветник.

— Да, зная — отвърна Джак. — Въпросът е дали това изобщо означава нещо. Другият въпрос е защо те изведнъж се съгласиха на

нещо, което ние предлагаме в продължение на тридесет години...

— Какво? — попита младшият съветник.

— Руснаците вложиха много работа и средства в техните нови подвижни установки. Какво ще стане, ако се окаже, че разполагат с повече от тези, за които знаем? Мислите ли, че можем да открием няколко стотици подвижни ракети?

— Да, но на новите спътници има радарни устройства за наблюдение на повърхността на земята и...

— Руснаците знаят това и могат да го избегнат, ако пожелаят... Чакайте малко. Знаем, че нашите самолетоносачи могат действително да избегнат наблюдението от руските разузнавателни спътници, изследващи океана. Ако си в състояние да го направиш с кораб, можеш да бъдеш дяволски сигурен, че ще го сториш и с влак — изтъкна Джак. Алън наблюдаваше, без да коментира, позволявайки на своите подчинени да приказват вместо него. Стара лисица е този Ърни Алън.

— И тъй, значи ЦРУ ще се изкаже против договора? По дяволите, това са най-големите отстъпки, които руснаците са правили досега.

— Чудесно. Направиха големи отстъпки. Тук всички разбират това. Преди да приемем обаче, може би трябва да се уверим, че те не са отстъпили по нещо, което не е от съществено значение за процеса. Имам също и други съображения.

— Значи вие ще се противопоставите?

— Аз не се противопоставям на нищо. Казвам само, че не бива да бързаме и че трябва да използваме главите си за трезво обмисляне, вместо да оставим да бъдем отнесени от еуфорията.

— Но техният проектодоговор е... той е почти невероятно добър. — Мъжът току-що бе доказал правотата на своето гледище, макар че Райън си оставаше на друго мнение.

— Доктор Райън — каза Алън. — Ако техническите подробности бъдат изработени тъй, че да ви задоволят, как бихте оценили договора?

— Сър, от техническа гледна точка едно петдесетпроцентово намаление на преносимите бойни глави няма изобщо да окаже въздействие върху стратегическото равновесие. Това е...

— Това е глупаво! — възрази младшият съветник.

Джак протегна ръката си към мъжа, насочвайки показалеца си като дуло на оръжие.

— Да допуснем, че сега точно съм насочил пистолет в гърдите ви. Да кажем, деветмилиметров „Браунинг“. Той има пълнител с тринадесет патрона. Съгласявам се да махна седем патрона от пълнителя, но все още държа заредено оръжие с шест куршума, насочено право срещу вас — сега ще се чувствате ли в по-голяма безопасност? — усмихна се Райън, държейки „пистолета“ си насочен. — Лично аз не бих се чувствал. Ако двете страни намалят арсеналите си наполовина, това означава, че все още остават пет хиляди бойни глави, които могат да нанесат удар по нашата страна. Помислете си колко огромна е тази цифра. Способства ли това споразумение за намаляване на свръхизбиването? Разликата между пет хиляди и десет хиляди засяга само далечината, на която ще отлетят отломъците. Ако започнем да говорим за съкращение до хиляда бойни глави за всяка от страните, тогава може би ще започна да мисля, че сме сторили нещо.

— Считате ли, че границата от хиляда бойни глави е постижима? — попита Алън.

— Не. Понякога ми се иска да е възможна, макар да са ми казвали, че границата от хиляда бойни глави ще доведе дотам — да се счита, че ядрената война може да бъде спечелена, каквото и, по дяволите, да означава това. — Джак вдигна рамене и завърши: — Сър, ако това проектоспоразумение бъде прието, то ще изглежда по-добро, отколкото е всъщност. Може би символичната стойност на споразумението се заключава в самото негово съществуване. Това е фактор, който трябва да се разгледа, но то не е от моята компетентност. За двете страни паричните икономии ще бъдат реални, но доста незначителни от гледна точка на цялостните военни разходи. И двете страни ще задържат половината от своите настоящи арсенали, а това означава запазване на най-новата и най-ефективната половина, разбира се. Долната граница остава постоянна: една ядрена война би била еднакво смъртоносна и за двете страни. Не виждам как този проектодоговор ще сведе опасността от война, какъвто и да е той. За да намалим заплахата от ядрена война, ние трябва или напълно да ликвидираме проклетите неща, или да измислим нещо, за да попречим те да влязат в употреба. Ако питате мен, трябва да сторим второто,

преди да се опитаме да направим първото. Тогава светът ще стане по-безопасно място — може би.

— Това ще бъде началото на една цяла нова надпревара във въоръжаването.

— Сър, тази надпревара започна толкова отдавна, че съвсем не е нова.

[1] Автоматически (лат.). ↑

[2] Основният език в Афганистан. — Б.пр. ↑

2. ЧАЙНИЯТ КЛИПЕР

— Постъпват нови снимки от Душанбе — съобщиха на Райън по телефона.

— Добре, идвам след няколко минути. — Джак стана, пресече салона и влезе в кабинета на адмирал Гриър. Шефът му стоеше с гръб към ослепителната бяла пелена, която покриваше хълмистата местност зад прозорците на главната квартира на ЦРУ. Все още разчистваха автомобилния паркинг и дори пешеходната пътека с перила на нивото на седмия етаж беше затрупана с двадесет и пет сантиметрова снежна покривка.

— Какво става, Джак? — попита адмиралът.

— Душанбе. Небето неочаквано се изясни. Вие казахте, че желаете да бъдете уведомен.

Гриър погледна телевизионния монитор в ъгъла на кабинета. Екранът му се виждаше заедно с компютърния терминал, който той отказваше да използва — или поне пред свидетели, които могат да го видят как се мъчи да пише с показалците, а когато му потръгне, и със средния пръст. Адмиралът можеше да получи в кабинета си образи направо от спътник в реално време, но напоследък избягваше да го прави. Джак не знаеше защо.

— Добре, да тръгваме.

Райън отвори вратата на заместник-директора по разузнаването и те се отправиха наляво по коридора, където се намират кабинетите на ръководния персонал. Там имаше асансьор — само за най-висшия ешелон. Едно от предимствата на този асансьор е, че не се налага да чакаш дълго.

— Дойде ли на себе си, след като смени толкова часови пояса? — попита Гриър. Бе изминало почти денонощие, откакто Райън се завърна.

— Напълно се възстанових. Полетите на запад ми влияят доста по-малко. Когато летя на изток обаче, направо се съсипвам. —

Господи, колко хубаво е да съм отново на земята.

Вратата на асансьора се отвори и те пресякоха сградата, като се насочиха към новата пристройка, където се намираше Управлението за анализ на изображенията. Този отдел принадлежеше изключително на Централното разузнавателно управление за разлика от Националния фотографски разузнавателен център, намиращ се на двойно подчинение — на ЦРУ и Разузнавателното управление към Министерството на отбраната — и обслужващо цялата разузнавателна общност.

На прожекционната зала можеше да завиди и Холивуд. В малкия театър имаше около тридесет места и огромен екран — шест на шест метра — на стената. Там ги очакваше Греъм Арт, началникът на управлението.

— Идвате тъкмо навреме. Сега ще започне предаването на снимките. — Той вдигна слушалката, свърза се с прожекционната кабина и каза нещо. Екранът изведнъж светна. Джак си припомни, че този процес се нарича „Образи отгоре“.

— Това се казва късмет. Областта на високо атмосферно налягане, която се разпростира в Сибир, внезапно направи рязък завой на юг и спря топлия фронт като тухлена стена. Условията за наблюдение са идеални. Температурата на повърхността на земята е около нула, а относителната влажност е приблизително същата. — Греъм се захили. — Ние изменихме траекторията на нашата птичка, така че да се възползваме от благоприятното стечение на обстоятелствата. Спътникът ще премине в пределите на три градуса от вертикала и ми се струва, че руснаците не са обърнали внимание на това.

— Ето Душанбе. — На Джак му замря дъхът, когато се откри панорамата на тази част от Таджикистан. Първото изображение се предаваше от една от широкогълните камери. Намирацията се в орбита разузнавателен спътник КН-14 имаше на борда си единадесет камери. Птичката обикаляше около земята само от три седмици и беше първият от най-новото поколение шпионски спътници. Душанбе, съществувал за кратко време под името Сталинабад (това трябва да е карало местните жители да сияят от щастие — помисли си Райън), — вероятно е бил един от древните градове, разположен на пътя на керваните. Афганистан се намира само на сто мили. Легендарният

Тамерланов Самарканд е недалече на северозапад... и може би Шехерезада е пътувала по тези земи преди хиляда години. Чудно защо историята е устроена именно по този начин. Едни и същи места, едни и същи имена сякаш изплаваха от век на век.

Но сега ЦРУ не проявяваше интерес към Душанбе заради търговията с коприната.

На екрана се появи изображение от камера с висока разделителна способност. В началото тя впери поглед в една дълбока планинска долина, където водите на буйния планински поток се заприщваха от масивния бетонен бент на електроцентрала. Макар че се намираще само на петдесет километра югоизточно от Душанбе, никакви далекопроводи не я свързваха с този град, който имаше половинмилионно население. Вместо това електропроводите с високо напрежение бяха опънати към разположената наблизо група планински върхове.

— Вижте, това напомня основите на нови мачти на далекопроводи — забеляза Райън.

— Които вървят успоредно на вече съществуващите линии — съгласи се Греъм. — Те монтират нови генератори в съоръжението. Отдавна вече знаем, че засега водноелектрическата централа използва само половината от потенциалната мощност на язовира.

— Колко време е необходимо, за да заработи с пълна мощност електроцентралата? — попита Гриър.

— Налага се да се консултирам с един от нашите експерти. Едва ли ще отнеме повече от няколко седмици да се опънат кабелите, а горната част на генераторната зала е вече завършена. Така че остава само да се монтира оборудването. Шест месеца, може би осем — ако не попречи времето.

— Толкова бързо? — учуди се Джак.

— Те отклониха хора от два други хидропроекта, при това и двата обекта бяха ударни. За това изобщо не се говори, но тук прехвърлиха трудови войски от още две други важни строителни площадки. Руснаците умеят да съсредоточават усилията си, когато пожелаят. Шест или осем месеца — това е внимателна преценка, доктор Райън. Може би ще пуснат електроцентралата по-бързо — заключи Греъм.

— Каква ще бъде нейната мощност след завършването на строителството?

— Централата не е много голяма. Ако ви интересува общата върхова мощност, когато се включат новите генератори... Мисля — осемстотин мегавата.

— Огромна мощност. И всичко това се насочва към тези планински върхове — промърмори Райън, когато се промени изображението на екрана.

Хълмът, който ЦРУ наричаше „Моцарт“, не беше много висок, но тези хребети бяха най-западното продължение на Хималайската верига и в сравнение с най-високите върхове той беше просто незначителен. Един път беше прокаран с помощта на взривове чак до самия връх — в СССР не съществуваше клубът „Сиера“, занимаващ се с опазване на околната среда — и там, където той завършваше, се намирал площадка за кацане на хеликоптери. Тук долитаха особено важни посетители от двете летища на Душанбе. На върха имаше шестнадесет сгради. Една от тях беше жилищна постройка и изгледът, откриващ се от нейните прозорци, вероятно бе фантастичен, макар че тя представляваше типичен руски жилищен блок толкова привлекателен, колкото казарма, построена от шлакобетон. Сградата бе завършена преди шест месеца. Тя правеше странно впечатление, но нейното предназначение беше съвсем ясно. Тук живееха привилегирани хора инженери и учени, притежаващи такива знания и опит, че държавата бе счела за нужно да се погрижи за тях и техните нужди. Продоволствието се доставяше с камиони, а ако лошото време затвореше пътя — с хеликоптери. Друга една от сградите беше театър, трета — болница. Телевизионна програма се приемаше чрез станцията за спътникова връзка, намираща се до постройката, в която се помещаваха магазини. Такава загриженост рядко се проявяваше в Съветския съюз. С особено внимание се удостояваха само партийните функционери и хората, работещи на особено важни отбранителни обекти. Това не беше зимен курорт за каране на ски, което личеше и от оградите по периметъра и караулните кули — и едните, и другите бяха построени наскоро. Едно от нещата, по които се познаваха руските военни обекти, бяха караулните кули. Руснаците имаха фикс идеи в това отношение: три реда заграждения, като всяко от тях се намирало на десет метра от следващото. Пространството между първата и

втората ограда обикновено се минираше, а между втората и третата се пускаха стражеви кучета. Кулите се разполагаха по вътрешната ограда на двеста метра една от друга. Войниците, които носеха караулна служба на кулите, бяха настанени в новопостроени бетонни казарми — също по-удобни, отколкото е прието в армията.

— Не бихте ли могли да увеличите изображението и да покажете някого от охраната? — попита Джак.

Гриър каза нещо по телефона и изображението отново се промени. Един от техниците вече се занимаваше с това, проверявайки калибрирането на камерата и атмосферните условия, тъй че да се изпълни желанието на Райън се оказа съвсем просто.

С помощта на нарастващото увеличение камерата сякаш се приближи стремително към повърхността на земята. Движещата се точка се превърна в човешка фигура в шинел и кожена шапка. Мъжът разхождаше голямо куче от неопределена порода. На рамото му висеше автомат „Калашников“. Мъжът и кучето изпусаха пара при дишането си. Райън се наведе напред, като че искаше да разгледа по-добре изображението.

— Не ви ли се струва, че пагоните му са зелени? — попита той Греъм.

— Да, той е от войските на КГБ, може да не се съмнявате — каза експертът.

— Толкова близко до Афганистан? — замислено произнесе адмиралът. — На тях им е известно, че имаме хора, които действат там. Ловя се на бас, че гледат много сериозно на проблема за безопасността на този обект.

— Да, по някаква причина на руснаците са им потрябвали именно тези върхове. На седемдесет мили от тях живеят няколко милиона души, които считат, че убивайки руснаци, изпълняват волята на Аллаха. Това място е по-важно, отколкото предполагахме. Това не е просто нов обект — тогава не би имал такава охрана. И не биха го изградили тука, дяволски сигурно е, че нямаше да изберат място, където ще им се наложи да построят нов мощен източник на електроенергия и още по-малко в близост с враждебно настроено население. Понастоящем може би се занимават с изследвания и разработки, но няма съмнение, че имат по-далечни планове.

— Какви именно?

— Може би искат да се заемат с моите спътници. — Арт Греъм считаше разузнавателните спътници за свои.

— Гъделичкали ли са някои от тях напоследък? — попита Джак.

— Не, откакто през миналия април раздрънкахме тяхната клетка. Здравият разум бързо взе връх.

Това беше стара история. Няколко пъти през последните години американските разузнавателни спътници и космически системи за ранно предупреждение бяха „погъделичквани“ — лазерни лъчи или микровълнова енергия се фокусираха върху спътниците, което бе достатъчно да заслепи приемащите устройства, но недостатъчно да причини сериозни повреди. Защо го правеха руснаците? Никой не можеше да даде отговор на този въпрос. Не беше ли това просто опит да разберат как ще отреагираме, да видят дали ще вдигне шум командването на Северноамериканската противовъздушна отбрана — НОРАД — което се намираше в планината Шайен в щата Колорадо? Опит да се определи колко чувствителни са спътниците? Или беше демонстрация, предупреждение за способността им да ги изкарат от строя? Или това, което британските приятели на Джак наричаха гадна склонност да вършат пакости. Трудно бе да се каже какво точно мислят руснаците по въпроса.

Разбира се, всеки път те заявяваха, че са невинни. Когато един американски спътник се оказа временно заслепен над Сари Шаган, те казаха, че е избухнал пожар на газопровода. Обстоятелството, че наблизо минаваше нефтопроводът Чимкент-Павлодар, не привлече вниманието на западната преса.

Прелитането на спътника завърши. В съседната стая се пренавиваше лентата на няколко магнетофона и сега бе възможно спокойно да се изучат всички изображения, направени от различните камери.

— Нека да погледнем още веднъж „Моцарт“, а после и „Бах“, ако обичате — разпореди се адмирал Гриър.

— Дяволски труден подход — забеляза Джак. Жилищният и промишленият район на „Моцарт“ се намираше само на километър от обекта на „Бах“, съседния връх, но свързващият ги път изглеждаше ужасен. Изображението на обекта „Бах“ се появи на екрана. Системата от заграждения и стражеви кули се повтори, ала този път разстоянието между най-външната ограда по периметъра на обекта и следващата

беше не по-малко от двеста метра. Повърхността изглеждаше като гола скала. Джак се помъчи да разбере по какъв начин поставят там мини. А може би и не поставят, помисли си той. Беше очевидно, че с помощта на булдозери и взривове земята е била изравнена като маса за билиард. От стражевите кули вероятно биха могли да водят огън, сякаш се целят по мишени на стрелбище.

— Не се шегуват, нали? — спокойно забеляза Греъм.

— И тъй, ето какво охраняват... — каза Райън.

В ограденото пространство имаше тринадесет сгради. В един район с големината на две футболни игрища може би — който също бе изравнен — се забелязваха десет дупки, които образуваха две групи. Първата се състоеше от шест дупки, подредени във формата на шестоъгълник, като всяка от тях имаше диаметър от девет метра. Втората група представляваше ромб с четирите мъничко по-малки дупки — по седем и половина метра в диаметър. Във всяка дупка имаше бетонен стълб с напречно сечение четири метра, забит в скалната маса, и всяка дупка слизаше надолу поне на дванадесет метра — да се определи по-точно дълбочината по изображението на екрана беше невъзможно. На върха на всеки се виждаше метален купол, състоящ се май от сърповидни сегменти.

— Явно те се разтварят. Интересно какво се намира вътре? — зададе риторичен въпрос Греъм. В Ленгли имаше двеста човека, които знаеха за Душанбе, и всеки от тях желаше да си изясни какво се крие под металните куполи, монтирани само преди няколко месеца.

— Господин адмирал — каза Джак, — налага се да открия нова област за изучаване.

— Коя по-точно?

— „Чайният клипер“.

— Много си скромнен. Дори и аз нямам достъп до тази разработка.

Райън се облегна на креслото си.

— Господин адмирал, ако те се занимават в Душанбе със същите неща, с които и ние в проекта „Чайният клипер“, непременно трябва да се запознаем с подробностите. По дяволите, как ще узнаем какво следва да търсим, ако някой не ни обясни как изглежда едно такова място.

— Аз от маса време твърдя същото. — По лицето на заместник-директора на ЦРУ се появи усмивка. — Но от службата за сигурност на Стратегическата отбранителна инициатива възразяват. Съдията Мур ще трябва да се обърне за разрешение към президента.

— Добре, нека се обърне към президента. Но какво ще кажете, ако дейността на руснаците в района на Душанбе е свързана с предложенията, които те току-що направиха на разговорите по разоръжаването.

— Така ли мислиш?

— Кой може да твърди със сигурност? — Джак вдигна рамене. — Но това е едно съвпадение, което ме тревожи.

— Добре, ще приказвам с директора.

След два часа Райън си тръгна към КЪЩИ. Той седна зад волана на своя „Ягуар XJS“ и се упъти към „Джордж Уошингтън-Паркуей“. Колата беше свързана е един от най-щастливите спомени от службата му в Англия. Той толкова обикна нежната отзивчивост на своя дванадесетцилиндров двигател, че прати в оставка почетния фолксваген „Рабит“. Както винаги, той се опита да освободи мозъка си от служебните проблеми. Като смени последователно предавките, стигна до пета директна. Колата набра скорост и вниманието му остана съсредоточено в пътната обстановка.

— Какво има, Джеймс? — поинтересува се директорът на ЦРУ.

— Ами Райън счита, че засилването на дейността на руснаците на обектите „Моцарт“ и „Бах“ може би има отношение към преговорите по разоръжаването. Струва ми се, че е прав. Райън желае да получи достъп до проекта „Чайният клипер“. Обясних му, че ще се наложи да се обърнете към президента — усмихна се адмирал Гриър.

— Добре, ще му изкарам писмено разрешение. Да, и това още повече ще се хареса на генерал Паркс. Те имат пълномащабно изпитание, определено за края на седмицата. Нека Райън да присъства там — уморено се усмихна съдията Мур. — А ти какво мислиш?

— Мисля, че Джак е стигнал до правилен извод. Душанбе и „Чайният клипер“ по същество са аналогични проекти. Между тях има много сходства в подробностите, прекалено много, за да са просто съвпадение. Нашата оценка трябва да бъде на ниво.

— Съгласен съм. — Мур се обърна и погледна през прозореца. Светът ще се промени отново. Може да потрѣбват десет или повече години, но светът ще се промени. Обаче след десет години други ще решават тези проблеми. Няма съмнение, че Райън ще бъде сред тях, помисли си Мур. — Утре ще го изпратят там със самолет. Може би ще ни потрѣгне и с Душанбе. Семейство Фоли успяха да съобщят на КАРДИНАЛА, че много се интересуваме от това място.

— На КАРДИНАЛА ли? Добре.

— Но ако нещо се случи...

— Господи, надявам се, че ще бъде внимателен — кимна заместник-директорът по разузнаването.

„След смъртта на Дмитрий Фьодорович Министерството на отбраната вече не е същото, както преди“ — пишеше с лявата ръка в дневника си полковник Михаил Семьонович Филитов. Той бе привикнал да става рано и сега седеше на столетната дъбова маса, която жена му бе купила малко преди смъртта си — кога беше това? Минаха тридесет години, спомни си Михаил Семьонович. Тридесет години се навършват през февруари. За миг затвори очи. Тридесет години.

Не минаваше и ден, без да си спомни за своята Елена. Нейната избледняла от времето снимка в потъмняла сребърна рамка стоеше пред него на масата. Явно той не разполагаше с време, за да я лъсне, а да кани прислужница не му се искаше. Снимката показваше една млада жена със стройни мускулести крака и ръце, вдигнати над едва наклонената встрани глава. На кръглото славянско лице грееше широка приветлива усмивка, която до съвършенство изразяваше радостта, която е изпитвала Елена, като танцувала в балета на театъра „Киров“.

Полковникът се усмихна, като си спомни за първото впечатление на младия командир, попаднал на спектакъла като награда за това, че е поддържал в най-добро техническо състояние танка си в цялата дивизия. Как успяват да го правят? Момичетата са стъпили на крайчетата на пръстите си, сякаш са на островърхи кокили. В детството си той се бе разхождал на кокили, но как е възможно при това да танцуват и още повече тъй грациозно! И ето че тя се усмихна на младия красив офицер, седящ на първия ред. За миг техните

погледи се срещнаха. Той си помисли, че това е просто едно мимолетно съприкосновение на погледите, но нещо се промени в усмивката ѝ и той разбра, че в този момент тя се усмихва не на залата, а само на него. Куршум да бе попаднал в сърцето му, щеше да произведе по малко впечатление. Михаил Семьонович не помнеше какво стана по-нататък на представлението, нито кой бе балетът. Той се въртеше в креслото и обмисляше какво да предприеме. Лейтенант Филитов вече се проявяваше като многообещаващ млад офицер от танковите войски. Жестоките сталински чистки в командирския корпус му откриваха възможности за бързо повишение. Пишеше статии по тактиката на танковия бой, прилагаше новаторски умения и подходи в ученията и упорито се бореше срещу лъжливите „уроци“ от Испания с увереността на човек, който е роден за тази професия.

Но как да постъпя сега! — се питаше той. В Червената армия не го бяха обучавали как да подходи към една балерина. Това не бе какво да е селско момиче, тъй отегчено от работата в колхоза, че да припне след всеки, особено пък след млад армейски офицер, който ще я избави завинаги от грижите. Михаил Семьонович все още със срам си спомняше за младежките увлечения — не че по онова време ги бе считал за нещо срамно, — когато използваше офицерския си пагон да прикотка всяко момиче, което му харесваше.

Но аз дори не зная как се казва, помисли си той. Какво да правя? И тук, разбира се, той пристъпи към решението на този проблем като при бойна операция. Щом спектакълът свърши, той си проби път до тоалетната и си изми лицето и ръцете, а остатъка от кал под ноктите изчисти с джобното ножче. Намокри и приглади късата коса и прегледа униформата си тъй щателно, сякаш се готвеше за парад. После, като изтръска праха и махна мъха, той се отдалечи от огледалото, за да се убеди, че ботушите му са лъснати до блясък, както подобава на командир. Той не бе забелязал, че другите мъже, които се намираха тук, го наблюдаваха с едва прикрити иронични усмивки. След като се бяха досетили от какво са предизвикани тези войнишки приготовления, мълчаливо му пожелаваха късмет, макар и леко да му завиждаха. Убедил се, че всичко е наред, Филитов напусна театъра и попита портиера къде се намира служебният вход. Като плати една рубла за информацията, той обиколи сградата на театъра и се озова пред входа, водещ към сцената. Там го посрещна друг портиер —

брадат старец, чийто шинел носеше отличия за служба на революцията. Миша очакваше, че старецът ще се отнесе с него като военен с военен, но тутакси се убеди, че старият портиер гледа на балерините като на собствени дъщери, а не като на слугини, които ще паднат в краката на младия лейтенант. На Миша му мина през ума да предложи пари, но здравият разум му подсказа, че може да оскърби стареца като сводник. Вместо това офицерът разказа на портиера спокойно и искрено, че лудо се е влюбил в една балерина, чието име не знае и желае само едно — да се срещне с нея.

— Защо? — попита студено старият портиер.

— Дядо, тя ми се усмихна — отвърна Миша с благоговеещия глас на малко момче.

— Значи си влюбен. — Тези думи звучаха като упрек, но след миг лицето на стария портиер придоби замислено изражение. — И не знаеш ли коя е?

— Тя беше заедно с другите балерини. Не е солистка. Как ги наричат... Ще запомня лицето ѝ за цял живот. — Той вече знаеше това.

Портиерът го обхвана с внимателен поглед. Лейтенантът имаше стройна фигура, а униформата му стоеше като излята. Това бе юнак, а не самодоволно прасе като онези офицери от НКВД, които миришат на водка. Той бе армейски командир и при това красавец.

— Другарю лейтенант, върви ви. И знаете ли защо? Имате късмет, защото и аз някога бях млад. И колкото и да съм остарял, все още си спомням това-онова. Те ей сега, след около десет минути, ще започнат да излизат, а ти застани ето там — и нито дума.

Наложи му се да чака тридесет минути. Момичетата излизаха по две, по три. Миша забеляза балетистите от трупата и си помисли за тях това, което всеки военен би си помислил за мъже, играещи балет. Той се чувстваше оскърбен, че такива мъже държат за ръцете толкова красиви момичета, но се овладя. Когато вратата се отвори, внезапната светлина, която нахлу в неосветената уличка, го заслепи и Миша за малко не я изтърва тъй различна изглеждаше тя без грим.

Той видя лицето ѝ и се опита да определи дали принадлежи на същото момиче, а после подходи към целта си по-внимателно, отколкото щеше да го прави по-късно под огъня на немските оръдия.

— Вие седяхте на стол номер дванадесет — каза тя, преди той да добие смелост да я заговори. Какъв глас, Господи!

— Да, другарко балерина — заеквайки, промърмори той.

— Хареса ли ви спектакълът, другарю лейтенант? — със стеснителна и същевременно малко кокетна усмивка попита тя.

— Беше чудесен. — Какво друго можеше да каже.

— Не се случва често да видим на първия ред красиви млади офицери — забеляза момичето.

— Наградиха ме с билет за образцово изпълнение на задълженията ми в моето поделение. Аз съм танкист — каза той гордо. Тя ме нарече красив.

— А има ли име другарят танкист?

— Да, казвам се лейтенант Михаил Семьонович Филитов.

— А аз Елена Макарова.

— Тази вечер е много студена за такова крехко момиче като вас. Няма ли наблизко ресторант?

— Ресторант ли? — Тя се разсмя. — Вие често ли идвате в Москва?

— Моята дивизия е разквартирувана на тридесет километра оттук, но аз не идвам в града — призна си той.

— Другарю лейтенант, дори в Москва има малко ресторанти. Не желаете ли да дойдете при мен вкъщи?

— Даа — запъвайки се, промърмори той и в този миг вратата отново се отвори.

— Марта — обърна се Елена към излизащото момиче. — Ще имаме военен ескорт до вкъщи.

— Сега ще дойдат Таня и Роза — забеляза Марта. Миша наистина почувства облекчение. Трябваше им половин час, за да се доберат пеша до жилището — московското метро все още не беше завършено и беше по-добре да тръгнат, отколкото да чакат трамвай толкова късно вечерта.

Без грим Елена изглеждаше много по-красива. От студения зимен въздух бузите ѝ бяха добили естествена руменина. Момичето вървеше с лека изящна походка, придобита в резултат на десетгодишни напрегнати тренировки. Тя неусетно се носеше по улицата като призрачно видение, а той тропаше край нея със своите тежки ботуши. Чувстваше се като танк в непосредствена близост с чистокръвен кон и внимаваше да не се приближи прекалено и да я настъпи. В този

момент той все още не подозираше каква сила се крие зад естествената грация на момичето.

Едва ли е имало по-прекрасна нощ от тази, макар че после в течение на — колко бяха? — двадесет, да, имаше още много такива нощи, докато не свършиха преди тридесет години. „Господи — помисли си той, — на 14 юли щяхме да празнуваме петдесетгодишнина от нашата сватба. Господи...“ Филитов машинално си изтри очите с носната кърпичка.

Тридесет години — цифрата тридесет не напускаше съзнанието му. Сърцето му се свиваше от мъка, а пръстите, стискащи писалката, бяха побелели от напрежение. Той не преставаше да се удивява, че любовта и омразата могат тъй тясно да се преплитат. Миша се наведе над дневника си...

След един час Михаил Семьонович стана от бюрото си и отиде до гардероба в спалнята. Облече униформата си на полковник от танковите войски. Фактически той беше в запаса и това бе станало, преди още да са се родили полковниците, намиращи се сега на действителна военна служба. Но работата в Министерството на отбраната носеше привилегии, а освен това той беше личен помощник на министъра. Това бе едната причина. Другите три причини изпъкваха на китела му три златни звезди, които висяха от тъмночервени ленти. Филитов беше единственият военен в историята на Съветската армия, станал три пъти Герой на Съветския съюз на бойното поле, награден за храброст и мъжество пред лицето на врага. Имаше и други наградени с такива звезди, но звездите често се присвояваха по политически съображения и това нараняваше неговото чувство за справедливост. Такива награди не бива да се раздават за щабна работа, а още по-малко — един партиен деец да ги окачва на гърдите на друг като евтини дрънкулки. Званието „Герой на Съветския съюз“, считаше Филитов, би трябвало да се присъжда само на ограничен кръг хора, които като него са рискували живота си, проливали са кръв — и често са загивали за родината. Той си спомняше за това всеки път, когато обличаше униформата си. Под долната му риза се криеха дълбоки белези, получени в боя, когато един немски бронебоен снаряд с калибър осемдесет и осем милиметра проби бронята на танка му и подпали боеприпасите. Тогавя въпреки пламтящия танк и горящия комбинезон на тялото му той насочи своето седемдесет и шест милиметрово

оръдие и с последния си изстрел унищожи немския оръдеен разчет. За този подвиг го наградиха с трета златна звезда. В резултат на раняването дясната ръка на Михаил Семьонович бе почти обездвижена, което не му попречи още близо два дни да води остатъка от полка си в решаващото сражение на Курската дъга. Ако се бе измъкнал от танка заедно с другите членове на екипажа или беше евакуиран от района, както полковият хирург настояваше, може би щеше напълно да се възстанови. Но той знаеше, че не бива да изоставя другарите си в критичната обстановка и трябва да нанесе ответния удар. И оставайки в горящия танк, той продължи да стреля. Ако не го бяха ранили тежко, можеше да стане генерал, а може би и маршал. Впрочем каква е разликата? Филитов беше прекалено практичен човек, живеещ в реалния свят, и не размишляваше много върху това, което би могло да се случи. Ако той бе продължил да воюва, можеше и да го убият. А така, след раняването, имаше възможност да прекарва повече време с Елена. Тя почти всеки ден идваше в отделението за изгаряния в института. В началото бе ужасена от степента на нанесените поражения по тялото му, но впоследствие започна да се гордее с раните, както Миша се гордееше. Никой нямаше основание да се съмнява, че съпругът ѝ не е изпълнил дълга си към родината.

Но сега му предстоеше да изпълни дълга си към Елена.

Филитов излезе от апартамента си и се отправи към асансьора, разклащайки кожена чанта с дясната си ръка. Да носи кожена чанта — ето на какво бе способна тази част на неговото тяло... Старицата, обслужваща асансьора, както обикновено го поздрави. Тя беше връстница на полковника — вдовица на сержант, служил в полка на Филитов. Сержантът също бе награден със златна звезда и полковникът лично я бе окачил на гърдите му.

— Как е новата ви внучка? — поинтересува се полковникът.

— Истински ангел — отвърна старицата.

Филитов се усмихна, за да изрази, от една страна, своето съгласие — нима съществуват лоши бебета — и, от друга, защото думи като „ангел“ са оцелели в продължение на седемдесет години „научен социализъм“.

Колата го чакаше. Шофьорът наскоро беше постъпил в армията, току-що завършил сержантска школа и школа за шофьори. Той се

изпъчи и отдаде чест на полковника с едната ръка, а с другата му отвори вратата на колата.

— Здраве желая, другарю полковник.

— Добро утро, сержант Жданов — отвърна Филитов. По-голяма част от офицерите от неговия ранг просто биха произнесли нещо нечленоразделно, ала Филитов беше боеви офицер, чиито успехи в сраженията бяха свързани с постоянна грижа за благополучието на подчинените му. Малцина от офицерите разбират колко важно е това, напомни си той. Жалко.

В колата беше топло и приятно; от четвърт час радиаторът работеше с пълна сила. Филитов ставаше все по-чувствителен към студа верен признак за остаряването. Наскоро му се бе наложило да постъпи в болница с пневмония — за трети път през последните пет години. Той знаеше, че ще дойде денят, когато ще го откарат в болница за последен път, но се стараеше да не мисли за това. Той бе мамил смъртта прекалено често и не се страхуваше от нея. Животът си следваше неумолимия ход. Щеше ли да забележи, когато настъпи последната секунда. Нямах ли да му бъде безразлично?

Шофьорът спря колата пред Министерството на отбраната, преди полковникът да е намерил отговора на този въпрос.

Райън беше убеден, че е изкарал прекалено дълго на държавна служба. През тези години той се бе научил ако не да обича самолетите, то поне да цени техните предимства. Сега се намираше само на четири часа от Вашингтон — долетял с неголям самолет от ВВС С-21 „Лиърджет“, пилотиран от жена летец, капитан по звание, която приличаше на студентка второкурсничка.

Остаряваш, Джак, помисли си той. Полетът от летището до планинския връх, където се намираше обектът, се бе осъществил с хеликоптер — цял подвиг да летиш на такава височина. Досега на Райън не му се бе случвало да пътува до Ню Мексико. Високите планини бяха голи, а въздухът — достатъчно разреден, за да му затрудни дишането, ала небето беше толкова чисто, та си представи, че е космонавт, който наблюдава немигащите звезди в тази безоблачна хладна нощ.

— Желаете ли кафе, господине? — попита сержантът. Той подаде на Райън чашка от термоса. Пара се издигаше от горещата течност в нощния полумрак — едва-едва осветявана от сребристия сърп на новолунието.

— Благодаря. — Райън сръбна от кафето и погледна настрана. Зад следващия планински хребет може би се намираше селище; той съзря ореолообразното сияние на Санта Фе, но не се наемаше да определи разстоянието до този град. Райън знаеше, че върхът, на който се намираше, се издига на единадесет хиляди фута над морското равнище (най-близкото морско равнище отстоеше на стотици мили), а нощем всички разстояния са измамливи. Ако не беше студът, всичко щеше да е прекрасно. Пръстите му, стискащи пластмасовата чашка, бяха вкочанявали. Той съжаляваше, че е забравил вкъщи топлите ръкавици.

— Седемнадесет минути — чу се някакъв глас. — Всички системи действат нормално. Следенето на автоматичен режим. До ПС — осем минути.

— ПС, какво е това? — попита Райън и тутакси разбра, че гласът му звучи някак си странно. Беше толкова студено, че не си усещаше бузите.

— Постъпване на сигнал — обясни майорът.

— Наблизо ли живеете?

— Четиридесет мили нататък. — Той посочи неясно с ръката. — По местните стандарти това е на две крачки. — Бруклинският акцент на майора издаде причината за коментара.

Райън си припомни, че той е с докторат от Нюйоркския държавен университет в Стоуни Брук. Навършил само двадесет и девет години, майорът не приличаше на военен, още по-малко на строеви офицер. В Швейцария го сравнявали с джудже — на ръст малко над метър и шейсет, мъртвешки слаб, с пъпчасало скулесто лице. Точно сега неговите хлътнали очи бяха устремени към тази част на хоризонта, откъдето щеше да се появи космическата совалка „Дискавъри“. Райън се сети за документите, които бе прочел по пътя насам, и му мина през ума, че този майор едва ли знае в какъв цвят са боядисани стените в неговата всекидневна. Той наистина живееше в Националната лаборатория в Лос Аламос, наречена от работещите там „Хълма“. Той беше първенец в класа си в Уест Пойнт и само след две

години защити докторат по физика на високите енергии. Неговата докторска дисертация бе преминала в графата „Съвършено секретно“. Джак я беше прочел, но не разбираше защо са си правили труда да я засекретяват — макар и сам защитил дисертация, научното изследване от двеста страници му изглеждаше написано на някакъв непонятен език. За Алън Грегъри вече възникваха легенди и го сравняваха със Стивън Хокинг от Кеймбридж и Фриймън Дайсън от Принстън. Името му обаче бе слабо известно. Райън се чудеше дали някой не се е сетил да засекрети и него.

— Готов ли сте, майор Грегъри — попита един генерал от ВВС. В гласа му звучеше уважение. Явно младежът не бе обикновен майор.

По лицето на Грегъри се появи нервна усмивка.

— Да. — Майорът изтри потните си длани — въпреки температурата от минус петнадесет градуса — в униформения си панталон. Райън с удоволствие забеляза, че младият човек се вълнува.

— Женен ли сте? — попита го Райън. Досието не отразяваше това.

— Сгоден съм. Тя е доктор по лазерна оптика на „Хълма“. Ще се оженим на трети юни. — В гласа на майора се появиха резки нотки.

— Честито! Семейство физици, нали? — усмихна се Джак.

— Да, така е. — Майор Грегъри продължаваше да се взира в хоризонта на югозапад.

— Постъпване на сигнал — обади се някой отзад. — Приехме сигнала.

— Всички да сложат защитните очила! — чу се заповед от металните високоговорители.

Джак си духна на ръцете, преди да бръкне в джоба си и да извади оттам очилата от пластмаса. Бяха го предупредили, че трябва да се пазят на топло място. Но те бяха все още доста студени и той забеляза разликата в температурата. Като си сложи защитните очила, Райън се почувства като слепец. Звездите и луната бяха изчезнали.

— Започва следенето! Водим ги. „Дискавъри“ установи връзка с повърхността. Всички системи функционират нормално.

— Постъпване на сигнала — обяви друг глас. — Започваме последователните запитвания... водим първата цел... включени са автоматичните огневи вериги.

Всичко протичаше безшумно и не можеше да се разбере какво става. Райън не бе забелязал нищо... или все пак бе забелязал? Имаше мимолетни впечатления... от какво? Може би бе плод на въображението... Той чу как стоящият до него майор въздъхна с облекчение.

— Операцията е приключена — казаха по високоговорителя. Джак си смъкна очилата.

— И това ли е всичко? — Какво бе видял? Какво бяха направили току-що? Нима бе изостанал толкова много от военната техника, та дори и след като му обясниха, не бе в състояние да разбере какао става пред очите му.

— На практика не е възможно да се види лазерната светлина — обясни майор Грегъри. — На такава височина няма прах, а влажността на въздуха е незначителна; така че не може да се получи отражение.

— Тогава защо са очилата?

Младият офицер се усмихна.

— Разбирате ли, ако случайно над главите ни прелети птица и докосне лъча, избухването може да се окаже ослепително и очите да пострадат.

На двеста мили над тях „Дискавъри“ продължаваше пътя си към хоризонта. Свалката щеше да остане в орбита още три дена, за да изпълни „текущи научни изследвания“ — този път съобщиха на пресата, че ще бъдат проведени океанографски проучвания и изпълнени секретни задачи, свързани с военноморския флот. В продължение на няколко седмици пресата гадаеше относно целите на мисията. Нейният полет, писаха вестниците, имал отношение към следенето на ракетоносни подводници от орбита. Няма по-добър начин да се опази една тайна от това — да се скрие тя под булото на друга тайна. Всеки път, когато задаваха въпрос относно целите на „Дискавъри“, официален представител на ВВС отговаряше: „Без коментар.“

— Всичко ли премина успешно? — попита Джак и погледна нагоре, но не можа да улови точката светлинка, струваща милиарди долари.

— Трябва да видим. — Майорът се обърна и тръгна към автофургона, боядисан в маскировъчни цветове. Генералът с три звезди го последва, а Райън се мъкнеше най-отзад.

Вътре във фургона, където температурата беше някъде около точката на замръзване, един сержант пренавиваше лентата.

— Къде бяха целите? — попита Джак. — Тези данни не фигурираха в предадените ми документи за запознаване.

— Примерно на четиридесет и пет ГРАДУСА южна ширина и тридесет градуса западна дължина — отвърна генералът. Майор Грегъри се бе настанил пред телевизионния екран.

— Това означава в района на Фолкландските острови, нали? Защо сте избрали това място?

— В действителност е по-близо до Южна Георгия — отвърна генералът. — Това е едно хубаво, спокойно и отдалечено от комуникациите място, намиращо се на подходящо разстояние.

Райън знаеше, че руснаците нямат възможност да събират разузнавателна информация на разстояние три хиляди мили от острова. Изпитанието на проекта „Чайният клипер“ се провеждаше точно в момента, когато всички руски разузнавателни спътници се намираха извън видимия хоризонт. И най-накрая разстоянието до целта се равняваше на разстоянието до базите на съветските балистични ракети, разгърнати по протежението на главната железопътна магистрала на страната от запад на изток.

— Готово! — обяви сержантът.

Видеоизображението съвсем не беше идеално — наблюдението се водеше от морското равнище, по-точно от палубата на „Обзървейшън Айлънд“, един кораб за техническо проследяване, завръщащ се след изпитателни изстрелвания на ракетите „Трайдънт“ в Индийския океан. До първия телевизионен екран се намираше друг. Той показваше изображения от радара за следене на ракети от борда на кораба „Кобра Джуди“. На двата екрана се виждаха четири обекта, изтеглени по една неравна линия. В долния десен ъгъл на екрана се отчиташе времето до три знака след десетичната точка, като цифрите се променяха с такава бързина, сякаш се отчиташе резултат от скоростно спускане при ски състезания.

— Попадение! — една от точките изчезна с проблясване на зелена светлина.

— Не улучи! — следващата точка остана невредима.

— Не улучи! — Джак се намръщи. Той очакваше едва ли не да види светлинни лъчи, раздиращи небето, но това се случва само на

кино. Нямаше достатъчно прах в космическото пространство, за да очертае пътя на енергийните импулси.

— Попадение! — Изчезна втора точка.

— Попадение! — Остана само една.

— Не улучи.

— Не улучи. — Последната отказа да се предаде, помисли си Райън.

— Попадение. — Все пак успя. — Изразходваното време за унищожаване на целите е една секунда и осемдесет и шест хилядни.

— Петдесет процента — тихо забеляза майор Грегъри. — И се коригира автоматически. — Младият офицер кимна бавно. Той се въздържа от тържествуваща усмивка, но в тъгълчетата на очите му се очерта радост от успеха. — Нашата система действа.

— Какъв е размерът на целите? — попита Райън.

— Три метра. Сферични кълба, разбира се. — Грегъри бързо губеше контрол над себе си. Той приличаше на малко момче, неочаквано получило коледен подарък.

— Такъв е и диаметърът на съветската ракета СС-18.

— Приблизително — отговори генералът.

— Къде се намираше другото огледало?

— На височина десет хиляди километра — в този момент е над остров Възнесение. Официално това е метеорологичен спътник, който никога не е следвал подходящата за това орбита. — Генералът се усмихна.

— Не знаех, че можете да го изпратите толкова далече.

— Нито пък ние — изкиска се майор Грегъри.

— Значи вие изпращате лъч оттук до огледалото на совалката, после той изминава пътя от „Дискавъри“ до друго огледало над екватора и оттам — в целта.

— Напълно вярно — отвърна генералът.

— А вашата система за насочване се намира на друг спътник?

— Да — с неохота произнесе генералът.

Джак направи наум изчисления.

— Добре, значи вие можете да различавате цели с размери от три метра на разстояние... десет хиляди километра. Не предполагах, че можем да постигнем това. Как става?

— Не е необходимо непременно да го знаете — студено отвърна генералът.

— Имахте четири попадения и четири несполуки — осем залпа за по-малко от две секунди. И майорът каза, че системата за насочване коригира четири изпускания. Е добре, ако ракетите СС-18 бяха пуснати в района на остров Южна Георгия, щяха ли да бъдат унищожени от вашите залпове?

— Навярно не — призна Грегъри. — Лазерното устройство излъчва само пет мегаджаула. Вие знаете ли какво е джаул?

— Преди да полетя насам, прелистих учебника си по физика — още от колежа. Един джаул е единица за измерване на енергията, равна на един нютонметър за секунда, или нула цяло и седем десети фут/фунта плюс някакъв остатък, нали? Значи мегаджаулът, или един милион джаула, това е... седемстотин хиляди фут/фунта. Така, както разбирам...

— Един мегаджаул се равнява, грубо казано, на една шашка динамит. По такъв начин ние изпратихме до целта пет шашки. Количеството на предадената енергия съответства на килограм взривни вещества, обаче физическото въздействие не може точно да се сравнява с това.

— И вие казвате, че лазерният лъч всъщност не прогаря целта, той произвежда по-скоро ударен ефект. — Райън изчерпа техническите си знания докрай.

— Ние наричаме това „ударен шок“ — забеляза генералът. — Но, общо взето, вие сте прав. Цялата енергия въздейства за няколко милионни от секундата — много по-бързо от куршума.

— Значи това са басни — тези неща, които съм слушал за висока степен на полиране на повърхността на ракета или въртенето ѝ с цел да се предпази от прогаряне при попадане на лазерен лъч...

Майор Грегъри прихна да се смее отново.

— Да, мен също ме позабавлява това. Една балерина може да върти пируети колкото ѝ се ще пред дулото на ловджийска пушка това няма да донесе никаква полза. Става въпрос, че излъчената енергия трябва да отиде някъде и това може да стане само през корпуса на ракетата. Тялото на ракетата е пълно с раз лични течности. Почти всички руски птички работят с течни горива, нали така? Хидростатичният ефект е напълно достатъчен да разкъса резервоара,

намиращ се под налягане, и тогава — бум. С ракетата е свършено. — Майор Грегъри се усмихна, сякаш разказваше как е изиграл номер на учителя си в училище.

— Добре, това е ясно. Сега желая да разбера как работи цялата система.

— Вижте, доктор Райън... — започна генералът, но Джек го прекъсна:

— Господин генерал, аз имам достъп до „Чайният клипер“, вие знаете това и престанете да се занимавате с глупости.

Майор Грегъри погледна въпросително към генерала. Последният кимна.

— Ние имаме пет лазера. Всеки от тях излъчва по един мегаджаул енергия.

— Къде са?

— Вие стоите точно на един от тях, сър. Останалите четири са скрити около този връх. Те излъчват енергията на импулси, разбира се. Всеки изстрелва импулс от един милион джаула за няколко микросекунди — няколко милионни от секундата.

— И те се презареждат за...

— За четиридесет и шест хилядни от секундата. С други думи, можем да изстреляме цели двадесет залпа за една секунда.

— Но вие не го правите.

— Не е възникнала такава необходимост — отговори Грегъри. — Понастоящем ни ограничават програмните средства в системата за насочване. Сега се работи по тях. Целта на днешното изпитание беше да се оцени доколко надеждна е станала тази част на програмното осигуряване. От три години разполагаме с тези лазери. Сега знаем, че те се сработват. Лазерните лъчи се концентрират върху едно огледало, разположено на петдесет метра, ето там — той показва с ръка, — и се сливат в един лъч.

— Но те трябва да бъдат... Искам да кажа, че лъчите трябва да бъдат съгласувани, и то много точно, нали?

— В техниката това се нарича „настроен по фаза лазер“. Всички лъчи трябва идеално да се съгласуват по фаза — отвърна Грегъри.

— Как постигате всичко това, дявол да го вземе? — Райън се замисли. — Не си правете труд, вероятно няма да разбера. И така, лъчите попадат на долното огледало.

— Огледалото е особена част. То е съставено от хиляди сегменти и всеки се управлява от пиезоелектрическа микросхема. Това се нарича „регулируема оптика“. Изпращаме запитващ лъч на огледалото — на това огледало, което се намира на совалката — и получаваме данни за изкривяването в атмосферата. Начинът, по който лъчът се пречупва в атмосферата, се анализира от компютър. После огледалото се коригира в съответствие с изкривяването и ние изпращаме истински залп. Огледалото на „Дискавъри“ е също конструирано на основата на регулируема оптика. То приема лъча, фокусира го и препраща на огледалото, намиращо се на спътника „Летящият облак“, и ето това огледало окончателно фокусира лъча върху целта. И тогава — бум!

— Нима е толкова просто? — Райън поклати глава. Бе просто наистина, а през изминалите двадесет години бяха похарчени четиридесет милиарда долара за фундаментални изследвания в двадесет различни области на науката — и всичко това, за да се проведе сегашното изпитание.

— Ние наистина трябва да изгладим някои малки подробности — призна Грегъри. Тези дребни неща щяха да отнемат още пет или повече години и той нито знаеше — нито се тревожеше — колко допълнителни милиони ще бъдат погълнати. Сега за майора имаше значение само едно — целта се оказа достижима. Проектът „Чайният клипер“ вече не беше фантазмагория, особено след това изпитание.

— И вие сте човекът, който направи пробив в разработката на системата за насочване към целта. Именно вие успяхте да изнамерите начин да заставите лъча да доставя данни за собственото си насочване.

— Нещо подобно — отговори вместо Грегъри генералът. — Доктор Райън, тази част на системата е толкова поверителна, че понататъшното обсъждане без писмено разрешение става невъзможно!

— Генерале, целта на моето посещение тук е да направя оценка на проекта „Чайният клипер“, за да бъде сравнен със съветските изследвания, които се водят в тази област. Ако искате моите хора да ви кажат какво замислят руснаците, те трябва да знаят какво, по дяволите, да търсят.

Не последва отговор. Джак вдигна рамене, бръкна в джоба на самото си и връчи на генерала плик. Майор Грегъри наблюдаваше с недоумение.

— Дори и сега ли не сте удовлетворен? — забеляза Райън, след като генералът прочете документа и го сгъна.

— Не, не съм.

Гласът на Райън стана по-хладен от студената нощ, която обгръщаше планинските върхове на Ню Мексико.

— Генерале, когато служех в морската пехота, от мен не изискваха да ми харесват заповедите, а само да ги изпълнявам. — Това за малко не изкара генерала от кожата му, поради което Райън добави: — Повярвайте, сър, аз наистина съм на ваша страна.

— Продължавайте, майор Грегъри — каза най-после генерал Паркс.

— Аз нарекох алгоритъма „Ганц с ветрило“ — започна Грегъри. Генералът едва сдържаше усмивката си. Грегъри надали е знаел нещо за Сали Ренд.

— Това ли е всичко? — каза Райън отново, когато младият учен завърши разказа си. Той знаеше, че всеки специалист по компютри, зает в проекта „Чайният клипер“ вероятно си задаваше един и същ въпрос: „Как не се сетих аз за това?“ Ненапразно всички считаха Грегъри за гений. Той направи извънредно важно откритие в лазерната технология, когато подготвяше дисертацията си в Стоуни Брук, след което последва пробив в областта на програмирането. — Но нима е толкова просто?

— Да, но бяха необходими повече от две години за разработка на практическото му приложение и създаването на компютъра „Крей-2“ за извършване на изчисленията с достатъчна бързина, позволяваща да се придвижим напред. Нужно е да поработим още малко, но след като проанализираме защо днешните изпитания не преминаха още по-добре — да кажем: четири или пет месеца, — и всичко ще бъде наред.

— Каква ще бъде следващата крачка?

— Конструирането на лазер с мощност пет мегаджаула. Една група от специалисти вече работи по този проект и тя е близко до успеха. После ще обединим в една система двадесет такива лазера и ще можем да изпращаме импулс от сто мегаджаула двадесет пъти в секунда и да поразим всяка цел, която пожелаем. Енергията на удара тогава приблизително ще се равнява на двадесет или тридесет килограма взривно вещество.

— И лъчът ще унищожи всяка ракета, който и да я пусне...

— Да. — Майор Грегъри се усмихна.

— Значи вие ме уверявате, че системата „Чайният клипер“ действа.

— Ние се убедихме в правилната структура на нашата система — коригира генералът Райън. — Измина много време, бяха направени огромни усилия, откакто започнахме проучването на тази система. Преди пет години ни предстоеше да преодолеем единадесет технически препятствия. Сега останаха само три. След пет години въобще няма да има прегради. Ето тогава ще можем да разгърнем системата.

— А стратегическите последици? — започна Райън и млъкна. — Господи!

— Това ще промени света — съгласи се генералът.

— А известно ли ви е, че руснаците разработват аналогична система в Душанбе?

— Да — отвърна майор Грегъри. — И може би те знаят нещо, което ние не знаем.

Райън кимна. Грегъри беше толкова умен, та да разбере, че някой друг може да се окаже по-умен. Биваше го момчето.

— Господа, в хеликоптера остана куфарчето ми. Бихте ли изпратили някого да го вземе. Там има снимки, направени от спътник. Мисля, че може да ви се сторят интересни.

— Кога са направени тези снимки? — попита генералът пет минути, след като започна да ги разглежда.

— Преди два дни — отговори Джак.

Майор Грегъри също се наведе над тях за няколко минути.

— Ами тук имаме две инсталации от малко по-различен вид. Това е така наречената „разсеяна система“. Шестоъгълната установка — ей там, където се намират четирите стълба — е излъчвателят. Сградата в центъра вероятно е предназначена да подслони шест лазера. Тези стълбове са оптически устойчиви постаменти за огледала. Лъчите на лазерите излизат от сградата, отразяват се от огледалата, които се контролират от компютър, за да се концентрира лъчът в целта.

— Какво имате предвид с оптически устойчиви постаменти?

— Става дума, че огледалата трябва да се управляват с висока степен на точност — обясни Грегъри. — Като се изолират от околната среда, се отстранява вибрацията, която може да възникне, ако наблиз

мине кола или автомобил. Само да разклатите огледалото с нищожна частица от светлинната честота на лазера, и няма да получите резултата, към който се стремите. Тук у нас се прилагат амортизирани основи за повишаване на фактора на изолацията от обкръжаващото пространство. Такива системи първоначално са били разработени за подводниците. Разбирате ли? А ето тази инсталация във формата на ромб... да, естествено. Това е приемник.

— Какво? — Джак отново блъсна глава в каменната стена на сложната техника.

— Да предположим, че искате да направите особено добра снимка на нещо. Имам предвид действително идеална снимка — тогава ще използвате лазер в качеството на стробоскопичен фенер.

— Но защо тук има четири огледала?

— Защото е по-евтино да се изработят четири малки огледала, отколкото едно голямо — обясни Грегъри. — Хм... Интересно е дали не се опитват да създадат холографско изображение. Ако им се удаде действително да затворят по фаза осветителните лъчи... теоретически това е възможно. Тук съществуват два проблема, които усложняват нещата, но руснаците обичат да се опират на грубата сила... Дявол да го вземе! — Очите на майора засияха. — Това е страшно интересна идея. Трябва да помисля над нея.

— Искате да кажете, че са изградили този обект само за да фотографират нашите спътници ли? — попита Райън.

— Не. Тези инсталации могат да се използват за фотографиране, няма нищо по-лесно. Такова обяснение представлява великолепно прикритие. Една система, способна да снима спътник на геостационарна орбита, би могла да изведе от строя друг, който се намира на ниска орбита. Ако си представите, че тези четири огледала са телескоп, не забравяйте, че телескопът може да се използва като обектив за фотоапарат или като част от прицелно устройство за стрелба. Те също така ще станат дяволски ефективна система за насочване. Каква енергийна мощност се подава в това съоръжение?

Райън сложи снимката пред Грегъри.

— Понастоящем водноелектрическата централа произвежда около петстотин мегавата. Но...

— Те опъват втора линия от далекопроводи — забеляза Грегъри.
— Защо?

— Сградата на електроцентралата е двуетажна — от този ъгъл не се забелязва. Изглежда, че се въвежда в експлоатация горната част. В резултат на това върховата мощност ще достигне хиляда мегавата.

— Колко постъпва в лабораторията?

— Ние я наричаме „Бах“. Тук се подават около сто мегавата. Останалото отива за електроснабдяването на „Моцарт“, градчето, което израсна на съседния хълм. Така че руснаците удвояват подаването на електроенергия.

— Нещо повече — поправи го Грегъри. — Ако те не се канят много да увеличат размерите на това градче, защо да не предположим, че цялата допълнителна енергия ще постъпи при лазерите?

На Райън за малко не му спря дъхът. „Защо не се сетих за това, по дяволите!“ — упрекна се той наум.

— Искам да кажа — продължи Грегъри, — че това представлява петстотин мегавата допълнителна мощност. Господи, ами ако са направили пробив! Много ли е трудно да се разбере с какво се занимават там?

— Погледнете само тези снимки и веднага ще разберете лесно ли е да проникнеш в този район — каза Райън.

— Да. — Грегъри го погледна. — Няма да е лошо, ако узнаем каква мощност постъпва за захранването на техните прибори. Откога съществува този обект?

— От около пет години и още не е завършен. А „Моцарт“ се появи неотдавна. Доскоро работниците ги настаняваха в тези бараки и сгради за материално-техническо осигуряване. Ние забелязахме, че големият жилищен блок се построи едновременно с оградата по периметъра на обекта. Когато руснаците започват да гледат работниците, може да се направи извод, че на тази строителна площадка се придава особено значение, а ако има ограда и стражеви кули, става ясно, че принадлежи на военните.

— Как го открихте? — попита Грегъри.

— Случайно. ЦРУ си обновяваше метеорологическите данни за Съветския съюз и един от техниците решил да извърши компютърен анализ за избор на най-благоприятни места за астрономическо наблюдение на неговата територия. Този район се оказал едно от тях. През последните няколко месеца времето там беше необичайно облачно, но средногодишно небето е толкова чисто, колкото тук.

Същото се отнася и за Сари Шаган, Семипалатинск и един нов обект — Стражевая. — Райън извади още няколко снимки. Грегъри внимателно ги разгледа.

— Ясно е, че руснаците не си губят времето.

— Здравейте, Михаил Семьонович — произнесе маршалът на Съветския съюз Дмитрий Тимофеевич Язов.

— Здраве желая, другарю маршал — отговори полковник Филитов.

Един сержант помогна на министъра да си съблече шинела, а друг им поднесе прибори за чай.

— И тъй, Миша, какво ми предстои да върша днес? — попита Язов, като наля две чаши с чай. Извън сградата на Министерския съвет беше все още тъмно. Вътрешният периметър на кремълските стени бе залят от ярките светлини на прожектори и часови се мяркаха в светлите петна, а после изчезваха в сенките.

— Предстои ви напрегнат ден, Дмитрий Тимофеевич — отговори полковникът. Язов не можеше да се сравнява с Дмитрий Устинов, но Филитов трябваше да признае пред себе си, че той работи от сутрин до късна вечер, както подобава на кадрови офицер. Маршал Язов беше танкист като Филитов. Макар и никога да не се бяха срещали по време на войната, и двамата бяха слушали един за друг. Филитов отлично се бе проявил на бойното поле — критиците твърдяха, че в душата си той е останал старомоден кавалерист, въпреки че Филитов мразеше конете, — докато Язов бързо бе завоювал име на блестящ щабен офицер и организатор, и на активен член на партията, разбира се. На първо място Язов беше партиен функционер, иначе той никога нямаше да стане маршал. — Насрочена е среща с представители на експерименталната станция, намираща се в Таджикистан.

— А, да, от „Ярка звезда“. Точно така. Днес трябва да чуем отчета им, нали?

— Професори — изсумтя презрително полковникът. — Те няма да разберат истинското оръжие, даже ако им го завреш в задника.

— Времето на копията и сабите отмина, Михаил Семьонович — засмя се Язов. Действително, отново помисли полковникът, маршалът не се отличаваше с такъв блестящ интелект, какъвто притежаваше

Устинов, но не беше и глупак като неговия предшественик, Сергей Соколов. Недостатъкът от технически познания се компенсираше у него с необичаен инстинкт, позволяващ на маршала да оцени достойнствата на новите системи оръжие, и рядка способност да вниква в ума и сърцата на хората от Съветската армия. — Техните изобретения са многообещаващи за отбраната на страната.

— Да, разбира се. Само че на мен ми се иска истински офицер да ръководи проекта, а не там някакъв си професор фантазьор.

— Но генерал Покришкин...

— Той беше летец изстребител. Аз имам предвид истински армейски офицер, другарю маршал. Пилотите са склонни да поддържат всяко изобретение, на което има достатъчно количество копчета и прибори. Освен това Покришкин напоследък е прекарал повече време в университетите, отколкото зад щурвала. Той престана да е офицер още преди десет години. Сега се е превърнал в снабдител на вълшебници. — Да не говорим, че си изгражда своя мъничка империя там, но този въпрос ще го оставим за друг път.

— Ти желаеш май да получиш ново назначение, Миша — с лукава усмивка се поинтересува Язов.

— Само не там. — Филитов се засмя и после отново стана сериозен. — Искам да кажа, Дмитрий Тимофеевич, че текущият отчет за дейността на „Ярка звезда“ е, как да го кажа, замъглен от факта, че на място нямаме истински офицер, който разбира трудностите в боя и знае какво трябва да бъде истинското оръжие.

Министърът на отбраната замислено кимна.

— Да, разбирам твоето гледище. Учените мислят повече от гледна точка на уредите, отколкото на въоръжението. Мен ме смущава сложността на този проект.

— Колко подвижни детайли има на новия обект?

— Нямам представа — хиляди навярно.

— Техниката се превръща в оръжие едва след като бъде надеждно овладяна от редовия войник — или ако не от редника, то поне от старши лейтенант. Възлагано ли е на някого — не от сътрудниците на „Ярка звезда“ — да проучи надеждността на проекта? — попита Филитов.

— Доколкото си спомням — не.

— Ето виждате ли, Дмитрий Тимофеевич. — Филитов вдигна чашата си. — Не ви ли се струва, че Политбюро може да се заинтересува за това? Досега бяха готови да финансират експерименталния проект, но — Филитов отпи глътка — представителите на „Ярка звезда“ ще искат средства за преобразуването на обекта от експериментален в действащ, а ние нямаме независима оценка за неговата ефективност.

— Как според тебе може да се направи такава оценка?

— Както сам разбирате, аз не мога да я направя. Прекалено съм стар и недостатъчно образован, но в нашето министерство имаме немало блестящи полковници, особено в свързочното управление. Те не са строеви офицери в пълния смисъл на думата, но са военни и притежават достатъчно знания, за да хвърлят поглед на тези електронни чудеса. Разбира се, другарю маршал, това е само едно предложение. — Филитов не настоя повече. Той бе посял зърното на идеята в главата на министъра. Беше много по-лесно да се манипулира Язов, отколкото Устинов.

— Ти откри ли някакви недостатъци в работата на Челябинския танков завод? — попита Язов.

Ортис наблюдаваше как Стрелеца се изкачва по планинския склон на половин миля от него. Двама мъже и две камили. Вероятно нямаше да ги вземат за партизанска единица, както би могло да се случи с група от двадесет или повече души. Впрочем това сега нямаше значение. Ортис знаеше, че руснаците бяха стигнали дотам, да нападат почти всичко, което се движи по земята.

— Можех да изпия една бира, разбира се — забеляза капитанът.

Ортис се обърна към него.

— Капитане, успявам да работя с тези хора, защото живея точно като тях. Съблюдавам техните закони, уважавам обичаите им. Това означава: нито капка алкохол, никакво свинско; не закачам жените им.

— Глупости — изсумтя офицерът. — Тези невежи диваци...

Ортис го прекъсна:

— Капитане, ако още един път ви чуя, че говорите нещо подобно или даже мислите на глас, това ще бъде вашият последен ден тук. Тези хора работят за нас. Те ни носят неща, които не можем да получим

никъде другаде. Затова, повтарям, вие ще се отнасяте към тях с цялото уважение, което заслужават. Ясно ли е?

— Разбрано. — Боже мой, самият той се е превърнал в гаден туземец.

3.

УМОРЕНАТА РИЖА ЛИСИЦА

— Само да можеш да си представиш с какви чудесии се занимават там — наистина е впечатляващо. — Джак се прозя. Той се завърна в базата „Андрюс“ със същия самолет на ВВС, който го бе откарал в Лос Аламос, и сега умираше за сън. Толкова често летеше, ала все не можеше да се научи да понася смяната на часовите пояси. — Този младеж Грегъри е дяволски умен. Трябваша му две секунди, за да установи какво представлява инсталацията на „Бах“, и неговата оценка напълно съвпада с мнението на Националния център по фоторазузнаване. Единствената разлика е, че специалистите от НЦФР трябваше да работят четири месеца и да представят три писмени доклада, преди да стигнат до истината.

— Мислиш ли, че трябва да го включим в групата за експертен анализ?

— Това е все едно да питаш дали са нужни хирурзи в операционната зала. Да, между другото той желае да внедрим някого в инсталацията „Бах“. — Райън се облеци.

Адмирал Гриър за малко не изпусна чашата си.

— Явно този младеж се е нагледал на филми за ниндзи.

— В края на краищата приятно е да узнаеш, че някой вярва в нашите възможности — усмихна се Джак и със сериозен тон продължи: — Както и да е, Грегъри би искал да разбере дали руснаците са успели да осъществят пробив в мощността на лазерния импулс, извинете, сега те използват термина „енергия на изходния сигнал“. Той смята, че почти цялата енергия, изработвана от новите генератори на водноелектрическата централа, ще бъде насочена към обекта „Бах“.

Очите на Гриър се притвориха.

— Това ме навежда на неприятни мисли. Смяташ ли, че е прав?

— Руснаците имат много добри учени, които работят в областта на лазерите. Академик Басов например бе награден с Нобелова награда

и оттогава се занимава с разработката на лазерни оръжия — заедно с Евгений Велихов, известен борец за мир. А директор на института по лазерите е синът на Дмитрий Устинов, можете ли да си представите. Почти сигурно е, че на обекта „Бах“ действа инсталация на принципа на лазера на „разсеяната система“. Няма да бъде лошо да узнаем какъв тип лазери използват руснаците. Те могат да бъдат газодинамични, на свободни електрони, химически. Грегъри мисли, че техният лазер работи на принципа на свободните електрони, но това е все още догадка. Той приведе цифри, потвърждаващи предимството при монтирането на инсталацията високо в планината, където лазерът се намира над пределите на половината атмосфера, а ние знаем от каква мощност се нуждаят, за да постигнат желаните резултати. Грегъри обеща да извърши обратни разчети за оценка на общата мощност на инсталацията. Цифрите ще бъдат леко занижени — от гледна точка на минималните възможности. Като се вземе под внимание това, което Грегъри каза, и завършването на жилищната сграда на „Моцарт“, следва да предположим, че в близко бъдеще ще бъдат проведени изпитания и ще се направи оценка на получените резултати, а след две-три години инсталацията ще може да заработи с пълна мощност. Ако стане така, в скоро време руснаците може би ще са в състояние да изваждат от строя нашите спътници. Вероятно това ще последва в резултат на „мек удар“, според думите на майора. Ще бъдат изгаряни камерите и фотоелектрическите елементи, намиращи се на спътника. Но следващата стъпка...

— Да, ние наистина сме въввлечени в надпреварата.

— Има ли надежда Ритър и неговите хора от оперативния отдел да намерят някого вътре в обекта „Бах“?

— Мисля, че можем да обсъдим тази възможност — каза Гриър неуверено и смени темата. — Изглеждаш направо утрепан от умора.

Райън веднага схвана намека: „Не е нужно да знаеш какво замисля оперативният отдел.“ Сега той можеше да поговори като обикновен човек.

— Аз действително се скапах от всичките тези полети. Ако нямате нищо против, иска ми се да си взема почивка и да отдъхна през втората половина на деня.

— Правилно. До утре. Джак, почакай! Обадиха ми се от комисията по ценните книжа и борсовите операции.

— О! — Джак наведе глава. — Бях забравил за това. Търсиха ме точно преди да замина за Москва.

— За какво?

— В една от компаниите, където притежавам акции, служителите са под следствие за използване на поверителна информация. Аз купих малко книжа едновременно с тях и комисията се интересува защо съм го сторил точно в този момент.

— И как стана? — попита Гриър. Със служители на ЦРУ имаше немалко скандали и адмиралът не желаше да бъде въввлечен в тях един от най-близките му помощници.

— Получих информация, че тази компания може би представлява интерес, и проверих дали е вярно. Веднага установих, че служителите изкупуват своите акции, които по-рано са продали. Като разбрах това, аз също си купих книжа от тази компания. Това е законно, шефе. Всички документи се пазят вкъщи. Аз върша всичко с помощта на компютър — всъщност, откакто постъпих на работа тук, престанах — и имам печатни копия от всички документи. Не съм нарушавал никакви закони и мога да го докажа.

— Постарай се да уредиш всичко за няколко дена.

— Разбрано.

След пет минути Джак седна в колата си и потегли за вкъщи. Този път шофирането бе по-леко, отколкото обикновено и той стигна до Перигрин Клиф само за петдесет минути вместо за обичайните седемдесет и пет. Кати беше на работа, както винаги, а децата на училище — Сали в „Сейнт Мери“, а Джак на детска градина. Щом влезе в кухнята, Джак си наля чаша мляко и го изпи. После се качи горе в спалнята, захвърли обувките си и се строполи на леглото, без да благоволи дори да си свали панталона.

Полковникът от свързочните войски Геннадий Йосифович Бондаренко седеше срещу Михаил Семьонович — изправен и горд, точно както подобава на млад офицер, добил високо звание. Той с нищо не показваше, че изпитва благоговееен страх пред полковник Филитов, който беше толкова възрастен, че можеше да му бъде баща, и за когото се носеха легенди в Министерството на отбраната. Значи ето какъв бил старият воин, взел участие в почти всички танкови битки

през първите две години на Великата отечествена война. В лицето на Филитов той видя силата и упоритостта, които нито умората, нито възрастта бяха успели да изличат, забеляза неподвижната дясна ръка и си спомни как се бе случило това. Говореше се, че старият Миша все още ходел по танковите заводи заедно с някои бойни другари от бившия си полк, за да се убеди дали качеството на произведените танкове отговаря на стандартите и дали сините му очи са все още остри като преди, та да порази целта от мястото на мерача. Бондаренко изпитваше благоговение пред стария воин, трепет и гордост, че носи същия мундир.

— Другарю полковник, явявам се по ваша заповед — доложи той.

— В досието ви е отбелязано, че добре се справяте с електрониката, Геннадий Йосифович. — Филитов му показа папката, която се намираше на бюрото.

— Това ми е работата, другарю полковник. — Бондаренко не просто разбираше от електроника и Филитов го знаеше. Той бе участвал в разработката на лазерни далекомери с оглед на тяхното приложение при бойни условия. Освен това доскоро работеше по използването на лазерите вместо радиовръзка за осигуряване на защитени от подслушване комуникации.

— Това, което сега ще обсъждаме, е строго секретно от особена важност. — Младият полковник кимна в знак на съгласие, а Филитов продължи: — През последните няколко години Министерството на отбраната финансира особено секретен обект под наименованието „Ярка звезда“. Името на проекта е също поверително, разбира се. Главната цел бе да се получат висококачествени снимки на западни космически спътници, макар че след като лазерните инсталации започнат да работят с пълна мощност, те ще могат да се използват за ослепяване на спътници — в случай че такива действия се окажат политически целесъобразни. Проектът се осъществява от учени от Академията на науките, а начело стои бивш летец от войските на ПВО — за съжаление този род обекти се намират на подчинение на противовъздушната отбрана. Аз бих предпочел те да бъдат ръководени от истински военен, но... — Михаил Семьонович прекъсна и показа с пръст тавана.

Бондаренко се усмихна и кимна в знак на съгласие. Политика, разбраха се двамата мълчаливо. Няма да е за чудене, ако нищо не излезе.

— Министърът ви командирова да отидете там и да направите оценка на военния потенциал на обекта от гледна точка на неговата надеждност. Преди да въведем обекта в експлоатация, трябва да сме сигурни, че тези дяволски хитроумни механизми няма да ни изневерят точно тогава, когато най-много имаме нужда от тях.

Младият офицер кимна замислено, докато умът му работеше трескаво. Даваше му се поръчение от рядка, изключителна важност. Неговият доклад щеше да постъпи непосредствено при министъра чрез личния помощник на маршала, на когото Язов се доверяваше най-много. Ако успешно се справеше със задачата, в личното му дело щеше да се появи бележка за успешно изпълнено поръчение на самия министър. Това щеше да осигури на младия полковник генералски звезди и по-голям апартамент за семейството му, по-добро образование на децата и още толкова много неща, за които той бе работил години наред.

— Другарю полковник, а на обекта знаят ли за моето пристигане?

Филитов се засмя иронично.

— Откога Съветската армия действа по този начин. Това означава да им кажем: ето, идваме да ви инспектираме. Не, Геннадий Йосифович, ние трябва да направим оценка на надеждността неочаквано. Подготвил съм писмо, подписано от самия маршал Язов. Ще го вземете със себе си. Това ще бъде достатъчно охраната да ви пусне в района. Обектът се охранява от войските на КГБ — студено забеляза полковникът. — Вие ще имате свободен достъп до цялото съоръжение. Ако възникнат някакви затруднения, съобщете ми веднага. Винаги можете да ме намерите на този телефон. Дори и да съм в банята, шофьорът ще дотича да ми каже.

— Доколко подробна трябва да бъде проведената от мен инспекция, другарю полковник?

— Достатъчно подробна, че един стар уморен танкист като мен да може да се оправи сред всички тези електронни чудеса — отговори Михаил Семьонович, без дори да се усмихне. — Вие самият ще успеете ли да разберете с какво се занимават?

— Ако не успея, ще ви докладвам, другарю полковник. — Това беше много добър отговор, помисли си Филитов. Този човек щеше да стигне далече.

— Отлично, Геннадий Йосифович. На мен ми харесва повече офицер, който откровенно ще признае това, което не разбира, вместо да се опита да ме впечатли с куп воняща мръсотия. — Бондаренко разбра съвсем ясно намека на Филитов. В министерството се носеха слухове, че килимът в неговия кабинет е обагрен в червено от кръвта на офицери, опитали се да го заблуждават. — Кога можете да отпътувате?

— Голям ли е обектът?

— Да. Там работят четиристотин учени и инженери и шестстотин души помощен персонал. Можете да останете там до една седмица, за да направите оценката. В дадения случай е по-важно тя да е изчерпателна, отколкото да бързате.

— Тогава ще трябва да подготвя още една униформа. След два часа тръгвам.

— Прекрасно. Приятно пътуване. — Полковник Филитов отвори следващата папка.

Както обикновено Михаил Семьонович се задържа в службата няколко минути след министъра. Полковникът заключи в сейфа своите документи, а останалите предаде на разсилния, който ги откара с количка в секретната секция, намираща се на няколко метра по коридора от кабинета му. При това разсилният предаде на Филитов бележка, в която се съобщаваше, че полковник Бондаренко е излетял за Душанбе с полета на „Аерофлот“ в 17:30 часа и че превозът му от гражданското летище до обекта „Ярка звезда“ е уреден. Филитов реши да поздрави Бондаренко за неговата съобразителност. Тъй като влизаше в щата на Главното инспекционно управление, полковникът можеше да изисква специален транспорт и да отлети до военното летище на Душанбе, но службата по безопасността на обекта несъмнено разполагаше със свои хора там, които щяха да предупредят за неговото пристигане. Излитайки с граждански самолет, Бондаренко можеше да бъде сбъркан с това, за което приемаха полковниците, служещи в Москва — момче за поръчки. Този факт дразнеше Филитов. Един човек, който е вложил толкова сили и енергия, за да стигне до полкови командир — а това е ключовата длъжност във всяка армия, — не бива да бъде разсилен в щаба, който разнося напитки на генералите.

Обаче Михаил Семьонович знаеше, че така се отнасят с полковниците във всеки щаб. Бондаренко поне щеше да има възможност да премери силите си с тези безделници в Таджикистан.

Филитов стана и сне шинела си от закачалката. После, като разклащаше леко куфарчето с дясната ръка, той излезе от кабинета си. Секретарят му, един сержант, тутакси позвъни долу и предупреди да подготвят колата му. Тя го чакаше, когато полковникът се появи на изхода.

След четиридесет минути Филитов се намираше вкъщи по домашни дрехи. Телевизорът беше включен. Той предаваше нещо безсмислено: явно внесено от Запада. Михаил Семьонович седеше самотен на масата в кухнята. Пред него наред с храната имаше отворена бутилка с водка. Вечеряше салам с черен хляб и зеленчуци от туршия — не много различно от това, което бе ял с хората си на фронта преди две поколения. Той бе открил, че стомахът му се справя много по-лесно с грубата храна, отколкото с изисканите блюда, един факт, който озадачи лекарите в болницата, когато лежеше там последния път с пневмония. След всяка хапка той пийваше по малко водка и през цялото време се вираше през полупрозрачните щори на прозорците. Москва се озаряваше от ярките улични светлини и безбройните жълтеещи правоъгълници от прозорците на жилищата.

Понякога си припомняше мириси от миналото. Обичаше да чувства свежия дъх на добрата руска земя, приятния аромат на тревата по полята; но ето че сега усети зловонието на дизеловото гориво и над всичко — всепобеждаващата остра миризма на артилерийски барут от танковите оръдия, тъй трайно впиваща се в тъканта на комбинезона, че не изчезваше от него, колкото и да се переше. За танкиста това бе мирисът на битката — заедно с отвратителната смрад на горящи танкове и изгарящи в тях човешки тела. Без да поглежда, той си отрязва парче салам и го поднесе към устата си на върха на ножа. Филитов се вираше през прозореца, но някак си тъй, сякаш гледаше телевизионен екран, а това, което виждаше, беше заревото на залязлото слънце над далечния хоризонт и издигащи се нагоре стълбове дим на пъстроцветния фон от зелено и синьо, оранжево и кафяво. После той пъкна в устата къшей груб черен хляб. И както винаги през вечерите, преди полковник Филитов да извърши предателство, призраците на миналото отново му дойдоха на гости.

— Показахме им къде зимуват раците, нали, другарю капитан?
— попита един изморен глас.

— И все пак ще трябва да отстъпим, ефрейтор — отговори собственият му глас. — Но действително показахме на гадовете, че с Т-34 няма шега. Ти отмъкна хубава пита хляб, ефрейтор.

— Да съм отмъкнал ли? Как така, другарю капитан, когато защитавах тези селяни, огладнявах като вълк.

— И не по-малко ожаднявах, нали? — беше следващият въпрос на капитана.

— Тъй вярно, другарю командир — засмя се ефрейторът. Някъде изотзад се появи бутилка е водка. Не беше произведена в държавен завод, а самогон, саморъчно приготвен алкохол, който Филитов познаваше добре. Всеки истински руснак твърди, че обича вкуса на самогона, макар че няма да го докосне, ако има водка подръка. И все пак той копнееше за самогон тук, на руската земя, е остатъците от своята танкова част, която защитаваше совхоза от напредващите авангардни съединения на Гудериан^[1].

Те отново ще преминат в настъпление утре сутринта, спокойно помисли механик-водачът.

— И ние ще унищожим още няколко от тези пълзящи сиви чудовища — произнесе пълначът.

След което ще отстъпим още на десет километра. — Филитов се въздържа да го каже на глас, — само на десет километра, ако отново ни потръгне и ако командването на полка успее да се справи с обстановката по-добре, отколкото днес. И в двата случая утре на свечеряване този совхоз ще бъде в тила на немските войски. Губим още една педя от нашата земя.

Не му се искаше на Михаил Семьонович да мисли за това. Той изтри внимателно ръцете си, преди да разкопчае джоба на куртката. Беше време да помисли за душата си.

— Колко е красива! — забеляза ефрейторът, наблюдавайки за кой ли път през рамото на капитана снимката — както винаги със завист. — Изящна е като кристална ваза. А какъв прекрасен син имате. Провървяло ви е, другарю капитан, че прилича на майка си. Жена ви е толкова мъничка, а как е могла да роди такъв голям син?

— Бог знае — несъзнателно отговори Филитов. Колко бе странно, че след няколко дни война дори най-закоравелите атеисти

зовяха името на Бога. Даже и някои от комисарите го правеха, което тихичко развеселяваше войниците.

Ще се върна, обещаваеше той, гледайки снимката. Ще се върна вкъщи при тебе. Ще премина през немските танкове, през огъня на ада. Ще се върна при тебе, Елена!

Точно тогава пристигна поща, едно рядко събитие на фронта. Там имаше само едно писмо за капитан Филитов, но по фината хартия и изящния почерк той разбра колко важно е то. Отвори плика с блестящото острие на войнишкия нож и въпреки нетърпението много внимателно, стараяйки се да не изцапа словата на своята любов с масло от бойния танк, той извади жадувания лист. След няколко мига капитанът скочи на крака, погледна към звездите на сумрачното небе и нададе радостен вик.

— През пролетта отново ставам баща! — Това, изглежда, се бе случило през последната нощ на отпуската, три седмици преди да започне кървавото безумие.

— Изобщо не съм изненадан — шеговито забеляза ефрейторът, — като се вземе под внимание как напердашихме днес немците. Такъв мъж да ни води в битките! Може би нашият капитан трябва да бъде пазен за разплод.

— Държиш се невъзпитано, ефрейтор Романов, аз съм женен човек.

— Тогава вместо другаря капитан могат да използват мен за тази цел — изрази надежда ефрейторът и отново подаде бутилката на своя командир. — За още един хубав син, капитане, и за здравето на вашата красива съпруга. — Сълзи на радост и на мъка едновременно блеснаха в очите на младежа — той знаеше, че само едно невероятно щастливо стечение на обстоятелствата би му позволило да стане баща. Но той нямаше никога да сподели това с никого. Прекрасен войник и надежден другар беше Романов — способен да командва собствен танк.

И Романов получи своя танк, спомни си Михаил Семьонович, наблюдавайки панорамата на вечерна Москва. По време на сражението под Вязма той прикри с корпуса на този танк извадения от строя Т-34 на капитан Филитов и преграждайки пътя на връхлитащия немски Т-IV, спаси живота на командира, а собственият му свърши в оранжево-червения пламък на експлозията. Алексей Илич Романов, ефрейтор от

Червената армия, беше награден за този подвиг с ордена „Червено знаме“. Старият полковник се питаше дали този орден е бил достатъчна утеха на майка му за смъртта на нейния синеок луничав син.

Бутилката водка на масата се бе почти изпразнила, а Михаил Семьонович, както се случваше толкова много пъти, плачеше в самотата на своята кухня.

— Колко много от тях загинаха...

Тези глупаци от Върховното главно командване.

Романов бе убит близо до Вязма. Иваненко загина, защитавайки Москва. Лейтенант Абашин, красив млад поет, тъй чувствителен, но с душа и сърце на лъв, загина при Харков, когато водеше петата контраатака. Той се жертва, но успя да разчисти пътя на Филитов да изтегли през Донец това, което бе останало от неговия полк, преди да се стовари ударът.

А неговата Елена, последната жертва... Всички те загинаха не от ръцете на външния враг, а заради измамата и равнодушната жестокост на собствената им родина.

Михаил Семьонович отметна глава и изля в уста остатъка от съдържанието на бутилката. Не, няма родина! Няма! Никога не е имало Родина. Заради тези безчовечни нещастници, които...

Той стана и се упъти, люшкайки се, към спалнята, без да загаси лампите във всекидневната. Часовникът върху нощното шкафче показваше десет без четвърт и някъде в едно далечно ъгълче на неговия мозък просветна утешителната мисъл, че ще успее да спи девет часа и ще дойде на себе си след насилието, на което е подложил това, което някога е било здраво жилесто тяло, съумяло да изнесе ужасното напрежение на безкрайните боеве и дори да свикне с тях. Но стресът, който преживяваше сега старият полковник, караше да бледнеят танковите сражения и да му изглеждат като ваканция. Обаче дълбоко в подсъзнанието на полковника се таеше ликуваща мисъл — това скоро ще свърши и ще настъпи покой.

След половин час по улицата премина една кола. Седящата зад волана жена прибираше сина си от хоккейния мач. В един момент тя обърна главата си, погледна нагоре и забеляза, че интересуващите я прозорци светят, а щорите на тях са полуспуснати.

Тук въздухът беше разреден. Бондаренко стана в пет часа сутринта както винаги, облече анцуга си и се спусна с асансьора от десетия етаж на сградата, където се намираше квартирата за почетни гости. За миг той бе изненадан, че асансьорът работеше. Това означаваше, че техническият персонал пристига на обекта през цялото денонощие. Отлично, помисли си полковникът.

Той излезе навън с кърпа, увита около врата му, погледна часовника, намръщи се и започна утринния пробег. В Москва редовно правеше обиколки с точно определено разстояние около жилищните квартали, а тук не знаеше къде ще свършат петте километра. Вдигна рамене — това трябваше и да се очаква, помисли си той. В началото тръгна на изток. Пред него се откри поразителна гледка. Скоро щеше да изгрее слънцето, по-рано, отколкото в Москва, защото обектът се намираше значително по на изток и островърхите планински хребети, обагрени в червено, изпъкваха още по-величествено. Като зъби на дракон, помисли си той и се усмихна. По-малкият му син обичаше да рисува дракони.

Малко преди да пристигне, той се бе любувал на фантастични картини. Пълната луна осветяваше със сребристо сияние пясъците на Каракум, преминаващи под самолета, а после пустинята тъй внезапно свърши, сякаш се блъсна в стена, построена от богове. На разстояние само от три градуса дължина повърхността се измени от плоска равнина, разположена на триста метра надморска височина, до гигантски, извисяващи се на пет хиляди метра в небето планински върхове. От височината, на която се намираше „Ярка звезда“, Бондаренко съзря светлините на Душанбе на около седемдесет километра в северозападна посока. Две реки, Кафирниган и Сурхандаря, протичаха близо до половинмилионния град и подобно на човек, пристигнал в друг свят, той с удивление се питаше защо е построен този град именно тук, какви сили в древни времена са го заставили да израсне между двете реки, които се стичат от планините. Несъмнено мястото изглеждаше негостоприемно, но може би дългите кервани на бактрийските камили са спирали тук да почиват или пък градът е лежал на кръстопът... Бондаренко пресече тези мисли. Той осъзна, че се е унесъл и забавя темпото на утринните упражнения. Извади хирургическа марлена маска и я превърза през носа и устата

си, за да се предпази от студения въздух, после започна дълбоко приклякане, за да отпусне мускулите на краката, преди да продължи бягането с по-бавен, спокоен ритъм.

Бондаренко тутакси забеляза, че дишането е по-трудно, особено с маска на лицето. Височината, разбира се. Май ще се наложи да се намали малко разстоянието. Жилищният блок беше останал вече зад гърба му и той погледна наляво, към строежа, покрай който бягаше. Съдейки по плана на обекта, там трябваше да се намират цеховете за изработване и ремонт на оптически и други прибори.

— Стой! — внезапно прозвуча резкият вик на часовия.

Бондаренко спря, като ядосано измърмори някаква ругатня. Не му харесваше да му прекъсват утринната гимнастика. Особено ако пред него се изпречи някой със зелените пагони на КГБ. Дяволите да ги вземат, помисли си той, шпиони, бандити, а се мислят за войници.

— Какво има, сержант?

— Вашите документи, другарю, аз не знам кой сте.

За щастие съпругата на Бондаренко съобразително беше пришила няколко джоба на спортния костюм, производство на фирмата „Найк“, който бе успяла да купи на черно в Москва като подарък за рождения ден. Бондаренко подаде документите на сержанта, като продължи да бяга на място.

— Кога пристигнахте на обекта, другарю полковник? — попита сержантът. — И какво правите тук толкова рано?

— Къде е вашият офицер? — отвърна Бондаренко.

— В главното караулно помещение, на четиристотин метра, ей там. — Сержантът посочи с пръст.

— Тогава тръгвайте с мен, сержант, и ще поговорим с него. Един полковник от Съветската армия не дава обяснения на сержанти. Хайде, ако се пораздвижите малко, няма да ви навреди. — И той дръпна напред по посока на караулното помещение.

Сержантът беше само на двадесет години, но му тежеше шинелът, освен това носеше автомат с боеприпаси. След двеста метра Генадий чу след себе си тежкото дишане.

— Ето тук, другарю полковник — каза младежът задъхано след една минута.

— Вие явно пушите прекалено, сержант! — упрекна го полковникът.

— Какво, по дяволите, става тук? — попита лейтенантът от КГБ, който стоеше зад едно бюро в караулното помещение.

— Вашият сержант ме задържа. Аз съм полковник Бондаренко. Правя си сутрешното бягане.

— С анцуг, произведен на Запад?

— Засяга ли ви вас какво съм облякъл, когато спортувам? — И глупак на всичкото отгоре, помисли си полковникът, като че шпионите сутрин се занимават само с тичане.

— Полковник, аз съм дежурен офицер по охраната на обекта. Не ви познавам и моите началници не са ме предизвестили за пристигането ви.

Бондаренко извади от друг джоб издадения му специален пропуск и го предаде заедно с удостоверението за самоличност.

— Аз съм представител на Министерството на отбраната. Целта на моето посещение не ви засяга. Изпратен съм тук лично от маршал Язов. Ако имате още въпроси, позвънете му ето на този телефон.

Лейтенантът от КГБ внимателно прегледа документите за самоличност, за да се увери, че полковникът е именно този, за когото се представя.

— Моля да ме извините, другарю полковник, но имаме разпореждане да се отнасяме сериозно към мерките за сигурност. Освен това не е обичайно да видим човек в западни дрехи да бяга призори.

— Доколкото разбирам, за вашите войници бягането е въобще необичайно — сухо забеляза полковникът.

— Едва ли има място за подходящ режим на физическа подготовка тук, на този планински връх, другарю полковник.

— Така ли? — Бондаренко се усмихна и извади от джоба си бележник и молив. — Вие твърдите, че се отнасяте сериозно към мерките за безопасност, а не занимавате с физическа подготовка своя личен състав. Благодаря ви за предоставената информация, другарю лейтенант. Ще поставя този въпрос при срещата с командира на поделението ви. Може ли да си тръгна?

— Фактически на мен ми е заповядано да придружавам всички официални гости.

— Чудесно. Харесва ми да бягам в компания. Моля да се присъедините към мен, другарю лейтенант.

Офицерът от КГБ попадна в клопка и скоро се усети. След пет минути той се задъхваше като риба, изкарана на брега.

— Как смятате, откъде идва главната заплаха за безопасността на обекта — попита Бондаренко злорадо, без да снижава темпото.

— Границата с Афганистан се намира на сто и единадесет километра в тази посока — отвърна лейтенантът, останал без въздух. — От време на време се извършват бандитски нападения над съветска територия, както навярно сте чули.

— Имат ли бандитите връзки с местни жители?

— Не, доколкото сме установили, но съществува опасност. Местното население се състои предимно от мюсюлмани.

Лейтенантът се закашля и Бондаренко спря.

— При такъв студен въздух марлената маска на лицето може да облекчи дишането — каза Геннадий. — Тя стопля мъничко въздуха, преди да го поемат гърдите. А сега изправете се и дишайте дълбоко, другарю лейтенант. Ако желаете сериозно да се грижите за безопасността на обекта, вашите хора трябва да бъдат в подходяща физическа форма. Уверявам ви, че афганистанците са страшно издръжливи. Преди две години прекарах известно време с едно поделение на спецназ^[2], което ги преследваше по половин дузина гадни върхове. Така и не ги пипнахме. — Той се въздържа да каже: „Затова пък те ни пипнаха.“ Нямахме никога да забрави тази засада...

— А вертолетът?

— Те не могат винаги да летят при лошо време, млади приятелю, а в този случай искахме да проверим дали и ние можем да воюваме в планините.

— Ами ние, разбира се, всеки ден изпращаме патрули.

Начинът, по който го каза, накара Бондаренко да се усъмни и той реши да провери.

— Какво разстояние пробягахме?

— Два километра.

— Действително височината прави нещата по-трудни. Хайде да се връщаме.

Изгревът на слънцето беше вълнуваща гледка. Огненото кълбо се показва над безименния връх и светлината му заля най-близките склонове, прогонвайки тъмнината от дълбоките ледникови долини и клисури. Проникването в обекта не е лесноосъществима цел дори и за

безчовечни варвари, каквито са муджахидините, помисли си Бондаренко. Стражевите кули бяха добре разположени, като се има предвид, че пред тях се откриваше поле за обстрел на няколко километра. Охраната не използваше прожектори, съобразявайки се с удобството на гражданските лица, които живеят там — приборите за нощно виждане бяха по-добър избор и полковникът не се съмняваше, че КГБ разполага с достатъчно количество от тях. Впрочем, вдигна Бондаренко рамене, не го бяха изпратили да проверява безопасността на обекта, макар че това беше чудесен повод да подразни охраната, съставена от войници на КГБ.

— Мога ли да ви попитам как се сдобихте с този анцуг? — попита офицерът от КГБ, когато дишането му се нормализира.

— Женен ли сте, другарю лейтенант?

— Да, другарю полковник.

— Лично аз никога не питам жена си къде купува подаръците за рождения ми ден. — Бондаренко направи няколко дълбоки приклякания, за да покаже, че той все пак е по-добре физически подготвен.

— Другарю полковник, макар че изпълняваме различни задачи, и двамата служим на Съветския съюз. Аз съм млад и неопитен офицер, както вече ясно го изразихте. Едно от нещата, които ме безпокоят, е ненужното съперничество между армията и КГБ.

Бондаренко се обърна и погледна лейтенанта.

— Добре го казахте. Надявам се, че когато сложите генералски пагон, ще се придържате към тази гледна точка.

Той остави лейтенанта в караулното помещение и с енергична крачка се отправи към жилищния блок, бързайки да се прибере на топло, преди студеният вятър да е превърнал в лед капките пот по лицето му. Бондаренко влезе във входа и взе асансьора. Не го изненада, че в банята още нямаше топла вода — беше толкова рано. Полковникът трябваше да издържи един студен душ, с което прогони остатъците сънливост, после се обръсна, облече се и се отправи към стола да закуси.

Той трябваше да пристигне в министерството в девет часа, а банята с парно отделение се намираше по пътя му. С течение на

времето Филитов се бе убедил, че няма нищо по-хубаво от парната баня, когато се налага да се избавиш от махмурлука и да си прочистиш мозъка. И ненапрасно — той имаше предостатъчен опит. Сержантът го откара до Сандуновските бани, които се намираха до Кузнецки мост, немного далече от Кремъл. Във всеки случай това беше обичайна процедура за Филитов, защото всяка сряда сутринта той се отбиваше там. Макар че дойде твърде рано, оказа се, че не е сам в банята. Няколко други посетители, навярно също заемащи видно обществено положение, се изкачваха тежко-тежко по мраморните стъпала до първокласните кабинки на първия етаж (разбира се, официалното наименование на луксозното отделение беше друго), тъй като хиляди московчани страдаха от същото заболяване, както полковникът, и прибегваха до подобни методи на лечение. Тук имаше и посетителки. Михаил Семьонович се опита да си представи как изглежда женското отделение и с какво се различава от това, което посещава той. Стори му се странно: той редовно идваше тук, откакто постъпи в министерството през 1943 година, а никога не бе надзърнал в женското отделение. Е, както и да е, вече беше прекалено стар за това.

Когато се събличаше, очите му бяха сънени и кървавочервени. Щом си остави дрехите в гардероба, грабна голяма хавлия от купчината в ъгъла на стаята и наръч брезови клонки, няколко пъти вдъхна хладния сух въздух на съблекалнята и после отвори вратата, която водеше към парилнята. Някога тук имаше мраморна настилка, но сега беше почти напълно заменена с оранжеви плочки. Михаил Семьонович помнеше времето, когато първоначалният под си стоеше непокътнат.

Двама голи мъже, прехвърлили петдесетте, оживено спореха за нещо, най-вероятно за политика. Той долови дрезгавите гласове, заглушавани от съскането на парата, излизаща от камарата камъни, която се намираще в центъра на помещението. Освен тях имаше още петима мъже. Те седяха на пейките с отпуснати глави и кисели физиономии, понасяйки стоически последствията на преливането. Филитов избра място на първия ред и също седна.

— Добро утро, другарю полковник — дочу се глас от около пет метра.

— Добро утро и на вас, другарю академик — поздрави Михаил Семьонович своя познат, редовен посетител на банята. Филитов здраво

стискаше в ръцете си няколко клончета, очаквайки тялото му да почне да се поти. Не се наложи да чака много — температурата в отделението беше стигнала почти сто и четиридесет градуса по Фаренхайт. Той вдишваше бавно горещия въздух, както постъпват хора с опит. Аспиринът, който бе взел сутринта с чая, започваше да действа, макар все още да чувстваше болки в главата, докато синусите около очите му си оставаха подпухнали. Той заудря с клончетата по гърба си, сякаш се мъчеше със заклинания да прогони отровните вещества от тялото си.

— Как се чувства героят от Сталинград тази сутрин? — упорстваше академикът.

— Горедолу като гения от Министерството на образованието — измърмори Филитов и в отговор чу измъчен смях. Той и така не успя да запомни името му... Иля Владимирович... а после? Само пълен идиот можеше да се смее, когато го измъчва махмурлукът. Веднъж академикът си призна, че пие заради жена си. „Пиеш, за да се чувстваш свободен от нея, нали? — помисли си полковникът. — Хвалиш се, че си спал със секретарката си, докато аз бих продал душата си на дявола само да погледна още веднъж лицето на Елена. И лицата на синовете ми — напомни си той. — Моите двама красиви и мъжествени синове.“ Хубаво бе, че такива неща му идват в главата в подобно утро.

— Вчера писаха в „Правда“ за преговорите по разоръжаването — чу се отново гласът на академика. — Има ли надежда за успех?

— Нямам представа.

Вратата се отвори и влезе един теляк — нисък младеж на около двадесет и пет години. Той преброи присъстващите.

— Искате ли някой пиене — попита той. Употребата на алкохол беше строго забранена в банята, но както би казал всеки истински руснак, това подобряваше вкуса на водката.

— Не! — отговориха всички в хор. На никой не му се искаше да пийне за изтрезняване, с леко учудване забеляза Михаил Семьонович. Да, разбира се, бяха точно в средата на седмицата. В събота сутринта картината щеше да бъде съвсем различна.

— Добре — отвърна телякът на излизане. — В съблекалнята има нови хавлии. Ремонтирахме и инсталацията за подгряване на водата в басейна. Плуването съвсем не е лошо за телата ви, другари. Не

забравяйте да упражните мускулите си, които сега препичате, и цял ден ще се чувствате свежи като кукуряк.

Филитов вдигна глава. Значи телякът беше новата свързка.

— Но защо са толкова весели? — обади се един мъж от ъгъла.

— Момчето е в добро настроение, защото не е стар пияница — отговори друг. Разнесе се смях.

— Преди пет години понасях водката къде-къде по-добре — продължаваше мрачният глас от ъгъла. — Смея да твърдя, че за всичко е виновно качеството. То не е същото като по-рано.

— Както не е и твоят черен дроб — каза съседът му.

— Страшно е да старееш! — Михаил Семьонович се обърна, за да види кой го казва. Това бе един мъж, едва навършил петдесет години, чийто подут стомах имаше цвета на умряла риба. Той пушеше — също в нарушение на правилата.

— Още по-страшно е да не остаряваш, но вие, младежите, забравяте за това — несъзнателно отвърна той, като сам се учуди на отговора си. Очите на присъстващите се обърнаха към него и видяха белезите от обгаряне на гърдите и гърба. Дори и тези, които не знаеха кой е Михаил Семьонович Филитов, разбраха, че е по-добре да не се шегуват с този човек. Той постоя мълчаливо още десетина минути, преди да излезе от парното отделение.

Телякът се намираще в съблекалнята, когато Филитов се появи там. Полковникът му предаде клончетата и хавлията и после тръгна към душовете със студена вода. След десет минути той беше вече нов човек. Главоболието и потиснатото настроение, предизвикани от преливането, бяха изчезнали, а заедно с тях и напрежението от преживяното изпитание. Той бързо се облече и слезе по стълбата към изхода, където го очакваше колата. Сержантът забеляза колко се бе променила походката му и се изуми от лечебния ефект на парната баня. Стоиш там и се пържиш като в тиган — трябва да има нещо чудотворно, помисли си шофьорът.

На теляка му предстоеше да изпълни нова задача. След няколко минути той влезе отново в парното помещение и узна, че двама клиенти са премислили за водката. Тутакси излезе от сградата на банята и се отправи към едно ателие, чийто приемчик печелеше от нелегална продажба на водка повече пари, отколкото от химическото чистене. Телякът се върна оттам с половинлитрова бутилка водка, на

която нямаше търговски етикет — първокласната „Столичная“ се произвеждаше само за експорт и за избраници, — но която струваше два пъти по-скъпо, отколкото в магазина. Въвеждането на строги ограничения в продажбата на алкохол доведе до възникването на нов — и извънредно изгоден — черен пазар. Освен това той остави в химическото чистене малка касетка с фотолента, която бе получил от своята „свръзка“ заедно с брезовите клончета.

От своя страна телякът също изпита облекчение. Това бе първото му поръчение. Той не знаеше името на човека, който му предаде касетката, затова произнесе паролата с естествен страх, опасявайки се, че тази част от шпионската мрежа на ЦРУ може отдавна да е станала известна на контраразузнавателната служба на КГБ — страшното Второ главно управление. Той вече нямаше право на живот и си го знаеше. Но му се искаше да предприеме нещо, с което да изкупи това, което видя и бе заставен да върши цяла година в Афганистан. За миг му стана любопитно — кой ли е този стар човек, целият в белези, но бързо се опомни и си каза, че неговата личност просто не бива да го засяга.

Химическото чистене, чийто приемчик получи касетата, обслужваше главно чужденци — журналисти, бизнесмени и дипломати — и рядко руснаци, които искаха да се погрижат за някоя дреха, купена на запад. Една от клиентките си взе английското палто, което бе дала за почистване, плати три рубли и напусна. Като премина през два квартала към най-близката станция на метрото, жената се спусна по ескалатора, за да си вземе влака по ждановско-краснопресненската линия, отбелязана на картата на града с пурпурно. Вагоните бяха препълнени и никой не можа да забележи, че тя предаде на някого касетката. Всъщност самата тя не видя лицето на този човек. На свой ред той слезе на следващата станция „Пушкинска“ и по подземния тунел излезе на станция „Горковска“. Следващото препредаване на касетката стана след десет минути — този път я получи един американец, който пътуваше към посолството си малко по-късно от обичайното, тъй като се бе задържал до късно на дипломатически прием предишната вечер.

Американецът се казваше Ед Фоли; той работеше като пресаташе в посолството на САЩ на улица „Чайковски“. Той и съпругата му Мери Пат — също агент на ЦРУ — живееха в Москва от

почти четири години. И двамата очакваха с нетърпение кога най-после веднъж завинаги ще свърши престоят им в този сив и мрачен град. Те имаха две деца, които вече дълго време се лишаваха от „хот догс“ и бейзбола.

Това не означаваше, че тяхното пребиваване в Москва е неуспешно. Руснаците знаеха, че ЦРУ разполага с няколко разузнавателни екипа, състоящи се от съпруг и съпруга, но те трудно можеха да допуснат, че шпиони ще вземат със себе си и децата. От съществено значение за разузнавачите е да си осигурят надеждно прикритие. Ед Фоли бил репортер в „Ню Йорк Таймс“, преди да постъпи на служба в Държавния департамент. Работата го примамила, защото, както обясняваше той, парите не били много различни, а един полицейски репортер никога не пътува по-далече от Ютика в щата Ню Йорк. Съпругата му си стоеше вкъщи с децата и често ги извеждаше на разходка, макар че понякога заместваше отсъстващи преподаватели, когато възникнеше нужда в Англо-американското училище на Ленински проспект 78. По-големият ѝ син играеше в детската хокейна лига и служителите на КГБ, които ги водеха под наблюдение, бяха писали в досието им, че Едуард Фоли младши играе много добре за едно седемгодишно дете като нападател. Единственото нещо, което дразнеше съветските власти, беше прекомерният интерес на Фоли старши към проблемите на уличната престъпност в Москва, която независимо от своя ръст все пак никак не можеше да се сравнява с мащабите на това явление, за което бе писал в Ню Йорк. Впрочем това само доказваше, че американският пресаташе е сравнително безобиден човек. Той беше прекалено любопитен, за да бъде причислен към разузнавачите, които в края на краищата правят всичко възможно да останат незабележими.

Оставащите няколко квартала от станцията на метрото до службата си Фоли премина пеша. На пристигане той кимна вежливо на милиционера, който охраняваше входа на суровата скромна сграда на посолството, после поздрави сержанта от морската пехота и се качи в кабинета си. Впрочем да се нарече стаичката кабинет беше малко трудно. Зданието на посолството се описваше в един официален доклад на Държавния департамент като „препълнено и подлежащо на ремонт“. Авторът на този доклад навярно би определил и опожарения скелет на някое жилище в Южен Бронкс като „нуждаещо се от лек

ремонт“, помисли си Фоли. При последната реконструкция на сградата от едно складово помещение и един килер за метлите и парцалите успяха да измайсторят кабинет на пресаташето. В резултат на това се получи една едва-едва годна за работа кубообразна стая от десет квадратни метра. Килерът обаче се използваше като лаборатория за проявяване на фотофилми и копиране на снимки. По тази причина, макар че в продължение на двадесет години тук винаги се помещаваше някой от служителите на ЦРУ, стаята се превърна в кабинет на резидента.

Само на тридесет и три години, висок, но много слаб, Фоли беше ирландец от Куинс, чийто блестящ ум се съчетаваше със забавен сърдечен ритъм и безстрастно лице на покерджия, което му помогна да завърши католическия колеж „Светия кръст“. По време на последната си учебна година той бе вербуван от ЦРУ. След завършването на колежа Фоли работи четири години като журналист в „Ню Йорк Таймс“, за да си създаде подходяща легенда. В редакцията го помнеха като нелош, макар и малко мързелив репортер, предаващ сносни материали, без обаче да блести с нещо. Редакторът не се разстрои, когато узна, че Фоли желае да премине на държавна служба, тъй като се освобождаваше място за един младеж, завършил факултета по журналистика в Колумбийския университет, притежаващ нюх към новостите и необичайна енергия. Кореспондентът на вестник „Ню Йорк Таймс“ в Москва бе охарактеризирал Фоли пред свои колеги и познати като човек с посредствени умствени способности и на всичкото отгоре — скучен. Така се създаваше впечатление, за което може да мечтае всеки разузнавач: „Тоя ли бе, той е толкова тъп, че от него шпионин не става.“ По тази и няколко други причини на Фоли повериха да ръководи най-плодовития полеви агент на ЦРУ, работил през един твърде продължителен период за американските специални служби — полковник Михаил Семьонович Филитов, с псевдоним КАРДИНАЛА. Самият псевдоним се пазеше в дълбока тайна, така че само петима човека в ЦРУ знаеха, че КАРДИНАЛА означава нещо повече от високопоставен църковен служител в червено расо.

Сведенията, постъпващи от КАРДИНАЛА, минаваха под графата: „Специална разузнавателна информация, изключително за лица с достъп «Делта»^[3]“. От цялата американска администрация само шест човека имаха право да ползват информацията „Делта“. Всеки

месец кодовото ѝ име се променяше. През този месец тя минаваше под наименованието „Атлас“ и достъп до нея имаха още двадесет лица. Но дори и под тези променящи се кодови наименования сведенията обезателно се перифразираха и се подлагаха на известна интерпретация, преди да излязат от кръга на хората, които съставляваха групата „Делта“.

Фоли извади касетката с филма от джоба си и се затвори в тъмната стая. Той толкова добре владееше процеса на проявяването, че можеше да си свърши работата дори в пияно или полусънно състояние. Наистина няколко пъти му се бе случвало да е пиян и да работи. Само за шест минути работата свърши и Фоли приведе стаята в ред. Неговият бивш редактор щеше да се слиса, ако видеше колко акуратен е Фоли в Москва.

След това той действаше според процедура, останала непроменена в продължение на тридесет години. Фоли прегледа шестте проявени кадъра под лупа, която се използва за наблюдение на тридесет и пет милиметрови диапозитиви. За няколко секунди запомни съдържанието на всеки кадър и започна да печати превода на портативната си пишеща машина. Тя бе механическа и с толкова износена лента, че никой не би могъл да прочете нещо, написано с нея, дори КГБ. Подобно на повечето репортери Фоли не беше добър машинописец. Страниците му бяха пълни с поправени грешки. Хартията, върху която пишеше, беше обработена със специални химически реактиви и поради това не беше възможно да се използва гума. Писането на превода му отне близо два часа. Когато завърши, Фоли погледна за последен път филма, за да провери дали не е изпуснал нещо, или не е направил сериозни граматически грешки. Като се убеди, че всичко е наред — с треперене, което през цялото време не можа да овладее, — той смачка филма на топка, сложи го в един метален пепелник, поднесе запалена клечка от кибрит към него и единственото пряко доказателство за съществуването на КАРДИНАЛА се превърна в пепел. После изпуши една пура, за да скрие характерната миризма на целулоид. След като пъкна в джоба си сгънатите страници, той се отправи нагоре към комуникационния център на посолството. Там Фоли нахвърли невинно изглеждащо съобщение до пощенска кутия 4108, Държавния департамент, Вашингтон: „В отговор на вашето запитване от 29 декември

съобщавам, че отчетът по текущите разходи се изпраща с дипломатическа поща, Фоли, край.“ В качеството си на пресаташе на него често му се налагаше да плаща сметката за почерпки по барове с бивши колеги, които го гледаха отвисоко и не изпитваха никакви скрупули. Фоли не им се обиждаше. В края на краищата той трябваше да пише множество отчети за разходите до чиновниците в Мъгливото дъно^[4] и му беше много забавно, че братята по перо работеха тъй усърдно да му осигуряват прикритие.

След това Фоли се запъти да открие дипломатическия куриер на посолството. Не беше много ясно защо, но този аспект от дейността на посолството не се бе променил от тридесетте години — тук винаги се намираще куриер, готов при необходимост да отпътува с дипломатическия куфар, макар че сега той имаше и други задължения. Куриерът беше един от четиримата служители на посолството, които знаеха в действителност за коя правителствена служба работеше Фоли. Пенсионирани армейски подофицери, куриерът притежаваше Кръста за бойни заслуги и четири медала „Пурпурно сърце“ за раняване при евакуация на ранени по бойните полета във Виетнам. Когато се усмихваше, усмивката му бе също като на руснаците — тя се разнасяше по устните му, но никога не се отразяваше в очите.

— Не ти ли се иска да отлетиш до вкъщи довечера?

Очите на куриера светнаха от радост.

— Да излетя за Америка, когато в неделя има мач за Суперкупата по футбол? Майтапиш се! Кога да мина при тебе? Към четири?

— Да. — Фоли затвори вратата и се върна в кабинета си. Куриерът си запази билет за самолет на компанията „Бритиш Еървейз“, излитащ за „Хийтроу“ в 17:40 часа.

Разликата във времето между Вашингтон и Москва фактически гарантира донесението на Фоли да пристигне в американската столица рано сутринта. В шест часа сутринта един служител на ЦРУ влезе в пощенското отделение на Държавния департамент, извади пликовете от дузина пощенски кутии и замина за Ленгли. Той беше старши офицер от оперативното управление, но вече освободен от участие в задгранична дейност поради контузия, получена в Будапеща — един уличен хулиган му бе пукнал черепа, за което разгневените унгарски полицаи вкарали престъпника в затвора за пет години. Ако бяха знаели, мислеше си бившият агент, щяха да му дадат медал. Офицерът

предаде пакетите в съответните отдели, след което се отправя към своя кабинет.

Когато Боб Ритър пристигна в Ленгли в 7:30 часа, докладът на Фоли се намираше на бюрото му. Ритър беше заместник-директор на ЦРУ по оперативната работа. Неговото ведомство, известно като оперативно управление, включваше всички служители на ЦРУ, заети с оперативна дейност, и всички чуждестранни граждани, завербовани в качеството на тайни агенти. Донесението, пристигнало от Москва — по правило оттам постъпваха не едно, а няколко, но това беше най-важното, — тутакси попадна в личния му сейф и той се приготви да изслуша докладите на нощните дежурни на съвещанието, което се провеждаше всекидневно в 8:00 часа сутринта.

— Влезте, отворено е — провикна се намиращият се в кабинета си Фоли, когато чу почукване на вратата. Куриерът влезе в стаята.

— Самолетът излита след един час. Трябва да побързам.

Фоли пресегна в бюрото си и извади един предмет, приличащ на скъпа сребърна табакера. Той я подаде на куриера, който я пхна внимателно във вътрешния джоб на сакото си. Вътре се намираха написаните от Фоли страници, а така също миниатюрен експлозивен заряд. В случай че някой се опита да отвори „табакерата“ неправилно или пък тя бъде подложена на рязък удар — например падне върху пода, — миниатюрното взривно устройство щеше да се задейства и да унищожи лесно възпламенимата хартия. При това можеше да пострада от обгаряне и костюмът на куриера. Това обясняваше вниманието, с което той постави „табакерата“ в джоба на сакото си.

— Навярно ще се върна във вторник сутринта. Нещо да поръчате за себе си, господин Фоли?

— Ами чух, че се появило ново издание на книгата „Далечната страна“...

Куриерът се разсмя.

— Добре, ще проверя, ще се разплатим, когато се завърна.

— Желая ти успех, Оги, и приятно пътуване.

Един от шофьорите на посолството откара Оги Джанини до летище Шереметиево, разположено на тридесет километра от Москва. Куриерът, притежаващ дипломатически паспорт, който му позволяваше

да не минава през митническите проверки, се качи направо в самолета на „Бритиш Еървейз“, излитащ за „Хийтроу“. Той се настани от лявата страна на самолета в първа класа. Куфарчето с дипломатическата поща бе поставено на мястото до прозореца, а мъжът седна до него. Самолетите излитаха от Москва обикновено полупразни, така че мястото отляво също се оказа незаето. Боингът потегли точно по разписание. Командирът обяви по високоговорителите предполагаемата продължителност на полета и направлението, а въздушният кораб започна да набира скорост по пистата за излитане. В момента, когато самолетът се отделяше от съветска земя, всичките сто и петдесет пътници, както нерядко се случваше, дружно изръкопляскаха. Това винаги забавляваше куриера. Той измъкна от джоба си книга и се зачете. По време на полета, разбира се, той не можеше нито да спи, нито да пие, а да вечеря реши през следващия курс, когато щеше да излети от Лондон. Все пак стюардесата успя да го убеди да изпие едно кафе.

След три часа „Боинг-747“ кацна на летище „Хийтроу“. И тук куриерът мина само формално през митническия преглед. Като човек, прекарал във въздуха повече време, отколкото пилотите по пътническите авиолинии, той имаше достъп до чакалните първа класа, които все още съществуваха в повечето от големите аерогари по света. Тук той изчака един час до излитането на „Боинг-747“, който щеше да се отправи към международното летище „Дълес“ във Вашингтон.

Високо над просторите на Атлантика куриерът с удоволствие опита вечерята от вкусни специалитети на „ПанАм“ и се наслади на филм, който не бе гледал по-рано — това рядко се случваше. Горедолу в момента, когато Джанини обръщаше последната страница на книгата, самолетът започна да подхожда за кацане. Куриерът разтри с ръка лицето си и се помъчи да си спомни колко е часът сега във Вашингтон. Петнадесет минути по-късно той седна в безличния форд с правителствени номера и колата се понесе на югоизток. Куриерът се разположи на предната седалка до шофьора, където имаше възможност да си изтегне краката.

— Как мина полетът? — попита човекът.

— Както винаги: ужасно тъпо! — измърмори Джанини. Все пак полетите по гражданските авиолинии бяха къде по-приятни от онези със санитарен хеликоптер в централната част на Виетнам, помисли си

той. Правителството му плащаше двадесет хиляди долара на година за това, че седеше в самолета и четеше книга, а това заедно с пенсията от армията осигуряваше на Джанини напълно приличен живот. Той никога не се замисляше какво пренася с дипломатическия куфар или в металната кутийка, която пазеше в джоба на самото. Той знаеше, че да се замисля над това е просто губене на време. Светът си остава все един и същ.

— Носите ли кутийката? — попита мъжът, седящ отзад.

— Да. — Джанини я измъкна от джоба си и я подаде през рамо, като внимателно я държеше с двете си ръце. Служителят от ЦРУ я пое — също с двете ръце — и я постави в една кутия, покрита отвътре с дунапрен. Той работеше в отдела за техническо обслужване, влизащ в състава на Научно-техническото управление на ЦРУ. Отделът се занимаваше с най-разнообразни неща. Този служител например беше специалист по замаскирани бомби и въобще по взривни устройства. Щом пристигна в Ленгли, той взе асансьора и се озова в кабинета на Ритър. Там отвори „табакерата“ върху бюрото на заместник-директора и после се завърна в своя кабинет, без да погледне това, което се съдържаше вътре.

Ритър се приближи към копирната машина „Ксерокс“, която се намираще в неговия кабинет, сне няколко копия от лесно възпламенимите листове хартия, които впоследствие изгори. Ритър не желаше да държи пожароопасни материали в своето бюро. Той започна да чете страниците, преди да е завършил преснимането на копията. Както винаги, към края на първия параграф главата му започна да се движи ту наляво, ту надясно. После заместник-директорът по оперативната работа се приближи към бюрото си и натисна бутона за пряка връзка с кабинета на директора.

— Зает ли си? Птичката кацна.

— Ела при мен! — тутакси отвърна съдията Артър Мур. Нямахше нищо по-важно от сведенията, получени от КАРДИНАЛА.

Като излезе от кабинета си, Ритър взе пътьом адмирал Гриър и двамата влязоха в просторния кабинет на директора на Централното разузнавателно управление.

— Как да не му се възхитиш на този човек! — каза Ритър, като раздаде копията от получените материали. — Той е придумал Язов да изпрати един полковник на обекта „Бах“ с цел да направи на място

оценка за надеждността на цялата система. Този полковник Бондаренко трябва след една седмица да представи доклад, и то с общопонятни изрази, тъй че министърът да може да разбере как действа системата и да докладва на Политбюро. Естествено Язов е възложил на своя помощник да действа в качеството на пълномощник, от което следва, че докладът на Бондаренко ще постъпи най-напред при него.

— Този младеж, с когото се среща Райън — Грегъри, май беше, — искал да внедрим наш човек в Душанбе — забеляза Гриър, смеейки се, — а Джек му казал, че е невъзможно.

— Много добре — каза Ритър. — Всички знаят каква шибана работа е Оперативното управление. — Цялото ЦРУ някак си извратено се гордееше, че неговите провали изпълват пресата със сензационни заглавия. Оперативното управление особено се стремеше да създава впечатление за неудачи, а средствата за масова информация активно му помагаша в това отношение. Гафове на КГБ никога не са привличали такова внимание, както неуспехите на ЦРУ; и в създадената картина, тъй често подсилвана от пресата, вярваше дори руската разузнавателна общност. Едва ли на някого му идваше наум, че изтичането на информация е преднамерено.

— Ще ми се — забеляза трезво съдията Мур — някой да обясни на КАРДИНАЛА, че има стари шпиони и смели шпиони, но много малко стари и смели едновременно.

— Той е много внимателен човек, шефе — напомни Ритър.

— Да, знам. — Директорът на ЦРУ погледна страниците пред себе си.

„След смъртта на Дмитрий Фьодорович Министерството на отбраната вече не е същото като преди — четеше съдията Мур. — Понякога се опитвам да разбера дали маршал Язов разглежда достатъчно сериозно техническите новости, но с кого мога да споделя опасенията си? Ще ми повярва ли КГБ? Трябва да подреда мислите си. Да, трябва да приведа мислите си в порядък, преди да изляза с каквито и да било обвинения. Но имам ли право да наруша съществуващите правила за безопасност...

Но всъщност имам ли избор? Ако не мога да обоснова с факти опасенията си, кой ще ги вземе на сериозно? Не е просто човек да се застави да наруши едно основно правило за секретността, но

сигурността на държавата измества такива правила. Така трябва да бъде.“

Както епическите поеми на Омир започват с обръщение към музата, така посланията на КАРДИНАЛА неизменно започваха с такова встъпление. Идеята била разработена в края на шестдесетте години. Донесенията на КАРДИНАЛА започнали като фотокопия на личния му дневник. Руснаците обичат да пишат дневници и са непоправими в това отношение. Всеки път, когато полковник Филитов правеше поредната си записка, тя звучеше като вик на славянската му душа, изразяваше личните му безпокойства относно решенията, които се вземат в Министерството на отбраната. Понякога пишеше за своята загриженост, засягаща безопасността на определен проект или тактико-техническите данни на някой танк или самолет. Във всеки отделен случай подробно се разглеждаха експлоатационните качества на техническото обезпечаване или пък достойнствата и недостатъците на взетите решения, но винаги ударението привидно се слагаше върху бюрократични проблеми вътре в министерството. Ако направеха обиск в апартамента на Филитов, веднага щяха да намерят дневника му на леснодостъпно място, а не скрит, както правят шпионите. Тъй като определено е нарушил секретността, той естествено ще бъде смъмрен за това, но поне ще има надежда да се защити. Такъв беше замисълът.

„Когато получа след седмица или две доклада на Бондаренко, може би ще съумея да убедя министъра, че този проект е от изключително важно значение за нашата родина“ — завършваше той.

— И тъй, изглежда, че те действително са успели да постигнат пробив в нивото на мощността на лазерния импулс — каза Ритър.

— Сега се използва терминът „енергия на изходния сигнал“ — поправи го Гриър. — Във всеки случай така ми каза Джак. Да, новините не са твърде благоприятни, господа.

— Както винаги, имаш остър нюх към подробностите, Джеймс — забеляза Ритър. — Господи, какво ще стане, ако те първи се сдобият с желанния резултат?

— Говориш, като че е настъпил краят на света. Не забравяйте, че ще им трябва десет години, за да разгърнат системата, даже и след като концепцията премине успешно изпитанията, а има още много време, докато сторят това — напомни директорът на ЦРУ — Засега

небето не се е продънило. Това дори би могло да заработи в наша полза, нали, Джеймс?

— Ако КАРДИНАЛА съумее да ни предостави достатъчно точна информация за пробива, който са постигнали, и ние съумеем да се възползваме, тогава, да. В повечето направления сме далеч по-напред от тях — отвърна заместник-директорът по разузнаването. — Райън ще се нуждае от тази информация за своя доклад.

— Но той няма достъп до нея! — възрази Ритър.

— Преди сме му разрешавали да се запознае с информацията клас „Делта“ — забеляза Гриър.

— Веднъж. Само веднъж и за това имаше сериозна причина... Да, съгласен съм, че за аматьор се справи дяволски добре. Джеймс, в това донесение няма нищо, от което той би могъл да се възползва, освен дето сега имаме основание да подозираме, че руснаците са постигнали пробив в мощността... всъщност в енергията на изходния сигнал, нали? А това този младеж, Грегъри, вече го подозираше. Предай на Райън, че подозренията се потвърждават от други източници. Артър, ти можеш да съобщиш на президента, че при руснаците нещо се мъти, но ще ни трябват няколко седмици, за да се сдобием с по-точни сведения. Мисля, че засега не бива да прекрачваме тези граници.

— Струва ми се разумно — съгласи се съдията Мур. Гриър отстъпи без по-нататъшни спорове.

Той се изкушаваше да подчертае, че това е най-важната задача на КАРДИНАЛА, но едно такова изявление щеше да бъде прекалено драматично за всеки един от тримата ръководители на ЦРУ. При това в продължение на много години КАРДИНАЛА бе доставял на ЦРУ все изключително ценна информация.

След като заместниците напуснаха кабинета му, директорът на ЦРУ още веднъж прочете донесението. Накрая Фоли бе добавил, че след като Мери Пат съобщила на КАРДИНАЛА за новата задача — при това в присъствието на маршал Язов, — Райън буквално се сблъскал с него. Съдията Мур поклати глава. Каква страхотна двойка е това семейство Фоли! И колко смайващо е, че Райън бе влязъл, тъй да се каже, в контакт с полковник Филитов. Мур отново поклати глава. Действително светът е обезумял.

[1] Генерал Хайнц Гудериан (1888 — 1954) — стратег и теоретик на мълниеносната война, в която главна ударна сила са танковите съединения. — Б.пр. ↑

[2] Частите със специално предназначение. — Б.пр. ↑

[3] Четвърта, най-висока степен на поверителност. — Б.пр. ↑

[4] Жаргонно наименование на Държавния департамент. — Б.пр.

↑

4.

ЯРКИ ЗВЕЗДИ И БЪРЗИ КОРАБИ

Джак не си направи труда да попита кои източници са потвърдили подозренията на майор Грегъри. Полевите операции се отнасяха към сферата, от която той — в голяма степен успешно — се стараеше да не се интересува. Важното бе, че тази информация по степен на надеждност бе прекатегоризирана в „клас 1“. Това стана по нововъзприетата в ЦРУ система за оценка на надеждността, използваща цифрите от 1 до 5 вместо прилагашите се по-рано букви от А до Е. Несъмнено това бе резултат от напрегната шестмесечна работа на някой помощник заместник на еди-кой си началник, получил образованието си в Института по бизнес администрация към Харвардския университет.

— А какво ще кажете за специфичната техническа информация?

— Ще ти съобщя, след като постъпят данните — отговори Гриър.

— Само две седмици ми останаха, шефе. Крайните срокове съвсем не ме въодушевяват, особено ако даденият документ се подготвя за президента.

— Май си спомням, че съм чел някъде за това — сухо отвърна адмиралът. — На мен също ми звънят от Агенцията за контрол над въоръженията и разоръжаването да представя проклетия документ. Ще трябва да изпратя теб, Джак, да ги запознаеш лично тези момчета.

Райън изтръпна. Целият смисъл на документа, който той подготвяше — оценка на позицията на страната въз основа на разузнавателните данни, — бе предназначен за подготовката на делегацията за следващия кръг на преговорите по разоръжаването. Той бе необходим и на ЦРУ, разбира се, за да знае какво може да се постигне и какви отстъпки следва да се направят, без да се рискува безопасността на страната. На плещите на Райън сега лягаше мъничко допълнително бреме, но както обичаше да му казва адмирал Гриър, Джак най-добре се изявяваше, когато го притиснат в ъгъла. „Може би

си струва да направя някой гаф — помисли си Джак, — за да опровергая тази представа.“

— Кога трябва да отида там?

— Още не съм решил.

— Може ли да бъда предупреден два дена предварително?

— Ще видим.

Макар и необичайно, майор Грегъри се намираще вкъщи. Това бе странно, но още по-странно бе друго: караше почивен ден. Не по негово настояване, разбира се. Генералът бе стигнал до извода, че непрекъснатата работа и липсата на развлечения се отразяват лошо върху здравето му и ефективността на неговия труд. На генерала обаче не му бе минало през ума, че Грегъри може да работи и у дома.

— Няма ли поне за малко да спреш? — попита Канди.

— А какво да върша, докато почивам? — усмихна се той, като вдигна глава от клавиатурата на компютъра.

Селцето, в което живееше ученият, се наричаше Маунтин Вю — Планински изглед. Наименованието не се отличаваше с особена оригиналност. В тази част на страната съществуваше само един начин да не виждаш планини: да затвориш очи. Грегъри държеше вкъщи собствен персонален компютър — един много усъвършенстван „Хюлет Пакард“, който му бе предоставен от службата — и от време на време се занимаваше тук с програмиране. Естествено той трябваше да се съобразява с нивото на секретност на работата си, макар често да се шегуваше, че самият той няма достъп до работата, която изпълнява. Впрочем подобна ситуация нерядко се срещаше в правителствените агенции и учреждения.

Стройна, с късо подстригана тъмна коса, доктор Кандейси Лонг — с ръст метър и седемдесет и пет — беше по-висока от своя годеник. Зъбите ѝ бяха леко изкривени: в детството си категорично отказваше да носи метални шини, а очилата ѝ бяха още по-изпъкнали от тези на Грегъри.

Тя беше прекалено слаба, защото подобно на много учени толкова много се увеличава от работата си, че често забравяше да яде. Те се срещнаха за първи път на семинар за аспиранти, подготвящи докторска дисертация в Колумбийския университет. Канди беше

специалист по оптическа физика, по-точно по огледала с регулируема оптика. Именно чрез оптиката тя реализираше увлечението на живота си — астрономията. Живеейки във високите планини на щата Ню Мексико, тя имаше възможност да се занимава с астрономически наблюдения с помощта на телескопа „Мид“, който бе купила за пет хиляди долара, и понякога дори използваше прибори на системата „Чайният клипер“, за да зърне звездното небе, тъй като, подчертаваше тя, това е единственият надежден начин за тяхното калибриране. Канди не проявяваше особен интерес към увлечението на Алън по проблемите на противоракетната отбрана, но не се съмняваше, че разработваните от тях прибори могат да намерят разнообразни „истински“ приложения в интересуващата я област.

В този момент и двамата бяха оскъдно облечени. Те си даваха сметка, че не могат да бъдат отнесени към образците за мъжка и женска красота, обаче, както често се случва, тези млади хора събуждаха един в друг чувства, каквито техните по-привлекателни връстници, учили заедно в колежа, щяха да сметнат за невъзможни.

— С какво се занимаваш сега?

— Не ми дават мира пропуските, които направихме. Мисля, че грешката трябва да се търси в кода за управление на огледалата.

— Така ли? — Огледалата бяха в нейната област. — Уверен ли си, че проблемът е в програмното осигуряване?

— Да, сигурен съм — кимна Алън. — В лабораторията при мен се пазят показанията, отчитани с приборите на „Летящият облак“. Фокусирането се осъществяваше превъзходно, но не в точката, където трябва.

— Колко време ще ти трябва за коригиране?

— Две седмици. — Той погледна, мръщейки се, екрана, после изключи компютъра. — По дяволите! Ако генералът разбере с какво се занимавам сега, няма да ме пусне да стъпя на обекта.

— Ами аз какво ти казвах. — Тя обгърна с ръце шията му изотзад. Алън се наклони леко към нея и сложи главата си между гърдите ѝ. Толкова са хубави, помисли си той. За Алън Грегъри момичетата бяха поразително откритие; те бяха прекрасни същества. В средното училище той ходеше от време на време на срещи с приятелки, ала в Уест Пойнт и Стоуни Брук го очакваше монашеско съществуване. Той изцяло се посвещава на учебните занятия,

моделирането на отражателните системи и лабораторните експерименти. Когато Алън срещна Канди, първоначалната допирна точка между двамата бяха общите им интереси в научната област: откриването на подходящата конфигурация на огледалата. Но когато си пиеха кафето в Студентския съюз, той забеляза, че момичето е и привлекателно в допълнение към необикновената ѝ подготовка в областта на оптичката физика. Фактът, че въпросите, които обсъждаха в леглото, едва ли бяха понятни за един процент от населението, нямаше отношение към същността на проблема. Тези въпроси бяха толкова интересни, колкото нещата, които правеха в постелята, или поне почти толкова. Леглото също откриваше за тях поле за експериментиране и с присъщата на учените любознателност те си купиха необходими учебни пособия с цел да изучат всички възможности. Тази нова област на изследвания се оказа все тъй вълнуваща.

Грегъри повдигна ръце, пое в обятията си главата на доктор Лонг и притисна устните ѝ до своите.

— Някак си вече не ми се работи.

— Не е ли чудесно да имаш свободен ден?

— Може би ще успея да уредя нещо подобно и за следващата неделя.

Борис Филипович Морозов слезе от автобуса един час след залеза. Той и четиринадесет други млади инженери и техници, наскоро назначени на обекта „Ярка звезда“ — макар че в този момент името на инсталацията им бе неизвестно, — бяха посрещнати на аерогарата в Душанбе от сътрудници на КГБ, които най-внимателно им провериха документите и снимките и ги поканиха да се качат в автобуса. По време на пътуването един капитан от КГБ им изнесе лекция относно необходимостта от спазване на правилата за безопасност, при което говореше толкова сериозно, че привлече вниманието на всички присъстващи. На тях им се забраняваше да обсъждат служебни въпроси извън границите на работното място, да пишат за това, с което се занимават, и за местонахождението си. Адресираните им писма трябваше да се отправят до пощенска кутия в Новосибирск, на хиляда километра оттук. Капитанът не им спомена, че техните писма щяха да

се четат от офицери на службата за сигурност. Това се разбираше от само себе си. Морозов реши, че няма да запечатва пликовете на писмата си, защото, ако роднините му забележеха, че пликовете се отварят и залепват повторно, това можеше да ги обезпокои. При това нямаше нищо за криене. За да получи разрешение да работи на този обект, се наложи Морозов да чака четири месеца. Служителите от КГБ, които водеха проверката, разбраха, че миналото му е безукорно, и шестте беседи, които проведеха с него, завършиха с приятелски тон.

И тук лекцията на капитана завърши с шега. Той описа какво може да се прави през работното време, какви бази имат на разположение за спортна и културна дейност, напомни, че всеки две седмици се провеждат партийни събрания, и Морозов реши да ги посещава редовно, доколкото му позволява работата. Капитанът продължи, като посочи, че жилищният въпрос все още не е решен. Засега Морозов и останалите новопристигнали щяха да бъдат настанени в общежития — по-рано това бяха казарми за строителните батальони, които разчистиха с помощта на взрив скалистия терен за изграждането на обекта. Там нямало да бъдат притеснени. Имало зала за различни игри, библиотека и даже телескоп на покрива за астрономически наблюдения — току-що бил създаден малък клуб за любителите на астрономията. Всеки час заминавал автобус до жилищното градче с кино, кафе и бирария. „На обекта има точно тридесет и една неомъжени жени“ — каза в заключение капитанът. Една от тях е сгодена за него и ако някой от тях се опита да я ухажда, очаква го незабавен разстрел. Това предизвика гръмогласен смях. Действително рядко се случваше да срещнеш офицер от КГБ с чувство за хумор.

Когато автобусът влезе на територията на обекта, вече се стъмваше и всички усещаха умора. Морозов не се разочарова прекалено от общежитията. Всички легла бяха разположени на два етажа. Посочиха му място на горното легло в ъгъла. По стените висяха обяви да се пази тишина в помещението, тъй като се налагаше да се работи на три смени, без прекъсване през цялото денонощие. Младият инженер с удоволствие се преоблече и легна да спи. На първо време го разпределиха в отдел за насочени приложни системи и след като минеше едномесечен изпитателен срок, той щеше да получи постоянно

назначение. Вече заспивайки, Морозов се запита: какво ли може да означава „насочени приложни системи“.

Достойнството на микробусите е, че ги притежават много хора и един страничен наблюдател не може да забележи кой се намира вътре — помисли си Джак, когато бялата кола се вмъкна в навеса до дома му. Зад кормилото седеше, разбира се, служител на ЦРУ, а до него се намираше човек от службата за сигурност. Той слезе и се огледа, преди да отвори вратата от дясната страна. Оттам се показа познато лице.

— Здравей, Марко — каза Райън.

— Значи това е дом на шпионина! — каза развълнувано капитан първи ранг в оставка Рамиус от ВМФ на СССР. Той вече говореше на по-добър английски, макар че подобно на много руски емигранти забравяше да слага членове на думите. — Впрочем не, това е домът на кормчията.

Джак се усмихна и поклати глава.

— Марко, не бива да говорим за това.

— Твоето семейство не знае ли?

— Никой не знае. Но ти можеш да не се тревожиш. Семейството ми замина.

— Разбирам. — Марко Рамиус последва Джак и двамата влязоха в къщата. По паспорта си, картата за социално осигуряване и шофьорската книжка, издадени в щата Вирджиния, той сега се казваше Марк Рамзи. Това е още едно доказателство за оригинално мислене на ЦРУ, помисли Джак. Впрочем не, такава стъпка е напълно разумна, хората трябва да помнят имената си. Джак забеляза, че бившият съветски офицер е поотслабнал — очевидно съблюдаваше диета с помалко тестени храни. А какъв загар! Когато за пръв път се срещнаха в носовото спасително помещение на подводния ракетоносец „Червеният октомври“, Марко — сега Марк — изглеждаше нездравно бледен, както се случва с офицери от подводниците. А сега той подхождаше за реклама на „Клуб Медитеране“.

— Изглеждаш уморен — забеляза новият „Марк Рамзи“.

— Непрекъснато ми се налага да летя. Харесват ли ти Бахамските острови?

— Не виждаш ли какъв тен имам. Пясък, слънце, всеки ден топло. Също като в Куба, когато бях там, само че тук хората са по-приятни.

— Значи сега си в АЦИОПФ?

— Да, но нямам право да говоря за това.

Двамата мъже си размениха разбиращи погледи. АЦИОПФ — Атлантическият център за изпитание и оценка на подводния флот — представляваше изпитателен полигон, където хора и кораби участваха в маневри, наречени „минивойни“. Всичко, което ставаше там, се извършваше под булото на строга секретност. Военноморският флот ревниво пазеше своите тайни. И тъй, Марко се занимаваше с разработка на тактиката на действие на флота, несъмнено играейки ролята на съветски командир при маневрите. Освен това четеше лекции и участваше в обучението на американските офицери. В съветския флот наричаха Рамиус „Професора“, така че най-важното си оставаше неизменно.

— Не казвай на никого за това, но те ми позволиха една седмица да изпълнявам ролята на капитан от американска подводница. Истинският командир ми разрешаваше да постъпя така, както смятах за необходимо, разбираш ли? И аз потопих „Форестал“. Червенознаменният северен флот би се гордял с мен, нали?

Джак се разсмя.

— А как отреагира на това флотското началство?

— Двамата с командира на подводницата се напихме от радост, а капитанът на „Форестал“ се ядоса, но се оказа добро момче в края на краищата. Следващата седмица ще дойде при нас да обсъдим маневрите. Той ще научи нещо и от това всички ще имат полза. — Рамиус замълча. — Къде е семейството ти?

— Кати гостува на баща си. Джо и аз не се разбираме много.

— Защото си шпионин, нали?

— Не, по лични причини. Ще пиеш ли нещо?

— Няма да е лошо бира, ако има.

Рамиус се огледа наоколо, докато Джак отиде в кухнята. Таванът на къщата се извисяваше на около пет метра — като в черква, помисли си той — над разкошните килими. Всичко в жилището свидетелстваше за пари, похарчени, за да се направи то уютно и удобно за живеене. Когато Райън се върна, лицето на Рамиус беше мрачно.

— Райън, не ме будалкай — строго каза той. — Откъде тези пари? ЦРУ не е чак толкова щедро.

— А ти познаваш ли борсата? — усмихвайки се, попита Райън.

— Да, вложих там част от парите си. Всички офицери от „Червеният октомври“ са вложили достатъчно пари в разни акции, така че могат и да не работят.

— Ами аз спечелих много пари на борсата и реших да се дръпна оттам и да се заема с нещо друго.

За капитан Рамиус това бе нещо ново.

— А не си ли... каква беше думата, алчен. Не си ли алчен за повече?

— Знае ли човек от колко пари има нужда? — попита Райън риторично. Капитанът замислено кимна. — Позволи ми да ти задам няколко въпроса.

— Пак работа. — Марко се усмихна. — Значи не си забравил това.

— В своя доклад ти бе споменал за участие в маневри, когато от твоята подводница била изстреляна ракета и в отговор са пуснали ракета по теб.

— Да, това беше отдавна — 1981 година... през април, да, на дванадесети април. По това време аз командвах подводен ракетоносец от клас „Делта“ и ние пуснахме две ракети от Бяло море — едната към Охотско море, а другата към Сари Шаган. Ние изпитвахме ракетите на подводниците, разбира се, но също провеждахме изпитания на системата за противоракетната и радиолокационната отбрана — те имитираха пускане на ракета по моята подводница.

— Но ти каза, че е завършило с неуспех.

Марко кимна.

— Нашата ракета от подводницата летеше превъзходно. Радарът в Сари Шаган също действаше, но прекалено бавно. Казаха, че е имало проблеми с компютъра. После чух, че са монтирали нов компютър. Третата част от маневрите за малко не се оказа успешна.

— Противоракетната част. Ние узнахме най-напред за това — забеляза Райън. — А как в действителност се проведе изпитанието?

— Те, разбира се, не изстрелват наземна ракета — каза Марко и вдигна пръст. — Правят ето това — разбираш смисъла на изпитанието, нали? Руснаците не са толкова глупави, колкото си мислиш. Знаеш, че

цялата съветска граница е защитена от радиолокационни системи. С тях засичат изстрелването на ракетата и веднага изчисляват къде се намира подводницата — съвсем просто е. После съобщават в щаба на стратегическите ракетни войски. За тази цел при стратегическите ракетни войски винаги се намира в готовност полк със стари ракети. Те имат готовност да нанесат ракетен удар три минути след като са видели на екрана нашето изстрелване. — Той замълча за миг. — А нима в Америка не е същото?

— Не, доколкото зная. Обаче нашите ракети се изстрелват от много по-голямо разстояние.

— Така е, но все пак за руснаците това съвсем не е лошо, както виждаш.

— Доколко надеждна е тази система?

Рамиус вдигна рамене.

— Не много. Проблемът се състои в това, доколко бдителен е личният състав и доколко е подготвен. По време на криза всички са нащрек и една такава система понякога може да действа успешно. И всеки път, когато системата работи добре, много бомби няма да се взривят на територията на Съветския съюз. Дори в някои случаи ще бъдат спасени поне сто хиляди граждани. Още сто хиляди роби ще се трудят, след като свърши войната — добави той, за да покаже презрението си към правителството на своята бивша родина. — А у вас в Америка имате ли нещо подобно?

— Не, доколкото ми е известно — призна Райън. Рамиус поклати глава.

— На нас ни дават такава заповед. Щом изстреляме ракетата, ние се гмуркаме на голяма дълбочина и се изтегляме с пределна скорост по права линия в кое да е направление.

— В момента се опитвам да си изясня дали проявява интерес съветското правителство към нашите изследвания в областта на СОИ.

— Шегуваш ли се? — Рамиус прихна да се смее. — Двадесет милиона руснаци загинаха по време на Втората световна война. Мислиш ли, че те искат да се повтори това? Уверявам те, че руснаците разбират това по-добре, отколкото вие американците. Ние получихме по-жестоки уроци и се научихме на много неща. Някой ден ще ти разкажа за моя роден град — той беше напълно унищожен. Да, ние научихме много неща и знаем как да защитаваме родината си.

Това е още нещо, което следва да се помни относно руснаците, напомни си Райън. Не става толкова въпрос, че имат неестествено дълга памет; те са преживели в своята история неща, които никоой не би забравил. Да се очаква от руснаците, че ще забравят своите загуби през Втората световна война, това е все едно да искаме от евреите да забравят холокоста. Няма логика.

И тъй, преди малко повече от три години руснаците са провели крупни маневри с противоракетни средства срещу изстреляни от подводница балистични ракети. Радарната система прехванала и започнала да следи ракетите, но заради компютърното осигуряване претърпяла неуспех. Това е важно, но...

— А причината, поради която компютърът не действаше достатъчно добре?...

— Това е всичко, което зная. Известно ми е, че това изпитание се провеждаше честно.

— Какво имаш предвид? — попита Джак.

— Първоначалната заповед, която получихме, беше да изстреляме ракетата от предварително известна точка. Обаче тази заповед беше отменена в момента, когато подводницата напусна дока. Постъпи шифровано съобщение под печат „Само за командира, строго секретно“, подписано от помощника на министъра на отбраната. Според мен — полковник. Не помня името му. Да, заповед на министъра, но подписана от полковник. Той нареждаше изпитанието да бъде... как го наричате?

— Спонтанно.

— Не, не спонтанно. Истинското изпитание трябваше да се проведе неочаквано. Затова в съответствие със заповедта аз се отправих към друга точка и изстреляхме ракетата в друго време. При нас на борда се намираше един генерал от войските на ПВО и когато той узна за новата заповед, за малко не се побърка. Ужасно се разгневи, но що за изпитание ще бъде, ако няма елемент на изненада. Американските ракетоносци няма да ни се обадят по телефона, за да съобщят кога ще нанесат ракетния удар. Бойната готовност трябва да се поддържа постоянно — каза Рамиус в заключение.

— Ние не знаехме нищо за вашето пристигане — сухо забеляза генерал Покришкин.

Полковник Бондаренко се постара лицето му да остане безстрастно. Макар че имаше писмено разпореждане от министъра на отбраната и въпреки неговата принадлежност към друг род войска той имаше работа с генерал, притежаващ свои покровители в Централния комитет, и следваше да се отнесе към него с внимание. Но генералът също трябваше да бъде внимателен. Бондаренко беше облечен в своята най-добра, ушита по поръчка униформа, с няколко реда знаци за награди, в това число два ордена за храброст, проявена по време на бойни действия в Афганистан, и специалната значка, която се носи от офицери на Генералния щаб в Министерството на отбраната.

— Другарю генерал, съжалявам, че с неочакваното си идване ви обезпокоих, но изпълнявам заповед на министъра.

— Нищо страшно — отвърна Покришкин с широка усмивка и направи жест към сребърния поднос. — Желаете ли чай?

— Благодаря. С удоволствие.

Без да вика ординареца, генералът сам наля две чашки чай.

— Виждам, че имате орден „Червено знаме“. От Афганистан ли е?

— Да, другарю генерал. Бях там известно време.

— И за какво ви наградиха?

— Прикрепиха ме към едно подразделение от спецчастите в качеството на наблюдател. Ние преследвахме една група бандити. За съжаление те се оказаха по-хитри, отколкото си мислеше командирът на подразделението. Той допусна да попаднем в капан. Половината от личния състав загина или излезе от строя, включително командирът. — Получи си го, каза си наум Бондаренко. — Аз поех командването и извиках помощ. Бандитите съумяха да се изтеглят, преди да сме въвели подкрепленията, но на бойното поле оставиха осем трупа.

— Как така един специалист свързочник се оказа...

— Сам предложих. Имахме проблеми с тактическите свързочни системи и аз реших да изясня ситуацията лично. Поначало не съм строеви офицер, другарю генерал, но има неща, с които трябва да се запознаеш на практика. Това е още една причина за безпокойството, което възникна у мен за вашия обект. Тук сме в опасна близост до

афганистанската граница и вашата служба за сигурност... не че е разхлабена, но е прекалено спокойна може би.

Покришкин кимна, съгласявайки се с изказаното мнение.

— Вие несъмнено сте забелязали, че охраната тук се носи от войските на КГБ. По-точно казано, те не са под моето командване, макар и да са ми подчинени. Що се отнася до ранно предупреждение за възможни нападения, аз имам уговорка с авиацията. Един мой съкурсник от „Фрунзе“ организира наблюдение от въздуха над целия район. Ако някой пожелае да се приближи до инсталацията откъм Афганистан, ще трябва да измине голямо разстояние и ние ще узнаем за опасността много преди да подходи към обекта.

Бондаренко изслуша генерала с одобрение. Не е важно с какво се занимаваше сега бившият летец — снабдител на учени или не, — но Покришкин не бе забравил за суровата действителност, както нерядко се случва с някои генерали.

— И така, Геннадий Йосифович, какво конкретно ви интересува тук? — попита генералът. Сега, когато двамата офицери взаимно се убедиха във високия си професионализъм, атмосферата се подобри.

— Министърът иска оценка за ефективността и надеждността на вашата система.

— Вие разбирате ли от лазери? — попита Покришкин, повдигайки вежди.

— Запознат съм с приложната страна. Работих в групата на академик Горемикин, когато се разработваха лазерни линии за свързка.

— Наистина ли? Ние също използваме такива линии.

— Не знаех за това.

— Да. Използваме ги на стражевите кули и чрез тях се осъществява връзка между лабораториите и цеховете. Това е много по-просто, отколкото да се опъват телефонни линии и гарантира срещу подслушване. Изобретението ви се оказа много полезно, Геннадий Йосифович. Тогава, разбира се, сте запознат с предназначението на обекта.

— Да, другарю генерал. Напредвате ли към целта?

— След три дни ни предстоят решаващи изпитания на цялата система.

— Нима? — Бондаренко бе силно изненадан.

— Получихме разрешение за провеждането им едва вчера. Може би министерството не е било напълно информирано. Ще можете ли да останете и да присъствате на изпитанията?

— Нищо по-добро от това.

— Отлично. — Генерал Покришкин стана. — Да тръгваме. Ще ви запозная със своите вълшебници.

Небето беше лазурносиньо и тъй дълбоко, както изглежда, ако се изкачиш над половината атмосфера. Бондаренко с учудване забеляза, че генералът сам седна зад кормилото на автомобила УАЗ-469 — съветския еквивалент на джипа.

— Няма нужда да ме питате, полковник. Сам карам колата, защото тук при нас няма място за излишен персонал и освен това аз бях летец изстребител. Защо трябва да поверявам живота си на някое голобrado момче, едва научило се да сменя скоростите. Харесват ли ви нашите пътища?

Никак. Бондаренко не успя да го каже, тъй като генералът се устреми надолу по планинския склон. Пътят беше едва пет метра широк, а отдясно, от страната на полковника, зееше отвесна пропаст.

— Само да видите, когато пътят е заледен — засмя се генералът. — Напоследък имаме късмет с времето. Миналата есен две седмици подред не спря да вали дъжд, което се случва твърде рядко в този район — изобщо мусоните изливат цялата си влага в Индия, затова зимата се оказа приятно суха и безоблачна. — Пътят стана равен и той смени предавката. От противоположната страна се зададе товарен автомобил и Бондаренко едва се сдържа да не примре от страх — колелата на джипа подскачаха по чакъла до самия край на бездната. Покришкин явно се забавляваше с него, но това следваше и да се очаква. Камионът профуча на по-малко от метър разстояние и генералът подкара отново колата по средата на асфалтовия път. Пред тях се появи нанагорнище и той отново превключи скоростите.

— На обекта дори няма място за свестен кабинет, поне за мен — забеляза Покришкин. — Предимство във всичко се дава на учените.

Сутринта, когато Бондаренко извършваше утринния си крос, той бе видял само една стражева кула в жилищния район, а сега, след като джипът изкатери последните метри от наклона, пред тях се откри целият обект „Ярка звезда“.

Наложи се да преминат през три контролно-пропускателни пункта и на всеки от тях генерал Покришкин спираше и си показваше пропуска.

— А стражевите кули? — попита Бондаренко.

— Часовите се сменят през двадесет и четири часа; трудно им е на чекистите. Наложи се да инсталираме електрически нагреватели на кулите. — Генералът се засмя. — И без това имаме предостатъчно електрическа енергия и се чудим какво да я правим. По-рано между двата реда заграждения се пускаха стражеви кучета, но трябваше да се откажем от тях. Преди две седмици няколко кучета премръзнаха до смърт. Аз и не разчитах прекалено на тях. Сега се движат само с патрулиращите. Останаха малко. Мисля съвсем да ги изчистя от обекта.

— Но...

— Имаме проблеми с изхранването им — обясни Покришкин. — Щом падне сняг, налага се да докарваме храна с хеликоптер. За да си гледат добре работата, на стражевите кучета им трябва месо. А вие разбирате как пада духът на хората, когато кучетата се изхранват с месо, докато за учените то не достига. Кучетата не си струват главоболията, които ни създават. Командирът на поделението от войските на КГБ е съгласен с мен. Той се опитва да издейства разрешение да се отървем от тях. Имаме прибори за нощно виждане на всички кули. С тяхна помощ ще забележим приближаващия се нарушител дълго време преди кучето да е усетило шум или мирис.

— Какъв е численият състав на охраната?

— Усилена стрелкова рота. Сто и шестнадесет войници и офицери под командването на подполковник. Постоянно носят охрана не по-малко от двадесет човека — на кръгло денонощие. Половината са тук, другите се намират на съседния връх. На този обект например има по двама души на всяка кула и още четирима в състава на групата, патрулираща из района. Освен това всяко КПП се охранява. Безопасността на обекта е осигурена, полковник. Цялата стрелкова рота е с тежко въоръжение. За да проверим боеготовността, през октомври миналата година проведохме учение: една група със специално предназначение се опита да щурмува обекта. По мнението на наблюдателите всички спецназовци „загинали“ още преди да са се добрали на четиристотин метра от външното заграждение. Един от тях

между другото за малко наистина не пострада. Някакъв си червенобузест лейтенант на косъм се задържа да не се откачи от канарата. — Покришкин се обърна към Бондаренко. — Сега доволен ли сте?

— Да, другарю генерал. Извинете за излишната предпазливост — такъв ми е характерът.

— Вие не сте получили тези красиви лентички на униформата заради страхливост — одобрително се усмихна генералът. — Винаги съм готов да изслушам свежи идеи. Ако имате предложения, вратата ми всякога е отворена.

Бондаренко реши, че генерал Покришкин му харесва. Началникът на обекта „Ярка звезда“ се намираше далече от Москва и не се държеше като надут пуяк. Явно, за разлика от другите генерали той не виждаше в огледалото ореол около главата си, когато се бръснеше. Може би този обект действително се намираше в умели ръце. Филитов щеше да бъде доволен.

— Чувствам се като мишка, която вижда ястреб във висините — призна си Абдул.

— Тогава дръж се като мишка — отвърна Стрелеца спокойно — и стой в сянка!

Той вдигна глава и погледна летящия Ан-26. Самолетът се намираше на височина пет хиляди метра и ревът от турбините едва се долавяше. Жалко, помисли си Стрелеца, твърде недостижим е за стингъра. На някои ракетчици муджахидини им се бе удавало да свалят самолети от този тип, но на Стрелеца все не му вървеше досега. При точно попадение може да бъдат убити наведнъж четиридесет руснаци. Тези преоборудвани транспортни самолети се използваха за наблюдение на земната повърхност, което затрудняваше действията на афганистанските партизани.

Двамата мъже вече вървяха по тясната пътека, която се виеше по склона на друг планински връх, а слънчевите лъчи още не стигаха до тях, макар че почти цялата долина бе залята от ярката светлина, сияеща от безоблачното зимно небе. На брега на една малка река се виждаха развалините на селце, подлагано на масирани бомбени удари. По-рано, преди да започнат да прелитат бомбардировачи на голяма

височина, тук живееха около двеста човека. Отчетливо се забелязваха неравни линии от ями, които се простираха на разстояние три километра. Фугасните бомби бяха шествали зловещо из дефилето и тези, които не бяха убити, заминаха за Пакистан, оставяйки след себе си само пустош. Не остана храна, която местните хора да споделят с борците за свобода, не остана дом, който да ги приюти, нито джамия, в която да се помолят. Някъде в дълбините на душата си Стрелеца се опитваше да разбере защо войната трябва да бъде толкова жестока. Едно е, когато хората воюват един срещу друг; в това се таеше чест и гордост, които можеха да се споделят с достоен противник. Но руснаците не воюваха по този начин. А ни наричат варвари.

Толкова много неща си бяха отишли безвъзвратно: това, което беше някога той, мечтите и надеждите за бъдещето, които по-рано лелееше, целият негов минал живот, който с времето чезнеше все по-далече и по-далече. Изглежда, той се сецаше за тях само насън, а когато се събуждаше, мечтите за мирен и спокоен живот се разнасяха като утринна мъгла. Ала дори и тези мечти сега избледняваха. Той все още можеше да види лицата на жена си, на дъщерята и на сина си, но тези образи започваха да приличат на снимки — плоски, безжизнени и жестоки спомени за времето, което няма да се върне. Но поне придаваха целеустременост на живота му. Когато у него се появяваше милост към жертвите му, когато се усъмнеше дали Аллах действително одобрява делата му, той можеше за миг да затвори очи и да си припомни защо виковете на умиращите руснаци му изглеждаха толкова приятни, колкото страстните стонове на жена му.

— Отдалечава се от нас — забеляза Абдул.

Стрелеца се обърна и погледна. Слънчевите лъчи се отразяваха от вертикалния стабилизатор на самолета, изчезващ зад далечните хребети. Дори и да се намираше на скалистия връх, Ан-26 пак щеше да бъде много високо. Руснаците съвсем не бяха глупаци. Те не се спускаха по-ниско, отколкото е необходимо. Ако той действително желаше да свали един от тези самолети, щеше да се наложи да се приближи до летището... или може би да разработи нова тактика. Ето, това беше добра идея. Продължавайки да се движи по безкрайната камениста пътека, Стрелеца започна да обмисля подробностите.

— А ще работи ли всичко нормално? — попита Морозов.

— Това е и целта на изпитанието — да проверим дали всичко работи нормално — търпеливо обясни старшият инженер. Той си спомни за времето, когато сам бе млад и нетърпелив. Морозов имаше превъзходни заложби. Документите му от университета ясно го показваха. Син на заводски работник от Киев, с изключителния си ум и упорита работа той бе успял да постъпи в най-престижния университет на страната, който завърши тъй блестящо, че бе освободен от военна служба, едно доста необичайно събитие за човек без политически връзки.

— А това е ново оптично покритие... — Морозов погледна огледалото от разстояние няколко сантиметра. Двамата инженери бяха в комбинезони, с маски на лицето и ръкавици на ръцете, за да не повредят отражателната повърхност на огледало номер четири.

— Както сам се досещате, това е един от елементите на изпитанието. — Старшият инженер се обърна. — Всичко е готово!

— Излизайте — каза един техник.

Те слязоха по стълбата, прикрепена към бетонния стълб, после преминаха през пространството, отделящо стълба от бетонния обръч, който обкръжаваше дупката.

— Доста е дълбоко — забеляза Морозов.

— Да, необходимо е да определим доколко ефективни са мерките, които взехме за елиминиране на вибрацията. — Това безпокоеше старшият инженер. Той чу шум, обърна се и видя, че началникът на обекта води в сградата, където се помещават лазерите, някакъв непознат. Още един гост от Москва, заключи той. Как изобщо ще успеем да свършим нещо, ако партийните бюрократи все ни стоят над главите?

— Ти срещал ли си се с генерал Покришкин? — попита той Морозов.

— Не. Що за човек е?

— Попадал съм и на по-лоши началници. Както и повечето хора той смята, че лазерите са най-важното. Урок номер едно, Борис Филипович: най-важното — това са огледалата. Огледалата и компютрите. Лазерите са безполезни, ако не успеем да фокусираме енергията им в определена точка в пространството.

След като изслуша урока, Морозов разбра каква именно част от проекта се намира под контрола на стария инженер, но младежът вече знаеше: успехът зависи от работата на цялата система. Само един лошо отрегулиран елемент щеше да превърне най-скъпо струващата апаратура в Съветския съюз в безполезна колекция от любопитни играчки.

5.

ОКО НА ЗМИЯ — ЛИЦЕ НА ДРАКОН

Модифицираният „Боинг-767“ имаше две наименования. Първоначално го наричаха „Въздушна оптическа платформа“ (ВОП), а сега получи името „Кобра-Бел“, което поне звучеше по-добре. Всъщност самолетът представляваше едва ли не само платформа за един толкова голям инфрачервен телескоп, че с мъка се побираше в неговия широкофюзелажен корпус. На инженерите, разбира се, им се наложи да прибегнат до хитрост и на фюзелажа отзад, непосредствено зад пилотската кабина, се появи грозна гърбица, която заемаше половината от дължината на самолета. В резултат на това „Боинг-767“ действително заприлича на змия, която току-що е погълнала нещо по-голямо от това, което би могла да преглътне.

Обаче още по-поразително в този самолет бе, че на вертикалния стабилизатор се мъдреше надпис „Армия на САЩ“. Този факт, който вбесяваше ВВС, се обясняваше с необичайното упорство на армията, която даже през седемдесетте години не прекрати работата си над противоракетната отбрана. Нейните учени, продължаващи да се занимават с такива изследвания, в качеството на „хоби“ изобретиха чувствителни елементи за инфрачервени лъчи, предназначени за ВОП, получила сега названието „Кобра-Бел“.

Но тя вече беше съставна част от изследователската програма на ВВС и действаше под общото наименование „Кобра“. „Кобра-Бел“ работеше съвместно с радиолокационната система „Кобра-Дейн“ на остров Шемия и често извършваше полети заедно със самолета, наречен „Кобра-Бол“ — модифициран „Боинг-707“ — защото името „Кобра“ бе станало кодовото наименование за цяла група системи, чието предназначение беше да следят съветските балистични ракети. Армията изпитваше самодоволство от факта, че ВВС има нужда от нейната помощ, макар че наблюдаваше бдително продължаващите опити да ѝ откраднат изследователската програма.

Екипажът на „Кобра-Бел“, без да бърза, проверяваше готовността на системите, тъй като разполагаше с достатъчно време. Членовете на екипажа се набираха от служителите на компанията „Боинг“. Засега армията успешно отразяваше всички опити на ВВС да комплектува екипажа на самолета от свои специалисти. Вторият пилот, по-рано служител във ВВС, движеше пръста си по списъка на нещата, подлежащи на проверка. С безстрастен глас, лишен от емоции, той изричаше поредните точки, а бордовият инженер и първият пилот натискаха бутоните и гледаха показанията на отчитащите уреди, или с други думи — подготвяха самолета за безопасен полет.

В предстоящия полет повече от всичко ги тревожеше времето. Шемия е един от най-западните Алеутски острови, малък, около шест на три километра, той се издига над равнището на синкавосивото море всичко на всичко на седемдесет и четири метра. Това, което се считаше за обичайно средногодишно време на Алеутските острови, би затворило по-голяма част от уважаващите себе си летища, а при лошо време екипажът щеше да предпочете да ползва услугите на железница. На базата беше широко разпространено мнението, че единствената причина, поради която руснаците изстрелват своите изпитателни ракети по посока на Охотско море, е да тровят живота на американците, които следят тези изпитания. Но днес времето беше относително добро, видимостта стигаше почти до края на пистата за излитане, където сините светлини се мержелееха сред облачета мъгла. Както и по-голяма част от летците, пилотът на „Кобра-Бел“ предпочиташе дневните полети, но през зимата те са по-скоро изключение. Впрочем струва ли си да се оплакваш, помисли си той: облаците бяха на височина петстотин метра, а все още не бе завалило. Немалко трудности създаваше и вятърът, духащ под ъгъл на пистата за излитане, обаче той никога не духа така, както се иска на летеца. Още по-точно: строителите на пистата не са знаели, че вятърът влияе на успешното излитане на самолетите или пък просто пет пари не са давали за този фактор.

— Контролен пункт Шемия, тук е Чарли Браво, готови за рулиране.

— Чарли Браво, започнете рулирането. Направление на вятъра — две-пет-нула, скорост: петнадесет взела. — От контролната кула счетоха за излишно да предадат, че „Кобра-Бел“ е първа поред за

излитане. В този момент „Боинг-767“ беше единственият самолет на базата. Всъщност той следваше да се намира сега в Калифорния за проверка на оборудването, ала само преди двадесет часа бе получено срочно указание да се пребазира на Шемя.

— Роджър. Чарли Браво рулира. — След още десет минути боингът започна ускоряването, готвейки се за това, което трябваше да стане още един полет, с нищо неразличаващ се от предишните.

Двадесет минути по-късно ВОП достигна крейсерска височина от петнадесет хиляди метра. Полетът преминаваше тъй гладко, както го познават пътниците от гражданските авиолинии, но вместо да се заемат с коктейлите и да прегледат менюто на предстоящата вечеря, хората на борда на самолета отдавна вече бяха разпуснали коланите и пристъпили към работа.

Предстоеше им да включат приборите, да подготвят компютрите за повторен цикъл и комуникационните възли за предаване на данни и установяване на гласова връзка. „Кобра-Бел“ беше оборудван с всички системи за връзка, известни на науката, а на борда трябваше да има дори екстрасенс, ако съответната програма на Министерството на отбраната — тя наистина съществуваше — се бе развивала тъй успешно, както първоначално разчитаха. Летящата лаборатория се възглавяваше от артилерист с магистърска степен — представете си само! — получена от Тексаския университет. По-рано той бе командвал батарея от зенитни ракети „Пейтриът“ в Германия. Тогава, когато по-голяма част от хората с омайване гледали летящите самолети и мечтаели да станат летци, неговият интерес се свеждал просто да изчисти небето от тях, като ги сваля. Такова желание изпитвал и по отношение на балистичните ракети. Той взел участие в разработката на модификации от ракетата „Пейтриът“, способни да прехващат и унищожават не само съветските самолети, но и ракетите. В резултат на това той до съвършенство бе овладял приборите за следене на ракетите по време на полет.

Сега в ръцете на полковника се намираще телексна разпечатка, по която следваше да се ръководи при провеждане на операцията. В разпечатката, постъпила от щаба на Разузнавателното управление към Министерството на отбраната във Вашингтон, се съобщаваше, че след четири часа и шестнадесет минути руснаците трябваше да проведат пробно изстрелване на междуконтинентална балистична ракета СС-25.

В документа не бе отбелязано по какъв начин са успели да се сдобият с тази информация, макар полковникът да знаеше, че не са я получили от вестник „Известия“. Задачата на „Кобра-Бел“ беше да се проконтролира изстрелването, да се прехванат телеметричните данни, предавани от приборите, намиращи се вътре в ракетата, и най-важното: да фотографира разделящите се бойни глави в полет. Събраните данни по-късно щяха да се подложат на подробен анализ с цел да се определи как функционират пусковото устройство и апаратурата на ракетата и това, което повече от всичко интересуваше Вашингтон: точността на насочването на бойните глави към целта.

В качеството си на ръководител на предстоящата операция полковникът нямаше прекалено много задължения. На неговото контролно табло светеха множество цветни лампички, отразяващи състоянието на бордовите системи. Тъй като ВОП представляваше ново допълнение към списъка на летящите лаборатории, всички прибори и системи работеха напълно задоволително. В този момент беше повреден само един резервен канал за връзка и с неговото ремонтиране се занимаваше един техник, който бе обещал да го вкара в ред. Полковникът си наля чашка кафе. Струваше му немалко усилия да си дава вид, че се интересува от нещата, които стават наоколо, когато фактически нямаше изобщо с какво да се заеме. От друга страна, ако започнеше да скучае, щеше да даде лош пример на подчинените. Той разтвори малкия джоб на ръкава на летателния комбинезон и си извади бонбон. Сладките неща все пак не са така вредни за организма, както цигарите, които бе пушил като лейтенант. Освен това, както не преставаше да му напомня зъболекарят на базата, те действат лошо на зъбите. В течение на пет минути полковникът смучеше бонбона, после стигна до извода, че трябва все пак да покаже, че върши нещо. Той освободи колана, стана от командирския стол и се запъти към кабината на екипажа.

— Добро утро, момчета. — Сега беше 00:04 по Гринуич, или 12:04 местно време.

— Добро утро, господин полковник — отговори първият пилот от името на целия екипаж. — Как вървят нещата при вас?

— Засега всичко е наред. Какво е времето в района, в който патрулираме?

— Плътна облачност на височина от четири до пет хиляди — отговори щурманът жена, показвайки спътникова снимка. — Направление на вятъра: три-две-пет, скорост: тридесет възела. Бордовите навигационни системи работят синхронно със системата за следене на Шемя — добави тя. Обикновено „Боинг-767“ се управляваше от двучленен екипаж, но не и този. След като руснаците свалиха корейския боинг, извършил полет „КАЛ-007“, всички самолети, прелитащи над западната част на Тихия океан, особено внимателно наблюдаваха своите навигационни уреди. „Кобра-Бел“ трябваше да се държи два пъти по-внимателно; руснаците мразеха всички летящи лаборатории, заети със събиране на разузнавателна информация. Американците никога не подхождаха към съветската граница на по-близко разстояние от петдесет километра, дори се стараеха да стоят извън зоната на руската противовъздушна отбрана. Най-малко два пъти руснаците бяха изпращали изстребител-прехващачи, които облитаха ВОП с цел да покажат, че не им е безразличен.

— Няма нищо страшно, ние не се каним да приближаваме прекалено съветската граница — забеляза полковникът. Той се наведе напред между двамата пилоти и погледна настрана. Двете витла работеха отлично. За полет над океана полковникът би предпочел четиримоторен самолет, но никой не му предложи да избира. Щурманът учудено вдигна вежди, а полковникът, извинявайки се, я потупа по рамото. Беше време да си тръгне.

— Колко още остава до района на наблюдението?

— Три часа и седемнадесет минути. И три часа и тридесет и девет минути до началото на баражирането.

— Мисля, че имам малко време да подремна — каза полковникът, излизайки от кабината. Той затвори вратата и се запъти покрай телескопа към главната каюта в задната част на самолета. Защо летците от екипажа са тъй дяволски млади, мислеше си той. Те сигурно си мислят, че имам нужда да поспя, а дори не забелязват, че страдам от безделие.

А в кабината летците се спогледаха. Нима старият пръч смята, че няма да се справим без него? Те се настаниха по-удобно в седалките си и докато автопилотът водеше „Кобра-Бел“, не откъсваха очи от

хоризонта — нямаше ли да се покажат някъде мигащите светлинки на някакъв самолет.

Морозов беше в бял лабораторен халат с прикачен пропуск на гърдите и по нищо не се различаваше от останалите сътрудници на лабораторията. Той все още преминаваше изпитателния срок и неговото включване в групата, занимаваща се с регулирането на огледалата, изглеждаше по-скоро временно, но вече бе започнал да осъзнава колко важна е тази част от проекта. В Москва се бе занимавал с лазери и отлично се справяше в работата с експериментални образци, но никога не му идваше наум, че след като от лазера се откъсне мощен енергиен импулс, устройството едва е започнало да действа. Освен това учените, работещи на обекта „Ярка звезда“, вече бяха постигнали пробив в енергията на изходния сигнал.

— Повторен цикъл — произнесе старшият инженер по микрофона, прикрепен към гърдите му.

Сега проверяваха калибрирането на системата чрез проследяване на далечна звезда, която точно — нямаше значение. За всяко ново изпитване на регулирането на огледалата наслуки се избираше нова звезда.

— Нашето устройство би могло да стане дяволски добър телескоп, нали? — забеляза главният инженер, като гледаше екрана на монитора.

— Безпокоеше ви стабилността на системата. Защо?

— Както сам разбирате, трябва ни изключително висока точност. Досега системата не е подлагана на цялостно изпитание. При следенето на звездите трудности не са възниквали, но... — Той вдигна рамене. — Нашата програма е прекалено млада — също като вас.

— Защо не използвате радар да избере спътник, който да следите.

— Добър въпрос! — Старшият инженер се усмихна. — Аз също си го задавах. Но ни е забранено. Това трябва да има нещо общо със споразуменията за ограничаване на въоръженията или някаква подобна глупост. Засега, както ни съобщиха, се налага да се задоволяваме с координатите на целта, постъпващи по наземна връзка. Не разрешават да издирваме самостоятелно цели. Тъпотия! — заключи той.

Морозов се облегна на стола си и се огледа. В другия край на залата групата за управление на лазерите усилено се занимаваше с нещо, неотстъпно следвана от военни в униформа, които шепнешком си разменяха впечатления. Младият инженер погледна часовника си — до началото на изпитанието оставаха шестдесет и три минути. Един след друг младите техници се изнизваха от залата и се насочваха към тоалетната. Самият той не изпитваше такава необходимост, също като началника си, който най-накрая обяви, че е доволен от готовността на системата, и я приведе в режим на очакване.

Над Индийския океан, на височина двадесет и две хиляди и триста мили на геостационарна орбита, без да се отклонява от предварително избрана точка с определени координати, висеше американски спътник от Програмата за отбранителна поддръжка. Намирацията се на него гигантски телескоп „Шмит“ с рефлекторна система за фокусиране, изобретена от френския астроном Кесегрен, беше постоянно насочен към Съветския съюз. Телескопът имаше за задача незабавно да предаде предупреждение за изстрелването на руски балистични ракети по посока на Съединените щати. Информацията се съобщаваше на земята чрез релейната станция в Алис Спрингс, Австралия, а после на различни комуникационни възли в САЩ. В дадения момент условията за наблюдение бяха отлични. Почти цялата видима полусфера на земята беше обгърната в мрак, а на студената зимна повърхност на земята лесно се засичаха дори малки източници на топлинно излъчване.

Техниците, следящи постъпването на информация от спътника в станцията Сънивейл, щата Калифорния, както обикновено в момента се забавляваха, броейки промишлени предприятия в Съветския съюз. Ето го стоманолеярния завод „Ленин“ в Казан, а това е голям нефтопреработвателен завод в околностите на Москва, тук пък е...

— Внимание! — разнесе се гласът на сержанта. — Забелязва се избухване на топлинна енергия в Плесецк. Изглежда, че от изпитателния полигон за междуконтинентални балистични ракети е извършено поредното изстрелване.

Майорът, който ръководеше тази вечер дежурната смяна, веднага позвъни по телефона в „Кристалния дворец“ — щабквартирата на

Обединената система за противовъздушна отбрана на северноамериканския континент, НОРАД, разположена в Шейенските планини в щата Колорадо, за да се увери, че не са пропуснали изстрелването, и да узнае дали приемат данните от спътника. Разбира се, там информацията постъпваше нормално.

„Значи това е изстрелването, за което ставаше дума“ — каза си наум майорът.

Пред очите на техниците от дежурната смяна ярката опашка от пламък започна да се накланя на изток — междуконтиненталната ракета излизаше на балистична траектория, откъдето тя бе получила и името си. Майорът бе запомнил тактико-техническите данни на всички съветски ракети. Ако това е СС-25, то първата степен трябва да се отдели... ето сега.

В този миг екранът на телевизионния монитор бе озарен от ярко избухване на пламък — там във висините бе разцъфнало огнено кълбо с диаметър петстотин метра. Телекамерата, намираща се на орбита, сякаш мигна за момент, променяйки чувствителността си, след като нейните сензори бяха заслепени от внезапния взрив на топлинна енергия. След три секунди камерата вече наблюдаваше облака от нагорещени отломъци, поемащи крива траектория право към земята.

— Изглежда, че ракетата се е взривила — направи напълно излишна забележка сержантът. — Няма какво да се прави, Иване, заставай пак зад чертожната дъска.

— Да, така и не са успели да решат проблема с втората степен — добави майорът. Той се помъчи да си представи в какво се състои този проблем, но в края на краищата му бе безразлично. Руснаците бяха избързали с производството на СС-25 и за по-голяма мобилност бяха започнали да ги монтират върху железопътни платформи, но тази птичка, летяща с твърдо гориво, отказа да се подчини. Майорът никак не се разстрои от това. Само мъничко трябваше да се намали степента на надеждност на ракетите, и използването им ставаше рисковано и опасно. А тази недостатъчна надеждност все още оставаше най-добрата гаранция за мира.

— „Кристален дворец“, по наши оценки пускането на ракетата е претърпяло неуспех на петдесет и седмата секунда. „Кобра“ заела ли е позицията за наблюдение на изпитанието?

— Да — отвърна офицерът от другия край на телефонната връзка. — Сега ще ги отзовем.

— Разбрано, лека нощ, Джеф.

След десет минути ръководителят на наблюдението от борда на „Кобра-Бел“ потвърди получаването на заповед за връщане в базата и изключи радиоканала. Поглеждайки часовника, той въздъхна — не му се връщаше на остров Шемия. Капитанът, който отговаряше за апаратурата, предложи да използват оставащото свободно време за калибриране на приборите. Полковникът помисли и даде съгласие. Самолетът и екипажът са нови, значи всички имат нужда от практика, помисли си той. Камерите за наблюдение бяха приведени в режим на следене на движещи се обекти. Един компютър, който регистрираше всички енергийни източници, открити от телескопа, се зае да търси само движещи се цели. Застаналите пред екрана техници забелязаха как индикаторът за движещи се цели бързо изключи от числото на наблюдаваните обекти звездите и започна да издирва малобройните нисколетащи спътници и отломъци от космически боклук, останали на орбита. Системата от наблюдателните камери беше толкова чувствителна, че можеше да открие топлината, излъчвана от човешко тяло, на разстояние хиляда километра, и затова скоро те имаха възможности за избор. Камерата започна да води една след друга целите и пренасяше тяхното фотографско изображение посредством цифров код в паметта на компютъра. Макар че това се правеше преди всичко за добиване на практически умения, получените данни щяха да бъдат предадени автоматически в НОРАД за обновяване на списъка на предметите, летящи в околоземна орбита.

— Дъхът ми спира, само като си помисля каква изумителна мощност на изходния сигнал сте постигнали — тихо произнесе полковник Бондаренко.

— Да — съгласи се генерал Покришкин. — Просто удивително е как става всичко това, нали? Един от моите вълшебници забелязва нещо и го споменава в разговор с друг, той говори с втори, който на свой ред го разказва на трети, и после всичко това се връща при този,

който е започнал. Тук сме събрали най-добрите умове на страната и все пак процесът на научното откритие протича дяволски странно — представете си един разсеян селянин: той не вижда пътя, докато не се спъне в някой камък. Удивително е, Генадий Йосифович, но в същото време не съм срещал нищо по-вълнуващо оттогава, когато полетях за първи път във висините. Тук се променя съдбата на света. Сега, след тридесетгодишна упорита работа, изглежда, успяхме да създадем основата на една система, която може да защити родината от вражеските ракети.

Явно преувеличение, помисли си Бондаренко, обаче предстоящото изпитание щеше да покаже доколко то е явно. Все пак Покришкин беше идеален човек за своята длъжност. Бившият летец изтребител се оказа истински гений, когато се изправи пред необходимостта да направлява усилията на учените и инженерите, много от които се отличаваха със самолюбие със силата на боен танк, само че бяха къде по-уязвими. Когато трябваше да изисква, той изискваше, но ако възникваше необходимостта да убеждава и придумва, той убеждаваше и придумваше. Покришкин беше поред баща, брат и чичо за всички тях. Само човек с голямо руско сърце можеше да постигне това. Полковникът стигна до извода, че явно добре подготвят командирите на летците изтребители за длъжността им, а Покришкин трябва наистина да е бил блестящ командир на полк. Колко трудно е да се намери равновесие между силата и убеждението, а за него това се оказва просто и естествено като дишането. Бондаренко внимателно наблюдаваше как го постига генералът. Това беше урок, от който можеше да се възползва в кариерата си.

Центърът за управление се намираще встрани от сградата, в която се помещаваха лазерите, и беше прекалено малък за настанените в него хора и техника. Тук имаше повече от сто специалисти, от които над шестдесет доктори на физико-математическите науки. Даже техниците притежаваха толкова висока квалификация, че можеха да преподават във всеки университет на Съветския съюз. Хората седяха или стояха наведени над пултовете за управление. Мнозина пушеха и климатичната инсталация, необходима за охлаждане на компютрите, с всички сили се стараяше да поддържа чистотата на въздуха. Многобройни циферблати отбелязваха времето в различни часови пояси: гринуичкото, по което се следяха спътниците, местното време и,

разбира се, московското. На едно табло се показваха точните координати на спътника-цел, „Космос-1810“, а по международната спътникова регистрация: 1986-102А. Той беше изстрелян от космодрума в Тайретан на 26 декември 1986 година и все още се намираще на орбита, тъй като не се бе подчинил на командата да се приземи заедно с намиращата се на борда филмова лента. От телеметричните данни беше ясно, че неговата електрическа система все още функционира, макар че орбитата ставаше все по-ниска. Понастоящем перигеят на спътника — най-ниската точка на орбитата — беше сто и осемдесет километра. Сега „Космос-1810“ приближаваше точката на перигея — точно над „Ярка звезда“.

— Включете захранването — подаде команда старшият инженер по системата за вътрешна връзка. — Последна проверка на системата.

— Камерите за следене функционират нормално — докладва един от техниците. Гласът му, усилен от високоговорителите на стената, изпълни залата. — Криогенните потоци — в нормата.

— Системата на огледалата осъществява следене на автоматичен режим — съобщи инженерът, който седеше до Морозов. Младият инженер, свлякъл се до самия край на въртящия се стол, не откъсваше очи от телевизионния екран, който още нямаше образ.

— Компютърната синхронизация — в автоматичен режим — разнесе се трети глас.

Бондаренко посръбваше от чая си, като се опитваше безуспешно да запази спокойствие. Винаги му се бе искало да присъства на изстрелване на ракета, ала така и не бе успял да осъществи това свое желание. Тук цареше същата атмосфера като на космодрума. Вълнението наелектризиричваше хората, заобиколили апаратите, обединили се в едно цяло, за да дочакат кулминацията. Един след друг се чуваха гласове на специалисти, които съобщаваха за своята готовност и за готовността на оборудването.

Най-накрая се чу:

— Всички лазерни системи са под напрежение и готови за действие.

— Готови сме за залпа — заключи главният инженер.

Погледите на всички присъстващи се устремиха право там, където инженерите, отговарящи за камерите за следене, бяха насочили

своите уреди в северозападния сектор на хоризонта. И ето че се появи бяла точка. Тя се движеше нагоре по черния купол на нощното небе.

— Целта прехваната.

Намирацията се до Морозов инженер си вдигна ръцете над контролното табло да не би случайно да докосне някой бутон. Светваха и гаснеха думите „автоматичен режим“.

На двеста метра разстояние шестте огледала, разгърнати около сградата на лазерите, се въртяха, идеално синхронизирани, около хоризонтална и вертикална ос, водейки целта, издигаща се все по-високо над назъбения планински хоризонт. По цялата територия на обекта зареваха сирени и редуващи се сигнални светлини предупреждаваха всички, които се намираха извън помещението да извърнат поглед от източника на лазерното излъчване.

На екрана на монитора до контролното табло на старши инженера се появи снимката на „Космос-1810“. За да се изключи всякаква грешка, той и още трима сътрудници трябваше визуално да опознаят целта.

— Това е „Космос-1810“ — обясни на полковника капитанът на „Кобра-Бел“. — Излязъл от строя разузнавателен спътник. Трябва да е имал повреда в двигателя и не се е върнал на Земята. Сега се намира на постепенно снижаваща се орбита. Остават му още четири месеца. Спътникът продължава да изпраща обичайната телеметрична информация. Нищо особено, доколкото успяхме да установим. Просто съобщава на руснаците, че засега е още на орбита.

— Явно слънчевите му батерии все още работят — забеляза полковникът. — Топлината, която излъчва спътникът, постъпва от вътрешен източник.

— Да. Не разбирам защо не ги изключат... Както и да е, температурата на борда е... около петнадесет градуса по Целзий. На такъв студен фон е трудно да се определи. При слънчева светлина ще се повиши външната му температура и няма да можем да различим загряването от вътрешен топлинен източник.

Огледалата на излъчващата лазерна система бавно водеха спътника, но движението се забелязваше и на шестте екрана, които ги следяха. Лазерен лъч с ниска мощност се отрази от едно огледало и подскочи към целта... Освен че насочи цялата система, той предаде изображение с висока разделителна способност на монитора при командното табло на главния инженер. Целта бе опозната. Главният инженер завъртя един ключ, като отблокира цялата система. От този момент „Ярка звезда“ излезе от контрола на хората и се подчини само на командите, постъпващи от главния компютър на обекта.

— Целта се следи автоматично — забеляза Морозов, като се обърна към своя началник.

Старшият инженер кимна в знак на съгласие. Показанията на неговото табло свидетелстваха, че разстоянието до целта бързо намалява — спътникът шеметно се носеше напред към своята гибел със скорост 27 хиляди километра в час. На екрана се очерта изображение на овална капка, светеща сякаш със собствена светлина на фона на едно тъмно небе, лишено от термална енергия. Ето, капката се оказа в центъра на прицелната мрежичка подобно на бял овал на мушката на снайперист.

Те, разбира се, нищо не чуха. Сградата, в която се намираха лазерите, беше превъзходно изолирана от звук и температурни промени. На земната повърхност нищо не се забелязваше. Обаче в центъра за управление около сто човека, наблюдаващи телевизионните екрани, едновременно стиснаха палци.

— Какво стана, по дяволите! — възкликна капитанът. Изображението на „Космос-1810“ внезапно стана невероятно ярко, подобно на слънце. Компютърът мигновено отреагира на избухването и намали своята чувствителност, но в продължение на няколко мига не съумя да проследи измененията на температурата на целта.

— Какво ли е могло да се случи... Сър, това не е вътрешен източник на енергия. — Капитанът въведе команда и на екрана се изписа цифрово сверяване на температурата на спътника. Инфрочервеното излъчване представлява функция на четвърта степен, по такъв начин топлината, излъчвана от един предмет, е квадрат на квадрата от неговата температура. — Сър, температурата на спътника

подскочи от петнадесет градуса по Целзий до хиляда и осемстотин градуса за по-малко от две секунди. Скоростта на увеличението е неравномерна, почти като... ето, сега пада. Що за дяволска работа!

Седящият отляво на капитана полковник се зае да натиска бутони на пулта за свръзка, привеждайки в действие спътников свързочен канал, съединяващ „Кобра-Бел“ с щаба на НОРАД в Шейенските планини и надеждно защитен от подслушване. Когато той заговори, това беше безстрастният глас на кадрови военен, който не се променя и в най-кошмарни ситуации. Полковникът ни най-малко не се съмняваше в това, което току-що бе видял.

— „Кристален дворец“, тук е „Кобра-Бел“. Пригответе се за получаване на извънредно спешно съобщение.

— Готови, предавайте.

— Току-що наблюдавахме проблясване с изключителна яркост. Повтарям, следим проблясване с високоенергиен ефект. „Кобра-Бел“ обявява ситуация „Дропшот“. Потвърдете получаването. — Той се обърна към капитана, чието лице беше бледо като платно.

Старшият дежурен офицер в щаба на НОРАД направи бърза справка в паметта си, за да си спомни какво означаваше „Дропшот“. След няколко мига той възкликна пред микрофона:

— Господи! — а после заговори: — „Кобра-Бел“, потвърждаваме получаването на кода „Дропшот“. Останете на връзка, докато започнем да действаме. Господи! — отново произнесе той и се обърна към помощника си: — Предайте състояние на тревога по кода „Дропшот“ в Националния военен команден център и ги предупредете да се готвят за получаването на по-подробна информация. Намерете полковник Уелч и незабавно го извикайте тук. — После дежурният офицер свали слушалката и натисна бутона на телефона, за да се свърже със своя най-висш началник — главнокомандващия обединените сили на противовъздушната отбрана на американския континент: НОРАД.

— Да — чу се дрезгав глас.

— Господин генерал, докладва полковник Хенриксън. „Кобра-Бел“ е обявила тревога „Дропшот“. Предали са, че току-що са наблюдавали проблясване с изключителна сила.

— Вие съобщихте ли в НВКЦ?

— Да, сър, и извикахме Дъг Уелч.

— Получихте ли конкретни данни?

— Те ще бъдат готови, когато пристигнете тук.

— Добре, полковник. Тръгвам. Изпратете самолет на остров Шемя, за да докара при вас онзи армейски офицер.

Полковникът, намиращ се на борда на „Кобра-Бел“, току-що бе разпоредил на офицера по свръзките да предаде всички получени данни в НОРАД и Сънивейл. Това се осъществи за по-малко от пет минути. Ръководителят на операцията заповяда на екипажа да върне самолета на остров Шемя. На борда оставаше достатъчно гориво за още неколкочасово патрулиране, ала полковникът стигна до извода, че през този ден няма какво повече да се случи. На полковника удивително му вървеше: току-що бе станал свидетел на нещо, което само малцина са наблюдавали през цялата история на човечеството. Той бе присъствал при промяната на света и за разлика от по-голяма част от хората бе разбрал значението на това събитие. Каква чест му бе оказала съдбата, помисли си той — да види нещо, което бе по-добре никога да не бе виждал.

— Капитане, те са успели преди нас. — Боже Господи!

Джак Райън тъкмо се канеше да излезе от кръстовището на шосе 1–495, когато телефонът му в колата иззвъня.

— Слушам.

— Спешно имаме нужда от теб.

— Идвам.

Чу се пукот и връзката се прекъсна. Джак излезе от кръстопътя, отби в най-дясната лента и отново премина през транспортния възел, за да се озове на вашингтонския околоръстен път, водещ право към Ленгли. Все същата история. Той бе решил да замине веднага следобед, за да се срещне с представители на Комисията по ценните книжа и борсовите операции. Оказа се, че директорът на компанията е успял да докаже своята невинност и по такъв начин и към самия него отпаднало всякакво подозрение — или би трябвало да отпадне, ако следователите на комисията решат да закрият делото. Райън се надяваше, че след тази среща ще може да се прибере вкъщи и днес повече да не се връща в ЦРУ. Сега, като поемаше обратния път към

Ленгли, недоволен и ядосан, той се опитваше да отгатне каква ли неприятност го чакаше там.

Майор Грегъри и трима членове на неговия екип по програмното осигуряване стояха пред черната дъска и обсъждаха по-нататъшното развитие на програмата по регулиране на огледалата, когато един сержант влезе в стаята.

— Майоре, търсят ви по телефона.

— Зает съм, предайте да позвънят по-късно.

— Това е генерал Паркс, сър.

— Гласът на шефа — каза недоволно Ал Грегъри. Той подаде тебешира на най-близкостоящия до него сътрудник и излезе от стаята. След една минута майорът вдигна слушалката.

— За вас излетя хеликоптер — съобщи генералът, без да губи време за любезности.

— Сър, ние се опитваме да намерим...

— На базата в Къртланд вас ви чака „Лиърджет“. Не разполагаме с достатъчно време, за да пристигнете тук с граждански самолет. Няма нужда да вземате багаж. Тръгвайте незабавно, майоре!

— Слушам.

— Какво се е случило? — попита Морозов. Главният инженер седеше пред пулта за управление и разстроено гледеше екрана на монитора.

— Термално разсейване. По дяволите! Мислех си, че сме се справили с този проблем. — Маломощният лазер, намиращ се в другия край на залата, също бе изкарал снимка на целта. Моноцветното изображение приличаше на черно-бяла снимка в едър план, само че това, което трябваше да почернее, бе станало само тъмнокафяво. Техникът, който се занимаваше с телевизионната апаратура, превключи на полиекранно изображение с цел да се направи сравнение на външния вид на спътника до началото на операцията и след нейното завършване.

— Никакви дупки — мрачно забеляза Покришкин.

— Е, и какво? — изумено възрази Бондаренко. — Боже мой, вие едва не стопихте спътника. Той изглежда така, сякаш сте го потапяли в пота с разтопена стомана. — И действително спътникът изглеждаше точно така. Това, което по-рано имаше плоски повърхности, се бе набръчкало от огромната топлинна енергия, която все още се излъчваше в околното пространство. Слънчевите батерии, монтирани върху корпуса на спътника и предназначени да поглъщат светлинна енергия, изглежда, бяха изгорели напълно. При по-внимателното разглеждане се установи, че целият корпус на спътника се бе изкривил вследствие на съкрушителния топлинен удар.

Покришкин кимна, но мрачното изражение не изчезна от лицето му.

— Ние разчихме да пробием дупка през корпуса му. Ако бяхме успели да направим това, би се създадо впечатление, че спътникът се е сблъскал с отломък от космически боклук. Ние се стремяхме именно към такава концентрация на топлинна енергия.

— Но нима сега не сте в състояние да унищожавате всеки американски спътник, който пожелаете?

— Обектът „Ярка звезда“ не е създаден, за да унищожават спътници. Ние отдавна сме способни да осъществим тази задача.

И тутаки Бондаренко разбра това, което имаше предвид генералът. Поначало „Ярка звезда“ имаше предназначение да унищожават спътници, но пробивът в мощността на енергийния импулс бе повишил четири пъти очакванията и на Покришкин му се прииска с един замах да премине през два етапа: да демонстрира способност да се унищожават спътници и едновременно с това да покаже, че е възможно създаването на система, на основата на която следва да се разгърне противоракетната отбрана. Той бе амбициозен човек, макар и не в обичайния смисъл на думата.

Бондаренко пренебрегна тази мисъл и се съсредоточи над друго. Каква е причината за неуспеха? Действително трябваше да е термалното разсейване. Лазерните лъчи, като си пробиват път през въздуха, отдават във вид на топлина една част от енергията си на околната атмосфера. Това размърдва въздуха, изкривява оптичката ос на лъча и го заставя да се отклонява от целта и едновременно с това прави диаметъра му по-широк, отколкото е проектирано.

И въпреки всичко лазерният лъч бе достатъчно мощен, за да разтопи метал на разстояние сто и осемдесет километра! — напомни си полковникът. Това не биваше да се нарича неуспех. То бе гигантска крачка в областта на съвършено нови технологии.

— Системата не пострада ли?

— Не, в противен случай нямаше да получим последвалото изображение. Изглежда, че предприетите от нас мерки за компенсиране на загубите в атмосферата са достатъчни за маломощния лъч, който ни предава изображението на целта, но не и за високоенергийния лазерен импулс. Това е полууспех, другарю генерал.

— Да. — Покришкин разтри очите си и заговори по-твърдо: — Другари, днес показахме, че сме постигнали голям напредък, но тепърва предстои да се направи още много.

— А това е в моята област — каза съседът на Морозов. — Но ние ще накараме този кучи син да омекне.

— А дали нямате нужда от още един специалист за вашата група.

— Тук ни трябва хора, които разбират от физика на регулируемите огледала и отчасти от компютри. Вие как сте в тази област?

— Сам ще прецените. Кога започваме?

— Утре. На телеметристите ще им трябва не по-малко от дванадесет часа за обработката на получената информация. А сега със следващия автобус си отивам право къщи и няма да пропусна да обърна две чашки. Семейството ми ще се върне чак след седмица. Имаш ли нещо против да ми правиш компания?

— Какво е това според теб?

Те едва се бяха изкачили на върха на хребета, когато на небето се появи метеор. Или поне на пръв поглед приличаше на ярка огнена диря от прелитащ метеор. Ала там, във висините, увисна тънка златна нишка, която се движеше нагоре — тя се издигаше много бързо, но все пак се забелязваше.

Тънка златна нишка, помисли си Стрелеца. Сякаш самият въздух светеше. Какво ли можеше да застави въздуха да излъчва светлина? За миг забрави къде се намира и с какво се занимава и си спомни за физиката, която бе изучавал в университета. Топлината. Само

топлината можеше да накара въздуха да свети. Когато пада метеор, триенето му с въздуха... но тази линия не можеше да бъде следа от падащ метеор. Дори ако издигащата се нагоре нишка беше оптическа измама или просто илюзия — очите понякога си правят шеги, — все пак златната нишка вися на небето почти пет секунди, а може би и повече. Трудно е да се измери наум времето. Хъм... Внезапно той седна и си извади бележника. Беше му го дал един служител от ЦРУ, като го бе помолил да си води бележки за събития от ежедневието. Ето че ми потрябва, каза си той. Досега не се бе сещал за него. Стрелеца записа датата, времето и приблизителното направление. След няколко дни той щеше да се върне в Пакистан и може би тези неща щяха да се окажат интересни за сътрудника на ЦРУ.

6. ЕДИН — АКО ПО СУША

Когато той пристигна, вече се беше стъмнило. Шофьорът на Грегъри зави от „Джордж Уошингтън Паркуей“ към Речния вход на Пентагона. Часовият вдигна бариерата и пропусна безличния форд — през тази година Пентагонът купуваше тази марка, — който се изкатери по наклона, заобиколи няколко паркирани автомобила и свали майора при стъпалата, точно зад спрелия тук автобус. Грегъри беше добре запознат с по-нататъшната процедура: той си показва пропуска, мина през детектора за метали, после тръгна надолу по коридора, украсен с държавни знамена, покрай бюфета и като остави зад себе си един стръмен участък, се озова в пасаж с магазинчета, осветен и накитен в стила на тъмница от дванадесети век. В действителност като ученик в средното училище Грегъри се увличаше по игри на замъци, тъмници и населяващите ги дракони и още при първото пристигане в тази мрачна многоъгълна сграда той се убеди, че строителите са черпели вдъхновение от подобни игри.

Управлението на Стратегическата отбранителна инициатива се намираще под търговското помещение на Пентагона (фактически входът му беше точно под сладкарницата) и се простираще на дължина триста метра. По-рано пред него имаше автобусна спирка и пиаца за таксита, но терористичните взривявания на коли убедиха Министерството на отбраната, че не е твърде разумно да се настаняват автомобили под самия пръстен „Е“. По такъв начин тази част на огромното здание стана най-новото и най-надеждно защитено помещение на Пентагона — за най-новата и най-малко надеждно защитима военна програма на страната. Като стигна до входа, Грегъри извади втория пропуск, показва го на четиримата охраняващи от службата за сигурност и после го вкара в апарата, който се намираще на стената. Електронното устройство сне от пропуска електромагнитния код, провери дали всичко е наред и стигна до извода, че майорът може да влезе. Той премина през приемната към

вратите с двойни стъкла, като се усмихна на секретарката на генерал Паркс. Тя кимна в отговор, но тъй като не обичаше да остава до късно, не ѝ беше до усмивки.

В лошо настроение се намираше и генерал Бил Паркс. В неговия просторен кабинет имаше бюро, малка маса за кафе и приятелски разговори и дълга маса за съвещания. Стените се разкрояваха от снимки в рамки, на които бяха запечатани различни видове дейности в космоса заедно с многобройни реални и въображаеми космически апарати и... въоръжения. Общо взето, Паркс беше добродушен човек. Бивш летец изпитател, той достигна такива висини, че на неговото място човек очакваше да види един лицемерно усмихващ се кариерист, докато Паркс водеше монашески начин на живот, а свенливата му усмивка внушаваше пълно доверие. На ризата с къси ръкави нямаше никакви ленти от многобройните му награди, забелязваше се само знакът на летците. Генералът не изпитваше нужда да прави впечатление — неговите заслуги и без това бяха известни. Паркс беше един от най-умните хора на правителствена служба, по-точно влизаше в първата десетка, а може би дори бе най-умният. Грегъри забеляза в залата и други посетители.

— Отново се срещаме, майоре — обърна се Райън към Грегъри. Той държеше в ръце дебела папка от около двеста страници, половината от които беше успял да прегледа.

Грегъри застана мирно пред генерал Паркс и докладва, че е пристигнал, както му е наредено.

— Как мина полетът?

— Превъзходно. Сър, на същото ли място е автоматът за разхладителни напитки? Пресъхнала ми е устата.

Паркс се усмихна.

— Вървете, майоре, не бързае чак толкова.

— Това момче не може да не ти хареса — забеляза генералът, след като вратата хлопна след Грегъри.

— Интересно, знае ли майка му с какво се занимава след училищните занятия — засмя се Райън и тутакси отново стана сериозен. — Той още нищо не е видял от това, нали?

— Не, не сме имали още време, освен това полковникът от „Кобра-Бел“ ще пристигне едва след пет часа.

Джак кимна. Именно по тази причина единствените представители на ЦРУ в кабинета на генерал Паркс бяха Арт Греъм от групата за следене на спътниците и самият той. Всички останали щяха хубаво да се наспят, докато те двамата подготвят материалите за съвещанието на другия ден сутринта. Паркс можеше да изчезне и да възложи работата на своите учени, но не беше такъв човек. Колкото повече Райън опознаваше Паркс, толкова повече му харесваше. Генералът притежаваше главното качество на ръководителя: способността да предвижда. А Райън беше съгласен с неговото предвиждане. Това бе един кадрови военен, който ненавиждаше ядреното оръжие. Въобще в това нямаше нищо необичайно — военните обичат реда и порядъка, докато ядрените оръжия водят до хаос и безредие в света. Немалко армейски офицери, моряци и летци претъпиха собственото си чувство за достойнство и изградиха кариерите си върху оръжие, което, както те се надяваха, никога няма да бъде използвано в боя. А ето че Паркс прекара последните десет години от живота си, стремейки се да унищожи ядрената заплаха. Джак обичаше хора, които се мъчат да плуват срещу течението. Духовната смелост беше много по-рядка стока, отколкото физическата и сред военните това отговаряше на истината съвсем не в по-малка степен, отколкото при другите професии.

Грегъри се върна в кабинета с кутия кока-кола, която взе от автомата в коридора. Той не обичаше да пие кафе, особено когато му предстоеше сериозна работа.

— И така, за какво става въпрос, господин генерал?

— Ние получихме видеолентата от „Кобра-Бел“. Екипът бе излетял със задача да наблюдава едно пробно изстрелване на съветска балистична ракета. Съветската птичка СС-25 се взривила скоро след старта, обаче ръководителят на операцията, намиращ се на борда на „Кобра-Бел“, решил да остане на позиция и да си поиграе със своите играчки. И ето какво е видял.

Генерал Паркс натисна бутона за възпроизвеждане на дистанционното управление на видеоманетофона.

— Това е „Космос-1810“ — каза Арт Греъм, подавайки една снимка, — съветски разузнавателен спътник, който е излязъл от строя.

— На екрана имаме инфрачервено изображение, нали? — попита Грегъри и преглътна от кока-колата. — Господи!

Това, което беше само една мъничка бяла точка, се разрасна и се превърна във взривяваща се звезда — като в научнофантастичен филм. Но тук нямаше никаква фантастика. Образът се промени, тъй като възпроизвеждането, намиращо се под контрола на компютър, трябваше да следва енергийния взрив. В долната част на екрана се появиха цифри, показващи регистрираната температура на нажежения спътник. След няколко секунди яркостта на изображението започна да избледнява и компютърът трябваше отново да се пренастрои, за да продължи следенето на „Космос-1810“.

За миг по екрана пробягнаха смущения, след което се появи ново изображение.

— Това е отпреди деветдесет минути. Една от последните орбити на спътника минаваше над Хавайските острови — обясни Греъм. — Там имаме камери за наблюдение на руските спътници. Погледнете снимките, които ви дадох.

— Тези снимки са преди и след събитието, нали? — Очите на Грегъри подскочиха от едното изображение на другото. — Слънчевите батерии са изчезнали... Боже! От какъв материал е направен корпусът на спътника?

— Главно от алуминий — отговори Греъм. — Руснаците се стремят към по-здрави конструкции от нашите. Вътрешният скелет може би е направен от стомана, но по-скоро от титан или магнезий.

— Значи спътникът се състои от материал, който е най-благоприятен за предаването на топлинна енергия — забеляза Грегъри. — Те са убили своята птичка. Нагриването е било толкова високо, че е стопило слънчевите клетки моментално и може би е извадена от строя електрическата система вътре. На каква височина е прелетял спътникът?

— Сто и осемдесет километра.

— Над Сари Шаган или над новото място, за което ми говори господин Райън?

— Душанбе — каза Джак, — новия обект.

— Обаче новите далекопроводи още не са завършени.

— Така е — съгласи се Райън. — Когато ги завършат, ще могат да увеличат мощността на енергийния импулс поне двойно в сравнение с това, което наблюдавахме. Или на това разчитат. — Той

говореше с тона на човек, узнал, че близък роднина е неизлечимо болен.

— Може ли да видя още веднъж първия запис? — каза Грегъри. Въпреки вежливия тон това звучеше почти като заповед. Джак забеляза, че генерал Паркс тутакси изпълни молбата на младия офицер.

Разглеждането продължи още петнадесет минути. През това време Грегъри стоеше само на метър от екрана, без да откъсва очи от образа дори когато пийваше от кока-колата. Последните три минути на видеозаписа ги пускаха кадър след кадър, като след всяко изображение майорът си водеше бележки. Най-накрая той кимна удовлетворено.

— След половин час ще мога да ви съобщя мощността на изходния сигнал, но още сега е ясно, че при тях са възникнали немалко трудности.

— Разсейване ли?

— Да, а също и проблеми с точността на насочването към целта, сър. Поне така ми изглежда. Ще ми трябва малко време за работа и добър калкулатор. Неприятно е, че оставих своя в службата — смутено си призна той. Наред със сигналното устройство на пояса му се виждаше празен калъф. Греъм подаде на майора своя калкулатор, един много скъп „Хюлет-Пакард“.

— Какво ще кажете за мощността?

— Нужно ми е известно време, за да пресметна достатъчно точно — каза Грегъри така, сякаш разговаряше с умствено изостанало дете. — Засега мога да предположа: мощността на техните лазери превъзхожда поне осем пъти нашите. Къде бих могъл да се разположа? Имам нужда от спокойно място, за да поработя там. Може ли да отида в бюфета?

Генералът кимна и младият офицер излезе от кабинета.

— Осем пъти... — забеляза Арт Греъм. — Боже мой, те ще превърнат в пушек всички наши спътници на Програмата за поддръжка на отбраната. И можете да не се съмнявате, че за тях не представлява никаква трудност да изкарат от строя спътниците. Е, и какво, имаме ли начини да ги защитим...

Райън чувстваше, че не може да следи нишката на разговора. Той се бе специализирал по история и икономика, но още не бе овладял езика на техническите науки.

— Три години — каза генерал Паркс с въздишка, наливайки кафе. — Водят ни поне с три години...

— Да, но само по мощност на изходния сигнал — забеляза Греъм.

Джак поглеждаше ту единия, ту другия, разбирайки тяхната тревога, макар че причината му се изплъзваше.

Грегъри се върна след двадесет минути.

— По мои разчети върховата мощност на техния изходен сигнал е от двадесет и пет до тридесет милиона вата — съобщи той. — Ако предположим, че са включени шест лазера в излъчващата система, това е... това е достатъчно, нали? От руснаците се иска само да ги разгърнат по-близо един до друг и да ги насочат към една цел. Това са лошите новини. Хубавото е само това, че при тях са възникнали сериозни проблеми с термичното разсейване. Те са успели да фокусират върховата мощност в целта само за първите няколко хилядни части от секундата. След това лазерният сноп е започнал да се разсейва. Средната мощност на техния изходен сигнал е била от седем до девет мегавата. Освен това е възникнал и проблемът за насочването към целта. Основите на огледалата им са недостатъчно добре защитени от сътресение или пък не могат да коригират отклонението при въртенето на земната ос. А може би и едното, и другото. Каквато и да е истинската причина, те изпитват затруднения при насочването с точност, превишаваща три дъгови секунди. Това означава, че за геостационарния спътник точността ще бъде плюс-минус двеста и четиридесет метра — разбира се, тези цели са относително стационарни и факторът на движението може да помага или да пречи.

— Как така? — попита Райън с недоумение.

— Разбирате ли, ако водите движеща се цел, а спътниците на ниска орбита се движат много бързо, около осем хиляди метра в секунда, един дъгов градус съответства на хиляда и четиристотин метра, така че вашата цел се премества с пет градуса в секунда. Дотук е ясно, нали? Термичното разсейване означава, че лазерният лъч отдава на атмосферата значително количество енергия. Тъй като вие водите спътник, който се движи с голяма скорост, при всеки нов импулс се налага да се пробива в атмосферата нова дيريا. Но за да стане разсейването значително, е необходимо време — и това работи за нас. От друга страна, ако имате проблеми с вибрацията, всеки път,

когато изменяте прицелната точка, вие добавяте нова променлива в геометрическата структура на насочването и това много влошава нещата. Стреляйки по относително неподвижна цел — от рода на комуникационните спътници, — вие опростявате проблема с прицелването, обаче лазерният лъч се движи по една и съща ос на термичното разсейване, докато почти цялата енергия на изходния сигнал не се изразходва за загряване на въздуха. Сега ме разбирате, нали?

Райън кимна в знак на съгласие, макар че умът му бе стигнал до границите на своите възможности. Той с мъка разбираше думите на младия офицер, а информацията, която се стремеше да му предаде Грегъри, се намираше в една съвършено непозната за него област. Тук се намеси Греъм:

— Според вас нямаме основания за безпокойство, нали?

— Не, сър, ако мощността на изходния сигнал е достатъчно голяма, вие все някак ще успеете да я доведете до целта. Нима това не ни се отдаде и на нас? То изглежда и по-просто.

— Както вече съм ви обяснявал — каза главният инженер, обръщайки се към Морозов, — проблемът не се състои в това да излъчиш мощен лазерен импулс, то е достатъчно просто. Трудното е да отведем тази енергия до целта.

— Вашият компютър не е ли в състояние да въведе необходимите поправки, наложени... от какво могат да се наложат?

— Съдейки по всичко, причината се крие в комбинация от различни фактори. Днес ще се заемем с проверката на получените данни. Къде е главната причина? Преди всичко в програмирането на корекциите при преминаването на лъча през атмосферата. По-рано ни се струваше, че ако можем да внесем поправка в процеса на насочването, това ще отстрани разсейването. Оказа се, че не е достатъчно. Трябваша ни три години теоретически изследвания, за да проведем вчерашните изпитания. Мои изследвания. И напразно! — Той се взря в хоризонта и се намръщи. — Операцията, на която се подложи малкото дете, не беше съвсем успешна, но по мнението на лекарите можем да се надяваме на подобрение.

— Значи така откриха как да увеличат мощността на изходния сигнал?

— Да. Двама от нашите млади научни сътрудници — той е само на тридесет и две години, а тя на двадесет и осем — разработиха способи за увеличение на диаметъра на лазерния резонатор. Обаче е необходимо да подобрим управлението на центразиращите магнити — отвърна Покришкин.

Полковникът кимна. Идеята за лазер на свободните електрони, с чиято разработка се занимаваха и руснаци, и американци, се състоеше във възможността да се „настройва“ такова устройство подобно на радиопредавател, избирайки честотата на светлинните колебания, които желаем да излъчим — поне теоретически. На практика обаче най-голяма мощност на изходния сигнал се намираше винаги в границите на близки честоти — и в дадения случай честотата бе неправилно избрана. Ако бяха успели по време на вчерашните изпитания само малко да изменят честотата, ако бяха изнамерили такава честота, при която лазерният лъч би прониквал с по-голяма лекота през атмосферата, термичното разсейване щеше да се намали наполовина. Но за постигане на тази цел бе нужно да се управляват точно магнитите със свръхпроводими намотки. Тези магнити индуцират едно осцилиращо магнитно поле през заредените електрони в генериращия резонатор. За съжаление откритието, благодарение на което стана възможно да се увеличат размерите на резонатора, оказва неочаквано въздействие върху възможността да се управлява магнитното поле. Засега опитите да се обясни това явление останаха неуспешни и много видни учени считаха, че причината е някакъв още неоткрит инженерен проблем в конструкцията на магнитите. От своя страна водещите инженери уверяваха, че недостатъкът се крие в теоретичната обосновка, защото магнитите работеха така, както следва. Споровете, които възникнаха в заседателната зала, бяха разгорещени, но същевременно дружески. Тук присъстваха немалко таланти хора, които се стараеха да достигнат до истинската причина, те се стремяха към научната истина, независеща от личните пристрастия.

Бондаренко подробно записваше аргументите, макар че като слушаше, му се виеше свят. Той считаше себе си за специалист по

лазерна техника — в края на краищата той помогна за създаването на съвсем нови сфери в приложението на лазерите, обаче виждайки каква работа е извършена тук, сравняваше себе си с прохождащо дете, което броди из лабораторията и се смайва пред красивите светлинки. И така, записа той, главният пробив се заключава в конструкцията на лазерния резонатор. Той е довел до огромно увеличение на мощността на изходния сигнал и е бил направен на маса в бюфета, когато един инженер и един физик съвместно се натъкнали на научната истина. Полковникът едва доловимо се усмихна. В действителност думата, която използваха двамата млади специалисти, беше „правда“, която в точен превод означава „истина“. Наистина тази дума се бе широко разпространила из „Ярка звезда“ и Бондаренко се замисли дали учените не си правят някак си шеги с властите. „Нали това е правилно?“ — питаха те за очевиден факт. — „Значит, это правда.“

Какво пък, напомни си той, в края на краищата едно нещо поне е достатъчно ясно. Тези двама млади хора, които се срещаха в бюфета, за да говорят за любовта си — Бондаренко вече бе чул историята с големи подробности, — бяха съчетали приятното с полезното, за да постигнат огромно увеличение на мощността на лазера. Останалото, помисли си Бондаренко, щеше да дойде. Така се случва винаги.

— Значи решението на проблемите се състои в подобряване компютърния контрол както на магнитното поле, така и на разположението на огледалата.

— Точно така, полковник — съгласи се Покришкин. — Освен това ще ни трябва допълнително финансиране и поддръжка — тогава ще съумеем да преодолеем тези трудности. Би трябвало да съобщите в Москва, че най-важната част от работата е завършена и пробното изпитание премина достатъчно успешно.

— Добре, другарю генерал, убедихте ме.

— Не, другарю полковник. Вие просто сте достатъчно умен, за да видите истината. — И двамата се засмяха, като си стиснаха ръцете. Сега Бондаренко бързаше да се върне в Москва. Отдавна мина времето, когато съветският офицер се страхуваше да стане носител на лоши новини, ала добрите вести са винаги добре дошли за кариерата.

— Ами те не могат да използват регулируема оптика — забеляза генерал Паркс. — Но на мен ми се иска да знам какво оптично покритие прилагат.

— Вече за втори път чувам за оптично покритие. — Райън стана и премина около масата, за да си раздвижи краката. — Какво пък толкова важно може да има в едни огледала. Те са стъклени, нали?

— Не, не са стъклени — обикновеното стъкло не би издържало такъв поток от енергия. Сега използваме мед или молибден — обясни Грегъри. — При стъкленото огледало отражателната повърхност е отзад, докато при нашите огледала тя е отпред, а отзад се намира охлаждащата система.

— Така ли? — Трябвало е да се отнасяш по-сериозно към естествените науки в Бостънския колеж, Джак.

— Светлината не се отразява от голата повърхност на метала — забеляза Греъм. Сега на Райън му се струваше, че в кабинета има само един глупак — а именно на него му предстоеше да подготви документ за позицията на страната въз основата на разузнавателна информация. — Тя се отразява от оптичното покритие. В случаите, когато се изисква действително голяма точност — за астрономическите телескопи например, — покритието, нанесено върху външната повърхност на огледалото, изглежда подобно на бензиново петно върху локва.

— Тогава защо изобщо се използва метал? — възрази Райън.

— Металът е необходим, за да се постигне колкото се може по-добро охлаждане на отражателната повърхност — отвърна майорът.

— Впрочем ние се стремим да избягаме от металните повърхности. Проектът „УРНМИТ“: ускорена разработка на нови материали и технологии. Надяваме се, че нашето следващо огледало ще бъде диамантено.

— Какво?

— Изкуственият диамант се прави от чист C12 — това е алотропна форма на обикновения въглерод и той за нас е идеалният материал — продължи Грегъри. — Най-голямата трудност обаче се състои в поглъщането на енергия. Ако повърхността поглъща много светлина, топлинната енергия може да стопи покритието и тогава огледалото просто се взривява. Веднъж видях как се взриви едно половинметрово огледало. Така тресна, сякаш гръм падна от небето.

Диамантът е почти свръхпроводник на топлина. Той позволява да се увеличи плътността на енергията и да се намалят размерите на огледалото. „Дженерал Електрик“ съвсем наскоро се научи да изработва елмази с ювелирно качество от C12. Канди вече работи над проблема да се направят огледала от изкуствен диамант.

Райън прелисти тридесетина страници от своите записки, след което си потри очите.

— Майоре, мисля, че генералът няма да възрази, ако дойдете с мен в Ленгли. Имам нужда от вас да поговорите с нашите специалисти от научно-техническото управление, а също да прегледате всички материали, които сме получили по съветския проект. Нали не възразявате, сър?

Генералът кимна.

Райън и Грегъри излязоха заедно. Оказа се, че трябва да представят пропуски и на излизане. Охраната се бе сменила, но новите момчета ги провериха не по-малко сериозно. Като стигнаха до площадката за паркиране, майорът забеляза, че ягуарът на Джак е баровски. Нима все още използват тази дума, учуди се Райън.

— По кой начин един морски пехотинец може да стане служител на ЦРУ? — попита Грегъри с възхищение, като разглеждаше кожения интериор на колата. — И откъде е намерил стотинки, за да си позволи всичко това?

— Поканиха ме. Преди това преподавах история в Анаполис. — И успях да стана известният сър Джон Райън. Впрочем едва ли името ми фигурира някъде в учебниците по физика на квантовите генератори.

— Къде сте завършили?

— Станах бакалавър в Бостънския колеж. А докторска степен получих ей там на отвъдния бряг, в Джорджтаун.

— Не ми казахте, че имате докторат — забеляза майорът.

— Това е в друга област — засмя се Джак. — Много трудно ми беше да следя това, което говорехте, обаче на мен на свой ред ще ми се наложи да обяснявам за какво става дума на... на тези хора, които водят преговори по ограничаване на въоръженията. През последните шест месеца работя в състава на делегацията и се занимавам с разузнавателните аспекти. — В отговор той чу сърдито мърморене.

— Тези хорица искат да ме лишат от работа. Готови са да се спазарят с руснаците и да отстъпят.

— Те също изпълняват своите задължения — възрази Джак. — Аз имам нужда от вашата помощ: трябва да ги убедя, че се занимавате с много важна работа.

— Руснаците я смятат за важна.

— Да, действително, няма току-що не се уверихме в това.

Бондаренко слезе от самолета и бе приятно изненадан, когато видя, че го посреща служебен автомобил от войските на ПВО. Генерал Покришкин бе позвънил в Москва и предупредил щаба за неговото пристигане. Свечеряваше се. Работният ден бе свършил и Бондаренко нареди на шофьора да го откара направо вкъщи. На другия ден щеше да напише отчет и да го представи на полковник Филитов, а по-късно може би щеше да докладва лично на министъра. Вече у дома, седейки пред чашка водка, Бондаренко си задаваше въпроса: не се ли опита генерал Покришкин да го изманипулира и да го прати за зелен хайвер, създавайки впечатление, че е постигнат успех на обекта „Ярка звезда“. Едва ли, помисли си той. Генералът наистина е извършил огромна работа, за да покаже всички достойнства на програмата и способностите на персонала, но това не можеше да бъде „показуха“. Те не можеха да фалшифицират резултатите от изпитанието и не скриваха недостатъците при разбора. Те молеха само за едно: да им бъде оказана помощ. Но Покришкин бе човек с чувство за отговорност, готов да постави, ако не напълно, то до известна степен, на карта своята кариера. Ако той градеше тук своята малка империя, то империята си заслужаваше.

Предаването на материалите бе извършено по един уникален и същевременно много прост начин. Търговската улица представляваше най-обикновена покрита алея за разходки, където се помещаваха деветдесет и три магазинчета и пет кина с неголеми екрани. Тук се намираха шест обувни магазина и три бижутерски бутика. Съобразявайки се с духа на Запада, в търговския център имаше магазин за спортни стоки с щанд, на който в изобилие се продаваха

ловни пушки „Уинчестър“, модел 70 — нещо, което няма често да срещнеш в източната част на страната. Тук се помещаваха също три магазина за мъжки дрехи и седем, които търгуваха с дамско облекло. Един от последните бе прилепен до оръжеен магазин.

Това напълно устройваше собственичката на магазина „Евини листа“, тъй като там, където продаваха оръжие, беше монтирана скъпа и надеждна алармена инсталация; и като се вземе под внимание, че отделно съществуваше охрана на търговския център, тя можеше да си позволи да държи в магазина немалко модни стоки, без да изразходва прекалено много пари за застраховки. Магазинът се изправи на крака доста трудно — елегантните дрехи от Париж, Рим и Ню Йорк не намериха веднага пазар на запад от Мисисипи, с изключение може би на Тихоокеанското крайбрежие. Обаче учените, пристигнали от двете крайбрежия, които работеха тук, се придържаха към стария си начин на живот.

Ан влезе в магазина. Собственичката знаеше, че тя е добра клиентка: на нея можеше лесно да ѝ угоди. С нейните идеални метър и седемдесет височина — тя премерваше дрехата само да види как изглежда с нея. Никога не ѝ се налагаше да преправя каквото и да било, което опростяваше нещата, и продавачката ѝ правеше петпроцентова отстъпка при всяка покупка. Освен че всичко прекрасно прилепваше към тялото ѝ, Ан харчеше много пари — не по-малко от двеста долара — всеки път, когато посещаваше магазина. Тя беше добра клиентка. Собственичката не знаеше какво работи Ан, макар че с външния си вид и поведение приличаше на лекар — тъй акуратна и внимателна във всичко. Странно, но тя винаги плащаше в брой. За това получаваше допълнителна отстъпка, но нима компаниите, издаващи кредитни карти, не вземаха определен процент от стойността на продадените стоки като гаранция за разплащането. Така собственичката печелеше компенсация в размер на пет процента, дори мъничко повече. Много жалко, че не всички клиентки приличаха на Ан. Тя имаше тъмнокафяви очи и кестенява коса, която вълнообразно се спускаше по раменете, и стройна, изящна фигура. Отличаваше се с още една странна черта: изглежда, Ан никога не използваше парфюми; затова собственичката на магазина я вземаше за лекарка. Освен това тя всеки път пристигаше в магазина в тези часове на деня, когато тук имаше малко посетители, сякаш можеше сама да разполага със своето

време. Явно беше така, да, на всичкото отгоре се и обличаше като доктор. Това се харесваше на собственичката на магазина. В движенията на Ан се усещаха увереност и целеустременост.

Този път Ан избра пола и блуза в един цвят и се отправи към пробната в задната част на салона. Макар че собственичката не обръщаше внимание на това, Ан използваше винаги една и съща кабина. След като влезе вътре, тя дръпна ципа на полата и разкопча блузата си, ала преди да премери новия костюм, Ан протегна ръка към гладката дървена пейка, на която сядаха посетителките, и взе касетката с микрофилма, която бе оставена тук предишната вечер и прикрепена с лепенка. Касетката тутакси попадна в чантата. Едва след тази процедура тя си облече новата пола и блуза и важно застана пред огледалото.

Как могат американките да носят такива парцали? — обърна се Таня Бизарина към своето усмихващо се отражение. Тя беше капитан в отдел „С“ на Първо главно управление (известно още като Външното разузнаване), но изпращаше информация в отдел „Т“, занимаващ се с научен шпионаж — съвместно с Държавния комитет по наука и техника. Подобно на Едуард Фоли, на нея бе поверен само един агент. Псевдонимът на агента беше „Ливия“.

Костюмът струваше двеста седемдесет и три долара и капитан Бизарина плати в брой. Тя си напомни, че при следващото посещение в магазина трябва да се появи в тези дрехи, колкото и безвкусни да й изглеждат.

— Заповядайте пак, Ан — покани я собственичката на магазина. В Санта Фе я познаваха под това име. Капитанът от Държавна сигурност се обърна и махна с ръка. Собственичката въпреки цялата си глупост не беше лоша жена. Подобно на всеки добър разузнавач капитан Бизарина изглеждаше най-обикновена жена и в нейното поведение не личеше нищо особено. Това означаваше, че в тази среда тя не следва да се облича прекалено модно, трябва да кара приличен, но достатъчно скромнен автомобил и да води живот на делова жена — задоволена, но без претенции да е богата. В този смисъл да се работи в Америка не беше сложно. Ако имате съответния стил на живот, никой няма да ви попита по кой начин сте го постигнали. Пресичането на границата се оказа съвсем проста работа. Тя загуби толкова много време да разработва легенда, да подготви документи, които точно

съответстват на изискванията в САЩ, а граничната охрана само пусна кучета да подушат колата за наркотици — Бизарина мина през границата с Мексико при Ел Пасо — и усмихвайки се, ѝ разреши да продължи по-нататък. И като си помисля само — усмихна се тя вътрешно сега, след осем месеца — как изтръгнах тогава.

Таня пристигна вкъщи четиридесет минути след като напусна магазина. Както винаги, тя провери дали не я следят, после уверено влезе в жилището си и незабавно пристъпи към работа. Прояви филма и изкара копия, не съвсем както бе направил Фоли, но разликата беше незначителна. Пред нея се оказаха секретни правителствени документи. Бизарина вкара лентата в миниатюрен прожекционен апарат и насочи изображението към бялата стена в своята спалня. Тя бе получила техническо образование и това стана една от причините да ѝ бъде поверена настоящата задача — Таня имаше представа как да направи оценка на получената информация. Този път тя не се съмняваше, че нейното ръководство ще бъде доволно.

На следващата сутрин тя предаде получените сведения и снимките пресякоха границата, отправяйки се към Мексико в един тир, принадлежащ на транспортна компания за превоз на дълги разстояния с база в Остин, който трябваше да достави оборудване за нефтодобива. До края на деня всичко щеше да бъде в посолството на СССР в Мексико, а на следващия ден — в Куба, откъдето с директния полет на „Аерофлот“ щеше да се отправя към Москва.

7. КАТАЛИЗАТОРИ

— И така, полковник, каква е вашата оценка? — попита Филитов.

— „Ярка звезда“ е според мен най-важната програма в Съветския съюз — уверено заяви Бондаренко и предаде ръкописен текст от четиридесет страници. — Това е първата чернова на отчета ми. Подготвих я по време на полета. Днес ще бъде напечатан, но ми се струва, че за вас ще бъде интересно...

— Вие сте свършено прав. Доколкото ми е известно, там са провели изпитание...

— Преди тридесет и шест часа. Присъствах на него и ми разрешиха да разгледам оборудването преди изпитанието и след това. Самият обект и неговият персонал ми направиха дълбоко впечатление. Ако ми позволите да изразя гледището си, генерал Покришкин е изтъкнат военен и идеален човек за длъжността, която заема. Той ни най-малко не е карьерист и няма никакво съмнение, че е мислещ офицер, и при това измежду най-добрите. Да ръководиш такива видни учени на планинския връх, съвсем не е просто...

Филитов измърмори нещо в знак на съгласие.

— Познавам ги аз учените. Смятате ли, че те работят там като във военна организация?

— Не, другарю полковник, обаче Покришкин е намерил начин да удовлетвори техните нужди и да спечели доверието им. Там, на обекта, всички изпитват чувство... чувство, че изпълняват високоотговорна мисия. Такова нещо рядко се среща дори сред офицерите. Повярвайте ми, Михаил Семьонович, аз твърдя това след зряло обмисляне. Всички аспекти от тази програма ми направиха дълбоко впечатление. Мисля, че такава атмосфера цари и на обектите, свързани с космическата програма. Аз съм слушал за нея, но тъй като не съм бил на полигоните, трудно ми е да направя определени изводи.

— А самата система?

— „Ярка звезда“ още не е станала оръжие. Все още има трудности от техническо естество. Генерал Покришкин ги посочи и подробно обясни в какво се състоят те. В дадения момент това е само една експериментална програма, обаче те са постигнали огромен скок напред. След няколко години това ще бъде оръжие с колосална потенциална сила.

— Какви средства ще са им необходими?

— Трудно е да се определи дори приблизително. Средства ще трябва още много, но най-скъпо струващата част на програмата — фазата на изследванията и разработките — е вече завършена. Самите производствени разходи би трябвало да бъдат по-малки от това, което следва да се очаква — имам предвид производството на самото оръжие. Не съм в състояние да направя оценка на средствата, нужни за спомагателното оборудване, радиолокаторите и разузнавателните спътници. Във всеки случай това не влизаше в моята задача. — Още повече Бондаренко, както всички военни, се интересуваше от ефективността на въоръженията, а не от цената.

— А какво ще кажете за надеждността на системата?

— Има определени трудности, но те са преодолими. Лазерните устройства са сложна за поддържане апаратура. Но ако построим повече, отколкото са нужни за обекта, ще можем лесно да ги пускаме поред в действие при една добра програма за техническа поддръжка и винаги да имаме необходимото количество в бойна готовност. Да си кажа истината, именно такъв метод предложи главният инженер на проекта.

— Значи те са успели да решат проблема за мощността на изходния сигнал?

— В черновата ми всичко това е описано в общи линии. В окончателния вариант ще го направя по-подробно.

— Значи дори аз ще разбера? — усмихна се Филитов.

— Другарю полковник — сериозно отвърна Бондаренко, — знам, че се оправяте с техниката далеч по-добре, отколкото си давате вид. Теоретическата обосновка на увеличението на мощността на изходния сигнал е достатъчно проста. Много по-сложни са техническите и производствените детайли, но тях също ще можете да ги разберете, изхождайки от новата структура на лазерната кухня. Както се случи с първата атомна бомба — след като бяха разработени теоретическите

основи, техническите подробности постепенно се развиваха и усъвършенстваха.

— Отлично. Ще успеете ли да представите отчета си утре?

— Да, другарю полковник.

— Днес ще прочета черновата. Донесете ми текста на вашия окончателен доклад и аз ще го проуча по време на почивката. През следващата седмица ще докладваме на министъра.

Наистина неведоми са пътищата на Аллаха, помисли си Стрелеца. Колкото и да му се искаше да свали съветски транспортен самолет, той трябваше да се върне в родния Газни на брега на реката. Бе изминала цяла седмица, откакто напусна Пакистан. Бурята, която бушува в продължение на няколко дни, принуди съветските самолети да останат на летищата си и затова той се придвижи много бързо. Стрелеца пристигна в базата на отряда с нови запаси от зенитни ракети и узна, че главатарят се готви да нападне съветското летище, разположено в околностите на града. Суровата зима беше трудна за всички и неверниците бяха поверили външната охрана на афганистански войници, които се подчиняваха на предателското правителство в Кабул. Руснаците не подозираха обаче, че майорът, командир на батальона, носещ охрана по външния периметър, е свързан с местните муджахидини. Когато настъпеше часът, афганистанските войници щяха да напуснат постовете си, за да дадат възможност на триста партизани да нападнат съветския лагер.

Щурмът трябваше да се проведе бързо и решително. Партизаните се разделиха на три роты — по сто муджахидини във всяка. И трите роты щяха да започнат едновременно атаката. Главатарят разбираше значението на тактическия резерв, но той разполагаше с прекалено малко хора, а фронтът се разтягаше на голямо разстояние. Налагаше се да рискува, ала той и неговите хора бяха рискували неведнъж от 1980 година насам. Ако отново трябваше да рискува, нима бе чак толкова важно. Както винаги, главатарят щеше да се намира на най-опасното място, а Стрелеца — рамо до рамо с него. Те щяха да се устремят към летището откъм подветрената страна. Руснаците щяха да се опитат да вдигнат своите апарати във въздуха, било, за да ги спасят или пък за да си осигурят въздушна поддръжка.

Стрелеца огледа с бинокъл четирите хеликоптера Ми-24. Всички имаха пълен боен комплект ракети, които висяха под късите, сякаш отсечени крила. Муджахидините имаха само един миномет — те възнамеряваха да обстрелват с него вертолетите на земята. По тази причина Стрелеца щеше да се намира зад веригата на нападащите, за да осигурява поддръжка. Той не разполагаше с време за капани с димни ракети, но едва ли през нощта можеше да разчита на успех с тях.

На стотина метра пред настъпващата верига главатарят се срещна на предварително определено място с майора от афганистанската армия. Те се прегърнаха и произнесоха хвалебствени слова към Аллаха. Блудният син се бе завърнал в лоното на исляма. Майорът докладва, че двама от неговите трима ротни командири са съгласни да действат в съответствие с плана, обаче командирът на трета рота бе останал верен на руснаците. Един предан на муджахидините сержант след няколко минути трябваше да убие този офицер и да открие своя сектор за отстъпление след завършване на операцията. Стоящите около тях партизани усещаха вледеняващите пориви на зимния вятър, докато чакаха.

Съветският капитан и афганистанският лейтенант бяха приятели, което и двамата ги учудваше, щом се замислеха за това. Истина е, че съветският офицер се стараеше да уважава местните обичаи, а неговият афганистански приятел вярваше, че марксизмът-ленинизмът ще прокара път в бъдещето. Какво по-хубаво от това да се сложи край на враждата между племената и кръвната мъст, които господстваха в тази нещастна страна, откакто историята помни. Младият афганистанец бе скоро забелязан като многообещаващ кандидат за идеологическа обработка и откаран със самолет в Съветския съюз, където му показаха колко хубави са нещата там — в сравнение с Афганистан, — особено в сферата на здравеопазването. Бащата на лейтенанта бе починал преди петнадесет години вследствие на инфекция при счупване на ръката си и тъй като той никак не се ползваше от благосклонността на племенния вожд, невръстният му син далеч не се радваше на идилична младост.

Двамата офицери сега гледаха картата и решаваха как ще се патрулира в местността през следващата седмица. Караулната служба

бе необходима, за да се попречи на бандитите муджахидини да се приближат до авиобазата. Днес патрулираха войниците от втора рота.

Неочаквано един сержант влезе в командния бункер с телеграма в ръка. Когато видя двама офицери вместо един, по лицето му не пролича учудване. С лявата ръка той предаде плик на афганистанския лейтенант, а с дясната стискаше дръжката на камата, сгушена в широкия ръкав на куртката, шита по руски образец. Сержантът наблюдаваше само офицера, когото му бяха възложили да убие, и се стараеше да запази спокойствие, след като усети напрегнатия поглед на руския капитан. Най-накрая руснакът се обърна и погледна в амбразурата на бункера. Почти в същия миг афганистанският лейтенант хвърли радиограмата върху картата и продиктува отговора.

Внезапно руснакът извърна глава. Разтревожен, той почувства, че става нещо, без още да е осъзнал какво. И тутакси видя как ръката на сержанта със стремително движение се издигна нагоре към гърлото на приятеля му. Съветският капитан се втурна към автомата си, афганистанският офицер се дръпна назад, отклонявайки се от удара. Провървя му, защото ножът за миг задра в прекалено дългия ръкав на куртката. С ругатни сержантът освободи камата и се хвърли напред да нанесе решаващия удар в областта на корема. Лейтенантът изпищя от болка, ала успя да хване ръката на сержанта, преди острието да е проникнало дълбоко в тялото. Лицата им бяха толкова близко едно до друго, че всеки от тях чувстваше дъха на противника. Едното лице беше прекалено потресено, за да изрази уплаха, а другото прекалено разярено. В края на краищата животът на лейтенанта бе спасен от плата на излишно дългия ръкав. Междувременно руският капитан щракна предпазителя на автомата си и един ред от десет куршума нашари устата на убиеца. Сержантът падна, без да произнесе нито звук. Лейтенантът поднесе към лицето си окървавената ръка. Капитанът подаде сигнал за тревога.

Характерното металическо тракане на автомата „Калашников“ се разнесе на четиристотин метра разстояние към мястото, където се бяха разположили муджахидините в очакване на сигнала. Една и съща мисъл премина през ума на всички: планът пропада. За съжаление те не бяха подготвили алтернативен план. Вляво от тях позицията, заета

от трета рота, се освети от проблясванията на автоматичен огън. Стреляха просто така напосоки — пред тях нямаше партизани, — но грохотът от изстрелите не можеше да не разтревожи руските войници, заели позиция на триста метра от мястото, където се намираха нападателите. Тъй като нямаше друг изход, главатарят хвърли напред хората си; заедно с тях тръгнаха почти двеста афганистански войници, за които преминаването на страната на противника бе един вид облекчение. Това допълнително подкрепление не можеше да внесе решаващ превес в хода на боя, както можеше да се очаква. Новите муджахидини нямаха тежко стрелково оръжие с изключение на картечници, обслужвани от разчети; единствения миномет така и не успяха да го установят на позиция.

Стрелеца изруга, като забеляза, че на аеродрума, намиращ се на три километра от него, угаснаха светлините. Замениха ги мержелеещи точки на електрически фенери, когато екипажите се втурнаха към своите вертолети. След миг ярки осветителни ракети, спускащи се с парашути, превърнаха нощта в ден. Силен югоизточен вятър ги отнасяше настрана, но на тяхно място се появяваха нови. На Стрелеца не му оставаше нищо друго, освен да включи пусковото си устройство. Той забеляза хеликоптери и един транспортен самолет Ан-26. С лявата ръка Стрелеца поднесе бинокъла към очите си: един двумоторен самолет с високо разположени крила седеше на летището като спяща птица в незащитено гнездо. Към него също бягаха хора. Стрелеца отново насочи бинокъла си към вертолетите.

Първи излетя Ми-24. Перките му разсичаха разрежения въздух, той се бореше с виещия вятър, като отчаяно се мъчеше да набере височина. В този миг започнаха да избухват мини вътре в периметъра на летището. Една запалителна мина, заредена с фосфор, падна до друг „Хайнд“, нажежените до бяло отломки възпламениха горивото в резервоарите на вертолета и екипажът в паника започна да изскача; комбинезонът на един от пилотите се подпали. Едва бяха успели да избягат от бушуващите пламъци, когато хеликоптерът се взриви; експлозията унищожи още един „Хайнд“, който стоеше наблизо. Последният хеликоптер успя да излети. Той изчезна с угасени светлини в тъмната нощ, люшкан от поривите на вятъра. Двата оцелели вертолети щяха да се върнат — Стрелеца не се съмняваше в

това, — но муджахидините съумяха да унищожат останалите два още на аеродрума и той не очакваше такъв успех.

Затова пък останалата част от операцията се развиваше неуспешно. Стрелеца отчетливо видя проблясванията от откосите на автоматично оръжие и избухванията на гранатите. През техния грохот долитаха и други звуци на битката: бойните викове на воините и стоновете на ранените. Оттук бе трудно да се различи на кого са — на приятели или на врагове, — но това и не интересуваше Стрелеца. Налагаше му се да напомня на Абдул за необходимостта да наблюдава небето и следи за появата на хеликоптери. Той се опита да се възползва от приборите за насочване на своето пусково устройство, за да открие невидимото топлинно излъчване от турбините на вертолет, но безуспешно. Тогава Стрелеца отново насочи погледа си към единствения самолет, който все още се намираше на летището. Наоколо падаха мини, но екипажът бе включил двигателите и крилатата машина потегли по пистата. Стрелеца приблизително определи посоката на вятъра и стигна до извода, че самолетът непременно ще се опита да тръгне срещу него, после щеше да свърне по пистата за излитане в най-безопасната част на аеродрума. Нямахше да е лесно да набере височина в този разреден въздух. След излитането пилотът щеше да лиши малко крилата от подемна сила за сметка на увеличението на скоростта. Стрелеца потупа Абдул по рамото и побягна наляво. След като премина стотина метра, той спря и отново погледна съветския транспортен самолет, който ускоряваше през фонтани от черна пръст, като подскачаше по неравната замръзнала земя.

Стрелеца се изправи, за да даде възможност на ракетата да опознае добре целта, и тутакси устройството за насочване зацвърча, усетило топлината, която излизаше от горещите двигатели на самолета на фона на студената безлунна нощ.

— Скорост за излитане! — изкрещя вторият пилот, мъчейки се да надвика грохота на боя и рева на моторите. Очите му не се откъсваха от приборите, докато първият пилот концентрираше цялото си внимание да задържи самолета по права линия. — Издигане!

Първият пилот здраво хвана лоста. Носът на самолета се надигна нагоре и Ан-26 за последен път подскочи по замръзналата писта и се изтръгна от нея. Вторият пилот мигновено прибра колесниците, за да намали съпротивлението на въздуха и позволи на самолета бързо да набере скорост. Пилотът наклони самолета надясно, като направи плавен завой и излезе от участъка, в който долу имаше най-голямо струпване на огън от стрелкови оръжия. След като набра височина, той полетя на север, по посока на Кабул. Седящият зад пилотите щурман не гледаше картите. Той имаше за задача да пуска през пет минути осветителни ракети, снабдени с парашути. Това се правеше не за осветяване на полесражението, макар че именно този резултат се получаваше. Предназначението им бе да измамят зенитните ракети, които имаха прибори за инфрачервено насочване. Инструкцията изискваше да се пускат ракети на всеки пет секунди.

Стрелеца внимателно следеше как пускат ракетите. Той долавяше изменение в звученето на устройството за насочване всеки път, когато поредният парашут излиташе от люка на самолета и осветителният товар избухваше, заливайки всичко наоколо с ослепително сияние. Афганистанецът трябваше да хване на автоматично проследяване левия двигател на самолета и точно да разчете момента на изстрелването на ракетата, ако желаше да поразии целта. Той вече бе преценил наум точката на най-голямо приближаване в траекторията на Ан-26 — около деветстотин метра — и миг преди да я достигне, самолетът изхвърли поредното осветително тяло. След една секунда търсачът на зенитната ракета се върна към нормалния тон на прехващане на целта и Стрелеца натисна спусъка.

Както винаги, когато пусковото устройство подскочи в ръцете му, Стрелеца изпита чувство на несравнимо наслаждение, близко до сексуалното. Струваше му се, че тътенът на боя е стихнал, и цялото му внимание се насочи към стремително отдалечаващата се точка от жълт пламък.

Щурманът тъкмо бе пуснал поредната осветителна ракета, когато стингърът удари в левия двигател. Първата му реакция бе чувство на

негодувание: в инструкцията са сбъркали! На бордовия механик не му минаха през ума подобни мисли. Без да разсъждава, той натисна бутона за аварийно изключване на лявата турбина. С това се преустанови постъпването на гориво в двигателя, прекъсна електрическото захранване, задейства се системата за гасене на пожар; витлото бе приведено в режим на свободно въртене. Пилотът притисна силно руля, стараяйки се да компенсира занасянето наляво, предизвикано от загубата на тяга от единия мотор, и тутакси спусна носа надолу. Това бе опасна маневра, но трябваше да се прави избор между скоростта и набирането на височина и пилотът реши, че сега скоростта е по-важна. Бордовият механик докладва, че резервоарът за гориво в лявото крило е пробит, но до Кабул оставаха само сто километра. И изведнъж той чу тревожен глас:

— Левият мотор гори!

— Включи системата за гасене!

— Системата е включена. Двигателят е напълно изолиран.

Пилотът с усилие устоя на изкушението да погледне настрана. Самолетът се намираще едва на сто метра височина и сега беше опасно да се отвлича от главното: пилотирането. С периферното си зрение той долови избухване на жълто-оранжев пламък, ала сподави безпокойството си. Погледна хоризонта, после спидометъра и алтиметъра и отново хоризонта.

— Губим височина — чу той гласа на втория пилот.

— Да се отпуснат задкрилките с десет градуса — разпореди летецът. Той реши, че скоростта на самолета е достатъчно голяма, та да си позволи този риск. Вторият пилот отпусна ръка, придвижвайки задкрилките, и с това си действие обрече на гибел самолета и целия екипаж.

Експлозията на ракетата бе повредила хидравличните линии, управляващи левите задкрилки. От увеличеното налягане, необходимо за преместване на задкрилките, двата маркуча се разкъсаха и задкрилките на лявото крило самопроизволно се свиха. Загубата на подемна сила от лявата страна едва не преобърна самолета, но пилотът успя да го овладее и уравни. Прекалено много неприятности ги сполетяха наведнъж. Летателният апарат сякаш започна да потъва и пилотът изкрещя, изисквайки от бордовия механик увеличение на мощността на десния двигател, макар да знаеше, че неговите обороти

минават далеч зад червената черта. Той все още се надяваше, че постепенното снижаване може да спаси самолета, ала вече беше почти невъзможно даже да го задържи във въздуха и летецът разбра, че прекалено бързо губят височина в разрежения въздух. Трябваше да извърши приземяване. В последния миг пилотът включи прожекторите за приземяване, за да намери равна повърхност, но видя пред себе си само каменисти маси, струпани в безпорядък. С огромно усилие той насочи своята падаща „птица“ между двете най-големи скали и една секунда преди мига, когато самолетът се удари в земята, от летеца се изтръгна вик — ала това бе не отчаяние, а ярост.

В първия миг на Стрелеца му се стори, че самолетът ще успее да се спаси. Избухването на стингъра в левия мотор се видя отчетливо, но в течение на няколко секунди нищо друго не се забеляза. После зад самолета се проточи огнена опашка и Стрелеца разбра, че „птицата“ е смъртно ранена. След още тридесет секунди последва взрив на земята, на около десет километра разстояние, недалече от пътя, по който трябваше да се изтегли отрядът. Още преди разсъмване щеше да види какво е постигнал. Но сега Стрелеца се обърна, защото чу тракащия звук на хеликоптер над главата си. Абдул вече бе захвърлил настрана използваното пусково устройство и прикрепил прибора за прехващане на целта към новата ракетна тръба, при това го направи с бързина, с която би се гордял един добре обучен войник. Той предаде на Стрелеца нов „Стингър“ и мерачът вдигна нагоре глава, за да открие поредната цел.

Стрелеца не знаеше, че атаката на авиобазата в Газни се проваля. Командирът на съветското поделение, охраняващо обекта, мигновено отреагира на стрелбата — трета рота на афганистанския батальон продължаваше да води безполезна стрелба по несъществуващия враг, и там съветският капитан не можеше да оправи положението, но вкара собствените си хора в боя само за две изпълнени с напрежение минути. Афганистанците сега се изправиха пред един батальон редовна войска в пълна боеготовност, поддържана от тежки оръжия и укрита в бетонни бункери. Убийствен картечен огън спря вълната на атакуващите на двеста метра от позициите на съветските войски. Командирът на муджахидините и преминалият на тяхна страна майор

се опитаха да увлекат хората с личния си пример в атака. Един свиреп боен вик отекна из техните вериги, но главатарят попадна право на трасиращите куршуми и пронизан от тях, бе отхвърлен встрани като детска играчка. Както често се случва с лошо обучените бойци, загубата на командира подрони настъпателния дух на щурмуващите. Мълвата за гибелта му се разнесе из редиците, преди още командирите на подразделенията да бъдат уведомени за това по радиото, и муджахидините тутакси започнаха да отстъпват, стреляйки с оръжията си в безпорядък. Командирът на съветския батальон разбра, че муджахидините са обърнати в бягство, но не се впусна да ги преследва. Той имаше хеликоптери за това.

Стрелеца осъзна, че става нещо страшно, когато руските миномети започнаха да изстрелват осветителни снаряди в друго направление. Един от вертолетите вече нанасяше ракетни удари по муджахидините и ги обстрелваше с картечен огън, но Стрелеца не можеше да го открие в нощното небе. После чу крясъците на своите другари — това не бяха яростните викове на атакуващи, а паническите вопли на отстъпващи. Стрелеца се съсредоточи и насочи своето внимание към оръжието си. Сега имаше нужда от неговата помощ повече откогато и да било. Той заповяда на Абдул да инсталира резервно устройство за насочване на още една пускова тръба. Младежът изпълни това поръчение за по-малко от минута.

— Ето! — показва Абдул. — Наляво.

— Виждам.

Поредица от линейни проблясъци разсече небето — един „Хайнд“ изстрелваше своите ракети въздух-земя. Стрелеца насочи пусковото устройство към мястото, откъдето излитаха ракетите, и чу в отговор писукането, показващо, че е постъпил сигнал — устройството за насочване бе открило целта. Той не можеше да определи разстоянието до руския хеликоптер — през нощта зрението греша повече, — но се налагаше да рискува. Стрелеца изчака, докато звукът стане напълно стабилен, и изстреля втори „Стингър“ през тази нощ.

Летецът на вертолета забеляза момента на пускането. Той висеше на стотина метра над осветителните ракети, които се спускаха с парашути, и щом видя проблясването, стремително се спусна надолу,

скривайки се между тях. Маневрата се оказа успешна. Ракетата загуби целта и прелетя край вертолета на разстояние само тридесет метра. Пилотът незабавно разгърна хеликоптера и заповяда на стрелеца да пусне залп от десет ракети към предполагаемото място, откъдето бе излетял стингърът.

Стрелеца падна зад скалата, от която бе изстрелял ракетата. Ракетните снаряди от хеликоптера се взривиха на стотина метра от позицията му. Значи сега щеше да започне схватка един на един... а този летец се оказа изкусен противник. Стрелеца протегна ръка за второ пусково устройство. Той отдавна жадуваше да се сблъска с подобна ситуация.

Обаче когато погледна към небето — вертолетът бе изчезнал. Къде ли е той?

Пилотът профуча към подветрената страна с цел да използва вятъра, както го бяха учили, за да замаскира шума на витлото. После се свърза по радиото с командването на батальона и помоли да обстрелват този сектор с осветителни снаряди. Изпълниха молбата почти мигновено — руснаците желяеха да ликвидират колкото се може повече афганистански ракетчици. Докато вторият хеликоптер преследваше отстъпващите муджахидини, като ги обсипваше с картечен огън и ракети, летецът на този вертолет бе решил да се справи с ракетчика, който осигуряваше поддръжка на афганистанците с ракети земя-въздух. Въпреки опасността той копнееше за среща с него и го считаше за свой личен враг. Той се държеше на разстояние, превишаващо обхвата на точната стрелба със „Стингър“, и очакваше момента, когато осветителните ракети ще превърнат нощта в ден.

Стрелеца отново използваше устройството за насочване в търсене на вражеския вертолет. Този метод не беше твърде ефективен, но Стрелеца знаеше, че местонахождението на Ми-24 може лесно да се предскаже, ако се познава тактиката, която използваша руските летци. Два пъти успя да чуе писукането на търсача, но и в двата случая афганистанецът губеше хеликоптера, който се мяташе насам-натам, изменяше височината и маневрираше, мъчейки се да направи целта на ракетчика неосъществима. Това наистина е умел враг, помисли си Стрелеца, затова неговата гибел щеше да му донесе истинско удовлетворение. От небето се спускаха ярки осветителни ракети с

парашути, но Стрелеца знаеше, че редуването на светлина с мрак няма да позволи да бъде открит, докато стои неподвижен.

— Виждам движение — докладва стрелецът на вертолета. — В направление — десет часа.

— Не може да е там — отвърна пилотът. Той измести надясно лоста за управление хода на ротора и се плъзна хоризонтално, докато очите му се взираха надолу към повърхността на земята. Руснаците бяха успели да заловят няколко стингъра и бяха провели от тях една поредица изпитания, за да определят тяхната скорост, обсег на действие и чувствителност при насочване към целта. Летецът предполагаше, че се намира поне на триста метра извън радиуса на действие на ракетата и ако по него бе произведен изстрел, той щеше да използва траекторията на полета на „Стингър“, за да определи местонахождението на ракетчика, и щеше да успее да подходи към него още преди афганистанецът да се е подготвил за следващия изстрел.

— Пригответи димна ракета! — заповяда Стрелеца.

Младежът имаше на разположение само една димна ракета. Тя представляваше малка пластмасова тръба с направляващи плоскости, приличаща повече на играчка. Тези ракети били създадени за обучение на летците от американските военновъздушни сили — за да им бъде създавано впечатление за реална бойна обстановка. Димната ракета струваше всичко на всичко шест долара и бе способна единствено да лети няколко секунди по относително права линия, оставяйки след себе си димна следа. Даваха ги на муджахидините само като средство да плашат съветските летци, когато не им достигат ракети земя-въздух, обаче Стрелеца беше намерил истинското им приложение. След като пробяга стотина метра настрана, Абдул инсталира ракетата върху едно съвсем просто пусково устройство, направено от стоманена тел. После той се върна при командира си, размотавайки тънък кабел, с помощта на който се извършваше изстрелването.

— Ей, руснако, къде си? — попита Стрелеца нощта.

— Нещо отпред мръдна, сигурен съм — каза стрелецът на борда на хеликоптера.

— Добре, да видим. — Пилотът включи своята система за управление на огъня и пусна две ракети. Те се взривиха далече, на два километра вдясно от позицията на Стрелеца.

— Пуск! — извика Стрелеца. Той засече мястото, откъдето бяха излетели ракетите, и насочи натам устройството. Търсачът на топлинни излъчвания тутакси записука.

Пилотът на Ми-24 настръхна, виждайки огнените езици на летящата ракета, ала още преди да е успял да изманеврира, стана ясно, че ракетата няма да го засегне. Тя бе пусната недалече от това място, където удариха неговите две ракети.

— Ето те къде си бил! — тържествуващо възкликна той. Мерачът веднага се зае да обсипва мястото на изстрелването с картечен огън.

Стрелеца видя потока от трасиращи куршуми, слушаше как те бият по камъните вдясно от него. Да, този летец си го биваше. Той за малко не попадна на целта, но откривайки огън, превърна себе си в идеална мишена. И афганистанецът не закъсня да пусне своя трети „Стингър“ в тази нощ.

— Вижте, ето ги, двама са! — извика мерачът по системата за вътрешна връзка.

Пилотът вече изпълняваше с вертолета акробатични номера, мятайки го във всички страни, ала този път не беше под прикритието на осветителните ракети. Стингърът попадна в едно от витлата на хеликоптера и се взриви. Летателният апарат рухна надолу като камък. Пилотът успя да забави падането, но ударът все пак се оказа силен. По някакво чудо не се подпали. Само след миг до прозореца на кабината се появиха въоръжени лица. Един от тях, който забеляза пилота, бе капитан от съветската армия.

— Какво става с вас, другарю?

— Гърбът ми... — застана пилотът.

Стрелеца вече бе изскочил от укритието и бягаше. През тази нощ той прекалено дълго се радваше на благосклонността на Аллаха. Двата ракетчици изоставиха използваните ракетни тръби и сега се мъчеха да догонят отстъпващите партизани. Ако съветските войници бяха започнали да ги преследват, може би щяха да ги настигнат, обаче командирът на батальона задържа войниците си в укритията, а единственият оцелял вертолет кръжеше над авиобазата. След половин час Стрелеца узна, че главатарят е загинал. На разсъмване съветските самолети можеха да застигнат муджахидините в откритото пространство и се налагаше афганистанците колкото се може по-бързо

да се скрият в планините. Но преди това трябваше да се свърши още една работа. Стрелеца взе със себе си Абдул и още трима партизани и те се отправиха към мястото на падането на сваления от тях самолет. За стингърите, които им доставяха американците, трябваше да се плаща — цената бе оглед на всеки свален самолет и откриване на снаряжение и материали, представляващи интерес за ЦРУ.

Полковник Филитов завърши записките си в дневника. Както бе забелязал Бондаренко, неговите знания по военна техника бяха далече по-задълбочени, отколкото можеше да се предположи, съдейки по образованието му. Прекарал повече от четиридесет години във висшите ешелони на Министерството на отбраната, Михаил Семьонович научи много неща в най-различни области на военната техника — от костюмите за противохимическа защита до средствата за шифровани телекомуникации и... до лазерите. Тоест той невинаги вникваше в теоретическите въпроси, както му се искаше, но затова пък можеше да опише използваното оборудване не по-лошо от инженерите, които са го проектирали. Бяха му необходими четири часа, за да нанесе всичко това в своя дневник. Той трябваше сега да предаде тази информация на съответния адрес. Последствията можеха да бъдат прекалено ужасни.

Проблемът със системата за стратегическа отбрана се състоеше просто във факта, че нито една оръжейна система не е „нападателна“ или „отбранителна“ сама по себе си. Характерът на всяко оръжие, подобно на женската красота, зависи от това, с какви очи гледаш на него или в каква посока го насочваш, а през цялата човешка история успехът при воденето на бойните действия винаги се е решавал от съществуващото равновесие между нападателните и отбранителните елементи.

Съветската ядрена стратегия, мислеше Михаил Семьонович, беше къде по-разумна от западната. Руските стратегии не смятаха ядрената война за немислима. Тях ги учеха на прагматичен подход: този проблем, въпреки че е сложен, все пак има своето решение, макар то да не е идеално. За разлика от много западни мислители те признаваха, че живеят в несъвършен свят. От времето на кубинската ракетна криза през 1962 година — събитие, в резултат на което загина

човекът, завербувал Филитов (Олег Пенковски) — съветската стратегическа доктрина се основаваше на една проста фраза: „Ограничение на възможните загуби.“ Не ставаше въпрос да се унищожи врагът с помощта на ядреното оръжие. Не, при използването на ядреното оръжие въпросът стоеше по-скоро така: не бива да се унищожава толкова много, че да не остане нищо, за което могат да се водят преговори в етапа на „прекратяване на военните действия“. Умовете на съветската стратегическа концепция ги занимаваше една мисъл: да не се допусне врагът да унищожи Съветския съюз с ядрено оръжие. Загубили по двадесет милиона души в Първата^[1] и във Втората световна война, руснаците са изживели достатъчно ужаси и повече не желаят такива изпитания.

Задачата не беше проста, обаче причината, поради която стана необходима, беше в еднаква степен политическа и техническа. Марксизмът-ленинизмът разглежда историята като процес: не прост наниз от събития, станали в миналото, а научен израз на социалната еволюция, която ще намери — трябва да намери — кулминацията си в общото признание от страна на цялото човечество, че марксизмът-ленинизмът е идеалното учение за преустройство на човешкото общество. По такъв начин убеденият комунист вярваше в окончателното тържество на своите идеи не по-малко твърдо, отколкото християнинът, евреинът или мюсюлманинът вярват в задгробния живот. И също както религиозните общности, които през различни исторически епохи убедително са демонстрирали готовност да разпространяват своята вяра с огън и меч, така и дългът на марксиста е да способства час по-скоро концепцията да се превърне в реалност.

Трудностите в решението на този проблем се състояха, разбира се, в това, че далеч не всички хора в света споделяха марксистко-ленинския възглед за историята. Комунистическата доктрина обясняваше, че съпротивата на империализма, капитализма, буржоазията и останалите представители от пантеона на враговете е предсказуема, докато тяхната тактика не може да се предвиди. Подобно на хазартен играч, предварително подготвил белязани карти, комунистите „знаеха“, че непременно ще победят, но също, както се случва в хазарта, в минути на отчаяние те неохотно признаваха, че късметът — или ако използваме научен термин, непредвидената

случайност — може да измени ситуацията. В западните демокрации отсъстваше подходящият научен подход към решаването на световните проблеми и по тази причина на тях им липсва общият обединяващ дух, което прави поведението им непредсказуемо.

Именно по тази причина, повече от която и да било друга, Изтокът се боеше от Запада. Още от момента, когато Ленин взе властта в Русия — и я преименува в Съветски съюз, — комунистическото правителство харчеше милиарди за шпионаж в западните страни и главната цел на съветското разузнаване беше да предсказва поведението на западните страни.

Обаче, независимо от безбройните тактически успехи основният проблем си оставаше нерешен: отново и отново съветското правителство неправилно тълкуваше намеренията и действията на западните страни. В ядрения век непредсказуемостта би могла да означава, че един психически неуравновесен американски президент — или, макар и в по-малка степен, френски или английски държавен глава — е в състояние да сложи край на съществуването на Съветския съюз или за няколко поколения да отложи тържеството на световния социализъм. За руснаците първата опасност бе по-сериозна, тъй като нито един етнически руснак не желаше в света да възтържествува социализъм под китайско ръководство. Най-голямата заплаха за марксизма-ленинизма представляваше западният ядрен арсенал; основната задача на съветската военна машина беше неутрализирането на тази опасност. Обаче, за разлика от Запада руснаците не разглеждаха предотвратяването на използването на този арсенал просто като предотвратяване на война. Тъй като руснаците смятаха Запада за политически непредсказуем, по тяхно мнение те не можеха да зависят от възможността да го възпрат. Те считаха, че трябва да са способни да ликвидират или поне да отслабят западния ядрен арсенал, в случай че кризата задмине точката на простите противоречия.

Ядреният арсенал на Съветския съюз бе замислен именно за решаването на тази задача. Не е трудно да унищожеш градовете на противника с техните милиони жители, ала да унищожеш вражеските ядрени ракети е много по-сложно. За унищожението на американските ракети бяха разработени няколко поколения изключително точни и невероятно скъпи балистични ракети, такива като СС-18, които имаха едно-единствено предназначение: да превърнат в купища радиоактивна

пепел американските „Минитмън“, а така също стратегическите бомбардировачи и подводните ракетоносци. Почти всички тези цели с изключение на авиационните бази се намираха извън населени места. Следователно ядреният удар, целта на който бе да отстрани заплахата от война от страна на Запада, нямаше непременно да доведе до световна катастрофа. В същото време американците не разполагаха с достатъчно точни ядрени бойни глави, за да са в състояние да изкарат от строя съветските ракетни бази. Оттук следва, че руснаците имаха преимущество — те можеха да нанесат удар, насочен срещу ядрените бази, а не срещу хората.

Обаче руснаците също имаха слабо място. То засягаше американските ядрени ракети с морско базиране. Повече от половината от всички американски бойни глави бяха базирани на атомни подводници. Командването на американския военноморски флот считаше, че съветските подводни лодки не са в състояние да следят американските ракетоносци. Това не е съвсем точно. На руснаците им се удаде да ги проследят само три пъти в продължение на двадесет и седем години. Въпреки работата на цяло поколение изследователи в съветския флот, никой не се наемаше да предскаже, че някога ще постигнат успех в тази област. Самите американци признаваха, че не са способни да проследяват собствените си подводни ракетоносци. От друга страна, те успешно вървяха по петите на съветските подводници и по тази причина руснаците разгръщаха по море едва незначителна част от своя ядрен арсенал и доскоро нито една от страните нямаше възможност да инсталира на подводните ракетоносци достатъчно точни ракети, които биха могли да нанесат удар по ядрените бази.

Ситуацията обаче отново се измени. Американците създадоха ново техническо чудо. Скоро на подводните ракетоносци щяха да бъдат базирани ядрените ракети „Трайдънт Д-5“, способни да унищожават пусковите устройства на балистичните ракети в Съветския съюз. Възникна заплахата за съветската стратегия, напомняща огледалния образ на собствения им потенциал, макар че цялата американска система се основаваше на изключително важни спътници от Глобалната верига за определяне на координатите, без които американските подводници няма да успеят точно да определят своята позиция и следователно няма да могат да нанесат точен удар по стартовите площадки на балистичните ракети. Обърканата логика на

ядреното равновесие отново се обръщаше в противоположна посока — така ставаше поне веднъж в живота на всяко поколение.

Още в самото начало бе признато, че ракетите са нападателно оръжие, способно същевременно да изпълнява и отбранителни функции; че способността да унищожиш противника представлява от само себе си класически метод както за предотвратяване на войната, така и за постигане на своите цели по мирен път. Фактът, че една такава мощ, с каквата разполагаха и двете страни, бе преобразила исторически доказаната формула за едностранна заплаха в двустранно възпиране, направи обаче подобно решение на проблемите не особено приятно.

Ядреното възпиране — това е предотвратяване на война под заплахата на взаимна катастрофа. Всъщност двете страни си казваха една на друга: ако вие избиете нашето беззащитно гражданско население, ние ще избием вашето. Отбраната бе престанала да служи за защита на собственото общество; тя се превръщаше в заплаха за безсмислено насилие над обществото на противника.

Михаил Семьонович се намръщи. Нито едно племе диваци някога не е формулирало такава мисъл, защото и най-дивите варвари са били прекалено цивилизовани за това. То се случи с най-цивилизовани нации в света, на които им хрумна или може би се натъкнаха на подобна идея. Макар че по мнението на много хора системата на възпирането оправдаваше своето съществуване, тя означаваше, че както Съветският съюз, така и Западът живееха под постоянната заплаха на оръжието, насочено право в гърдите им, при това — имащо няколко спусъка. Никой не считаше подобна ситуация за удовлетворителна, но руснаците намериха, както им се струваше, нелош изход от трудното положение, а именно: създадоха стратегически арсенал, който можеше в значителна степен да отслаби противника, ако това се наложи в резултат на възникване на световен конфликт. Разполагащи с възможност да унищожат значителна част от американския ядрен потенциал, руснаците се оказаха в по-изгодно положение: те можеха да диктуват условията на ядрената война и по класически образец те направиха първата крачка към победата. От съветска гледна точка отказът на Запада от това, че е възможна изобщо победа в ядрената война, стана първата стъпка към неговото поражение. Теоретиците от двете страни винаги са признавали

незадоволителното естество на всички ядрени въпроси и затова, без да вдигат излишен шум, все пак се стараеха да го решат с други средства.

Още през петдесетте години и Америка, и Съветският съюз пристъпиха към изследвания в областта на противоракетната отбрана. Руснаците се занимаваха с тези неща в района на Сари Шаган, в западната част на Сибир. Една реално действаща съветска система за защита от ракетни удари бе почти разгърната в края на шестдесетте години, но появата на многоцелевите самонасочващи се бойни глави сведе до нула всички усилия през последните петнадесет години — при това за двете страни. Борбата между нападателното и отбранителното оръжие винаги клонеше в полза на първото.

Ала всичко това остана в миналото. Появата на лазерното оръжие и другите високоенергийни системи, управлявани от бързо действащи компютри, се превърна в качествен скок в една съвършено нова стратегическа ситуация. Ефективната система за защита от американското ядрено оръжие, се казваше в доклада на Бондаренко, вече ставаше действителност. А какво ли можеше да означава това?

То означаваше, че атомното уравнение щеше да се върне към класическото равновесие между нападателното и отбранителното оръжие, че двата елемента можеха да станат част на единна стратегия. Кадровите военни намираха това за по-задоволителна система, защото, ако говорим абстрактно, в края на краищата на кого му се иска да влезе в историята като най-големия убиец? Обаче сега започнаха да възникват усложнения. Изгодна ситуация и неблагоприятна ситуация. Маневри и контраманеври. Една американска система за защита от стратегическо нападение можеше да сведе до нула цялата ядрена мощ на Съветския съюз. Ако американците успеяха да разгърнат стратегическа отбрана, при която съветските ракети СС-18 няма да бъдат в състояние да поразят силовите с инсталираните там ракети за наземно базиране, руснаците щяха да се лишат от възможността за превантивен удар, на който те разчитаха, за да намалят до минимум загубите, понесени от родината. А това означаваше, че милиардите, изразходвани за ракетна програма, са били хвърлени на вятъра.

Но това не е всичко. Също както щитът на римския легионер е бил смятан от варварските племена за оръжие, позволяващо на римлянина безнаказано да нанася удари с меча си, тъй стратегическата отбранителна система можеше да се разглежда като непреодолима

стена за балистичните ракети — скрит зад нея, врагът щеше да е в състояние да нанесе първия съкрушителен удар, без да се страхува от ответния удар на възмездието.

Такова гледище, разбира се, е опростенческо. Не съществува напълно надеждна отбранителна система; и дори ако такава система се окажеше действена, Михаил Семьонович не се съмняваше, че политическите лидери щяха да намерят начин да я използват с най-малка ефективност. В този смисъл винаги си зависим от политиците. Една действена стратегическа отбранителна система само щеше всъщност да добави нов елемент на несигурност в ядреното уравнение. Малко вероятно е някоя от страните да успее да унищожи всички отправени към нея ракети, а гибелта на такъв „неголям брой“ хора като двадесет милиона звучеше прекалено ужасно дори за съветското ръководство. От друга страна, дори една несъвършена стратегическа отбранителна система може да унищожи достатъчно бойни глави, та да направи малко примамлива идеята за използване на ядрено оръжие само против военните бази.

Ако руснаците първи се сдобиеха с такава система, по-слабият арсенал на Америка, способен да нанесе удар по военните бази, ще бъде отразен с по-голяма лекота, отколкото съветското оръжие с аналогично предназначение и стратегическата ситуация, заради която руснаците са се трудили в продължение на тридесет години, ще остане неизменна. Съветското правителство ще има всичко най-хубаво, към което би могло да се стреми: много по-голям брой балистични ракети с точно насочване, способни да унищожат американските ракети, и щит, за да отслаби силата на ответния удар по съветските резервни ракетни бази. Същевременно американските ракети с морско базиране ще бъдат неутрализирани в резултат на унищожаване на спътниците от Глобалната мрежа за определяне на координатите. Без тях американските подводни ракетноносци ще запазят способността да унищожават градове, но ще се лишат от точността, необходима за нанасяне на удар по руски пускови устройства в силовите.

Полковник Филитов си представи стандартната от съветска гледна точка ситуация. Някъде си в света възниква кризисно противопоставяне (за най-вероятен район се считаше Близкият изток, защото никой не можеше да предскаже какво може да се случи там) и когато Москва започне да взема мерки за стабилизиране на

обстановката, Западът се намесва — както винаги глупаво и неумело, — започвайки да повдига в пресата въпроса за възможна ядрена конфронтация. Разузнавателните служби мълниеносно уведомяват Москва, че заплахата от ядрена война е реална. Балистичните ракети СС-18, влизащи в състава на Стратегическите ракетни сили, със секретна заповед се привеждат в състояние на бойна готовност заедно с новите наземни системи на лазерното оръжие. Докато празноглавите дипломати от Министерството на външните работи — военните не обичат твърде много своите колеги от дипломатическия корпус — се опитват да изгладят отношенията, Западът започва да заплашва и да предислоцира войски, а може би извършва и нападение над съветска флотска единица, за да покаже своята решимост. Няма съмнение, че ще стигне и до мобилизация на армиите на страните от НАТО, което създава опасност за нахлуване в Източна Европа. Целият свят настръхва, обзет от паника. И когато крясъците на реториката стигнат до своята кулминация, ракетните сили получават заповед за изстрелване и триста балистични ракети СС-18 се издигат от стартовите площадки, при това към всеки силов на американските „Минитмън“ ще бъдат насочени по три бойни глави. След това ще се пуснат по-маломощни ракети, отправени срещу авиобазите и местата за базиране на подводниците, за да се намалят в границите на възможното допълнителните загуби — руснаците няма да пожелаят да влошат положението повече, отколкото е необходимо. В същото време съветските лазери ще изкарат от строя максимален брой американски разузнавателни и навигационни спътници, без да засягат комуникационните сателити — един хазартен номер, предназначен да покаже „добри“ намерения. Американците няма да са в състояние да нанесат ответния удар, преди руските бойни глави да са попаднали на избраните цели. Това не можеше да не тревожи Михаил Семьонович. Информацията, постъпила от КГБ и ГРУ, показваше, че в американската командна система има сериозни недостатъци; а следваше да се вземат под внимание и психологическите фактори. Не е изключено американците да държат в резерв балистични ракети, базирани на подводници, и да изстрелят оцелелите „Минитмън“, като ги насочат към съветските ракетни силози, но по разчетите след първия съветски удар няма да оцелеят повече от двеста или триста американски бойни глави с наземно базиране, и освен това много от

тях ще се насочат към празни пускови силози, а противоракетната отбрана ще се справи с по-голяма част от американските ракети, които стигнат до територията на Съветския съюз.

След изтичане на първия час американците ще разберат, че ефективността на техните балистични ракети, инсталирани на подводници, е силно отслабнала. Внимателно подготвени и формулирани послания непрекъснато ще постъпват по горещата линия, но съдържанието им ще преследва една цел: „НЕ БИВА ДА ДОПУСНЕМ ПО-НАТАТЪШНО ИЗТРЕБЛЕНИЕ.“ И тогава по всяка вероятност американците ще преустановят бойните действия и ще се замислят. Това е извънредно важна част от плана: да накараш хората да спрат и да се замислят. Едно нападение над градовете може да се случи в резултат на порив или в пристъп на ярост, но не след трезво размишление.

Филитов не се безпокоеше, че всяка една от страните може да разглежда своята система на противоракетна отбрана като главна причина на нанасяне на първия удар. В една критическа ситуация обаче съществуването на противоракетна отбрана би намалило опасенията, които предотвратяват изстрелването — ако противникът няма такава защита. Следователно би било много по-добре, ако и двете страни имат ПРО. Това ще направи възможността за нанасяне на първи удар много по-малко вероятна и светът ще стане по-безопасно място. Да се попречи на създаването на отбранителни системи сега е невъзможно. Това е все едно да се бориш с вятърни мелници. На стария воин от все сърце му се искаше най-сетне да бъдат неутрализирани междуконтиненталните ракети, носещи такива разрушения и тъй противоречащи на етиката на войната, така че смъртта отново да застига войника на бойното поле, там, където ѝ е мястото...

Е и какво, помисли си той, ти си уморен и сега е прекалено късно за философстване. Филитов реши да завърши доклада, след като получи данните от окончателния отчет на Бондаренко. После щеше да го фотографира и да предаде филма на свръзката.

[1] В Първата световна война загиват общо около 10 милиона души. — Б.пр. ↑

8. ПРЕДАВАНЕ НА ДОКУМЕНТА

Стрелеца откри мястото, където бе паднал самолетът, малко преди разсъмване. С него бяха десет партизани и Абдул. Сега се налагаше да действат колкото се може по-бързо. Още неизгряло слънцето, и на мястото на катастрофата щяха да се появят руснаците. Стрелеца огледа мястото на катастрофата от една съседна могила. При падането и двете крила се откъснали, а корпусът продължил да се плъзга по полегатия склон, преобръщайки се и разбивайки се на части, от които сега се разпознаваха само опасните площи. Той не знаеше — и не можеше да знае, — че даже за това е било нужно необикновено майсторство на блестящия пилот, че само някакво чудо му е позволило до последния момент да запази контрол над практически неуправляемия самолет. Стрелеца даде знак на хората си и бързо се отправи към най-голямата част на фюзелажа. Там се разпореди да потърсят оръжие, после да съберат документите, всякакви документи. Самият той, съпроводен от Абдул, тръгна към това, което бе останало от опашката.

Както винаги, местопроизшествието изглеждаше противоречиво. Част от телата бяха разкъсани до неузнаваемост, докато други изглеждаха цели и смъртта бе настъпила в резултат на вътрешни травми. Тези тела сякаш спяха, унесени в някакъв странен покой. Те бяха започнали да се вкочаняват, ала не бяха замръзнали въпреки ниската температура. Стрелеца преброи шест трупа в опасната секция на самолета. Всички бяха руски офицери във военна униформа. Един от тях имаше пагони на капитан от КГБ. Коланите все още го придържаха към седалката. Около устните му бе избила розова пяна. Капитанът трябва да е поживял малко след катастрофата и е кашлял кръв, помисли си Стрелеца. Той обърна с ритник тялото и видя, че към лявата му ръка е прикрепено с верижка куфарче. Това беше многообещаващо. Стрелеца се наведе над тялото на капитана, за да разбере дали ще може да свали без особен труд белезницата, но, уви,

надеждите му не се оправдаха. Повдигайки рамене, Стрелеца извади ножа си — налагаше се да отреже китката. Изви ръката по-удобно и допря острието... Ръката се дръпна и от пронизителния писък афганистанецът подскочи. Нима капитанът е все още жив? Стрелеца се наведе към тялото на руснака и кървава пяна плисна нагоре, когато тялото на капитана потрепна в спазмите на мъчителната кашлица. Сините очи на руснака бяха отворени, в тях се отразяваше шок и ужас от болката.

— Провери дали няма други живи — заповяда Стрелеца, обръщайки се към помощника си, после отново се извърна към офицера от КГБ и каза на пуцу: — Здравей, руснако. — Той размаха камата си на няколко сантиметра от лицето му.

Капитанът отново се закашля. Сега той бе дошъл напълно в съзнание и изпитваше мъчителна болка. Стрелеца го обискира, но не намери оръжие. Когато ръцете на афганистанеца се докосваха до тялото на руския офицер, той се гърчеше в агония. Явно имаше счупени ребра, макар че крайниците му изглеждаха цели. Капитанът с мъка произнесе няколко думи. Стрелеца разбираше руски, ала не успя да схване какво говори раненият. Впрочем не беше трудно да се разбере — молбата на офицера беше очевидна, макар че на Стрелеца му беше необходима половин минута, за да се досети.

Не ме убивай...

Разбрал за какво го моли капитанът, Стрелеца продължи претърсването. Намери портфейла на офицера и разгледа съдържанието. Снимките, които откри афганистанецът, го накараха да си промени първоначалното намерение. Руснакът имаше съпруга — невисока, с тъмни коси и кръгло лице. Тя не изглеждаше красива, макар че притежаваше привлекателна усмивка. Това бе усмивка, предназначена за мъжа, когото тя обичаше — озарила лицето ѝ със светлина по един особен начин, който Стрелеца някога познаваше. Все пак вниманието на афганистанеца привлякоха други две снимки. Руският капитан имаше и син. Първата снимка изглеждаше да е била направена доста отдавна — малко момче на около две години, с къдрава косичка и дяволита усмивка. Не бива да се мрази едно дете, дори ако то е син на офицер от КГБ. А ето че следващата снимка на момчето беше толкова странна, та сходството между тях едва се забелязваше. Косата му беше изчезнала, лицето с опъната кожа и

прозрачно като страница от старинен Коран. Момченцето умираше. На колко ли години е било то? — помисли си Стрелеца. На три, може би на четири? Едно умиращо дете, на чието лице се изписваше усмивка на болка, любов и мъжество. Но защо Аллах излива гнева си върху малки деца? Стрелеца върна снимката на офицера.

— Твоят син? — попита той на руски.

— Почина. Рак — обясни раненият, а после забеляза, че бандитът не го е разбрал. — Дълго боледува. — За миг лицето на офицера доби друго изражение: скръбта сякаш бе надвила болката. Този миг спаси живота му. Той видя с изумление, че бандитът прибра ножа си в калъфа, ала страданията му бяха толкова мъчителни, че му бе трудно да реагира по забележим начин.

„Не, не бива да наказвам тази жена с още една смърт“ — реши Стрелеца. Тази мисъл порази и самия него. Като че гласът на самия Аллах му напомняше, че сред човешките добродетели милосърдието отстъпва единствено на вярата. Това обаче беше недостатъчно само по себе си, защото е трудно да убедиш партизаните с един стих от Корана, ала скоро Стрелеца откри в джобовете на офицера връзка ключове. С един от тях освободи ръката му от верижката, а с друг отвори куфарчето. Вътре се намираха множество документи, на всеки от които се открояваше надписът „Секретно“. Тази руска дума беше добре позната на Стрелеца.

— Драги приятелю — обърна се той на пуцу към ранения капитан, — ще ти се наложи да поговориш с моя познат. Ако не умреш по пътя, разбира се — добави той.

— Наистина ли е толкова сериозно? — попита президентът.

— Потенциално твърде много — отговори съдията Мур. — Бих желал да взема със себе си няколко човека, способни подробно да ви обяснят същността на нещата.

— Нима с оценката на положението не се занимава Райън?

— Той ще бъде един от хората. Освен това ще дойде майор Грегъри, за когото вече сте чували.

Президентът прелисти настолния си календар.

— Мога да отделя четиридесет и пет минути. Заповядайте тук в единадесет часа.

— Разбрано. Точно в единадесет. — Съдията Мур остави слушалката на мястото ѝ, после натисна един бутон и се свърза със секретарката. — Нека да дойде доктор Райън.

След една минута Джак влезе в кабинета на директора на ЦРУ. Той дори не успя да седне.

— Ще се срещнем с шефа в единадесет часа. Доколко е подготвен материалът ви?

— Едва ли ще успея да обясня някои аспекти, свързани с физиката, но с това напълно ще се справи Грегъри. Сега той разговаря с адмирала и господин Ритър. Генерал Паркс също ли ще присъства?

— Да.

— Разбирам. Какъв илюстративен материал трябва да носим със себе си?

Съдията Мур се замисли за миг.

— Не бива да вземаме прекалено много; това само ще го шашне. Изберете две спътникови снимки и пригответе хубава диаграма. Вие действително ли придавате толкова голямо значение на това?

— В настоящия момент е трудно да си представим, че би могло да ни заплашва сериозно, но не можем да не се съобразим с това събитие. А да се оцени какво въздействие ще окаже върху преговорите по съкращаване на въоръженията изобщо е невъзможно. Аз мисля, че няма пряка връзка...

— Не, няма. Уверени сме в това. — Директорът на ЦРУ замълча и се намръщи. — Поне така смятаме.

— Съдия, около този въпрос стават неща, с които никой не ме е запознал.

— Откъде ти е известно, момчето ми? — добродушно се поинтересува Мур.

— Почти целия петък миналата седмица прекарах в разглеждане на стари материали, засягащи съветската противоракетна програма. Още през 1981 година са провели крупно изпитание с използване на устройството на полигона в Сари Шаган. На нас са ни известни твърде много неща за това изпитание — знаели сме например, че параметрите на предстоящото изстрелване са били изменени по заповед на някого в Министерството на отбраната. Съставили са в Москва тази заповед и са я предали чрез куриер на капитана на ракетоносна подводница, от която са изстреляли балистичните ракети — Марко Рамиус. Той ми

разказа своята версия за случилото се. От това и от други неща, на които сам съм попадал по-рано, стигнах до извода, че имаме наш агент в съветското Министерство на отбраната, и при това на много отговорен пост.

Джак за момент се разколеба, после реши, че трябва да запознае директора на ЦРУ с догадките си.

— Когато „Червеният октомври“ премина към нас, вие ми показахте съобщение, постъпило от дълбоко законспириран източник, който също се намираше в Министерството на отбраната; доколкото си спомням, кодовото название на досието беше „Върба“. Само веднъж ми се случи да видя пак папка с това име, и то по свършено друг въпрос, макар също свързан с отбраната. Оттук направих извод, че псевдонимът на източника често и редовно се променя. Така постъпват само с много ценни агенти и ако аз нямам достъп до тези материали, какво ми остава, освен да си направя заключение, че на този източник се държи много. Само преди две седмици вие ми съобщихте, че оценката на Грегъри, засягаща Душанбе, се потвърждава от „други източници“. — Джак се усмихна. — Вие ми плащате за това, че сравнявам получените материали и им давам съответната оценка. Не се каня да се обиждам, че не ме допускат до материали, за които не следва да знам, ала започва да ми се струва, че стават събития, свързани с това, с което се занимавам. Ако искате от мен да мога да запозная президента със създалата се ситуация, би трябвало да притежавам цялата необходима информация.

— Седнете, доктор Райън. — На съдията Мур дори наум не му мина да попита Джак дали е обсъждал с някого предположенията си. Може би бе дошъл часът да прибави още един човек към мъничкото братство от хора, имащи право да се запознават с информацията, постъпваща по канала „Делта“. На лицето на директора на ЦРУ се появи лукава усмивка.

— Вие сте се срещали с него — каза той и припомни на Райън за обстоятелствата на срещата.

Джак се облегна назад във фотьойла и затвори очи. Минаха няколко мига и в паметта му изплува лицето на стария полковник.

— Боже мой. Значи той ни е предавал тази информация... Ще успеем ли да се възползваме от нея?

— Той и по-рано ни е доставял технически данни. Почти винаги са били много полезни.

— Ще кажем ли на президента?

— Не. При това по негова молба, не по наша. Преди известно време той каза, че не го интересуват подробности относно тайните операции, а само резултатите от тях. Президентът прилича на повечето от политиците — приказва прекалено много. Той е поне достатъчно умен, за да го разбере. Случвало се е да загубим агенти заради твърде бърбиви президенти, а някои конгресмени...

— И кога очаквате да постъпи тази информация?

— Скоро. Може още тази седмица, а може би и след три...

— И ако всичко върви успешно, ние ще можем да вземем това, което е известно на руснаците, и да го прибавим към другото, което знаем... — Райън погледна през прозорците и видя голите клони на дърветата. — От момента, когато постъпих тук на работа, поне веднъж на ден съм си задавал един и същи въпрос: кое е най-удивителното в тази служба — това, което знаем, или онова, от което нямаме понятие.

Съдията Мур кимна в знак на съгласие.

Джак се върна в кабинета си, слисано поклащайки глава. По-рано той бе подозирал, че го допускат до неща, за които президентът не знае. Сега това подозрение се превръщаше в увереност. Той си задаваше въпроса дали е за добро, или за зло и си признаваше, че не е сигурен в отговора. Най-голямо впечатление на Райън направи важността на агента и на постъпващите от него сведения. Подобни прецеденти имаше и в миналото. Блестящият разузнавач Рихард Зорге, работил в Япония през 1941 година — в чиито предупреждения Сталин отказал да повярва. Олег Пенковски, изпращал на Запада информация за действията на съветските военни, която помогна да се предотврати ядрена война по време на кубинската ракетна криза. И ето сега новия агент. Джак не се замисли над факта, че той бе единственият служител на ЦРУ, който е видял агента в лицето, без да знае името му, нито псевдонима. На него дори не му хрумна, че съдията Мур не познаваше КАРДИНАЛА по физиономия; в продължение на много години той избягваше да погледне снимката по причини, които не би могъл да обясни даже на заместниците си.

Телефонът иззвъня, една ръка се протегна изпод одеялото и грабна слушалката.

— Ало... — чу се сънлив глас.

— Добро утро, Канди — каза Ал Грегъри, който все още се намираше в Ленгли.

На три хиляди километра от него доктор Кандейси Лонг се обърна в леглото и погледна часовника си.

— Къде се намиращ, на летището ли?

— Не, все още съм във Вашингтон, скъпа. Ако имам късмет, довечера се връщам вкъщи — говореше той с уморен глас.

— Какво става с теб?

— Разбираш ли, тук проведеха изпитания и се налага да обяснявам на тоя и на оня разни неща.

— Ясно. Позвъни ми, преди да излетиш за насам, Ал. Ще дойда на аерогарата да те посрещна. — Канди Лонг все още не се беше разсънила напълно и не осъзна, че годеникът ѝ бе нарушил правилата за безопасност, когато отговаряше на този въпрос.

— Добре. Обичам те, скъпа.

— И аз също. — Тя постави слушалката на телефона и погледна часовника си. Можеше да поспи още един час. Канди реши да отиде на работа с колата на една своя приятелка. Излитайки на запад, Ал бе оставил автомобила си на обекта и тя щеше да го вземе, когато тръгне да го посрещна на аерогарата.

Райън качи майор Грегъри в колата си. Съдията Мур потегли заедно с генерал Паркс в лимузината на директора на ЦРУ.

— Спомняте ли си, че веднъж ви попитах дали има надежда да узнаем с какво се занимават руснаците в Душанбе?

Джак се поколеба какво да каже, после си даде сметка, че Грегъри все пак ще узнае за това в Овалния кабинет.

— Ние имаме източници, които изясняват сега по какъв начин руснаците са успели да увеличат мощността на изходния сигнал.

— Иска ми се да знам как се осъществява това — забеляза майорът.

— Не ви трябва. Повярвайте ми. — За миг Райън отклони погледа си от движещите се пред него превозни средства. — Ако са ви

известни подобни неща и случайно проговорите, могат да загинат хора. Това се е случвало. Руснаците се отнасят много жестоко към шпионите. При нас все още се разказва един случай, когато кремирали един — искам да кажа, че са го бутнали в пещта жив.

— Е, хайде де! Никой не е чак толкова...

— Майоре, ще дойде ден, когато ще ви се наложи да излезете от лабораторията, и тогава ще разберете колко гаден е светът. Преди пет години направиха опит да убият жена ми и детето. Убийците трябвало да прелетят пет хиляди километра, за да извършат такъв опит, но това не ги спряло.

— Аха. Значи вие сте именно този, който...

— Стара история, майоре. — На Джак му бе омръзнало да разказва за случилото се.

— Как стана така? Имам предвид, вие участвахте ли в боя, стреляхте ли по вас?...

— Мога да ви уверя, че тогава хич не ми беше забавно. — Джак за малко не се разсмя от избора на думата. — Трябваше да действам. Това е всичко. Или ти убиваш врага, или той те убива. Ако имаш късмет — запазваш самообладание, докато не свърши опасността.

— Тогава в лабораторията казахте, че сте служили в морската пехота...

— Да. Това е някак си от полза. Поне се опитвах да ме научат на нещо. — По това време ти още си ходил на училище, помисли си Джак, но не го произнесе гласно. Стига приказки. — На вас случвало ли ви се е да се срещнете с президент?

— Не, сър.

— Наричайте ме Джак, става, нали? Президентът не е лош човек, умее да слуша и да задава разумни въпроси. Нека да не ви заблуждава сънливият му вид. Струва ми се, че постъпва така, за да избудалка политиците.

— А те лесно ли се будалкат?

Джак се разсмя.

— Някои — да. На срещата при президента ще присъства ръководителят на делегацията за преговорите по ограничаване на въоръженията чичо Ърни, Ърнест Алън. Професионален дипломат от старата школа. Завършил образованието си в Дартмут и Йейлския университет. Наистина е умен.

— Аха, този, който смята да продаде на безценица работата ми? За какво е нужен той на президента?

— Ърни знае как да води преговорите с руснаците. Той е истински професионалист. Не допуска личните чувства да пречат на работата. Откровено казана, аз имам представа какво мисли той по всички тези въпроси. Разбирате ли, това прилича на отношенията с лекарите. Хирургът съвсем не е задължен да изпитва към вас топли чувства — той просто ви лекува. Що се отнася до господин Алън, той знае, че трябва да стои и да слуша всички тези глупости, свързани с преговорите. Никога не са ви учили на тези работи, нали? — Джак поклати глава и се усмихна, гледайки летящите край него коли. — На всички някак си им се струва, че преговорите крият в себе си нещо интересно, сензационно. Това е далече от истината. Уверявам ви, че никога не съм видял нещо по-сुकно. Двете страни говорят едно и също с часове. Те повтарят своите гледища през петнадесет или двадесет минути, цял ден, много дни наред. После мине седмица; тази или другата страна внесе мъничко изменение и го повтаря с часове. Така продължава със седмици, месеци, даже години. Ала чичо Ърни е твърде вещь в тези дела. Това му харесва. Лично на мен след една седмица такава работа ще ми дойде наум да започна война, за да свърша преговорите. Това е пак в рамките на шегата — да не го изтърсите пред някого. Да наблюдаваш този процес не е по-интересно от това да гледаш как съхне боята на стена — всичко е скучно и уморително, но затова пък е важно и далеч не всеки е в състояние да се справи. Ърни е сух и раздразнителен старец, но превъзходно разбира работата си и винаги постига успех.

— Генерал Паркс твърди, че той иска да ни лиши от работа.

— По дяволите, майоре, сам поговорете с Алън. Можете да го попитате за това. И за мен би било интересно да узная как ще завършат преговорите. — Джак направи завой, като излезе на авеню „Пенсилвания“, следвайки лимузината, в която пътуваше директорът на ЦРУ След пет минути Райън и Грегъри стояха в приемната на западното крило на Белия дом под копието на знаменитата картина „Джордж Вашингтон преминава през Делауеър“, докато съдията Мур беседваше с Джефри Пелт, съветник на президента по националната сигурност. По това време президентът завършваше съвещание с

министъра на търговията. Най-накрая се появи един агент на секретната служба и ги поведе по коридора.

— Добре дошъл отново, Джак! — Президентът се приближи към Райън и му стисна ръката. — А вие трябва да сте... явно не греша, вие сте този знаменит майор Грегъри.

— Да, сър. — Нещо сякаш заседна в гърлото на Грегъри и се наложи да се изкашля, за да го прочисти. — Тъй вярно, господин президент, аз действително съм майор Грегъри.

— Чувствайте се като у дома и седнете. Желаете ли кафе? — Той направи жест, посочвайки подноса, стоящ върху една масичка в ъгъла на кабинета. Грегъри ококори очи от изненада, когато президентът му наля една чашка. Райън с мъка сподави усмивката си. Човекът, съумял да придаде на президентството могъществото на императорската власт — както и да го наричаха, — беше направо гениален, когато трябваше да накара гостите да се чувстват непринудено. Или се старае, побърза да се поправи Джак. Обичайната чаша кафе често ги заставяше да се чувстват съвсем неловко и това може би също не беше случайно. — Аз много съм слушал за вас и вашата работа. Генералът уверява, че вие сте неговата най-ярка звезда.

Генерал Паркс неволно се помести в креслото си. Президентът седна до Джефри Пелт.

— Е, да пристъпим към работа — каза той.

Райън отвори папката си, извади от нея една снимка и я сложи на ниска масичка. Там лежеше и една диаграма.

— Това, господин президент, е спътникова снимка на обектите, които ние сме нарекли „Бах“ и „Моцарт“. Те са разположени на планински върхове югоизточно от Душанбе в Таджикистан, на около седемдесет мили от афганистанската граница. Самата планина се издига почти на седем хиляди фута височина. От две години водим наблюдение на тези обекти. Ето това — върху масичката се появи втора снимка — е Сари Шаган. В течение на тридесет години руснаците провеждат тук дейност по разработването на противоракетна отбрана. По наше мнение ето тези съоръжения представляват полигон за опити с лазерно оръжие. Имаме информация, че на този полигон преди две години руснаците са успели да постигнат колосален пробив в мощността на лазерното оръжие. После обектът „Бах“ бе преустроен за разгръщане на лазерни устройства. През

миналата седмица там са провели, както смятаме ние, изпитания на цялата инсталация при пълна мощност на излъчвателите. Това устройство тук, на „Бах“, представлява лазерен излъчвател.

— И са унищожили отгук спътник? — попита Джеф Пелт.

— Да — отвърна майор Грегъри. — Те са го „направили на шлака“, както казваме в лабораторията. По спътника е бил нанесен удар с такава мощност, че енергията, която е била погълната, се оказала достатъчна, за да разтопи част от корпуса и напълно да унищожи слънчевите батерии.

— А ние не можем ли да направим същото? — попита президентът Грегъри.

— Не, господин президент. Мощността на изходния сигнал при нас е значително по-малка.

— Но защо руснаците са ни изпреварили? Нима не отделяме достатъчно средства за разработката на лазерни оръжия, генерале?

Поради неотдавнашните събития Паркс се чувстваше неловко, обаче гласът му звучеше невъзмутимо.

— И руснаците също отделят, господин президент. Благодарение на своите успехи в областта на термоядрения синтез те рязко се придвижиха напред. Руснаците вложиха огромни средства във физиката на високите енергии, стараяйки се да създадат термоядрени реактори. Преди около пет години тези усилия започнаха да се съчетават с разработката на противоракетна програма. Когато се изразходват толкова много сили и време за фундаментални изследвания, може да се разчита на съответната отплата. Руснаците бяха възнаградени за усилията си. Те изобретиха РЧЧ, радиочестотен четириполюсник — ние го използваме при нашите експерименти с лъчи от неутрални частици. Те изобретиха „Токомак“, използващ принципа на магнитната термоизолация на високотемпературната плазма — ние прекопирахме това устройство в Принстън. Те изобретиха и „Гиротрона“. Ето три големи пробива във физиката на високите енергии, за които ни е известно. Ние се възползвахме от тях в нашите изследвания, свързани със Стратегическата отбранителна инициатива, и можете да не се съмнявате, че руснаците също са намерили методи за практическо приложение на собствените си постижения.

— Добре, какво знаем за проведените изпитания от руснаците?

Отново дойде редът на Грегъри.

— На нас ни е известно, че лазерният импулс произхожда от инсталацията край Душанбе, защото другите два полигона с мощни лазерни устройства — Сари Шаган и Семипалатинск — се намирали зад видимия хоризонт, тоест те не са могли да видят оттам спътника. Също така ни е известно, че това не е бил инфрачервен лазер — в противен случай лъчът е щял да бъде забелязан от чувствителните елементи на самолета „Кобра-Бел“. Според мен тази инсталация използва лазер на свободните електрони.

— Съвършено вярно — чу се гласът на съдията Мур. — Нашите източници го потвърдиха.

— Именно с такъв лазер работим ние на обекта „Чайният клипер“. Изглежда, че той има най-големи потенциални възможности да се използва като оръжие.

— Може ли да попитам защо, майоре? — поинтересува се президентът.

— Ефективност при създаването на мощен импулс, сър. Лазерният сноп се образува в поток от свободни електрони — това означава, че те не са прикрепени към атоми, както при обичайните условия — във вакуум. Ние използваме линеен ускорител за създаване на един поток от електрони и го изпращаме в резонатора, по оста на който е насочен лъч от маломощен лазер. Замисълът се състои в това, да се използват електромагнити за придаване на електронните колебания напречно на направлението на тяхното движение. В резултат на това получаваме един светлинен лъч, който съвпада с колебанията на задържащите магнити — това означава, че може да се настройва честотата като в радио. Изменяйки енергията на лъча, вие получавате възможност да изберете именно тази светлинна честота, която генерирате. После можете отново да върнете електроните обратно в линейния ускорител и още веднъж да се насочи в лазерния резонатор. Тъй като електронът вече притежава висока енергия, вие придобивате огромна мощност. Накратко казано, теоретически вие можете да изпомпате в качеството на лазерен импулс четиридесет процента от енергията, която сте напмпали в лазерното устройство. Ако ви се удаде да постигнете това с достатъчно висока степен на надеждност, можете да унищожите всичко, което се намира в пределите на вашата видимост — когато говорим за високоенергийни

нива, ние си служим с относителни величини. В сравнение с количеството електроенергия, необходимо на нашата страна за приготвяне на храна, енергията, от която се нуждае лазерната отбрана, е просто нищожна. Цялата сложност е да накараме това устройство да действа ефективно. Ето това още не сме постигнали.

— А защо? — Сега президентът истински се интересува от проблема и даже леко се наклони напред.

— Ние все още изследваме как да накараме лазера да заработи с пълен капацитет. Основният проблем е лазерният резонатор — именно там енергията се откъсва от електроните и се превръща в светлинен лъч. Досега не ни се удаваше да разширим кухината. При прекалено тясна кухина се получава толкова висока енергийна плътност, че тя изгаря оптичeskото покритие както на самата плоскост, така и на огледалата, които използваме за насочване на лъча в нужната посока.

— Но нима руснаците са успели да решат този проблем. Как според вас са го постигнали?

— Запознат съм само с това, което ние се опитваме да направим. Като концентрираме енергията в лазерния лъч, ние отнемаме енергията от електроните и те стават по-малко активни, нали? Това означава, че трябва да стесним магнитното поле, което ги задържа — и не забравяйте, че в същото време не бива да се прекратява осцилиращото действие на самото поле. Ето тук все още имаме проблеми. Руснаците вероятно са подхождали, вземайки под внимание изследванията си в областта на термоядрения синтез. Всички методи за получаване на енергия по пътя на управляема термоядрена реакция се основават на използването на магнитното поле за удържане на огромна маса от високоенергийна плазма — по принцип това е същото, което ние се стремим да направим със свободните електрони. Основната част от фундаменталните изследвания в тази област на физиката е осъществена в Русия, сър. Те ни изпреварват, защото са използвали повече средства и време в най-важното направление.

— Добре, майоре, благодаря ви. — Президентът се обърна към съдията Мур: — А какво е гледището на ЦРУ, Артър?

— Ами ние не се каним да оспорваме мнението на майор Грегъри — той току-що загуби цял ден, провеждайки съвещание със сътрудници на нашето научно-техническо управление. Успяхме да получим потвърждение, че руснаците притежават шест лазера на

свободни електрони, които са разгърнати на този обект. Те са съумели да постигнат скок в мощността на лазерния импулс и сега ние се мъчим да узнаем в какво именно се състои този пробив.

— А ще можете ли да го направите? — попита генерал Паркс.

— Аз казах, че се мъчим, генерале. Ако здравата ни потръгне, то към края на месеца ще получим отговор.

— Е, добре, знаем, че те могат да построят много мощен лазер — каза президентът. — Следващият въпрос: представлява ли той оръжие?

— Навярно не, господин президент — отвърна генерал Паркс. — Поне засега — не. Руснаците като по-рано имат немалко проблеми с термичното разсейване, защото не са успели да прекопират нашата регулируема оптика. Те са получили огромно количество най-нова технология от Запада, но с нея специално още не са успели да се сдобият. Докато в ръцете им няма регулируема оптика, те няма да могат да използват наземните лазери, така както ги използваме ние, тоест да отразят лъча от намиращо се на орбита огледало към отдалечена цел. Но това, с което сега разполагат, явно е в състояние да нанесе огромни вреди на спътници, летящи на ниска орбита. Разбира се, съществуват начини за защитата на спътниците от това, но всичко се свежда до това старо съперничество между мощната броня и бойната глава. В края на краищата побеждава бойната глава.

— Именно затова трябва да проведем преговорите и да сложим край на въоръженията — за първи път заговори Ърни Алън. Генерал Паркс го погледна с нескрито раздражение. — Господин президент, сега чухме намек — само намек — за това, колко опасно може да бъде едно такова оръжие, какъв дестабилизиращ ефект може да окаже то. Дори и ако разглеждаме обекта в Душанбе в качеството на оръжие, насочено срещу спътниците, представете си възникващите последствия за проверката на спазването на договора за съкращаването на въоръженията и събирането на разузнавателни данни изобщо. Ако не се опитаме да спрем по-нататъшното усъвършенстване на тези средства, ще затънем до гуша в хаос.

— Не можем да спрем прогреса — забеляза Паркс.

— Прогреса ли? — презрително изсумтя Алън. — Дявол да го вземе, сега пред нас на масата лежи проект на споразумение за ограничаване на въоръженията наполовина. Ето това е прогресът, генерале. По време на проведените от вас опити над Южния Атлантис

половината от вашите импулси не попаднаха в целта — с помощта на нашето споразумение аз също мога да отстраня половината от ракетите.

На Райън му се стори, че генералът се кани да скочи от стола, но вместо това Паркс се скри зад маската на интелектуалец.

— Това беше първото изпитание на нашата експериментална инсталация и ние поразихме половината от целите. Нещо повече: всичко стана за по-малко от секунда. Майор Грегъри ще реши проблема за насочването до лятото, нали, момчето ми?

— Тъй вярно! — възкликна Грегъри. — Налага се само да изменим — частично да изменим — кода.

— Добре. Ако хората на съдията Мур съумеят да ни съобщят как са успели руснаците да увеличат мощността на лазерите, ние ще разполагаме с останалата част от архитектурата на системата — вече проверена и готова. След две-три години ще имаме на разположение една окончателно усъвършенствана система и тогава ще можем сериозно да помислим за нейното разгръщане.

— А ако руснаците започнат да разбиват вашите космически огледала? — рязко попита Алън. — Тогава ще притежаваме най-добрата лазерна система с наземно базиране, ала тя ще съумее да защитава само щата Ню Мексико.

— Първо ще трябва да ги открият, а това е далече по-труден проблем, отколкото ви изглежда. Ние ще сме в състояние да разгърнем огледалата много нависоко, от петстотин до хиляда и петстотин километра, да използваме технологията „Стелт“, която ще ги направи „невидими“ за радиолокаторите. По отношение на огледалата това е осъществимо за разлика от по-голяма част от спътниците. Огледалата ще бъдат относително малки и леки. Това означава, че ще можем да ги разгърнем в голямо количество. Вие представяте ли си колко огромно е космическото пространство и колко хиляди отломки от космически боклук обикалят около Земята? Руснаците няма да успеят да извадят от строя всички наши огледала — уверено заключи Паркс.

— Джак, ти се среща с руснаците. Какво е твоето мнение? — обърна се президентът към Райън.

— Господин президент, ние се борим сега с фикс идеята на руснаците, свързана с необходимостта да защитят страната си от външно нападение. Те изразходваха за работата в тази област тридесет

години и огромни средства. Още по времето на президента Джонсън Косигин каза: „Да се отбраняваш е морално, да нападаш е безнравствено“. Това го е говорил руснак, а не просто комунист. Ако сме откровени, ще ни бъде трудно да не се съгласим. Окажем ли се въввлечени в нова спирала на надпреварата във въоръжаването, то поне тази надпревара ще бъде в отбранителните оръжия, а не в нападателните. Съгласете се, че трудно ще убиеш с лазер милиони беззащитни граждани — забеляза Райън.

— Но това ще измени цялото равновесие на силите — възрази Ърнест Алън.

— Равновесието на силите, което съществува понастоящем, може би е относително стабилно, но все пак в основата си то е плод на безумие — вдигна рамене Райън.

— Обаче действа. То поддържа мира.

— Господин Алън, мир, който се основава на равновесието на силите, води до една непрекъсната криза. Вие твърдите, че можете да съкратите арсеналите на въоръженията наполовина, е, и какво? Могат да се съкратят съветските ядрени сили и с две трети, и пак да им останат достатъчно бойни глави, за да превърнат Америка в пепелище. Същото се отнася и до нашия арсенал. Както ви казах по време на полета при завръщането ни от Москва, проектодоговорът за съкращението на въоръженията, който разглеждаме сега, е само козметичен. Той не гарантира на никого допълнителна безопасност. Това споразумение представлява единствено символ, може би много важен, но си остава символ без каквото и да било реално съдържание.

— Е, не съм уверен в това — забеляза генерал Паркс.

— Ако вие съкратите количеството на целите, които трябва да унищожа, наполовина, няма да имам нищо против.

Алън го погледна с раздразнение.

— Ако можем да изясним какво руснаците правят малко по-различно, ще съумеем ли да се възползваме? — попита президентът.

— Стига ЦРУ да ни предостави информация, която можем да използваме... Какво е вашето мнение, майоре? — обърна се Паркс към Грегъри.

— Тогава ще разполагаме с оръжейна система, която ще можем да демонстрираме след три години и да разгърнем пет-десет години след това.

— Изглеждате уверен в това — забеляза президентът.

— Да, уверен съм. Както се случи с програмата „Аполо“, сър. Не става дума за създаване на нова наука, а да използваме технология, която притежаваме. Просто трябва да стъквим болтовете и гайките, както се казва.

— Вие сте самоуверен младеж — забеляза Алън с професорски тон.

— Да, така е. Струва ми се, че е по силите ни. Знаете ли, господин Алън, вашите задачи не се отличават тъй много от нашите. Вие желаете да се избавите от ядрените бойни глави — и ние също. Може би ще сме в състояние да ви помогнем.

Точно в целта, помисли си Райън, като побърза да прикрие усмивката си. На вратата се чу едва доловимо почукване. Президентът погледна часовника си.

— Налага се да приключим. Трябва да обсъдя с министъра на правосъдието въпроси, свързани с борбата против наркотиците. Благодаря на всички за плодотворното обсъждане. — Той за последен път погледна снимката на Душанбе и стана. Другите последваха примера му и излязоха един след друг през вратата, скрита в бялата, гладко измазана стена.

— Добре му го каза, браво — тихо забеляза Райън, като се обърна към Грегъри.

Канди Лонг се приближи към автомобила, който я чакаше пред дома ѝ. Зад волана седеше една нейна приятелка, с която тя бе учила в Колумбийския университет — доктор Беатрис Тосиг, също занимаваща се с оптическа физика. Те дружаха още от студентската скамейка. Беатрис беше по-наперена от Канди. Тя смело караше „Нисан 300Z“, спортен модел, и можеше да докаже това с достатъчно глоби за нарушаване правилата на уличното движение. Колата напълно хармонираше с нейните дрехи, прическа и особено с наглото ѝ отношение към мъжете, които разиграваше като кукли.

— Добро утро, Беа. — Канди Лонг се вмъкна в колата и пристегна колана още преди да е хлопнала вратата. При пътуване с Беатрис това бе просто наложително — макар че шофьорката демонстративно не слагаше колан.

— Лошо ли спа, Канди? — В това утро Беатрис носеше строг, макар и не съвсем мъжка кройка костюм и копринен шал на врата. На доктор Лонг ѝ беше трудно да разбере смисъла на всичко това: когато прекарваш цял ден в евтина бяла лабораторна престилка, кой се интересува какво има под нея, с изключение на Ал, разбира се, ала той също се интересуваше какво се крие под онова, което е под това... помисли си тя и се усмихна.

— Спя по-добре, когато той си е вкъщи.

— А къде замина?

— Във Вашингтон. — Канди широко се прозина. Ранното слънце хвърляше сянка на пътя пред автомобила.

— Какво ще прави? — Беатрис превключи скорост и колата стремително полетя нагоре по наклонената автострада. Канди усети как я пристегна обезопасителният колан. Защо приятелката ѝ смяташе за нужно да кара по този начин. Това съвсем не е „Гран при — Монако“.

— Той каза, че някой е провел изпитания и сега трябва да обяснява на някого подробностите.

— Хъм... — Беатрис погледна в огледалото за задно виждане и продължи да гони на трета скорост, когато се шумugna в оживения транспортен поток на пиковите часове. Майсторски избра момента и се напъха в едно пространство, само три метра по-дълго от нейния „Нисан“. Отзад се чу раздраженият клаксон на шофьора, когото тя засече. Беатрис само се усмихна. Същевременно тази част от мозъка ѝ, която не бе заета с управлението на автомобила, забеляза, че изпитанието, за което бе говорил Ал, не е било проведено в Америка. Там не се провеждат толкова изпитания, че да са необходими обясненията на тази дребна мижитурка. Беа не разбираше какво интересно е намерила Канди в Ал Грегъри. Любовта, говореше си тя наум, е сляпа, а също глуха и глупава. В случая е глупава. Бедната простодушна Канди Лонг, тя би могла да си намери къде по-привлекателен приятел — или приятелка. Ех, само ако се бе удало на Беа да поживее с Канди в една стая в студентското общежитие... само ако имаше начин, тя щеше да ѝ даде да разбере... — Кога се завръща Ал?

— Може би довечера. Той обеща да позвъни. Ще си тръгна с неговата кола. Той я остави пред лабораторията.

— Не забравяй, преди да седнеш в колата, да сложиш кърпа на седалката — захихика Тосиг. Грегъри караше „Шевиситейшън“. Именно такъв автомобил подхожда на тая мижитурка. Колата беше задръстена с целофанови опаковки от сандвичи, а Грегъри я миеше един път в годината, независимо колко мръсна беше. Беатрис се опита да си представи как се държи той в леглото, но бързо пропъди тази мисъл. Само не тъй рано, не веднага след като се е събудила. Мисълта, че приятелката ѝ живее с такъв мъж, я накара да усети тръпки. Канди е толкова наивна, толкова наивна... толкова глупава за някои неща. Макар че може би ще се опомни... Все пак има надежда.

— Как върви работата с твоето диамантено огледало?

— Проектът „УРНМИТ“? Ще почакаме още една година и тогава ще разберем нещо по-определено. Жалко, че вече не работиш в моята група — забеляза доктор Лонг.

— В администрацията имам достъп до по-широк спектър от дейности — отвърна Беа с поразителна откровеност. — Освен това знам, че не съм толкова умна, колкото тебе:

— Затова пък си по-красива — замислено каза Канди.

Беа се обърна и погледна приятелката си. Да, все още имаше надежда.

Михаил Семьонович дочете доклада към четири часа. Бондаренко обясняваше, че закъснението е свързано със заетостта на машинописките, допускани до строго секретни материали. Докладът съдържа четиридесет и една страници, включително диаграмите. Младият полковник бе изпълнил обещанието си, забеляза Филитов. Не бе пожалил време и труд да изложи всички технически моменти ясно и разбрано. Цялата отминала седмица Михаил Семьонович прекара в четене на материали за лазерите, които той съумя да намери в папките. Макар че не разбираше много от принципа на действието им, тренираната му памет запомняше всички технически детайли. Филитов се чувстваше като нещо от рода на папагалите. Можеше да повтаря всички думи, без да разбира значението им. Но това беше достатъчно.

Той четеше бавно, стремейки се да запомня текста. Въпреки неговия селски акцент и груби слова умът на стария полковник беше

далеч по-остър, отколкото си мислеше Бондаренко. Но се оказа, че това не бе необходимо. Най-важната част на откритието изглеждаше достатъчно проста: не ставаше дума за увеличение на размерите на генериращия резонатор, а за адаптиране на неговата форма към магнитното поле. При съответната форма обемът на резонатора може да се увеличава почти до безкрайност и нов ограничаващ фактор ставаше една част от устройството, работещо със свръхпроводници, управляващи магнитните импулси. Полковникът въздъхна. Западът отново бе изпреварил Съветския съюз. Руснаците не разполагаха с подходящи материали. Затова, както винаги, КГБ ги бе осигурило от Запада. Този път бяха доставени чрез Чехословакия и Швеция. „Няма ли най-сетне да се научим да ги правим сами?“ — помисли си Филитов.

В заключителната част на доклада се говореше, че остава още един проблем, свързан с оптичните и компютърните системи. Налага се да изясня какво правят нашите разузнавателни служби по този въпрос. Най-накрая той отдели двадесет минути за изучаване на чертежите на новия лазер. След като се увери, че е в състояние, затваряйки очи, да си спомни всяка подробност, да възпроизведе в паметта си и най-дребния детайл, Филитов прибра доклада на Бондаренко в папката. После погледна часовника си и натисна бутона, за да извика секретаря. След няколко секунди се появи сержантът.

— Другарю полковник, явявам се по ваша заповед.

— Занесете това в секретната секция — раздел 5, строго секретен. Да, къде е чувалът за изгаряне на днешните документи?

— При мен, другарю полковник.

— Донесете го.

Сержантът отиде в приемната и само след миг се върна с брезентовия чувал, който всекидневно се пълнеше с документи, предназначени за унищожаване в специално помещение. Михаил Семьонович взе чувала и започна да хвърля в него секретните материали.

— Можете да си вървите. Аз ще занеса чувала на път за колата.

— Благодаря, другарю полковник.

— Доста поработихте днес, Юрий Илич. Довиждане.

Когато сержантът затвори вратата, Филитов извади един свитък от допълнителни страници — документи, които нямаха отношение към

министерството. Почти всяка седмица той сам отнасяше чувала с документи, предназначени за изгаряне. Сержантът, който се занимаваше с деловодството на Филитов, смяташе, че полковникът го правеше от добро сърце и също поради това, че сред документите можеха да се окажат някои особено секретни материали. Във всеки случай този обичай се бе установил дълго време преди той да започне да работи в канцеларията на полковника и службата за сигурност се отнасяше към това като към най-обикновено явление. След три минути, вървейки към очакващия го автомобил, Михаил Семьонович се отби в сутеренното помещение. Един млад сержант го поздрави така, сякаш приветстваше дядо си, и тутакси отвори вратичката на пещта. Той наблюдаваше как героят от Сталинград остави на пода куфарчето си, после с осакатената ръка отвори чувала и го вдигна със здравата, изсипвайки около килограм секретни документи в газовата печка, намираща се в сутерена на Министерството на отбраната. Сержантът нямаше и представа, че помага на стария офицер да унищожи доказателствата за държавна измяна. Полковникът се подписа в дневника, за да удостовери, че е унищожил документите на своя отдел. После дружески кимна на младия сержант, окачи чувала на определената за него кукичка и тръгна към служебния автомобил, който го чакаше пред входа.

В тази вечер призраците отново се канеха да го посетят. Михаил Семьонович знаеше това, а на другия ден щеше да посети парната баня и още една пратка със сведения щеше да се отправи към Запада. По пътя към жилището му шофьорът спря колата пред специалния продоволствен магазин, където пазаруваха само избраници от съветския елит. Тук нямаше опашки. Михаил Семьонович купи малко салам, пита черен хляб и половинлитрова бутилка водка — от най-добрата: „Столичная“. Като израз на приятелски чувства той взе една бутилка и за шофьора. За младия сержант водката означаваше нещо повече от пари.

След петнадесет минути Михаил Семьонович влезе в апартамента и се озова пред бюрото си. Той извади дневника от чекмеджето и първо начерта схемата, приложена към доклада на полковник Бондаренко. През няколко минути той вдигаше очи към снимката на жена си, поставена в сребърна рамка. Общо взето, окончателният вариант на доклада малко се отличаваше от

ръкописната чернова, която му беше представена първоначално. Наложил се да напише всичко на всичко десет страници, като особено внимавал да нанесе това, което считал за много важно. Докладите на КАРДИНАЛА винаги бяха образец на краткост и яснота — резултат от безбройните оперативни директиви, които бе написал. След като свършил с дневника, той си сложи ръкавиците и мина в кухнята. Към задната страна на западногерманския хладилник бе прикрепен с помощта на магнит малък фотографски апарат. Въпреки ръкавиците Михаил Семьонович без особена трудност боравеше с него. Беше му нужна само една минута, за да заснеме новите страници; после пренави филма и извади от апарата касетата, която сложи в джоба си. След това, без да свали ръкавиците, той прибра фотокамерата в скривалището, приближи се до прозореца и разтегна щорите по уговорения начин. Той беше много предпазлив човек. При внимателно оглеждане на външната врата, помислил си той, щяха да бъдат открити драскотини около бравата, убедително доказващи, че е отваряна с шперц от истински експерт. Драскотини обаче можеше да направи всеки човек съвсем случайно. Когато се потвърдеше, че докладът му е пристигнал във Вашингтон — това щяха да покажат черните отпечатъци от гуми върху определен участък на бордюра, — Михаил Семьонович щеше да скъса страниците от дневника, да ги отнесе в джобовете си до министерството, за да ги пъкне в чувала, и после лично да ги изтърси в огъня. Преди двадесет години под негово наблюдение в министерството беше монтирана една инсталация за унищожаване на документи.

Щом свършил работата, Михаил Семьонович Филитов отново погледнал снимката на Елена и я попитал дали е постъпил правилно. Ала Елена само го гледала усмихната, както винаги. После дойде заключителната част на ритуала. Михаил Семьонович седнал пред хляба и салама заедно със своите отдавна загинали другари по време на Великата отечествена война, които му гостуваха, но не се решавал да попита тези, които са се жертвали в боя, защитавайки родината: оправдават ли неговата измяна. Той си мислел, че те биха го разбрали дори по-добре от Елена, и все пак някак си се страхувал да чуе какво ще му отговорят. Изпитата бутилка водка също не давала никакъв отговор, но поне го замайвала до безчувственост и призраците изчезвали някъде. Малко след десет часа той трудно се надигнал от

масата и олюлявайки се, тръгна към леглото, без да угася светлините в хола.

Едва ударил единадесет часът, по широкия булевард, към който гледаха прозорците на Филитов, премина автомобил и сините очи на мъжа, седящ зад волана, се вдигнаха нагоре и забелязаха уговорените светлини. Този път в колата се намираше Ед Фоли. Той внимателно провери положението на щорите. На път за вкъщи той остави още един таен знак. Един московски работник по чистотата сложи няколко белега. Това бяха безобидни неща — от рода на драсване с тебешир по стълб от уличното осветление, — но те щяха да разпоредят на всеки член от групата, заета с предаването на информация, да бъде на определеното му място. На разсъмване друг служител от резидентурата на ЦРУ в Москва щеше да провери оставените през нощта знаци, а в случай на тревога Фоли си запазваше правото да отмени планираната операция.

Колкото и напрегната да бе работата му, някои от аспектите, свързани с нея, изглеждаха на Ед Фоли забавни. Така, руснаците сами бяха облекчили задачата му, настанявайки КАРДИНАЛА в сграда на оживен булевард. По-нататък: след като тъй феноменално объркаха ситуацията с новото помещение на американското посолство, те лишиха неговите служители от възможността да живеят в специално отреденото им жилище и по такъв начин принудиха Фоли и съпругата му всеки ден да преминават по този булевард. Най-накрая, те приеха с такава радост големия му син в хокейния отбор. Е, той ще скучае без този спорт, щом си заминем, помисли си Фоли, като излезе от колата. Сега детският хокей му харесваше повече от бейзбола. Какво пък, нека да продължава да играе, щом като ледът го привлича. На Ед не му се искаше неговият син да играе американски футбол. Прекалено много деца получават травми в тази игра, а и момчето няма да израсне много. Но всичко това оставаше за по-далечното бъдеще, а Ед трябваше да се безпокои на първо място за настоящето.

Разговорите в апартамента следваше да се водят с голямо внимание, като внимателно се подбират думите. Във всяка стая, във всяко жилище, заето от американци, имаше повече микрофони, отколкото мравки в мравуняка, обаче с течение на времето Ед и Мери Пат бяха свикнали с подслушването в дома им и даже се шегуваха с него. След като влезе в коридора и си закачи палтото, Ед целуна жена

си и я погъделичка по ухото. Тя захихика, разбирайки скрития смисъл на този жест, макар че и двамата бяха смъртно уморени от постоянното напрежение, което съпътстваше изпълнението на техните задачи. Още няколко месеца, и щяха да отпътуват завинаги, тъй че им оставаше да изтърпят още малко.

— Как мина приемът? — попита Мери Пат ей така, заради вездесъщите микрофони.

— Както винаги — скучен боклук — прозвуча стандартният отговор, който се записваше.

9. ВЪЗМОЖНОСТИ

Беатрис Тосиг не написа доклад, макар че нещата, които Канди се изтърва да каже, ѝ се струваха важни. Беатрис имаше достъп почти до всичко, което ставаше в Националната лаборатория в Лос Аламос, но никой не ѝ бе казал нищо за непланирани изпитания и макар че се извършваше някаква работа, свързана със Стратегическата отбранителна инициатива, в Япония и Европа, участието на Грегъри в качеството си на тълкувател в тази дейност не бе необходимо. Следователно изпитанието бе проведено в Русия и ако поради това са извикали тази мижитурка във Вашингтон — тя си спомни, че той е оставил колата си пред лабораторията, — това означава, че за него са изпратили хеликоптер. Иначе не може да бъде, заминаването е било свързано с нещо много важно. Доктор Тосиг не обичаше Грегъри, ала ни най-малко не се съмняваше в неговия интелект. Интересно, помисли си тя, какво ли е било това изпитание, но Беа нямаше достъп до информацията, отнасяща се до руснаците, и по тази причина трябваше да дисциплинира любопитството си. Тези неща, с които тя се занимаваше, бяха опасни.

Но нима това не прави живота по-интересен? На лицето ѝ се появи усмивка.

— Трима липсват. — След като афганистанците бяха минали, руснаците оглеждаха всяка отломка от сваления Ан-26. Думите принадлежаха на един майор от КГБ. Досега не му се бе случвало да прави оглед на местопроизшествие и само благодарение на студения вятър, който духаше право в лицето му, той съумя да задържи изядената рано сутринта закуска.

— Единият ваш ли е? — Пехотният капитан от Съветската армия, доскоро служил като съветник при командира на батальон от афганистанската марионетна армия, се огледа настрана, за да провери

дали войниците му охраняват надеждно района, където бе паднал самолетът. Със стомаха му всичко бе наред. Опитът да разпорят корема на намиращия се с него афганистански приятел беше най-големият шок в живота му и капитанът се тревожеше дали той ще издържи спешната операция.

— Да, още не можем да го намерим. — Корпусът на самолета се бе разпаднал на няколко части. Пътниците, намиращи се в предната част, били залети с авиационно гориво, тъй че опознаването им беше невъзможно. И все пак войниците събраха останките на почти всички пътници. На всички с изключение на трима; и сега на съдебномедицинските експерти предстоеше да определят кои са загинали и кои са безследно изчезнали. Обикновено към жертвите на авиокатастрофите не се отнасяха с такова внимание — формално сваленият Ан-26 принадлежеше по-скоро към „Аерофлот“, отколкото към ВВС — обаче за идентифицирането на телата положиха максимални усилия. Изчезналият капитан бе служител в Девето управление на КГБ и извършвал инспекционна обиколка в този район, проверявайки личния състав и охраната на определени секретни обекти. В него се намиращи секретни документи от особена важност, но което бе още по-тревожно: капитанът познавал много сътрудници на КГБ и нещата, с които те се занимават. Предполагаше се, че документите, които той е носил, са били унищожени от пожара — бяха намерени остатъци от изпепелени куфарчета, — но докато не се потвърдеше смъртта на самия капитан, в Центъра, в Москва, нямаше да са доволни.

— Оставил е семейство — по-точно вдовица. Синът му е починал преди един месец, доколкото ми е известно. От някакъв вид рак — тихо забеляза майорът от КГБ.

— Надявам се, че за жена му ще се погрижат както подобава.

— Да, при нас съществува отдел, който се занимава с такива неща. А дали не са го отмъкнали със себе си?

— Трудно ми е да кажа. Сигурни сме само, че са били тук. Афганистанците винаги ограбват свалените самолети, стремейки се да намерят оръжие. А пък документите? — Капитанът вдигна рамене. — Ами ние воюваме с неграмотни диваци, другарю майор. Съмнявам се, че могат да проявяват интерес към каквито и да било документи. Могли са да познаят по униформата, че е офицер от КГБ и да са го

изнесли, за да го обезобразят. Даже си нямате представа какво правят с пленниците.

— Варвари! — каза майорът от КГБ с негодувание. — Да свалят един невъоръжен пътнически самолет! — Той погледна встрани. „Лоялните“ афганистански войници — ето едно прекалено оптимистично определение за тях, помисли той — прибираха телата и останките в гумени чували, които щяха да бъдат отправени с хеликоптер към Газни и оттам — в Москва за разпознаване. — А ако са откъснали със себе си тялото на моя офицер?

— В такъв случай никога няма да го намерим. Има вероятност, разбира се, но съвсем малка. Само да видим някъде кръжащи лешояди — веднага ще изпратим към това място вертолет, но... — Капитанът поклати глава. — Най-вероятно, другарю майор, е да сте прибрали тялото и ще бъде нужно малко време, за да се потвърди това.

— Нещастен човек. Той дори не е оперативен работник — работел в щаба. А и районът не бил негов. Просто офицерът, който отговарял за тази територия, влязъл в болница с възпален пикочен мехур и ето че той се нагърбил с допълнителни отговорности.

— А къде е неговата месторабота?

— В Таджикистан. Мисля, че се е натоварил с допълнителна работа, за да се откъсне от личните проблеми.

— Как се чувстваш, руснако? — попита Стрелеца пленника.

Муджахидините не можеха да осигурят на ранения никаква медицинска помощ. Най-близката група от медицински работници — френски лекари и милосърдни сестри — се намираха в една пещера, недалече от Хазан-Хел. Сега натам тръгваха ранените афганистанци, които бяха в състояние да се придвижат. Що се отнася до тежко ранените... на тях с нищо не можеха да помогнат. Партизаните разполагаха с достатъчен запас от болкоуспокояващи лекарства, включително и морфин швейцарско производство, с който инжектираха умиращите, за да облекчат страданията им. В някои случаи морфинът облекчаваше тяхното преминаване към оня свят. Обаче тези, за които имаше надежда да оздравеят, ги полагаха на носилки и ги носеха на юг, към пакистанската граница. Ранените, които успяваха да издържат един преход от деветдесет километра,

получаваха истинска медицинска помощ в нещо, приличащо на болница, близо до изоставения сега аеродрум в Мирам-Шах. Стрелеца водеше натам своята група. Той съумя да убеди партизаните, че заловеният руснак е по-полезен жив, отколкото мъртъв, и че американците добре ще ги възнаградят за офицера от руската тайна полиция и за неговите документи. Единствен главатарят на племето можеше успешно да се пребори с такива доводи, ала той бе загинал по време на боя.

Кой би могъл да каже, гледайки в ледените му очи и слушайки неговите хладни слова, че за първи път от три години в сърцето му ще се намери място за жалост. Даже самият той се удивляваше. Защо в главата му бяха дошли такива мисли? Не беше ли такава волята на Аллаха? Иначе не може да бъде, реши той. Та кой друг можеше да ми попречи да убия руснака?

— Боли — чу се най-накрая шепотът на ранения, обаче милосърдието на Стрелеца не се разпростря тъй надалеко. Муджахидините носеха морфин само за своите ранени. Убедил се, че никой не го наблюдава, Стрелеца подаде на руснака снимката на неговите близки. За миг очите му добиха по-мек израз. Капитанът погледна афганистанеца с удивление, което надви даже болката. Със здравата ръка той пое снимката и я притисна до гърдите. По лицето му се изписа благодарност, примесена с изумление. Какво по-лошо вече можеше да се случи с него, премина мисълта му през облака на отново нахлуващата болка, освен да се присъедини към детето си, където и да се намираше то. Афганистанците вече не можеха да му причинят големи страдания от тези, които бе преживял и духом, и телом. Капитанът достигна до този миг, когато болката се превръща в наркотик, а агонията става позната, дори приятна. Той бе слушал, че такива неща са възможни, ала не вярваше...

Той все още не можеше да мисли достатъчно ясно. Намирайки се в трескаво състояние, с помрачено съзнание, капитанът не можеше да разбере защо остана жив. В Москва бе чул достатъчно истории за това как афганистанците се отнасят към военнопленниците... Не ти ли стигаха своите задължения, че тръгна да изпълняваш чужди по собствено желание. Сега той мислеше за предстоящата си участ и за нещастията, които сам си навлече.

Не бива да умираш, Валерий, ти трябва да живееш. Имаш жена, тя вече е достатъчно изстрадала, помисли си той. Дори сега мъката ѝ е голяма... Мисълта му изчезна сякаш по собствена воля. Капитанът пхна снимката в джоба на куртката си и се предаде на сгъстяващия се мрак, губейки съзнание, докато тялото му се бореше за живот. Той дойде на себе си едва когато го превързаха към една дъска и го положиха на някаква количка. Стрелеца поведе групата по-нататък.

Михаил Семьонович се събуди от звуците на битка, които отекваха в главата му. На улицата беше все още тъмно — до разсъмването оставаше немалко време — и първото нещо, което хрумна на стария полковник, бе да отиде в тоалетната, да си наплиска лицето със студена вода и да глътне три аспирина: Тъй и направи. Тялото му се разтрепери от пристъпите на гаденето — ала изкара само някаква жълтеникава течност. После Михаил Семьонович се изправи пред огледалото, за да разбере как се бе отразило предателството върху физиономията на един Герой на Съветския съюз. Той, разбира се, не можеше — не искаше — да спре, но... погледни, Миша, на какво си заприличал. Някогашните светлосини очи бяха станали червени и безжизнени, руменото лице — мъртвешки сиво, надиплената кожа висеше надолу, а посивялата четина по бузите скриваше чертите на едно лице, което някога считаха за красиво. Той протегна дясната си ръка — втвърдената тъкан около белезите приличаше на пластмаса. Е, нищо не може да се направи, помисли си той. Михаил Семьонович си изплакна устата и тръгна към кухнята, за да си приготви кафе.

Поне разполагаше с хубаво кафе, купено в един магазин, до който имаше достъп само номенклатурата, и го приготвяше в кафеварка. Старецът се замисли дали не е по-добре първо да закуси нещо, после реши да се ограничи с кафе. Винаги можеше да хапне хляб в кабинета си. След три минути кафето беше готово. Той изпи една чашка, без да обръща внимание на това, че горещата течност му пареше по устата и гърлото; после вдигна слушалката на телефона и извика кола и макар че не каза дали се кани да ходи на баня, сержантът, стоящ от другата страна на линията в автобазата на Министерството на отбраната, се досети.

След двадесет минути Михаил Семьонович се появи на улицата. Очите му засълзиха и той болезнено премигваше от студения северозападен вятър, който със силни тласъци се опитваше да го върне обратно във входа. Шофьорът сержант за малко не изтича до полковника, за да го подкрепи, но Филитов се приведе лекичко, за да се бори успешно с невидимата ръка на природата, която го задържаше, и се вмъкна в колата си така, сякаш преди боя се вмъкна в своя стар Т-34.

— За банята ли, другарю полковник? — попита шофьорът, след като зае мястото си отпред.

— Ти продаде ли водката, която ти дадох?

— Разбира се, другарю полковник — отговори младият сержант.

— Браво. Това къде е по-здравословно, отколкото да пиеш. Карай към банята и по-бързо — с престорена строгост каза полковникът. — Може би все пак ще остана жив.

— Ако немците не са сполучили да ви убият, другарю полковник, съмнявам се, че няколко капки хубава руска водка могат да ви навредят — весело каза шофьорът.

Михаил Семьонович се засмя и даже острата болка в главата възприемаше вече с чувство за хумор. Сержантът и по външност приличаше на ефрейтор Романов.

— Искали ли сте да станете офицер?

— Не, благодаря, другарю полковник, надявам се да завърша университета. Баща ми е химик и ми се ще да вървя по неговия път.

— Баща ви има късмет, сержант. Е, да тръгваме. След десет минути автомобилът се спря пред Сандуновските бани. Сержантът отвори вратата на полковника, после откара колата на едно място, където паркирането бе забранено, но оттам се виждаше изходът. Той запуши цигара и отвори една книга. Такава служба му харесваше, беше много по-добре, отколкото да гази до колене в калта в състава на мотострелкова рота. Той погледна часовника си. Старецът щеше да излезе от банята след около един час. Нещастен човек, помисли си шофьорът, толкова е самотен. Защо е сполетяла такава участ един герой от войната?

Вътре в банята процедурата бе толкова твърдо установена, че старият полковник можеше да възпроизведе всичко и насън. Като се съблече, той грабна една кърпа, джапанки и брезова метличка и се

отпрати към парното отделение. Днес той се появи по-рано, отколкото обикновено и редовните посетители още ги нямаше. Толкова по-добре, помисли си той. Наплиска с вода нагорещените тухли, седна на пейката и се зае търпеливо да чака парата да прогони махмурлука от цепещата го глава. В разни ъгли на парното отделение се намираха още трима клиенти. Той различи двама, но те не бяха негови познати, а за разговори никой нямаше настроение. Това устройваше Михаил Семьонович. Той изпитваше болка само от мърдане на устните, камо ли да говори, а аспириинът някак си закъсняваше да прояви своето действие.

Изминаха още петнадесет минути и пот на ручеи започна да се стича по бялото тяло на Филитов. После вратата се отвори, той вдигна глава и видя теляка; чу обичайната покана за водка — никой не изрази желание, — а също съобщение относно възможността да се ползва басейна. От устата на един служител в банята тези слова звучаха съвсем обикновено, но тяхното скрито значение беше по-друго: „Всичко е наред. Готов съм за приемането на материала.“ Вместо отговор с подчертано провлечено движение, привично за възрастните хора, Филитов си изтри потта от веждите. Това означаваше: „Сега.“ Телякът излезе. Михаил Семьонович започна бавно да брой до триста. Когато стигна до двеста петдесет и седем, един от „съратниците“ алкохолици стана и се запъти навън. Полковникът забеляза това, но не прояви никакво безпокойство. Той имаше прекалено голяма практика. Като преброи до триста, стана, с усилие раздвижи коленните си стави и тихомълком излезе от парното отделение.

В съблекалнята въздухът беше много по-студен, но Михаил Семьонович тутаки видя, че вторият мъж още не си е отишъл. Той стоеше и разговаряше за нещо с теляка. Филитов търпеливо зачака кога най-сетне телякът ще му обърне внимание. Най-накрая младежът го забеляза и тръгна към него. Полковникът направи няколко крачки напред, спъна се в една избита плочка и за малко не падна. Инстинктивно той протегна здравата си ръка. Телякът го хвана или поне се опита да го хване. Брезовата метличка падна на пода.

Младежът моментално вдигна клонките и помогна на Михаил Семьонович да стане. След няколко секунди той го снабди с нова хавлия за душа и го отпрати към скамейката.

— Натъртихте ли се, другарю? — чу се глас от другия край.

— Не. Благодаря. Стари колене, пък и този разбит под. Няма кой да се сети да го ремонтира.

— А би трябвало. Да тръгваме, аз ще ви придружа до душа — предложи мъжът. Около четиридесетгодишен, той с нищо не се отличаваше от другите посетители с изключение на зачервените очи. Още един пияница, веднага го определи Филитов. — Значи сте участвали във войната?

— Да, бях в бронетанковите войски. Последният снаряд от един немски танк ме улучи, но аз също му дадох да разбере — там, на Курската дъга.

— Баща ми също е воювал там. Служил е в Седма гвардейска армия под командването на Конев.

— Аз бях на другия фланг — Втора танкова армия, при Константин Рокосовски. Това беше последният ми бой.

— Сега разбрах защо, другарю...

— Филитов, Михаил Семьонович, полковник от бронетанковите войски.

— Аз се казвам Клементий Владимирович Ватутин. Но не съм герой от войната. Много се радвам, че се запознахме, другарю полковник.

— Приятно ми е, когато проявяват уважение към един стар войник.

Бащата на Ватутин действително бе участвал в Курската битка, но в качеството на началник на политотдела. Той бе излязъл в оставка като подполковник от НКВД и синът, тръгнал по стъпките на баща си, служеше в същата институция, но сега преименувана в КГБ.

След двадесет минути полковникът пътуваше към службата, докато телякът се измъкна през задната врата и скоро се озова в ателието за химическо чистене. Наложих да извикат приемника от машинния цех, където той смазваше една помпа. За да се осигури елементарна безопасност, мъжът, който взе от ръцете на теляка касетата, не биваше да знае нито името му, нито мястото, където работи. Той пхна касетката в джоба си, подаде три половинлитрови бутилки водка на теляка и се върна към своите задължения. В такива дни сърцето му винаги ускоряваше своя ритъм. Приемникът изпитваше задоволство от факта, че неговото прикритие, скриващо истинската му служба като агент на американското разузнаване, му

носеше немалко пари. Тайната търговия със спиртни напитки му осигуряваше добър доход в „сертификатни рубли“, с които можеше да купи западни стоки и отлични продукти във валутните магазини. От друга страна, колко приятни емоции има при изпълнението на всяка задача, помисли си той. Приемчикът се приближи към мивката и започна да си чисти ръцете от маслото. Ето вече от шест месеца той осигуряваше връзка по тази линия, макар да не знаеше, че тази дейност приближава към своя край. Него пак щяха да го използват за предаване на информация — но тя вече нямаше да постъпва от КАРДИНАЛА. Скоро и телякът щеше да си потърси друга работа и тъй цялата тази верига, състояща се от безлични агенти, предстоеше да изчезне, за да остане неуловима дори за непреклонните разузнавачи от Второ главно управление на КГБ. Такива бяха плановете.

След петнадесет минути една постоянна клиентка влезе в химическото чистене, носейки в ръка едно от английските си палта. Както винаги, тя помоли да се отнесат особено внимателно към нейната дреха, а приемникът по навик кимна с глава и ѝ обясни, че това е най-доброто химическо чистене в целия Съветски съюз. Наистина той не разполагаше с печатни бланки и му се налагаше да пише квитанция на ръка в три екземпляра под индиго. Един екземпляр той прикачи с карфица към палтото, другият сложи в малка кутия, третия... Но най-напред приемчикът провери дали жената не е оставила нещо в джобовете.

— Гражданко, забравили сте дребни пари. Много благодаря, но подаръци не желая. — Той ѝ върна няколко монети, квитанцията и още нещо. Тук никой не поглеждаше в джобовете. Стана тъй просто, също като на Запад.

— О, вие наистина сте честен човек — произнесе жената с някаква странна официалност, възприета в Съветския съюз. — Довиждане.

— Довиждане — отвърна приемчикът. — Следващият, моля!

Жената — тя се казваше Светлана — се отправи както винаги към станцията на метрото. По план тя разполагаше с достатъчно време и затова вървеше, без да бърза, готова да се справи с трудностите, ако възникнат. Както винаги, московските улици бяха пълни със забързани, никога неусмихващи се хора, много от които поглеждаха със завист нейното вносно палто. Светлана имаше немалко английски дрехи,

донесени от чужбина, където често пътуваше в командировка, което съставляваше част от нейната работа в Госплан, една съветска институция, занимаваща се с планирането на икономиката. Тя бе завербувана в Англия от британската тайна разузнавателна служба. Нейните услуги се ползваха при предаване на информация от КАРДИНАЛА, тъй като ЦРУ нямаше много свои агенти, и ѝ възлагаха предаването на сведения само в средната част на веригата и никога по нейните краища. Освен това тя предаваше на Запада своя информация, която не представляваше особен интерес и нейните редки услуги като куриер бяха много по-полезни от сведенията ѝ в областта на икономиката, с които тя се гордеше. Служителите от британското разузнаване, под чието ръководство работеше тя, не ѝ го казваха, разбира се. Всеки шпионин счита, че той — или тя — разполага с жизненоважна за Запада информация. Това правеше играта по-интересна и въпреки идеологическите (или други) мотиви шпионите разглеждаха своята дейност като изключително важна игра, тъй като, занимавайки се с нея, те си представяха, че водят за носа най-могъщите институции в собствените си страни. Светлана изпитваше истинско удоволствие да се занимава с крайно опасни неща, без да осъзнава какво точно я кара да прави това. Освен това тя смяташе, че баща ѝ, заемащ много високо положение в партийната йерархия — той беше един от най-влиятелните членове на Централния комитет, — ще може да я защити, ако възникне такава необходимост. В края на краищата нали благодарение на влиянието му ѝ разрешаваха да пътува на Запад два или три пъти в годината. Според Светлана баща ѝ беше надут и високомерен човек, но тя бе неговото единствено дете и майка на единствения внук, и целият му живот се въртеше около нея.

Светлана слезе на станцията „Кузнецки мост“ в един момент, когато влакът бе току-що заминал от перона. Винаги е трудно да разчетеш точно времето. В най-натоварените часове влаковете в московското метро минават през всеки тридесет секунди. Светлана погледна часовника си и констатира, че отново е съгласувала идеално пристигането си. Човекът, на когото тя трябваше да предаде касетката, щеше да пристигне със следващия влак. Тя тръгна по перона и стигна до мястото, където щеше да се установи предната врата на втория вагон на влака, така че първа да скочи вътре. За това ѝ помогнаха дрехите. Често я вземаха за чужденка, а московчани се отнасяха към

чужденците с такова уважение, сякаш пред себе си виждат някой аристократ или тежко болен. Не ѝ се наложи да чака много. Скоро се чу шумът на приближаващия се влак. Главите на хората, стоящи на перона, както винаги, се обърнаха да видят ярките светлини на предния вагон и сводестата зала на станцията се изпълни с пронизителния писък на спирачките. Вратите се отвориха и от вагона се изсипа потокът от пътници. После Светлана влезе вътре и направи няколко крачки към задната част на вагона. Там тя вдигна ръка и се хвана за металическата дръжка над главите — седалките бяха заети и нито един от мъжете дори и не помисли да ѝ отстъпи място — и се обърна с лице по посока на движението на влака. Лявата ѝ ръка — без ръкавица — беше в джоба на палтото.

Светлана нито веднъж не бе зърнала лицето на мъжа, с когото се срещаше, но знаеше, че той я е виждал. Какъвто и да бе той, стройната фигура на Светлана му харесваше. Тя се досещаше за това по неговия знак за разпознаване. В навалищата на претъпкания вагон изпод вестник „Известия“ се появяваше мъжка ръка и гладеше лявото ѝ бедро, а този път тя за миг се спря и лекичко го стисна... Това бе нещо ново и Светлана с усилие на волята издържа на изкушението да погледне мъжа. А дали е добър любовник, помисли си тя. Тя нямаше нищо против да има още един. Бившият ѝ мъж бе един такъв... не. По-добре беше да не поглежда, така е по-романтично, някак си по в руски стил — да мислиш за мъжа, чието лице никога не си виждала, ала който те намира за красива и желана. Светлана притискаше касетата между палеца и показалеца, очаквайки момента, когато след две минути влакът щеше да спре на станцията „Пушкинска“. Очите ѝ бяха притворени, а на устните ѝ заигра едва забележима усмивка. Тя си представяше и мечтаеше за външността и мъжките достойнства на агента за връзка, чиято ръка бе погалила бедрото ѝ. Подобна сцена щеше да хвърли в ужас нейния оперативен ръководител от британското разузнаване, но самата Светлана не даваше никакви външни признаци на вълнение.

Влакът започна да забавя движението. Пътниците станаха и заедно с правостоящите се стълпиха на изхода. Светлана извади ръката си от джоба. Касетката беше хлъзгава — дали от влага, или от някакво мазно вещество, използвано в химическото чистене, тя не знаеше. Мъжката ръка напусна бедрото ѝ, като за последен път нежно се

плъзна по него, и се надигна, за да поеме в лапата си мъничкото метално цилиндърче.

Една възрастна жена, стояща зад нея, неочаквано се препъна и блъсна агента за връзка, чиято ръка издърпваше касетката от пръстите на Светлана. За миг тя не осъзна какво се случи, ала изведнъж влакът спря и мъжът падна на колене, опитвайки се да сграбчи касетката. Светлана погледна надолу по-скоро с изумление, отколкото с ужас — мъжът се оказа плешив, а перчемът коса зад ушите му беше сив. В следващата секунда той се докопа до касетата и скочи на крака. Стар е, помисли си тя, но такъв пъргав, и изведнъж тя обърна внимание на неговия класически профил и очертанията на здравата челюст — да, той явно е много добър любовник и навярно търпелив, което е още по-добре. Агентът за връзка изскочи от вагона и Светлана го махна от ума си, сещайки се нещо друго. Тя не бе забелязала, че някакъв мъж, седящ от лявата страна на вагона, успя да стане и разбутвайки качващите се пътници, да скочи на перона само миг преди вратите отново да се затворят.

Мъжът се казваше Борис и се прибираще вкъщи, за да си отспи след нощното дежурство в сградата на КГБ. Обикновено Борис четеше по пътя за дома вестник „Съветски спорт“, но днес бе забравил да си купи на будката и сега случайно забеляза на мръсния черен под във вагона на метрото един предмет, който можеше да бъде само касетка, при това прекалено малка, за да е от обикновен фотоапарат. Той не забеляза момента на предаването, нито видя кой я изтърва. Борис направи извод, че касетката е изпусната от петдесетгодишния мъж и му направи впечатление ловкостта, с която той съумя да я прибере от пода. Успял да изскочи от вагона, той осъзна още по-ясно, че навярно е станал свидетел на предаване на материал, ала бе прекалено изненадан, за да реагира по подходящия начин, прекалено изненадан и прекалено уморен след дългото нощно дежурство.

По-рано Борис бе работил като оперативен ръководител в Испания, но там изкара сърдечен инфаркт и се наложи да го върнат у дома, като го направиха дежурен офицер в отдела. По звание беше майор. Борис считаше, че заради извършената в миналото работа заслужаваше да бъде полковник, ала в момента не го занимаваха такива мисли. Той обхвана с поглед перона с надежда да открие сивокосия мъж в кафяв балтон. Ето го! Борис бързо припна подир него,

усещайки леко прищраковане в лявата страна на гърдите. Обаче той не му обърна внимание. Преди няколко години бе отказал цигарите и лекарят от медицинската служба бе констатирал, че състоянието му върви към подобрене. Сега той се намираще на пет метра от мъжа и реши да не се приближава повече. Най-важното в момента бе да прояви търпение. Борис последва сивокосия мъж по прехода за станцията „Горковска“ и по перона. Сега нещата се заплетоха. Забързани за работата си хора минаваха на тълпи по перона и той загуби визуален контакт с преследвания. Не беше висок и по тази причина се затрудняваше да наблюдава мъжа в навалищата. Може би трябваше да рискува и да се приближи още повече? Но това означаваше, че ще се наложи да си пробива път с лакти през тълпата... и да привлече внимание към себе си. А това бе опасно.

Борис бе получил, разбира се, съответната подготовка, ала от онова време бяха изминали повече от двадесет години и сега трескаво се мъчеше да си спомни какво предписваха правилата в подобна ситуация. Той имаше понятие от външно наблюдение, знаеше как да разпознае и да се откъсне от проследяване, но Борис бе все пак служител от Първо главно управление, а проследяването се отнасяше към професията на хрътките от Второ главно управление и не влизаше в кръга на неговите задължения. Как да постъпя, трескаво мислеше той. Нима ще изпусна такава приказна възможност. Служителите от разузнаването напълно естествено не обичаха своите колеги от контраразузнаването, а да се намеси в техните работи... Какво ли ще стане, помисли си той, ако наблизко има човек от Второ? Ами ако всичко това е само учебно занятие? Може би щеше да стане прицел на подигравки от страна на човека от Второ, вървящ по следите на свой колега, който играе ролята на куриер. Какво да правя? Няма ли да си навлека неприятности в края на краищата. Борис се огледа наоколо, надявайки се, че ще види контраразузнавача, преследващ агента-връзка. Разбира се, беше много трудно да го отличи в тълпата, ала можеше да разпознае сигнала „махай се, пречиш“. Той смътно си припомни един такъв сигнал. Не, нямаше никакъв знак. Времето минаваше и трябваше да вземе решение. Въпреки студа, който цареше на станцията, Борис чувстваше как струйки пот се стичат по тялото му. Болката в гърдите се засили, за да прибави още един фактор в дилемата. На всички станции в московското метро се намират тайни

телефони, всеки офицер от КГБ знаеше как да ги използва, но Борис разбираше, че не разполага с време.

Друг изход нямаше — трябваше да продължи проследяването, налагаше се да поеме риск. В края на краищата той беше добър оперативен работник и направи всичко възможно, за да забележи сигнала и да се отстрани. Служителите от Второ главно управление можеше да го наругаят, ала той разчиташе, че неговите ръководители ще го защитят. Край на въпроса. След като взе решението, даже и болката в гърдите затихна. И все пак бе наложително да установи визуален контакт с мъжа. Майорът започна енергично да се промъква през тълпата, слушайки ругатни и недоволно мърморене, и изведнъж на пътя му се изпречи една група работници, които обсъждаха нещо. Борис източи шията си, стремейки се да види своята „плячка“. Да, още стои там и гледа надясно... Грохотът на приближаващия се влак предизвика у Борис въздишка на облекчение.

Той стоеше на перона, като се стараше да не гледа към преследвания; в един момент чу как със свистене се отвориха вратите на вагона, после — шум от слизащите пътници и тракащите стъпки на тези, които устремено се качваха.

Борис се обърна и за свой ужас видя, че вагонът е пълен. Сивокосият мъж беше влязъл, а вратата бе задръстена от хора, опитващи се да се наблъскат навътре. Офицерът от КГБ изтича към съседната врата и успя да скочи във вагона само една секунда преди вратата да щракне. Въпреки тази сполука Борис усети студени тръпки, разбирайки, че навярно е привлякъл към себе си вниманието на пътниците, но сега вече бе късно. Влакът започна да набира скорост, а той се зае да си пробива път. Пътниците не можеше да не забележат странното му поведение. Той мярна — една шапка застана по-удобно, няколко вестника се прегънаха. Всеки от тези жестове можеше да бъде знак за предполагаема опасност.

Един от жестовете действително предупреди куриера за грозящата го беда. Ед Фоли гледаше настрана, след като си бе нагласил очилата с дясната ръка в ръкавица, стискаща ръкавицата на лявата ръка. Куриерът тутакси се обърна напред и започна трескаво да обмисля подходите към спасението. Фоли също преценяваше какво трябва да се предприеме. Агентът-връзка следваше да се избави от касетката, като издърпа филма от цилиндърчето и го изложи на

въздействието на светлината. След това щеше да го изхвърли в най-близкия контейнер за боклук. Доколкото Ед си спомняше, подобно нещо се бе случвало два пъти, като и в двата случая на куриера се бе удало да избегне ареста. Агентите за връзка са добре подготвени и знаят как да постъпят, помисли си той. Ще предупредят КАРДИНАЛА за неуспеха, той ще заснеме още една касета и... Ала такова нещо никога не се бе случвало по време на пребиваването на Фоли в Москва. Той напрегна всичките си вътрешни сили да запази контрол над себе си и придаде спокоен израз на лицето си. Агентът-връзка неподвижно стоеше на мястото си. Той слезе на следващата станция. В края на краищата не бе направил нищо необикновено, нищо такова, което на някого отстрани може да се стори странно или необичайно. Той щеше да каже, че е намерил този чудат предмет — вие казвате, че това е касетка с филм, другарю, това нещо с провисналата лента го вдигнах от пода на вагона, за да го изхвърля на боклука, нима не трябва да се грижим за чистотата на метрото? Като бръкна в джоба си, мъжът се опита да издърпа лентата от касетата. Този, който бе фотографирал, винаги оставяше няколко милиметра от лентата да стърчат извън касетата, тъй че тя да може да се изтегли и освети. Поне така му говореха при инструктажа. Но касетката беше хлъзгава и той все не успяваше да улови края на лентата. Влакът спря и агентът-връзка излезе на перона. Той не знаеше кой върви по следите му. Беше му известно само едно: получил бе сигнал за опасност, предаването на материала се отменяше и следваше да унищожи филма съгласно инструкциите. Това обаче никога досега не му се бе случвало. Стараейки се да не поглежда настрана, се отправи към изхода заедно с цялата навалица. Що се отнася до Фоли, той дори не гледеше през прозореца на влака. Напрежението беше почти свръхчовешко, ала той си наложи да запази спокойствие, като се страхуваше преди всичко да не изложи на опасност живота на куриера.

Сега агентът за връзка стоеше върху едно стъпало на движещия се нагоре ескалатор. Още няколко секунди и той щеше да се озове на улицата. Там щеше да намери някоя забутана пресечка, за да освети филма, и решетка от канализацията, където щеше да хвърли касетката, заедно с цигарата, която току-що бе пъхнал в уста. Всичко се свеждаше до едно ловко движение — после дори и да го арестуваха, нямаше да има никакви улики, а неговото обяснение, което той повтаряше

всекидневно и помнеше наизуст, може да обърка КГБ. Неговата шпионска кариера беше на път да свърши, той си даваше сметка за това и даже се учудваше на вълната на облекчение, която го погълна, сякаш се потопи в топла вана.

Студеният въздух му напомни за жестоката действителност, ала слънцето вече бе изгряло, а небето — безукорно чисто и синьо. Той зави надясно и тръгна по напречна улица навътре в квартала към една канализационна решетка, която възнамеряваше да използва. До този момент цигарата щеше да бъде изпушена — това бе друг номер, който той бе разучил. Сега бе нужно само да издърпа филма от касетката и да го освети на слънцето... По дяволите! Той свали втората ръкавица и потри ръце; после зацепи филма с нокти, за да го извади. Най-накрая! Смачка филма, пъкна касетата обратно в джоба и...

— Момент, другарю! — Гласът му е твърде силен за човек на неговата възраст, помисли куриерът за мъжа, който го заговори, а кафявите му очи са по-живи от огън. Една здрава ръка стисна дланта на агента-свързка, а друга бръкна в джоба му. — Искам да видя какво има в ръката ви.

— Кой сте вие и какво искате от мене? — произнесе куриерът възмутено.

С рязко движение дясната ръка на непознатия се насочи към джоба.

— Аз съм човекът, който ще ви застреля тук, точно на улицата, ако не ми покажете какво държите в ръката си. Казвам се Борис Чурбанов и съм майор от КГБ. — Чурбанов веднага разбра, че го очаква повишение. Гледайки израза по лицето на сивокосия мъж, Борис имаше основание да предположи, че е вече станал полковник.

След десет минути Фоли се прибра в кабинета си. Веднага изпрати един от своите хора — по-точно една жена — да провери дали е оставен знак, че куриерът се е освободил успешно от касетата. Той все още се надяваше, че страховете му ще се окажат напразни, че е проявил излишна предпазливост, че мъжът, който тъй забързано скочи във вагона, е просто служител, боящ се да не закъснее за работа. Но... лицето на този мъж изглеждаше като на професионалист. Фоли не можеше да каже защо, но сега не се съмняваше, че е бил именно такъв.

Той облегна ръцете си на стола и няколко минути ги гледа, като обмисляше ситуацията.

— Къде сбърках? — запита се той. Фоли бе получил добра подготовка, бяха го научили да анализира действията си стъпка по стъпка, за да открива недостатъци и грешки. Може би са ни следили? Да, разбира се, той често забелязваше след себе си „опашка“, подобно на всички американци, работещи в посолството. Обикновено подир него тръгваше мъж, когото мислено бе кръстил „Джордж“. Ала „Джордж“ не се появяваше прекалено често. Руснаците в нищо не подозираха Фоли — сигурен бе. Една мисъл ненадейно го стресна: когато се занимаваш с разузнавателна дейност, увереността в това, което ти е угодно, е най-верният път към катастрофата. Ето защо той никога не нарушаваше професионалните навици, никога не се отклоняваше от нормите на поведение, установени по време на подготовката в лагера „Пиъри“, разположен на река Йорк във Вирджиния — правила, които се прилагаха в целия свят.

И така, това, което следваше да направи, бе предопределено. Фоли отиде в центъра за връзка и изпрати телекс в Мъгливото дъно. Съобщението беше адресирано до една пощенска кутия, в която постъпваха новини с необикновено съдържание. Не мина и минута след неговото получаване, и дежурният офицер потегли от Ленгли към Държавния департамент за текста. На пръв поглед формулировката на телекса звучеше доста невинно: „НЕПРИЯТНОСТИ ПО ЛИНИЯТА НА КАРДИНАЛА. СЛЕДВА ПЪЛНА ИНФОРМАЦИЯ.“

Не го откараха на площад „Дзержински“. Щабквартирата на КГБ, служила в течение на дълго време за затвор, тюрма за всички, които попадаха там, сега се бе превърнала в служебна сграда, тъй като в пълно съответствие със закона на Паркинсън администрацията се разширяваше, докато не зае цялото свободно място. Сега следствието се провеждаше в Лефортовския затвор, недалече от кино „Спътник“. Там имаше достатъчно места.

Намираше се сам в една стая, чиято мебелировка се състоеше от маса и три стола. На куриера даже и през ума не му мина да оказва съпротива, дори и сега не разбираше, че ако бе хукнал да бяга или бе опитал да се съпротивлява на мъжа, който го арестува, може би щеше

да се скрие и да остане на свобода. Не че майор Чурбанов е имал оръжие — в действителност нямаше, — а просто руснаците, не знаещи какво означава свободата, често не си представят, че е възможно да се борят активно за нея. Агентът-връзка съзря края на живота и прие ситуацията с фатализъм. Не че бе лишен от чувство на страх, но се боеше само от това, което предстоеше. Нима е възможно да се боря със съдбата, каза си той.

— И така, Чурбанов, какъв е случаят? — запита капитанът от Второ главно управление на КГБ — един офицер на около тридесет години.

— Наредете на някого да прояви ей това. — Майорът му предаде касетката. — Според мен този човек е агент за свързка. — Чурбанов описа всичко, което бе видял и как бе постъпил. Той не каза на капитана, че бе пренавил филма обратно в касетата. — Забелязах това по чиста случайност — завърши той своя разказ.

— Браво. Дори и не подозирах, че хората от Първо управление знаят как да постъпят. Добре сте го сгацили.

— В началото се изплаших, че по погрешка може да проваля някоя от вашите операции, и затова...

— Щели сте да разберете. Сега е необходимо да съставите пълен доклад за случилото се. Бъдете така добър да придружите сержанта, той ще ви заведе при една стенографка. А междувременно аз ще извикам групата, която ще ви изслуша и ще ви зададе необходимите въпроси. Но за това трябва време. Ако желаете, можете да се обадите на жена си.

— Преди всичко филма — настоя Чурбанов.

— Да, разбира се, аз сам ще го занеса в лабораторията. Вървете със сержанта, аз ще дойда при вас след десет минути.

Лабораторията се намираше в противоположното крило на затвора. Второ главно управление имаше там неголям отдел, защото то водеше доста дела в Лефортово. Капитанът беше дошъл в подходящ момент: всички поръчки вече бяха изпълнени, тъй че обработката започна незабавно. Докато чакаше да проявят филма, капитанът позвъни на своя полковник. Засега бе невъзможно да се прецени до какво е успял да се добере човекът от Първо управление, но изглеждаше почти сигурно, че е свързано с шпионаж, а такива случаи винаги се считаха за изключително важни. Капитанът поклати глава.

Само като си помисли, че този стар боен кон, и при това бивш полеви офицер, се е натъкнал на подобно нещо.

— Готово. — Техникът излезе от фотолабораторията. Той бе проявил негатива и изкарал едно увеличено копие, но то беше все още влажно. Техникът върна на капитана проявения филм, сложен в малък плик от плътна хартия. — Филмът е бил осветен и след това отново пренавит в касетката. Успях да спася само част от един кадър.

— А останалото.

— Нищо не може да се направи. След като филмът е бил изложен на дневна светлина, изображенията са напълно унищожени.

През това време капитанът гледаше увеличения кадър на единствения частично запазен кадър. Това беше някаква диаграма със заглавие от печатни букви. Думите в най-горната част на диаграмата гласяха: „Комплекс I на обекта «Ярка звезда»“. Забелязваше се още един надпис: „Лазерна антена“. Капитанът изруга и излетя от стаята.

Когато се върна, майор Чурбанов пиеше чай с групата, която водеше следствието. Атмосферата беше дружеска. Постепенно тя стана още по-сърдечна.

— Другарю майор, по всяка вероятност сте успели да откриете нещо от изключителна важност — каза капитанът.

— Служа на Съветския съюз — отвърна майорът с равен глас. Това беше идеалният отговор — именно така препоръчваше партията. Не беше изключено майорът направо да стане полковник, като прескочи междинното звание.

— Е, дайте да видим — каза началникът на групата, която водеше разследването, подполковник по звание. След като разгледа внимателно копието, той попита: — Това ли е всичко?

— Останалата част от филма е осветена.

Полковникът изсумтя. Това щеше да усложни работата, но нямаше да бъде непреодолима трудност. Диаграмата беше достатъчна, за да се разпознае обектът, където и да се намира. Съдейки по яснотата на изпълнението, можеше да се предположи, че диаграмата е начертана от жена, и то млада. Полковникът се замисли, гледайки за няколко секунди през прозореца.

— Тази информация трябва незабавно да се предаде на най-високо ниво. Аз не знам нищо за споменатия тук обект, ала той навярно е свършено секретен. Вие, другари, започнете разговора с

майора, а аз трябва да проведа няколко телефонни разговора. Капитане, занесете касетката в лабораторията за снемане на отпечатъци.

— Другарю полковник, аз я пипах с голи ръце — каза Чурбанов извинително.

— Тук нямате никаква вина, другарю майор, вашата бдителност заслужава във висша степен похвала — великодушно се отзова полковникът. — И все пак проверете пръстовите отпечатъци.

— Кой ще се заеме с шпионина? — попита капитанът.

— Кой ще го разпитва?

— За това ще бъде необходим добър специалист. Имам предвид един човек. — Полковникът стана. — Ще го извикам.

Наблюдаваха го няколко чифта очи, оценявайки погледа му, интелектуалния потенциал, решителността и способността да издържи следствието. Куриерът, както и преди, седеше сам в стаята. Прибраха му, разбира се, връзките от обувките, колана, цигарите и всичко останало, което можеше да използва като оръжие срещу себе си или в качеството на успокоително средства. Той не беше в състояние да определи времето, а липсата на никотин го караше още повече да нервничи. Като се огледа настрана, той забеляза едно огледало, което беше двупосочно, но агентът-свръзка не знаеше за това. Стаята беше напълно изолирана от външни шумове, за да не може да се отмерва времето даже по стъпките на хората, които минаваха навън. Няколко пъти той усети жалбите на гладния си стомах, но пазеше пълно мълчание. Най-накрая вратата се отвори.

Мъжът, който влезе в стаята, носеше превъзходно ушит цивилен костюм. Беше на около четиридесет години. В ръка държеше няколко листа хартия. Мъжът обиколи масата, без да погледне куриера, докато сядаше. Когато най-сетне вдигна очи към арестувания, погледът му бе равнодушен, сякаш разглеждаше екзотичен звяр в зоопарка. Куриерът се опита да му отговори с такъв безразличен поглед, но претърпя неуспех. Следователят вече знаеше, че неговата задача няма да бъде от най-трудните. След петнадесетгодишна следствена работа той се бе научил да определя това от пръв поглед.

— Имате избор — произнесе следователят след едноминутно мълчание. Гласът не беше жесток, а по-скоро категоричен: — Присъдата може да бъде много строга или — обратното — мека, всичко зависи от вас. Вие сте изменили на родината. Няма да говоря как се постъпва с предателите. Ако искате да живеете, още днес, сега разкажете всичко, което ви е известно. Ако откажете, ние все пак ще узнаем. Проговорите ли днес, ще ви запазим живота.

— Вие така или иначе ще ме убиете.

— Не ако ни сътрудничите, ако ни окажете съдействие веднага. В най-лошия случай ще бъдете осъден на продължителен срок затвор в лагер със строг режим. Не е изключено да прибегнем до вашата помощ, за да арестуваме други шпиони. В случай че се съгласите, ще ви държат в лагер с обикновен режим и срокът на лишаването ви от свобода ще стане по-кратък. Но за да го постигнете, вие трябва да ни помогнете днес. Сега ще ви обясня защо е толкова важно това за нас. Ако се върнете към нормален живот незабавно, тези, за които вие работите, могат да не забележат, че сте били арестуван, и да продължат да се ползват от вашите услуги. Това ще ни даде възможност да ги арестуваме за шпионаж против Съветския съюз. Вие ще трябва да излезете в съда като свидетел на обвинението и държавата ще се отнесе към вас със снизхождение. Освен това за държавата е полезно публично да демонстрира милосърдие. Но за да стане това, за да можете да си спасите живота и да докажете, че се разкайвате за извършеното от вас престъпление, трябва да започнете още от днес да ни сътрудничите.

Гласът на следователя стана още по-мек:

— Гражданино, на мен не ми доставя никакво удоволствие да причинявам болка на хората, но ако потрябва, ще дам нареждане без никакво колебание. Вие няма да можете да ни се противопоставите. Не е важно колко сте смел, вашето тяло има своите граници. И моето също. Никой не е в състояние да устои на методите на следствието. Всичко е само въпрос на време. И вие трябва да разберете, че времето има значение за нас само през следващите няколко часа. След това ще разполагаме с неограничено време. Един човек с чук е в състояние да съкруши и най-твърдия камък. Избавете себе си от мъки, гражданино. Спасете живота си — завърши следователят, гледайки в очите куриера едновременно тъжно и решително.

Следователят разбра, че е удържал победа. Това винаги се познава по очите. Непокорните, твърдите не отклоняват поглед. Те те гледат право в очите или по-често в стената, над главата, а пък най-силните, взели окончателно решение, вперват поглед в някаква точка, сякаш черпят от нея сили. Този човек се държеше по друг начин. Очите му, премигвайки, блуждаеха из стаята, като че търсеха изход, без да са в състояние да го намерят. А още от самото начало следователят не го смяташе за костелив орех. Може би още един жест...

— Желаете ли цигара? — Следователят извади от джоба пакет цигари и изтърси една на масата.

Куриерът протегна ръка и я взе, вдигайки с това белия флаг на капитулацията.

10. ОЦЕНКА НА ЩЕТИТЕ

— И така, какво ни е известно? — попита съдията Мур.

В Ленгли току-що бе ударило шест часът, още не бе разсъмнало, а панорамата, която се откриваше зад прозорците, хармонираше с мрачното настроение на директора на ЦРУ и заместниците му.

— Някой е следил куриер номер четири — отговори Ритър. Заместник-директорът на ЦРУ по оперативната работа прелисти лежащите пред него документи. — Фоли забелязал „опашка“ и подал сигнал преди момента на предаването на материала. По всяка вероятност преследвачът не е видял лицето му, а е тръгнал след агента. Фоли твърди, че той е изглеждал недодялан — това му се сторило странно, ала решил да се довери на инстинкта си, което досега винаги му е носило успех. Завръщайки се в посолството, той изпратил един служител да провери сигнала, показващ, че агентът е успял да се откъсне от проследяването, но знак нямало. Налага се да приемем, че агентът-свръзка е провален и касетката се намира в ръцете на контраразузнаването, поне до доказване на противното. Фоли е прекъснал този канал за връзка. На КАРДИНАЛА ще бъде съобщено повече никога да не използва човека, на когото е предал касетката. Сега се каня да наредя на Ед да информира КАРДИНАЛА, че предадените от него сведения са загубени по пътя; не си струва да го безпокоим със сигнала за тревога.

— А защо? — попита адмирал Гриър.

Съдията Мур отговори:

— Работата е там, че материалът е съдържал изключително важна информация, Джеймс. Ако подадем сигнала за тревога, той може... дявол знае какво, самите ние сме му казали, ако се случи нещо подобно, да унищожи всичко, което може да го изобличи. Ами какво ще стане, ако не съумее да възстанови унищожената информация? Тя ни е тъй нужна, нали?

— Освен това руснаците ще трябва да положат немалко усилия, за да хванат следите му — продължи Ритър. — Аз ще наредя на Фоли и той ще помоли КАРДИНАЛА да възстанови информацията, която се съдържаше в касетката, и да ни я изпрати. А после нека КАРДИНАЛА се разкара от Русия завинаги. Той даде своето и заслужава награда. Веднага щом получим сведенията, ще подадем сигнала за опасност и ако имаме късмет, тъй ще го уплашим, че ще поиска да замине.

— По кой начин мислиш да го изведем? — попита съдията Мур.

— През морето, северния път — отвърна заместник-директорът по оперативната работа.

— Ти какво мислиш, Джеймс? — обърна се към заместника по разузнаването съдията Мур.

— Разумно решение. Ще е нужно малко време. Трябва да определим срок: десет-четиринадесет дена.

— Тогава нека се заемем с тази работа още днес. Свържи се с Пентагона и ги помоли. Настоявай да ни предоставят добър офицер.

— Да, разбира се — кимна адмиралът и се усмихна. — Знам за кого да настоявам.

— Добре, щом разберем кой е, аз ще изпратя нашия човек при него. Ние ще използваме господин Кларк — каза Ритър и присъстващите кимнаха в знак на съгласие. Кларк си бе създал малка легенда в оперативното управление. Ако някъде имаше нищожен шанс за успех — изпращаха него.

— Добре, пратете съобщение на Фоли — завърши съдията Мур. — Аз ще запозная с това президента. — Съдейки по изражението му, директорът на ЦРУ не очакваше нищо приятно от този разговор.

— Нито един агент не може да действа вечно. КАРДИНАЛА поне три пъти надмина и най-смелите очаквания. Спомени и това в разговора с президента.

— Непременно. Е, господа, чака ни работа.

Адмирал Гриър незабавно отиде в кабинета си. Още не бе станало седем часът, когато той позвъни в Пентагона, в управлението на заместник командващия морските операции, отговарящ за подводните бойни действия. Първият въпрос, след като се представи, беше:

— Къде е сега „Далас“?

Капитан първи ранг Манкузо също беше на работното си място. Неговото последно плаване на подводницата „Далас“ щеше да започне след пет часа. При връхната точка на прилива тя трябваше да излезе в морето. В кърмовата част механиците вече привеждаха в действие атомния двигател. Докато помощникът се занимаваше с подготовката за отплаването, капитанът още един път преглеждаше плана на предстоящата задача. Той щеше да поведе кораба си за последен път на север. В американския и британския флот този термин означаваше Баренцово море, района за базиране на съветския флот. След като се озовеше там, корабът щеше да пристъпи към това, което във военноморския флот официално наричаха „океанографски изследвания“ — в случая с „Далас“ това означаваше, че подводницата щеше да прекара колкото се може повече време в преследване на съветските подводни ракетоносци. Това не беше лека задача, ала Манкузо умело се справяше с нея и веднъж той успя да огледа един руски ракетоносец по-близо от който и да било американски капитан на подводница. Разбира се, той не разговаряше за това дори с шкиперите на подводницата. Вторият му орден „За безупречна служба“, с който го наградиха за тази операция, бе засекретен и Манкузо не го носеше. И макар че за награждаването му с този орден се споменава в поверителния раздел на неговото досие, там липсваше текстът на заповедта за присъждането на наградата. Ала всичко това оставаше в миналото, а Манкузо беше човек, който постоянно гледаше напред, към бъдещето. „Ако ми предстои да извърша заключителното си плаване — помисли си той, — може да бъде и на север.“ Позвъни телефонът.

— Капитанът слуша — каза той, като сне слушалката.

— Барт, говори Майк Уилямсън — чу се гласът на командира на Втора подводна ескадра. — Ела при мен веднага.

— Разбрано, идвам. — Манкузо остави слушалката, дълбоко изненадан. След една минута се изкачи по трапа, слезе от кораба и се отправи по крайбрежната асфалтирана улица към очакващия го автомобил на адмирала. След още четири минути той влезе в кабинета на командващия Втора ескадра.

— Постъпи заповед, която променя твоята задача — извести контраадмирал Уилямсън веднага щом се затвори вратата.

— Какво става?

— Твоят „Далас“ трябва да се пребазира с пълна скорост във Фаслейн. Там ще те посрещнат. Ето всичко, което ми е известно, заповедта идва от Управлението на командващия морските операции и пристигна чрез командващия подводните сили на Атлантическия флот само за тридесет секунди. — Никакви други обяснения не се изискваха от Уилямсън. Нямаше съмнение: предстоеше да се изпълни някаква сложна и опасна задача. На „Далас“ често се налагаше да изпълнява такива поръчения. Наистина подобни заповеди постъпваха до Манкузо, но в края на краищата той олицетворяваше „Далас“.

— Моята хидролокационна група е все още с доста оредял състав — каза капитанът. — Имам добри млади матроси, ала шефът на групата се намира в болница. Ако задачата е особено опасна...

— От кого имаш нужда? — попита Уилямсън и Манкузо му отговори. — Добре, сега ще се заема с това. Ще са ти нужни пет денонощия до Шотландия, а през това време аз ще измисля нещо. Карай подводницата с пълен ход, Барт.

— Разбрано. — Манкузо излезе от кабинета. Той щеше да получи подробности за операцията след пристигането си във Фаслейн.

— Как се чувстваш, руснако? — попита Стрелеца.

Капитанът беше по-добре. В течение на предишните два дни той не се съмняваше, че ще умре. Сега се появи слаба надежда. Напразна или не — това бе отделен въпрос, — ала по-рано нямаше и искрица надежда за живот. Чуркин се чудеше дали може да има бъдеще в положението му и не следва ли да се страхува именно от неизвестността. Страх. Той съвсем бе забравил за него. Само за съвсем кратък период от време на два пъти бе погледнал смъртта право в очите. Един път това стана в горящия самолет, който се разби на земята — тогава разбра, че е настъпил моментът на смъртта; после той се изтръгна от нейните обятия, но видя как над него се наведе един афганистански бандит с нож в ръка. Смъртта отново се появи и пак изчезна. Защо? Този бандит, афганистанец със странен поглед, едновременно жесток и мек, безжалостен и пълен със състрадание, му остави живота. Защо? Сега Чуркин имаше както сили, така и време, за да зададе този въпрос, ала той не му отговаряше.

Чуркин чувстваше, че го возят на нещо, че лежи на някаква стоманена повърхност. Не беше ли в каросерията на камион. Не, над главата му имаше някакъв плосък покрив, също направен от стомана. Къде съм, питаше се той. Навън, изглежда, беше тъмно. През амбразурата не се виждаше светлина — да, разбира се, той се намираще в бронетранспортър. Как е попаднала тази бронирана кола в ръцете на бандитите? Къде са успели...

Караха го към Пакистан. Там щяха да го предадат... на американците. И едва възникнала, надеждата отново се превърна в отчаяние.

Що се отнася до самия Стрелец, той се чувстваше превъзходно. Неговата група се срещна с друга, отпратила се към Пакистан с две съветски бронирани коли за пехотата БТР-60 и срещналите ги муджахидини с радост се съгласиха да натоварят на бетеерите ранените от неговата група. Стрелеца беше добре известен сред партизаните и да имат в състава на отряда ракетчик с американските стингъри за защита от въздушно нападение — покажат ли се ненадейно руски вертолети — никак не беше лошо. Наистина не съществуваха големи опасения от руско нападение. Нощите бяха станали дълги, времето рязко се влоши и муджахидините се движеха със скорост петнадесет километра в час по равнинна местност и само тук-там се натъкнаха на скали и камъни. След един час те щяха да достигнат границата, а този участък бе зает от муджахидините. Партизаните започнаха да се успокояват. Скоро щяха да могат да прекарат една седмица в относителна безопасност, а американците, както винаги, щедро да им заплатят за докараните съветски прибори и документи. Този път се бяха сдобили с прибори за нощно виждане, от които се ползваше водачът на БТР-60, тъй като се придвижваше нощем по планински пътища. За тази апаратура муджахидините можеха да получат от американците ракети, мини, няколко картечници и лекарства.

За афганистанските партизани събитията се развиваха благоприятно. Говореше се дори, че руснаците могат да вземат решение за изтегляне на войските. Сега те вече не се стремяха към водене на наземни бойни действия срещу муджахидините. Руснаците използваша своите пехотни части само за установяване контакт с афганистанците, после въвеждаха артилерия и извикваха авиация за

въздушна подкрепа. Ако не се считат няколко особено отчаяни групи от руски десантчици и подразделения на Спецназ, които предизвикваха страх и омраза сред афганистанците, муджахидините считаха, че са съумели да достигнат морално превъзходство на бойното поле, което се обясняваше, разбира се, с борбата им за святото дело. Някои афганистански командири даже вече претендираха за военна победа над руснаците и тези чувства се предаваха на редовите воители. В края на краищата те не желяеха нищо друго освен продължаване на свещената война против руснаците.

Двата БТР-60 стигнаха границата в полунощ. По-нататъшното придвижване беше по-просто. Пътят, водещ навътре в Пакистан, се охраняваше от афганистански бойци. Водачите на бронетранспортърите увеличиха скоростта и даже изпитваха удоволствие от управлението на мощните машини. След още три часа те влязоха в Мирам-Шах. Стрелеца първи слезе от бронетранспортъра, за да наблюдава как ще изнесат руския капитан и ранените муджахидини.

Емилио Ортис вече го очакваше с ябълков сок. Виждайки, че Стрелеца води руски офицер, той ахна от удивление.

— Приятелю, кого сте ми докарали този път?

— Той е тежко ранен, но ето кой е. — И Стрелеца предаде на служителя от ЦРУ един от пагоните на капитана и куфарчето, което бе прикачено с верига за ръката му. — Вижете какво носеше.

— Дяволите да го вземат! — изговори Ортис неясно на английски. Той видя засъхналата кръв около устата на руския офицер и разбра, че физическото състояние на пленения внушава сериозни опасения за живота му, но... какъв улов? Измина още една минута и докато придружаваше капитана, когото носеха към полевата болница, на служителя от ЦРУ му дойде наум въпроса: „Какво, по дяволите, трябва да направим сега с него?“

Персоналът на френската болница се състоеше, общо взето, от френски медицински работници, сред които имаше и няколко италианци и шведи. Ортис познаваше мнозина и подозираше, че някои от тях редовно информират DGSE — френското външно разузнаване. Но, разбира се, главното бе, че бяха отлични лекари и медицински сестри. Афганистанците също го знаеха и ги защитаваха, сякаш са пророци на самия Аллах. Хирургът, който правеше операции след

предварителната обработка на ранените, сложи трети поред руския офицер на операционната маса. Една медицинска сестра му помагаше, а Стрелеца излезе, като остави Абдул да следи как протичат нещата. Той не бе докарал руския офицер от толкова далече, за да позволи в края на краищата да бъде умъртвен на операционната маса. Двамата с Ортис отидоха настрана, за да поговорят.

— Чух за това, което е станало в Газни — каза служителят на ЦРУ.

— Такава е била волята на Аллаха. Що се отнася до руснака — загубил е наскоро сина си. Не можах да го убия. Може би в този ден нямах повече сили да убивам. — Стрелеца въздъхна тежко. — Ще ви бъде ли от полза този руснак?

— Документите в куфарчето му са много важни. — Ортис бе прелистил вече секретните материали. — Приятелю мой, ти дори и не подозираш какво си успял да направиш. А сега да поговорим за изминалите две седмици.

Стрелеца направи подробен отчет на събитията през последните две седмици, като разкажът му свърши едва призори. Той извади дневника си и водейки се по него, описа всичко, което се бе случило, като замълчаваше само, докато Ортис сменяше касетата на магнетофона.

— Значи сте видели един лъч светлина на небето, така ли?

— Да, той ми се стори много странен — отвърна Стрелеца, като си потри очите.

— Офицерът, когото докарахте тук, е отивал със самолета към същото място, откъдето се е показал лъчът. Ето една груба скица.

— Къде е това точно. Какво представлява?

— Не знам, но се намира само на сто километра от афганистанската граница. Мога да ти го покажа на картата. Колко време се каниш да останеш в Пакистан?

— Вероятно една седмица — отговори Стрелеца.

— Трябва да съобщя за всичко на моето началство. Не е изключено да поискат да се срещнат с тебе. Приятелю мой, ти заслужи много щедра награда. Състави списък на всичко, от което имаш нужда, и не се притеснявай, ако е голям.

— А какво ще стане с руснака?

— Ще го разпитаме, разбира се. Ако оцелее.

Куриерът вървеше по „Лазовска“, очаквайки среща с човека, на когото трябваше да предаде касетката, и изпитваше най-противоречиви чувства. Той наистина бе повярвал на следователя и през втората половина на деня взе парче тебешир и сложи съответните знаци на съответните места. Знаеше, че е закъснял с пет часа, обаче се надяваше, че неговият оперативен ръководител ще си обясни закъснението му с това, че е искал да се скрие от проследяването. Агентът-свръзка не измами офицера от КГБ, който го разпитва, и не отбеляза знак за тревога — вместо това той постави белег, означаващ „всичко е наред“. Не, куриерът играеше прекалено опасна игра и не можеше да рискува да предупреди служителя от ЦРУ, че работи под контрола на контраразузнаването. Сега той вървеше по тротоара, надявайки се, че неговият ръководител ще се мерне на договорената тайна среща.

Той обаче не знаеше, че служителят на ЦРУ, с когото трябваше да се състои срещата, си седеше в американското посолство и в течение на няколко седмици нямаше да се показва в този район на Москва или поне не се планираше за такъв период да се среща с куриера. Този канал за връзка с КАРДИНАЛА вече не съществуваше, а що се отнася до ЦРУ — то нямаше намерение да го възстанови.

— Струва ми се, че напразно губим време — каза следователят. Той седеше до прозореца на апартамент, гледащ към „Лазовска“, заедно с един старши офицер от Второ главно управление. На съседния прозорец се бе разположил служител от същото управление със зареден фотоапарат. Тази сутрин следователят узна какво представлява тази „Ярка звезда“, а генералът, оглавяващ Второ главно управление, разпореди разследването да се води с максимално внимание и бързина, без да се желят сили и средства. Едва сега стана ясно какво огромно по важност изтичане на информация е открил този претърпял нещастие стар полеви офицер от ПГУ, когото се канели да пенсионират.

— Мислите ли, че ни е излъгал?

— Не. Той веднага рухна, впрочем не беше тъй лесно да го накарам да рухне. Но все пак рухна — уверено каза следователят. — Лично аз мисля, че го пуснахме на улицата прекалено късно. Това означава, че те знаят всичко и са ликвидирали канала за връзка.

— Но какво е могло да се случи — имам предвид от тяхна гледна точка? Защото причината може да е съвсем банална.

— Вярно — кимна следователят. — Но сега ние знаем, че информацията, заснета на касетката, е изключително важна и секретна. Следователно източникът, от който е получена тази информация, заема отговорна длъжност и затова са взели всички необходими предпазни мерки за неговата защита. Отсега нататък ще трябва да поработим както следва — най-простият способ не оправда очакванията.

— Значи ще го приберем от улицата?

— Да.

Една кола се приближи към агента-свръзка, вратата се отвори, той седна в автомобила и едва тогава останалите служители на КГБ се отправиха към колите си.

След тридесет минути всички се събраха отново в Лефортовския затвор. Лицето на следователя беше тъжно.

— Кажете, защо ни излъгахте? — попита той, като се обърна към куриера.

— Не, не съм ви излъгал — в гласа му звучеше паника. — Аз направих всичко както трябваше. Може би закъснях, но аз ви казах това.

— А знакът, който оставихте на уговореното място, не означаваше ли, че са ви арестували?

— Не, нали ви обясних как става.

— Разбирате ли, проблемът е, че не можем да отличим един знак, драснат с тебешир, от друг. Ако сте поискали да ни измамите, ние не сме в състояние да попречим. — Следователят се наведе напред. — Вие можете да ни измамите веднъж, може — два пъти. Но да ни мамите постоянно, няма да ви се удаде. — Той замълча, давайки възможност на подследствения да разбере цялата сериозност на положението. Колко е просто да разпитваш слабите духом, помисли си следователят. В началото им дай да разберат, че имат надежда, после я отнемаш; отново показваш, че надеждата не е изчезнала напълно, и изведнъж демонстрираш колко лесно можеш да ги лишиш и от тази

искрица надежда. Горے и долу, горے и долу дотогава, докато не престанат да разбират кое какво е, а тъй като се лишават по този начин от собствените си чувства, с тези чувства започваш да се разпореждаш ти, както ти е угодно.

— И така, да започнем отново. Срещнали сте жена в метрото, коя е тя?

— Не знам как се казва. Тя е над тридесет години, но изглежда по-млада. Руси коси, стройна и привлекателна. Винаги се облича добре, прилича на чужденка, но не е.

— Облича се като чужденка — как именно?

— Обикновено носи палто, купено на Запад. Това личи и по плата, и по кройката. Както вече казах, тя е привлекателна и...

— Продължавайте — каза следователят.

— Нашата парола е: да си сложа ръката на задника й. А тя обича това, мисля. Често се притиска към ръката ми.

Следователят по-рано не бе чул тази подробност и тутакси стигна до извода, че куриерът казва истината. Подобни детайли трудно се измислят тъй изведнъж и нещо повече — това съответстваше на характера й. Жената агент беше авантюристка. Тази жена не е професионалист, каза си той, поне истинският професионалист няма да се държи по този начин. А това означаваше, че вероятно — почти сигурно — е рускиня.

— Колко пъти сте се срещали с нея в метрото по тоя начин?

— Всичко пет. Това никога не ставаше в един и същи ден на седмицата. Срещите не бяха редовни, но всеки път се засичахме във втория вагон на един и същи влак.

— А мъжът, на когото трябваше да предадете касетката, как изглеждаше?

— Не съм виждал лицето му, тоест не съм виждал цялото лице. Той винаги се държеше с ръка за дръжката и заставаше така, че да се скрие зад ръката. Понякога съм виждал част от лицето му, но не цялото. Мисля, че е чужденец, но не зная от каква националност е.

— Вие сте се срещали пет пъти и нито един път не сте видели лицето — ревна следователят и удари с юмрук по масата. — Какво, за глупак ли ме вземате?

Куриерът се присви, но после бързо продължи:

— Винаги носи очила, западно производство. Сигурен съм. Обикновено е с шапка на главата. Също така държи прегънат вестник „Известия“, винаги „Известия“. Между него и ръката му не можеш да видиш повече от една четвърт от лицето. Като знак за предаването служи едно лекичко обръщане на вестника, сякаш иска да прочете продължението на статията; после го завърта като параван пред лицето си.

— Припомнете ми как става предаването.

— Когато влакът спира, той преминава напред, като че се готви да слезе на следващата станция. Пакетът е в ръката ми и той го взема отзад, когато излизам от вагона.

— И така вие я познавате по лице, но тя не е виждала вашето лице. Той ви познава по лице, но вие не сте виждали неговото...

Точно същия начин, който се използва от куриера при получаване на пакета или касетата. Умно измислено, но защо използват един и същи метод два пъти по един и същи канал за връзка? КГБ, разбира се, също използва подобен, но този е по-сложен, особено в най-натоварените часове на московското метро, когато всички трескаво бързат и вагоните са претъпкани с хора. Следователят започна да разбира, че най-простият и най-разпространеният начин за предаване на материалите — тайникът — не се използва в този канал за връзка. Това също му се стори странно. Защото във всеки канал за връзка трябва да има поне един тайник — в противен случай КГБ може да арестува всички куриери и да ликвидира канала или може би...

Второ главно управление се опитваше вече да подходи към източника на предаваната информация, но се налагаше да действа особено внимателно — винаги съществува опасност: шпионинът (или шпионката) да се окаже сътрудник на службите за сигурност. Точно една такава длъжност би устроила шпионина повече от която и да било друга, тъй като дава достъп до всякаква информация и би му позволила да е в течение на подготвящи се контраразузнавателни операции. Това се бе случвало по-рано — разследването на едно изтичане на информация бе разтревожило шпионина, при това този факт стана известен едва няколко години след завършването на разработката. Освен това имаше и друго смущаващо обстоятелство: на единствения

запазен кадър личеше изображение на диаграма, но не оригиналната, а на начертана от човешка ръка...

А не липсваха ли тайниците именно поради това, че се предават сведения, написани от ръка. Шпионинът би могъл да бъде разпознат по този начин, нали? Не е ли глупав този начин за предаване на информация...

Но в самите сведения, продължаваше да разсъждава наум следователят, няма нищо глупаво, нали? Няма, разбира се, и нищо случайно. Даже и техниката на предаването на информацията в този канал да изглежда странна, все пак в нея личи почерк на истински професионалист. Във всичко това се криеше някакъв смисъл, нещо такова, което следователят още не можеше да разгадае.

— Утре вероятно ще се повозим с вас на метрото.

Тази сутрин полковник Филитов се събуди без обичайното главоболие, разцепващо черепа му сякаш с миньорски чук. Това беше и приятно, и необикновено. Нещата, които имаше да свърши сега, малко се отличаваха от вчерашните, само — тъй като не го болеше главата — нямаше нужда да ходи до банята. Той погледна в чекмеджето на бюрото си — там в един ъгъл бе пъхнал дневника. Михаил Семьонович се надяваше, че както и следваше, ще успее днес да го унищожи. Дори бе приготвил нова тетрадка, която щеше да замени дневника след неговото изгаряне. Напоследък той бе станал свидетел на разговори, в които се споменаваха нови сведения за лазерите, а през следващата седмица при него щеше да постъпи доклад относно ракетните системи.

След като се отпусна удобно на седалката, полковникът повнимателно от друг път започна да наблюдава пътя по обичайното трасе към службата. Въпреки ранния час на улицата имаше много камиони и един от тях скриваше известна част от бордюра, която той искаше да зърне. На това място бе отбелязан знака: „информацията е загубена“ и Михаил Семьонович не бе в състояние да го види. Той почувства раздразнение, ала това не го обезпокои прекалено, защото донесенията му рядко се губеха. Нищо страшно, реши той, мястото за сигнала „предаването премина успешно“ е тъй подбрано, че непременно ще го забележа. Полковник Филитов отново застана

удобно на седалката и приближавайки се към условното място... Ето го. Той обърна глава, мъчейки се да види знака, но... знак нямаше. Странно. Да не би на мястото, закрито от камиона, да е бил сложен другият знак? Налага се да провери довечера, на връщане. През дългия период, откакто Михаил Семьонович работеше за ЦРУ, се загубиха няколко доклада, ала нито веднъж той не видя сигнала за опасност, нито пък чу по телефона непознат глас, търсец Сергей — което означаваше „незабавно напуснете апартамента“. Явно и този път нищо не го заплашваше. Дреболия. Полковникът се успокои и започна да обмисля какво му предстоеше да свърши днес в министерството.

Операцията в метрото бе грижливо подготвена. Поне стотина служители на Второ главно управление се намираха в този район — по-голямата част в цивилно облекло, подобно на обикновените московчани, а някои изглеждаха като работници в подземната железница. Тези „работници“ се намираха до „черни“, секретни телефонни апарати, инсталирани при защитните табла на електрозахранването, на всяка станция на метрото. Следователят и арестуваният куриер пътуваха насам-натам по червената и зелената линия, надявайки се да срещнат добре облечена жена във вносно палто. Всекидневно метрото превозва милиони хора, но офицерите от контраразузнаването не се съмняваха в успеха — за тях работеше времето, освен това те познаваха една от чертите в характера на тази жена: тя търсеше приключения. Беше напълно възможно да ѝ липсва вътрешна дисциплина и тя да не е в състояние да отдели своето ежедневие от изпълнението на тайните задачи. Такова нещо нередко се случваше в миналото. Руските контраразузнавачи споделяха мнението на своите колеги от всички тайни служби в света, които считат, че хората, които се занимават с шпионска дейност, имат сериозни недостатъци в характера си. Независимо от присъщата им хитрост такива предатели рано или късно сами пристъпват към собственото си унищожение.

И служителите от ВГУ се оказаха прави, поне в дадения случай. Светлана излезе на перона на станцията на метрото с един вързоп, увит в кафява хартия. Куриерът я позна отначало по прическата — най-обикновена, — обаче тя се отличаваше по нещо неуловимо в

начина да си държи главата, което го накара да вдигне ръка, за да посочи с пръст жената, но ръката бе свалена със сила. Тя се обърна и полковникът видя лицето ѝ. Той веднага забеляза, че жената изглежда спокойна и уверена в себе си, с което изпъкваше сред останалите московчани, проявяващи към всичко мрачната апатия, свойствена на жителите на този град. Тя веднага му направи впечатление на жизнерадостна жена, устремена към насладите на живота. Нищо, помисли си следователят, това скоро ще премине.

Той произнесе няколко думи пред миниатюрен радиопредавател и когато Светлана влезе във вагона на следващия влак, вече я съпровождаше служител на Второ управление с мъничка слушалка в ухото, подобна на слухов апарат за глухи. На станцията, от която тя току-що бе заминала, се задействаха офицерите при „черните“ телефони — те предупредиха агентите, намиращи се на другите спирки по тази линия. Когато Светлана слезе от вагона, цял отбор преследвачи тръгна по петите ѝ, като я придружи по ескалатора и на улицата. Там я очакваше автомобил и към външното наблюдение се включи нова група контраразузнавачи. Поне двама агенти поддържаха постоянно визуален контакт с нея, а тези, които я следваха отблизо, непрекъснато се сменяха, като групата, водеща проследяването, непрекъснато растеше. Най-накрая тя ги заведе в сградата на Госплан на булевард „Маркс“ срещу хотел „Москва“. Жената дори не подозираше, че я следят. Тя вървеше спокойно, без да се оглежда, без да дава признаци, че се страхува от нещо. Само след половин час бяха проявени около двадесет снимки на Светлана, които показаха на арестувания куриер, и той без никакво колебание я разпозна.

След това процедурата стана по-внимателна. Дежурният в стаята на входа назова пред служител от КГБ нейното фамилно име. Офицерът го предупреди за необходимостта да запази всичко в пълна тайна. След като разполагаха с тези данни, контраразузнавачите още преди обяд установиха нейната самоличност и следователят, който водеше делото, с ужас узна, че Светлана Ванеева е дъщеря на един от високопоставените членове на ЦК. Това можеше да доведе до усложнения. Полковникът тутакси събра нови снимки, отново разпита арестувания, но куриерът безпогрешно позна Светлана сред снимките на шест подобни жени. Член на семейството на толкова висш партиен функционер — беше по-добре да не се занимава с подобно нещо. Но тя

бе разпозната без абсолютно никакво съмнение и се подозираше в измяна на родината, при това свързана с едно толкова важно разследване. Полковник Ватутин се отправи към началника на управлението, за да се посъветва с него.

По-нататък бяха предприети внимателни действия. Макар че на Запад КГБ се счита за всесилно, в действителност то винаги се подчинява на партийния апарат; дори за КГБ бе необходимо разрешение, за да арестува член на семейството на високопоставен служител. Началникът на Второ главно управление се качи на погорния етаж при председателя на КГБ. След половин час той се върна в кабинета си.

— Можете да я задържите.

— Но секретарят на ЦК...

— С него не са разговаряли — отговори генералът.

— Тогава как...

— Действайте в съответствие с тази заповед. — Ватутин пое от ръката на генерала документ, подписан лично от председателя на КГБ.

— Вие ли сте другарката Ванеева?

Тя вдигна глава и видя един мъж в цивилно облекло — Госплан беше, разбира се, гражданска служба, — който я гледаше с някакъв странен поглед.

— Да. Какво обичате?

— Казвам се Клементий Владимирович Ватутин. Капитан съм от московската милиция. Трябва да дойдете с нас. — Следователят я наблюдаваше втренчено, надявайки се да види как ще отреагира тя на неговите думи, ала лицето на жената не се промени и остана все тъй безизразно.

— Надяваме се, че ще ни помогнете да разпознаем един човек. Съжалявам много, но тук не мога да се впускам в подробности — каза Ватутин с извинителен тон.

— Това дълго ли ще трае?

— Вероятно няколко часа. След това ще ви откарат вкъщи.

— Добре. Сега нямам спешна работа тук. — Светлана Ванеева стана от стола. От погледа ѝ личеше, че се отнася към Ватутин с високомерно презрение. Московската милиция не влизаше в числото

на институциите, които бяха на почит, а званието капитан за човек на неговата възраст показваше, че не е напреднал твърде много в кариерата си. Само за минута тя си облече палтото, грабна кафявия пакет и те се отправиха към изхода. Поне този капитан проявява дължимото уважение, помисли тя, вежливо ми отваря вратата и ме пуска да мина напред. Светлана предполагаше, че това се дължи на простата причина, че Ватутин знаеше коя е тя, или по-точно, кой е баща ѝ.

Пред входа ги чакаше един автомобил. Едва седнали, и колата потегли. Светлана се учуди от маршрута, по който пътуваха, но разбра къде я карат, когато пресякоха Хохловския площад.

— Значи не отиваме в Министерството на вътрешните работи?
— попита тя.

— Не, отиваме в Лефортово — отвърна Ватутин небрежно.

— Но...

— Не ми се искаше да ви безпокоя в службата, разбирате ли. Всъщност аз съм полковник Ватутин от Второ главно управление на КГБ. — Светлана потрепна, но веднага се съвзе и лицето ѝ доби нормалното си изражение.

— И кого трябва да разпознавам?

Тя действително се владее, помисли си Ватутин. Е какво пък, толкова по-интересно ще ми бъде да работя с нея. Полковникът беше предан на партията, но тази преданост не се разпростираше непременно и към партийните функционери. При това той ненавиждаше корупцията почти толкова, колкото предателството към родината.

— Проста формалност — за вечеря ще ви откарат вкъщи.

— А дъщеря ми...

— За нея ще отскочи един от моите сътрудници. Ако нещата се проточат, ще има ли нещо против баща ви, ако я откарат при него?

На лицето на младата жена се появи усмивка.

— Какво говорите. Той умира за нея.

— Мисля, че няма да е необходимо чак толкова време — забеляза Ватутин, гледайки навън през прозореца. След няколко минути колата се вмъкна през вратите на Лефортовския затвор. Полковникът ѝ помогна да излезе от автомобила, а сержантът разтвори

пред тях вратата. Дай им надежда, после ги лиши от нея. Полковникът вежливо взе жената под ръка.

— Кабинетът ми се намира мъничко по-нататък по този коридор. Доколкото знам, вие често пътувате зад граница.

— Да, това влиза в задълженията ми. — Тя застана нащрек, но не повече от всеки друг човек, на когото задават този въпрос на подобно място.

— Зная. Вашият отдел се занимава с текстил. — Ватутин отвори вратата и с жест я покани да влезе.

— Това е тя — чу се един глас. Светлана Ванеева замря, сякаш се вкамени. Полковникът отново я взе под ръка и я поведе към стола.

— Седнете, моля.

— Какво означава това? — прошепна тя, почувствала най-накрая тревога.

— Ние арестувахме този мъж с копия от секретни документи. Той твърди, че ги е получил от вас — каза Ватутин, като се отпусна на стола зад бюрото.

Ванеева се обърна и погледна куриера.

— Лицето на този човек ми е напълно непознато! — възкликна тя възмутено. — Напълно!

— Да — сухо каза Ватутин. — Това го знам.

— Какво... — Жената се запъна, не знаейки как да продължи. — Но тогава нищо не разбирам.

— Добре са ви подготвили. Нашият общ приятел уверява, че ви подавал сигнал за предаване, поглаждайки ви по задника.

Ванеева тутакси се обърна и погледна обвинителя си.

— Ах ти, лайнар! И този кретен твърди това! — Тя се задъхваше от ярост. — Такъв... негодник! Глупости!

— И тъй, значи вие отричате обвинението? — попита Ватутин.

„Да й смачкам фасона на тази — помисли си той — наистина ще ми бъде приятно.“

— Разбира се! Аз съм съветски гражданин. Член съм на партията! Баща ми...

— Знаем кой е баща ви.

— Аз всичко ще му разкажа, полковник Ватутин, ако посмеете да ме заплашвате...

— Ние не ви заплашваме, другарко Ванеева, ние само ви молим да ни помогнете. Защо сте пътували вчера с метрото. Знам, че си имате собствена кола.

— Често пътувам с метрото. Това е по-просто, отколкото да караш кола, а вчера ми се наложи да се отбия в химическото чистене. — Тя вдигна от пода кафявия пакет. — Ето, бях оставила палтото за почистване. Там трудно се намира място за паркиране, трябва да оставиш някъде далече колата, после да се разкарваш. Затова тръгнах с метрото. Същото се случи и днес, когато прибрах палтото от химическото чистене. Можете да проверите.

— И вие не сте предавали ето това на вашия приятел? — Ватутин държеше в ръката си касетката от филма.

— Дори не знам какво е.

— Да, естествено — съгласи се полковник Ватутин и поклати глава. — Е, нищо не може да се направи. — Той натисна бутона на апарата за вътрешна връзка. След миг се отвори страничната врата на кабинета му. Влязоха трима души. Ватутин показа с ръка Светлана. — Подгответе я.

Не може да се каже, че жената беше обзета от паника — по-скоро тя не вярваше на очите и ушите си. Светлана се опита да скочи от стола, но двама мъже я хванаха за раменете и я сложиха да седне обратно. Трети запретна ръкава на роклята ѝ и вкара в ръката ѝ иглата на спринцовката, преди тя да се е опомнила, за да закрепци.

— Вие нямате право — произнесе тя. — Нямате...

— Грешите, имаме — въздъхна Ватутин. — Колко време? — попита той лекаря.

— Това ще я приспи поне за два часа — отговори докторът, после с двамата санитарии вдигна Ванеева от стола. Ватутин заобиколи масата и взе пакета. — Тя ще бъде готова за вас веднага щом приключи медицинския преглед, но ми се струва, че няма да възникнат никакви трудности. От нейното досие в поликлиниката на Госплан, където се води на отчет, личи, че няма никакви отклонения от нормите.

— Чудесно. Ще слеза при вас, след като хапна нещо. — Ватутин посочи втория арестуван. — Приберете го. На мен повече не ми трябва.

— Другарю полковник, но аз... — започна куриерът, и Ватутин веднага го прекъсна:

— Не се осмелявайте никога да ме наричате „другарю“. — Забележката на полковника прозвуча особено рязко, макар да бе казана съвсем меко.

Полковник Бондаренко сега оглавяваше отдела за лазерното оръжие в Министерството на отбраната. Той бе назначен на тази длъжност по заповед на самия министър, маршал Язов, с препоръката, разбира се, на полковник Филитов.

— И така, полковник, имате ли някакви новини за мен? — попита маршалът.

— Момчетата от КГБ ни предадоха някои схеми на американски огледала с регулируема оптика. — Той му връчи две отделни копия от диаграмите.

— А ние не можем ли сами да направим нещо такова? — попита Филитов.

— Това е много хитроумна конструкция, а както се говори в доклада, в стадий на проектиране се намира още по-съвършен модел. Особено интересно е, че при тях са нужни по-малко сервоприводи.

— По-малко количество какво? — попита Язов.

— Сервоприводи. Това са механизми, променящи контура на огледалото. Като намаляваме техния брой, снижаваме натоварването на компютърната система, управляваща комплекса от огледалата. Огледалото, което сега се използва от американците — ето го, — изисква да бъде обслужвано от един изключително мощен суперкомпютър, какъвто още не сме успели да произведем. По проект новото огледало ползва само една четвърт от тази компютърна мощност. Това позволява да се използва доста по-малка компютърна мощност за управление комплекса от огледалата и програмата много се опростява. — Бондаренко се наведе напред. — Другарю маршал, в моя първи доклад се подчертава, че една от главните трудности в осъществяването на проекта „Ярка звезда“ е системата за компютърното осигуряване. Дори ако успеем да създадем такова огледало с регулируема оптика, няма да можем да го използваме с максимална ефективност, защото не разполагаме със съответната система за компютърно и програмно осигуряване. Мисля, че ще се справим с проблема, ако се сдобием с новото огледало.

— Но засега нямаме още чертежите му, нали? — попита Язов.

— Точно така. КГБ работи по този въпрос.

— Дори не сме в състояние да изкопираме тези „сервоприводи“. Получихме спецификациите и чертежите преди няколко месеца, но нито едно наше предприятие не съумя да ги произведе — измърмори Филитов.

— Време и средства, другарю полковник — с упрек забеляза Бондаренко. Той вече се бе научил да се държи уверено във висшите коридори на властта.

— Финансиране — каза недоволно Язов. — Винаги въпросът опира до финансирането. Бихме могли да построим неуязвим танк, ако разполагаме с достатъчно пари. Бихме могли да догоним Запада в технологията на подводниците — дайте ни пари. Любимият проект на всеки академик ще ни осигури абсолютното оръжие, стига само да му се отпуснат необходимите фондове. За съжаление за всички тях парите няма да стигнат. Ето в това отношение сме успели да достигнем Запада.

— Другарю маршал — каза Бондаренко, обръщайки се към министъра на отбраната. — Аз съм кадрови военен вече от двадесет години. Служил съм в щабове на батальони и дивизии, лично съм участвал в бойни операции. Винаги съм служил в Съветската армия и само в нея. Проектът „Ярка звезда“ принадлежи към друг род войски. Въпреки това аз твърдя, другарю маршал, че ако се наложи, ще трябва да орежем фондовете за производство на танкове, самолети и кораби, за да пуснем в редовна експлоатация „Ярка звезда“. Разполагаме с достатъчно конвенционално оръжие, за да се противопоставим на агресията от страна на НАТО, ала не сме в състояние да попречим на вражеските ракети да унищожат нашата страна. — Той замълча, след което смекчи тона: — Моля за извинение, че изразих толкова откровено моето мнение.

— Плащат ви, за да мислите — забеляза Филитов. — Другарю маршал, аз съм съгласен с гледището на този млад офицер.

— Михаил Семьонович, нима моите полковници замислят дворцов преврат? — На лицето на Язов се появи усмивка, което се случваше извънредно рядко. — Бондаренко, тук, в този тесен кръг, аз настоявам да ми кажете всичко, което считате за нужно. И ако сте успели да убедите стария кавалерист, че този научнофантастичен

проект заслужава внимание, това означава, че трябва сериозно да се замислим над него. И така, вие смятате, че на тази програма следва да се даде ударен приоритет.

— Другарю маршал, ние трябва да отнесем тази програма към най-важните. За нейното завършване ще бъде необходимо да се проведат някои фундаментални изследвания и по мое мнение тяхното финансиране следва рязко да се увеличи. — Бондаренко успя, без да стига прекалено далече, да даде определен отговор на маршала. Подобен въпрос носеше политическа окраска и ме беше работа на един полковник да си пъха носа там. На КАРДИНАЛА му мина през ума, че все пак не е дооценил този блестящ млад офицер.

— Пулсът се ускорява — произнесе лекарят почти три часа по-късно. — Започваме отчитане на времето, пациентката дойде в съзнание. — За по-голяма част от хората тази граница е съвсем смътна, особено ако липсва сигнал за пробуждането във вид на ранна слънчева светлина. Нея я лишиха от възможността да почувства какъвто и да било сигнал. Първото съзнателно усещане на Светлана Ванеева бе недоумение. „Къде съм?“ — попита се тя след петнадесет минути. Изчезващите последствия на силно действащите сънотворни вещества я напуснаха, но нови усещания — да заменят приятното отпускане от съня без сънища — не се появиха. Тя сякаш... плуваше?

Светлана се опита да мръдне, но... не успя! Тялото ѝ беше напълно отпуснато, всеки квадратен сантиметър от неговата повърхност равномерно се крепеше на нещо и в резултат на това нито един мускул не изпитваше и най-малкото напрежение. Никога през живота си не бе попадала в такава чудна атмосфера, където цари само мир и спокойствие. Къде съм?

Тя нищо не виждаше, но и това някак си не беше вярно. Светлана сякаш витаеше в някакво черно... не в сиво обкръжение... като че в нощен облак, отразяващ светлините на Москва — неизразителен и безцветен, аморфен, но притежаващ някаква... структура.

Беше абсолютно, свръхестествено тихо, тя не чуваше никакви звуци — нито далечния шум на уличното движение, нито хлопване на врати, нито шуртенето на вода по тръбите...

Тя си обърна главата, но изгледът не се промени — все същото сиво аморфно пространство, сякаш се намираш вътре в облак, във вата или... Светлана вдиша дълбоко. Във въздуха нямаше мирис, той не изглеждаше сух или влажен, не се усещаше дори температура. Тя заговори... колкото и да е невероятно, не чу никакъв звук. Къде съм?

Светлана започна да изучава обкръжаващия свят по-внимателно. За това бе необходим половин час съсредоточено самонаблюдение. Тя се стараше да запази спокойствие, да не се вълнува. Това не можеше да бъде друго освен сън. С нея не можеше да се случи нищо лошо — само не и с нея. Истинският страх още не я бе обхванал, ала усещаше приближаването му. Светлана събра в юмрук цялата си воля и се стремеше да не го допусне при себе си, да го пропъди. Трябва да разбере какво ме заобикаля, помисли си тя. Погледът ѝ се мятеше наляво, надясно. Наоколо цареше не съвсем пълен мрак, макар че светлина не проникваше отникъде. Тя усещаше китките на ръцете, но те се намираха настрана от бедрата ѝ и никак не ѝ се удаваше да ги притисне към тялото, макар и да се мъчеше да го направи, както ѝ се струваше, в течение на часове. Същото нещо се отнасяше и за краката ѝ. Светлана се опита да стисне дясната ръка в юмрук... но даже не успя да накара пръстите си да се докоснат един до друг.

Само дишането ѝ зачести. Тя чувстваше как въздухът прониква в белите дробове и как излиза от тях, ала не усещаше нищо повече. Затваряйки очи, тя прогони сивотата, за да потъне в пълна тъмнина, която ѝ се стори за предпочитане.

Нужно е движение, приканваше се тя, повече движение. Светлана се опита да се обърне, надявайки се, че ще почувства някакво съпротивление; стремеше се да се възползва от органите на осезанието, за да усети нещо извън тялото си. Уви — напразно. Не почувства нищо освен витаене в някакъв облак. Беше невъзможно да се каже от коя страна идва земното притегляне — отгоре или отдолу, отляво или отдясно. Усещанията бяха абсолютно еднакви. Светлана извика с всички сили, надявайки се да се чуе, макар просто така: да се убеди, че съществува. Чу се само едно далечно заглъхващо ехо, сякаш от непознат човек.

И изведнъж я обзе истинска паника.

— Отчитане на времето: дванадесет минути... петнадесет секунди — произнесе лекарят и неговите думи се записаха на магнетофонната лента. Кабината за управление се намираше на пет метра над басейна. — Сърдечният пулс се увеличава, достигна сто и четиридесет удара в минута, честота на дишането: четиридесет и две, настъпва фаза на остра тревога. — Той погледна Ватутин. — Става по-бързо от обичайното. Колкото е по-интелигентен човек...

— Толкова по-голяма е неговата потребност от сетивна ориентация в околната среда — промърмори полковникът. Той бе чел описанието на процедурата, но все пак се отнасяше към нея със скептицизъм. Процедурата беше съвсем нова и изискваше участието на квалифициран медицински персонал, докато в миналото полковник Ватутин успяваше да мине и без тях.

— Честотата на сърдечния пулс явно достигна максимума при сто седемдесет и седем. Няма сериозни отклонения.

— По какъв начин заглушавате речта ѝ?

— Използваме нова техника. Това е едно електронно устройство, което възпроизвежда гласа ѝ и го повтаря, само че с обратна фаза. В резултат на това гласът ѝ почти напълно се неутрализира и тя крещи сякаш във вакуум. Бяха необходими две години, за да усъвършенстваме системата. — Докторът се усмихна. Подобно на Ватутин той обичаше работата си и сега се появяваше възможност да бъде оправдан многогодишният му труд с цел да бъдат заменени съществуващите методи с нещо ново, създадено от неговия ум.

Светлана се намираше на границата на хипервентилацията, но лекарят промени състава на газа, постъпващ в белите ѝ дробове. Сега следваше да се наблюдава крайно внимателно състоянието на организма ѝ. При този следствен подход не оставаха никакви следи по тялото, никакви белези, нито най-малките признаци на мъчение — нещо повече, това изобщо не можеше да се нарече мъчение. Поне физическо мъчение. Единственият недостатък на този метод — метода на пълната изолация на организма от околните сетивни възприятия — беше, че ужасът, който изпитва човек, може да предизвика тахикардия и... смърт.

— Ето, сега е по-добре — забеляза докторът, гледайки данните от електрокардиограмата. — Пулсът се стабилизира на ниво сто тридесет и осем удара в минута — ускорен, но нормален синусоиден

ритъм. Изпитва нервна възбуда, но що се отнася до останалите неща, състоянието ѝ е стабилно.

Паниката не помогна. Въпреки че съзнанието както преди трескаво търсеше изход, тялото на Светлана инстинктивно отказваше да се подчини, страхувайки се от неприятни последствия. Тя се стремеше с всички сили да се овладее и изведнъж усети как я обхваща странно спокойствие.

Жива ли съм или мъртва? Тя напрягаше паметта, мъчейки се да привлече всичко, което се бе случвало с нея в миналото, и нищо... но...

Някакъв звук.

Какво е това?

Туп-туп, туп-туп... Що за звук е това?

Това са ударите на сърцето! Да!

Очите ѝ все тъй бяха широко отворени, тя търсеше в пустотата източника на звука. Ей там има нещо. Умът ѝ непрекъснато търсеше изход. Само да можех да се добера до него. Трябва да стигна до него.

Но Светлана сякаш беше хваната в някакъв капан, който дори не можеше да опише. Започна отново да се движи и пак разбра, че наоколо няма нищо осезаемо.

Едва сега почувства пълната си самота. Сетивата ѝ плачеха, молейки се за възприятия, за информация — в края на краищата нещо да постъпи в тях. Нервните центрове в мозъка тревожно търсеха някаква материална среда, ала намираха само пустош.

Ами ако съм умряла? — попита се тя.

Дали такова нещо не се случва след смъртта?... Небитието?... И изведнъж ѝ дойде една още по-тревожна мисъл: а не е ли това адът?

И все пак имаше нещо. Онзи звук. Тя съсредоточи върху него цялото си внимание и изведнъж откри, че колкото по-напрегнато се заслушваше, толкова по-неуловим ставаше. Сякаш се опитваше да хване облаче дим — то присъстваше само когато не се опитваше да го хване — а тя трябваше непременно да улови това облаче.

И Светлана напрегна всички сили. Притвори очи и докато с максимално внимание се стремеше да долови ритмичното биене на човешкото сърце, забеляза, че звукът изчезваше от всичките ѝ сетива.

Той затихваше и затихваше още, докато не остана само в нейното въображение, после и оттам се разсея.

Тя застена или си помисли, че е застенала. Не чуваше почти нищо. Как така е възможно да говори, а да не чува.

Нима съм мъртва? Въпросът беше важен и изискваше незабавен отговор, но самият отговор можеше да бъде прекалено ужасен, за да го изрази даже и в мислите си. И все пак трябваше да предприеме нещо... но щеше ли да ѝ стигне смелост? Да!

Светлана Ванеева с всички сили прехапа езика си и усети соления вкус на кръвта.

Жива съм — възкликна тя в себе си. Разбрала това, тя тържествуваше, както ѝ се струваше, дълго време. Но дори и на дългото време идва краят.

Тогава къде съм? Аз съм погребана... жива. ПОГРЕБАЛИ СА МЕ ЖИВА.

— Пулсът отново се увеличава. Явно настъпва втората фаза на тревогата — забеляза лекарят, за да фиксира този момент на магнетофонната лента. Все пак жалко, помисли той. Докторът бе асистирал при подготовката на тялото. Една изключително красива жена, гладкият ѝ корем бе едва засегнат от следите на майчинството. После намазаха тялото ѝ с масло и ѝ нахлузиха един специално приготвен „мокър“ костюм от гумата „Номекс“ с най-добро качество, толкова лек и тъй добре прилепващ към тялото, че човек трудно би го усетил, ако е сух, а във водата изобщо не можеше да се почувства. Дори водата в басейна беше с особен състав — със значително съдържание на соли, — тъй че намиращото се в нея тяло придобива неутрална плавателност. Нейните движения из басейна я бяха върнали към живот, но тя не го бе забелязала. Единствената опасност се състоеше в това, че Светлана можеше да заплете тръбите за въздух, обаче в басейна се намираха двама гмуркачи, на които бе възложено да я наблюдават — без да се докосват в никакъв случай до тялото ѝ — и да не допуснат маркучите да се допират до нея. В действителност на водолазите се падаше най-трудната работа в цялата система.

Лекарят погледна полковник Ватутин със самодоволна усмивка. От започването на строителството на най-секретната част в това крило

на Лефортовския затвор, където се водеше следствието, бяха изминали няколко години. Басейнът, с широчина десет и дълбочина пет метра, специалната солена вода в него, изготвените по поръчка костюми, неколкогодишните експерименти за проверка на теоретическите разчети — всичко това имаше за цел разработването на следствена техника, която във всички отношения да е по-добра от старинните методи, използвани от КГБ след революцията. И всички изпитания бяха преминали успешно с изключение на едно — един човек бе починал вследствие на сърдечен удар в момент на остра тревога... Показателите за физическото състояние на пациентката отново се промениха на дисплея.

— Ето започва. Изглежда, че настъпи втората фаза. Време — един час и шест минути. — Той се обърна към Ватутин: — Обикновено тази фаза се проточва. Да видим колко ще продължи при тази пациентка.

На Ватутин му изглеждаше, че докторът прилича на дете, увлечено от сложна и жестока игра. Колкото и да му се искаше да разбере какво знае арестуваната, в душата си той донякъде изпитваше ужас от това, което ставаше пред очите му, но не беше сигурен не се ли дължеше на страха, че някой ден могат да приложат същата техника и върху него.

Тялото на Светлана отпуснато се разпери във водата. Напрежението от непрекъснатите часове на страх го бяха изтозили. Сега от гърдите ѝ се изтръгваше недълбоко учестено дишане като у жена в родилни мъки. Дори тялото предаде Светлана и съзнанието се опитваше да го напусне и да дири спасение самостоятелно. Струваше ѝ се, че съзнанието ѝ се бе отделило от ненужния чувал на плътта и нейният дух, вътрешна същност, душа или каквото има още там, свободно витаеше, самотен и разкрепостен. Обаче свободата беше не по-малко проклетие от всичко това, което се бе случило по-рано.

Сега тя можеше да се движи свободно, да вижда обкръжаващото я пространство, ала наоколо цареше само пустота. На Светлана ѝ се струваше, че плува или лети в триизмерното пространство, чиито граници не виждаше. Тя чувстваше, че ръцете и краката ѝ се движат без всякакви усилия, но когато се опита да ги погледне, откри, че те се

намират извън нейното полезрение. Светлана усещаше, че те се движат... но тях ги нямаше. Частта от съзнанието ѝ, способна все още да мисли рационално, я убеждаваше, че всичко това е само илюзия, че плува право към своята гибел — ала даже и това бе за предпочитане пред самотата, нали?

Така продължаваше цяла вечност. От всичко най-приятна бе липсата на умора в невидимите части на тялото. Тя прогони мрачните предчувствия и се наслаждаваше на свободата, на възможността да усеща това, което вижда в пространството около себе си. И заплува по-бързо. Стори ѝ се, че отпред има по-ярко пространство, отколкото отзад. Ако там имаше светлина, тя щеше да я намери; светлината означаваше спасение. Несъзнателно тя си спомни какво наслаждение изпитваше в детството, плувайки във водата, тъй отдавна... навярно преди петнадесет години, толкова ли бяха? Светлана беше шампионка на училището по подводно плуване, успяваше с едно вдишване да преплува много по-голямо разстояние от останалите. Тези спомени я накараха да се почувства съвсем млада, млада и пъргава, по-прелестна и по-добре облечена от останалите деца. На лицето на Светлана грейна ангелска усмивка и тя не обърна внимание на тревожните сигнали на все още бодърстващите части на разсъдъка, които предупреждаваха за приближаващата опасност.

Тя плуваше сякаш напред, много дни и седмици, през цялото време към по-яркото пространство отпред. Бяха ѝ необходими още няколко дни, за да разбере, че пространството около нея не става по-светло, но тя пренебрегна последните предупредителни сигнали на гаснещия разсъдък. Започна да се напруга още повече и за първи път усети умора. Обаче не обръщаше внимание и на това. Тя изпитваше нужда да се възползва от свободата. Трябваше да си изясни къде се намира, или още по-добре, да се измъкне от това ужасно място.

Съзнанието ѝ напусна тялото, отдели се от него и когато се издигна на достатъчна височина, погледна надолу към далечната фигура. Даже от такава голяма височина то не можа да съзре границите на този огромен аморфен свят, но виждаше далече долу дребничката фигурка, плуваща напред, самотна в пустошта, с напразни усилия, движейки призрачни ръце и крака — която нямаше да стигне никъде.

Отчаяният писък, който се разнесе от високоговорителя на стената, едва не изхвърли Ватутин от стола. Навярно немците са чували такива писъци, викове на жертвите в лагерите на смъртта, когато зад тях се затваряли вратите и в камерата започвали да се впръскват отровните газове. Но този вик беше по-страшен. На полковника се бе случвало да присъства на екзекуции. Той бе видял мъчения, бе чувал писъци, причинени от болка, ярост и отчаяние, но сега той за първи път чу вик на душата, осъдена на страдания, превъзхождащи мъките в ада.

— Изглежда... това е началото на третата фаза.

— Какво?

— Разбирате ли — обясняваше лекарят. — Човекът е социално животно. Нашето съзнание и сетива са предназначени да събират информация, която ни позволява да реагираме на въздействието, което ни оказват както хората, така и околната среда. Достатъчно е да лишиш човека от компанията на други хора, да го лишиш от възприятията, които постъпват от външни дразнители, и съзнанието остава само със себе си, напълно изолирано от заобикалящия го свят. Разполагаме с немалко данни, които потвърждават тези изводи. Вземете тези идиоти на Запад, които се впускат в околосветски плавания сами. Доста от тях полудяват, а някои просто изчезват — явно се самоубиват. Даже тези, които успяват да оцелеят — използващите ежедневно радиото за връзка с останалия свят, — изпитват нужда от лекарско наблюдение за избягване психологическите опасности, предизвикани от самотата. Все пак тези хора гледат обкръжаващата ги морска шир, виждат лодки и кораби, усещат движението на вълните. Я ги лиши от всичко това... — Докторът поклати глава. — Навярно няма да издържат и три денонощия. Тук, както виждате, ние изолираме напълно хората от външните дразнители, от околната среда.

— А колко време са успели да изкарат тук най-издръжливите?

— Осемнадесет часа. Това беше един доброволец, оперативен работник от Първо главно управление. Единствената трудност е в това, че пациентът често не може да разбере какво става с него. Това променя крайния резултат. Те рухват, разбира се, но не чак до края.

Ватутин с облекчение въздъхна. Това бе първата добра вест, която той чу тук.

— А колко още ще продължи това?

Лекарят само погледна часовника и се усмихна. Пристъп на ненавист към него обзе Ватутин, но той се овладя и прогони това чувство. Полковникът разбираше, че този доктор, този лечител върши същото, с което той се е занимавал в продължение на много години, при това постига резултатите много по-бързо и без видими увреждания, които биха могли да поставят държавата в неловко положение на откритите процеси — провеждани сега с явното нежелание на КГБ.

— И така... какво представлява третата фаза?

Светлана видя, че те плуват около тялото ѝ. Тя се опита да предупреди тялото за това, но тогава щеше да се наложи да се върне в него, а тя не се осмеляваше да го стори. В действителност нямаше кой знае какво за гледане, но там имаше сенки, хищни сенки, които сновяха в пространството около тялото ѝ. Една от тях се приближи и изведнъж сви встрани, после отново се впусна към него. И Светлана последва нейния пример. Тя се опита да отблъсне тази мисъл, ала нещо неудържимо я дърпаше към тялото, обречено на гибел. Тя пристигна там точно в последния момент. И нареди на ръцете и краката си да се движат по-бързо, но отзад вече се приближаваше хищната сянка. Челюстите широко се отвориха, обхванаха цялото тяло и бавно се заключиха около него. Последното нещо, което видя — тази светлина, към която бе плувала, — тази светлина, осъзна тя най-накрая, изобщо не съществуваше. Тя разбираше колко е безполезен нейният протест и все пак той се отрони от устните ѝ.

— Не! — Тя, разбира се, не чу своя вик.

Сега бе обречена на връщане в своето безполезно истинско тяло, в тази сива маса пред очите, към крайниците, които се движеха без всякаква цел. Тя някак си разбираше, че въображението се бе опитало да я защити, да я освободи — и бе претърпяло пълен неуспех. Но колкото и да желаше, тя не можа да отключи въображението и сега всички нейни усилия водеха към гибелта ѝ. Тя зарида, без да издава нито стон. Ужасът, който изпитваше сега, беше много по-лош от обикновената паника. В паниката поне се таеше изход, отрицание на това, пред което тя се намираще, възможност да се скрие вътре в самата себе си. Ала тук вече я нямаше и самата нея. Тя бе присъствала

на собствената си смърт. Не ѝ оставаше нищо друго освен миналото и нейното въображение избираше от него само най-лошото...

— Да, сега се намираме в заключителната фаза — каза лекарят. Той вдигна слушалката и нареди да донесат чай. — Всичко премина по-лесно, отколкото очаквах. Нейният психологически портрет напълно съответства на прогнозите.

— Но тя нищо не ни е разказала досега — възрази Ватутин.

— Ще разкаже.

Пред очите на Светлана преминаваха всички извършени от нея грехове. Това ѝ помогна да разбере какво става. Тя се намираше в ада, чието съществуване държавата отричаше, и я чакаше наказание за провиненията. Така и трябваше да бъде. И тя бе длъжна да помогне. Трябваше да стане свидетелка на всички свои грехове и да разбере какво зло е произлязло от тях. Налагаше се да вземе участие в дебатите на съда, които протичаха вътре в нейното съзнание. Риданието не преставаше. Сълзите течаха и течаха по цели дни и тя същевременно наблюдаваше как е извършвала постъпки, които не е следвало да върши. Всяко нарушение в живота ѝ се разиграваше пред нея с най-пълни подробности. Особено тези неща, които бе сторила през последните две години. Тя наблюдаваше как предава родината. В началото: свенливи флиртове в Лондон, тайни вечери със сериозни хора, предупреждения за необходимостта да не бъде такава лекомислена. После се заредиха случаи, когато тя бе злоупотребявала с името на своя влиятелен баща и преминаваше през митницата, гледайки с високомерие нейните служители; когато се е наслаждавала на играта и е изпитвала удоволствие от най-гнусни престъпления. Нейните стонове започнаха да се повтарят. Отново и отново тя изричаше едно и също, без да забелязва:

— Виновна съм.

— Сега настъпва най-трудното. — Лекарят си сложи слушалки. Наложил се да регулира звука на таблото за управление.

— Светлана — прошепна той пред микрофона.

В началото тя не го чу и трябваше да мине известно време, преди нейните слухови органи да са в състояние да доловят собствения ѝ плач.

— Светлана — отново се обади гласът. Или това беше нейното въображение?

Тя обърна главата си с надежда да разбере откъде идва този шепот.

— Светлана... — отново чу тя и затаи дъх, стремейки се да не се движи, ала тялото ѝ отново я предаде. Трескаво се разтуптя сърцето ѝ и шумът на кръвта в ушите заглуши гласа — ако това бе глас. Тя издаде стон на отчаяние — не беше ли гласът само един от кошмарите, не беше ли плод на въображението, нямаше ли да стане още по-лошо... или може би имаше искрица надежда?

— Светлана... — лекичко, по-силно от шепот прозвуча гласът, но достатъчно мощно, за да се открият емоционални нотки в него. Той издаваше тъга и разочарование. — Светлана, какво си направила?

— Не, не съм — произнесе тя, заеквайки, все още без да чува собствения си глас, който сякаш дойде от гроба ѝ. Настъпи тишина. Мина, изглежда, час и тя истерично се провикна: — Моля те, върни се при мен!

— Светлана — се чу най-накрая същият този глас, — какво си направила...

— Толкова съм виновна... — проговори тя, задавяйки се от рев.

— Какво си направила? — отново попита гласът. — Познаваш ли човека, който ти предаде касетката.

— Да! — отвърна тя и разказа всичко.

— Отчитане на времето: единадесет часа, четиридесет и една минути. Операцията е приключена. — Лекарят изключи магнетофона, после натисна един бутон и осветлението в басейна мигна няколко пъти. Един от водолазите махна с ръка, давайки да се разбере, че е видял, и вкара спринцовката в ръката на Ванеева. Тялото ѝ се отпусна и Светлана бе извлечена от басейна. Лекарят напусна командната кабина и отиде при нея. Бяха ѝ смъкнали гумения костюм и тя лежеше на една количка. Докторът седна до намиращата се в безсъзнание жена, хвана ръката ѝ, а санитарят ѝ инжектира стимулиращ препарат. Хубава

е, наистина, помисли си лекарят, когато дишането ѝ се учести. После даде знак с ръка на санитаря да напусне стаята и да ги остави двамата сами.

— Здравей, Светлана — каза той с най-топлия си глас. Сините очи се отвориха, видяха лампите на тавана и стените; после тя обърна главата си към него.

Той разбираше, че разтяга удоволствието си, но му се бе наложило да се занимава с тази работа цяла нощ сутринта и това представляваше най-голямото постижение, откакто бе започнал да прилага програмата си. Разнежената жена буквално скочи от количката в обятията му и за малко не го удуши в прегръдката си. И не че беше чак толкова привлекателен мъж, докторът разбираше това, а просто защото беше човек и сега на нея повече от всичко ѝ се искаше да се докосне до човек. Тялото ѝ беше още мазно от маслото, а сълзите се стичаха по бялата престилка. Тя никога повече нямаше да извърши престъпления срещу държавата, след като бе преживяла всичко това. Колко жалко, че ще се наложи да прекара толкова дълго време в затвора. Такова разточителство, помисли си той, като я преглеждаше. Впрочем може би щеше да успее да ѝ помогне по някакъв начин. След десет минути отново я приспаха и лекарят напусна помещението.

— Дадох ѝ едно лекарство, което се казва „Версед“ Това е ново наркотично средство, получено от Запад. То предизвиква амнезия — пълно загубване на паметта.

— А защо именно такъв препарат?

— Искаше ми се да ви предоставя по-широки възможности, другарю полковник. След като се събуди, тя няма да помни почти нищо. „Версед“ действа подобно на скополамина, само че е още по-ефективен. Тя няма да помни нищо конкретно, а цялото минало ще ѝ се струва един страшен сън. Освен това препаратът оказва хипнотично въздействие. Например аз ще съм в състояние да ѝ внуша не само да забрави миналото, но също така — никога и през ум да не ѝ минава да става предател. Съществува около осемдесетпроцентова вероятност да не бъдат нарушени за цял живот и двете внушения.

— Вие се шегувате.

— Другарю полковник, в съответствие с разработената от мен програма тя е наказала, себе си много по-жестоко, отколкото би могла да стори това държавата. Сега тя изпитва по-силно съжаление за

извършените престъпления, разкайва се много по-дълбоко и искрено, отколкото, ако я поведете на разстрел. Сигурно сте чели книгата на Оруел „1984“? По всяка вероятност, когато я е писал, представените там събития са били чиста фантазия, ала благодарение на съвременната технология това стана напълно възможно. Номерът е да сломиш човека не чрез външно въздействие, а отвътре.

— Искате да кажете, че сега можем да я накараме да работи за нас?...

11. ПРОЦЕДУРИ

— Няма да успеем да го спасим. — Ортис бе привлякъл за лечението на руския офицер лекаря от американското посолство, един армейски хирург, чиято истинска работа се състоеше в оказване на медицинска помощ на ранените афганистанци. Стана ясно, че Чуркин имаше прекалено увредени бели дробове, съсипани от пневмонията, развила се по време на транспортирането му от Афганистан. — Вероятно няма да издържи и един ден. Съжалявам, но болестта е в много напреднал стадий. Ако лечението бе започнало поне ден по-рано, може би щяхме да го спасим, но сега... — Лекарят отчаяно поклати глава. — Сега му е нужен свещеник, макар че, страхувам се, това ще бъде напразно губене на време.

— Той може ли да говори?

— С мъка. Но можете да опитате. Не мисля, че при неговото положение това ще му бъде във вреда. Той ще запази съзнание още няколко часа, после ще започне да угасва.

— Благодаря ви, че се опитайте да му помогнете, докторе — каза Ортис. Той за малко щеше да въздъхне с облекчение, но изведнъж почувства срам. И все пак какво можеше да направи с един жив руски контраразузнавач? Да го върне обратно? Или да го замени за някого? Интересно, защо ли Стрелеца е решил изобщо да го докара тук? Добре, струва си да го попитам, помисли си той и влезе вътре.

След два часа Ортис излезе от палатката, където лежеше руснакът, седна в колата и пое към посолството. Там, в бюфета, сервираха бира. Той състави доклад, изпрати го в Ленгли, а после прекара в самота пет часа, седнал на масата в един ъгъл на бюфета, като ставаше само да си напълни отново чашата. Здравата се напи, но настроението му остана мрачно.

Ед Фоли не можеше да си позволи такъв лукс. Преди три дни бе изчезнал един от неговите куриери. Друга бе напуснала бюрото си в Госплан и се върнала след два дни. А днес сутринта неговият човек от химическото чистене му позвъни и каза, че се е разболял. Фоли изпрати предупреждение на теляка, но не знаеше дали той го е получил. Каналът за връзка с КАРДИНАЛА беше заплашен не просто от неприятности, а от истинско бедствие. Бяха решили да използват Светлана Ванеева само защото тя можеше да разчита до известна степен на неприкосновеност от страна на КГБ, и Фоли се надяваше, че след ареста — ако изобщо се стигнеше до нейното задържане — ще минат няколко дена и той ще успее да предупреди за това останалите. От Ленгли постъпи съобщение за предстоящото извеждане на КАРДИНАЛА, но Ед все още не го бе предал, смятайки, че няма смисъл да се плаши човекът, преди да е завършила подготовката. След получаване сигнала за евакуация за полковник Филитов нямаше да представлява никаква трудност да измисли някакъв предлог за командировка в щаба на Ленинградския военен окръг — той ходеше там през шест месеца — и оттам щяха да го изведат.

Ако всичко върви добре, напомни си Фоли. Доколкото му бе известно, такова нещо бяха осъществили само два пъти и тогава бе завършило благополучно. Но нима винаги можеше да се гарантира успех? Не, разбира се. Той и жена му имаха нужда да си заминат, да отдушнат след такова напрежение. Предполагаше се, че през следващия месец тяхното работно място щеше да стане „Фермата“, разположена край река Йорк — там предстоеше да преподават и обучават курсанти на тънкостите в тяхната професия. Обаче тези мисли никак не му помагаха в дадената ситуация.

Може би все пак беше по-добре да предупреди КАРДИНАЛА за грозящата го опасност. Тогава той щеше да се държи по-внимателно, но в този случай можеше да вземе решение да унищожи съхраняваните сведения, които с нетърпение очакваха в Ленгли, а сега тази информация имаше първостепенно значение. Филитов по презумпция знаеше и разбираше това толкова добре, колкото самият Фоли. Но нима към агентите трябва да се подхожда само като към източници на информация?

Полевите разузнавачи като Фоли и съпругата му следваше да ги разглеждат като ценен, но подлежащ на износване материал. На

служителите от ЦРУ се препоръчваше да не поддържат с агентите близки отношения, ако е възможно да се държат приятелски, но в случай на нужда да бъдат безпощадни. Да се отнасят с тях като с деца — снизходително, ала да изискват дисциплина. Обаче агентите не са деца. КАРДИНАЛА беше по-възрастен от бащата на Ед Фоли и бе започнал да служи на ЦРУ по времето, когато Ед е бил във втори клас. Нима той можеше да не прояви лоялност спрямо Филитов? Естествено не можеше. Фоли беше длъжен да го защити.

Но как?

Действията на контраразузнавачите твърде малко се различават от работата на полицаите и по тази причина полковник Ватутин владееше методите на разследването в никакъв случай не по-зле от най-добрите детективи в Московската милиция. Светлана издаде приемчика в химическото чистене и след два дни повърхностно проследяване полковникът реши да го арестува и разпита. Но този път не се приложиха толкова изтънчени подходи като басейна и психологическото сломяване. — Ватутин все още не се доверяваше прекалено на новата методика. Бе му неприятно, че позволиха на Ванеева да остане на свобода, след като е изменила на родината и е работила за нейните врагове. Явно на някого се бе приискало да използва дъщерята като лост за оказване на натиск по един или друг начин върху Централния комитет, но това много не го засягаше. Сега той разполагаше с описанието, със словесния портрет на още един куриер в тази безкрайна верига.

Най-неприятната част на историята обаче беше подозрението на Ватутин, че може би се е срещал с този младеж. Приемчикът в химическото чистене разказа на полковника, че по негово мнение това момче работи в банята, а словесният портрет напълно съответстваше на външността на теляка, с когото Ватутин неведнъж бе разговарял. Макар полковникът да разбираше, че такова поведение не е свойствено за професионалист, той излезе от кожата си от ярост, когато си спомни, че в онова утро сам се бе срещнал очи в очи с предателя, без да го разпознае.

Как се казваше онзи полковник? — внезапно се запитва Ватутин. Този, който се спъна и за малко не падна. Михаил Филитов? Личният

помощник на министъра на отбраната, маршал Язов?

Махмурлукът ми явно е бил особено тежък, щом като не се сетих веднага с кого се срещнах в банята. Ами това беше Филитов, героят от Сталинград, танкистът, унищожил немски танк, докато сам е горял в своя. Михаил Филитов, три пъти Герой на Съветския съюз... Навярно е бил той. Но няма би могъл...

Не, това е невъзможно, помисли си полковник Ватутин.

Няма нищо невъзможно. Ако не друго, то поне това той разбираше по-добре от много хора. Изхвърли от главата си всички излишни проблеми и се замисли, стремейки се да разсъждава хладно и логично. Той бе облекчен поради факта, че в щабквартирата на КГБ на площад „Дзержински“ се съхраняваха досиетата на повечето съветски граждани, макар и степенувани по значение. Оказа се, че е съвсем просто да поиска личното дело на полковник Филитов.

След петнадесет минути пред него лежеше дебела папка. Ватутин тутакси разбра, че по същество той почти нищо не знае за Филитов. Както често се случва с героите от войната, техните подвизи, извършени в течение на няколко кратки минути, после даваха отражение върху целия им живот. Обаче животът никога не е толкова прост. Ватутин се захвана да чете.

Досието не хвърляше много светлина върху военния период от живота на Филитов, макар че в него се съдържаха всички сведения за подвизите му, включително текстове на укази за награждаване. Тъй като заемал длъжността личен помощник при трима министри на отбраната, Михаил Семьонович бил подлаган на най-внимателна проверка от страна на органите за сигурност. Тези документи бяха в пълен ред и Ватутин премина към следващия раздел.

Той с изненада забеляза, че Филитов бе имал отношение към прословутото дело на Пенковски. Олег Пенковски бил старши офицер от ГРУ — Главното разузнавателно управление или съветското военно разузнаване. Той бил завербуван от англичаните, после работил под съвместното ръководство на ЦРУ и „Интелиджънс Сървис“. Той бе предал своята страна повече от всички други агенти, работещи за Запада. Неговият предпоследен случай на предателство бил, когато съобщил на Запада за нивото на готовност — или по-точно за недостатъчната подготовка — на стратегическите ракетни сили по време на кубинската криза. Тази информация даде възможност на

американския президент Кенеди да принуди Хрушчов да изтегли ракетите, които по негова заповед бяха инсталирани на този нещастен остров. Обаче непонятната преданост на Пенковски към своите чуждестранни господари го накара да се изложи на огромен риск, като предаде тези данни, а шпионинът не бива да поема толкова често рискове. Той вече се намирал под подозрение. Така става обикновено, когато противникът започва да се държи прекалено самоуверено, сякаш е осведомен за всичко, но... Филитов бил първият, който предоставил на контраразузнаването доказателства за измената на Пенковски.

Нима Филитов е разобличил Пенковски? Това изуми Ватутин. В този момент разследването е било вече в доста напреднала фаза. Постоянното проследяване на Пенковски установило, че той извършва някои необичайни неща, включително използването поне на един тайник, но... Ватутин поклати глава, какви странни съвпадения стават в този занаят. Филитов отишъл при един от ръководителите на специалната служба и му съобщил, че е провел странен разговор с този полковник от ГРУ, негов познат. Всъщност, казал Филитов, този разговор може да е бил съвсем невинен, но у него възникнало инстинктивно подозрение и той решил да докладва за него. Следвайки указанията на КГБ, Филитов продължил да поддържа приятелски отношения с Пенковски и следващият разговор не е бил толкова невинен. В този момент данните за вината на Пенковски били вече потвърдени и нови доказателства всъщност не били необходими, макар че всички, които участвали в разработката, се чувствали по-уверени...

Съвпадението действително е странно, помисли си Ватутин, но едва ли би хвърлило сянка на съмнение върху Филитов. В тази част на досието, където се говореше за личния му живот, се посочваше, че е вдовец. Тук бе приложена снимка на жена му и Ватутин дълго не можа да откъсне възхитените си очи от нея. До нея се намираше снимка от сватбата и контраразузнавачът с усмивка забеляза, че старият воин някога е бил млад и дяволски привлекателен. На следващата страница имаше сведения за двамата му синове — и единият, и другият вече не измежду живите. Това привлече вниманието на Ватутин. Първият се бе родил непосредствено преди войната, вторият — скоро след нейното започване. Но не са ли умрели по време на войната?... Какво е станало тогава? Той прелисти няколко страници.

По-големият бе загинал в Унгария, видя Ватутин. Благодарение на политическата му благонадеждност го бяха избрали от военното училище заедно с много други курсанти и го изпратили да потушава контрареволуцията. Младежът бил в екипажа на танк — тръгнал по стъпките на баща си — и загинал, когато ударили машината му. Какво да се прави, помисли си полковникът от КГБ, животът на войника е свързан с рискове. Баща му бе рискувал своя, в това нямаше никакви съмнения. Вторият син — също танкист, забеляза Ватутин — бе загинал, когато се взривил затворът на оръдието в неговия танк Т-55. Недостатъчният контрол на качеството в заводите винаги е било проклятието на съветската промишленост. Вследствие на експлозията загинал целият екипаж на танка... А кога е умряла жената на Филитов? През юли на следващата година. Разбито майчино сърце по всяка вероятност, няма значение какво се твърди в медицинското свидетелство. Досието показваше, че и двамата синове са били образцови представители на съветската младеж. Всички надежди и мечти на Филитов са умрели заедно с тях, помисли си Ватутин, а после е загубил и жена си.

Много жалко, Михаил Семьонович. Явно си изразходвал целия късмет, отреден на твоето семейство, когато си воювал с немците, а на останалите трима членове се е наложило да се разплащат за това. Тъжно е наистина, че един човек, направил толкова много, изведнъж се оказва...

Но това дава ли ти достатъчно основание да предадеш родината? Ватутин погледна през прозореца на кабинета си. Там долу се простираше площадът и колони от автомобили заобикаляха статуята на Феликс Дзержински, която се изправяше точно в неговия център. „Железният Феликс“ — основателят на ЧК.

Полуполяк-полуевреин, с малка брадичка и безжалостен ум, Дзержински бе отразил първите опити на Запада за проникване и подривна дейност. Той стоеше с гръб към сградата на КГБ и някои шегобийци твърдяха, че Феликс е осъден на вечна самота.

Е, Феликс, какво би ме посъветвал точно сега? Ватутин и сам знаеше отговора на този въпрос. Дзержински щеше веднага да нареди да арестуват ПОЛКОВНИК ФИЛИТОВ и да го подложат на безмилостен разпит. По онова време е било достатъчно и най-малкото подозрение и кой знае колко невинни мъже и жени са загинали без

всякаква причина? Нещата сега са различни. Сега дори КГБ е принудено да спазва определени правила. Вече не можеш да хванеш човек направо от улицата и с мъчения да изтръгнеш всичко, каквото си пожелаеш, от него. И това е много по-добре, помисли си Ватутин. КГБ е институция, съставена от професионалисти. Сега, за да постигнат успех, им се налагаше да работят с по-голямо напрежение, а за това бяха необходими добре подготвени офицери, способни на по-голяма ефективност.

Телефонът иззвъня.

— Полковник Ватутин слуша.

— Качете се при мене. След десет минути ни предстои да докладваме на председателя. — Последва щракане и линията се затвори.

Щабквартирата на КГБ се помещава в една стара сграда, построена в началото на века за застрахователната компания „Русия“. Външните стени на зданието са облицовани с гранит в ръждив цвят, а вътрешната обстановка, високите тавани и огромните врати отразяват атмосферата на времето, през което то е било построено. В дългите коридори, застлани с килими, имаше бледо осветление — не биваше прекалено да се вглеждаш в лицата на преминаващите хора. Тук биеше на очи големият брой униформени офицери — това бяха служителите от Трето главно управление, водещи наблюдение над въоръжените сили. Сградата обаче най-много се отличаваше с тишината. Хората, които вървяха по коридорите, гледаха пред себе си със сериозни лица и стиснати устни, опасявайки се по някаква случайност да не изтърват една от милионите тайни, изпълващи този дом.

Кабинетът на председателя на КГБ също гледаше към площада, макар че отгук се откриваше много по-красив изглед, отколкото от работното помещение на полковник Ватутин. Секретарят, облечен в граждански костюм, съпроводи двамата посетители покрай двама офицери от службата за охрана, каквито имаше постоянно в ъглите на приемната. Ватутин пое дълбоко дъх, като премина през отворената врата.

Николай Герасимов заемаше поста председател на КГБ от четири години. Той не беше професионален разузнавач, а партиен функционер, работил петнадесет години в апарата на ЦК. После Герасимов получи назначение на един не особено висок пост в Пето

главно управление, което се занимаваше с дисидентите. Там той се прояви откъм най-добрата си страна, справяше се добре с работата, често пъти много деликатна, и започна да се изкачва по служебната стълба, докато преди десет години не стана първи заместник-председател на комитета. На този пост Герасимов овладя административните аспекти на външното разузнаване, достатъчно добре изпълняваше задълженията си и инстинктивно вникваше в обстановката, за да завоюва уважението и доверието на професионалните разузнавачи. Все пак той си оставаше преди всичко партиен деец, благодарение на което стана и председател. Само на петдесет и три години — той беше все още млад за такъв отговорен пост, външно изглеждаше още по-млад. Никакви следи от прекалено обмисляне на неуспехите нямаше по младеешкото му лице. Той гледеше уверено в бъдещето, очаквайки по-нататъшно придвижване към върховете на властта. За човек, вече станал член на Политбюро и на Съвета по отбраната, повишението означаваше само едно — той считаше себе си кандидат за най-висшия пост в страната: генерален секретар на ЦК на КПСС. Като човек, владеещ „щита и меча“ на партията (това фигурираше в официалния герб на КГБ), той знаеше всичко, което бе нужно, за своите възможни съперници. За амбициите на председателя, макар да не се проявяваха никога открито, шепнешком се говореше в щабквартирата на КГБ и немалко далновидни офицери ежедневно полагаха маса усилия, стремейки се да свържат съдбата си с изгряващата звезда на председателя Герасимов. Обаятелен човек, забеляза Ватутин. Той даже стана и с жест покани посетителите да седнат срещу неговото масивно бюро от дъбово дърво. Ватутин умееше да контролира своите мисли и емоции; освен това той беше прекалено честен човек и обаянието на председателя не му оказа никакво въздействие. Герасимов вдигна папката.

— Полковник Ватутин, прочетох доклада относно разследването, което водите. Прекрасна работа. Бихте ли могли да разкажете какво е направено в последно време?

— Разбира се, другарю председател. Понастоящем издирваме някакъв си Едуард Василевич Алтунин. Той работи като теляк в Сандуновските бани. В резултат на разпита на управителя на химическото чистене стана известно, че Алтунин е следващото звено в

канала за връзка. За съжаление той е изчезнал преди тридесет и шест часа, но се надяваме да го открием към края на седмицата.

— И аз ходя в Сандуновските бани — забеляза Герасимов с ирония.

Ватутин не се забави да допълни на свой ред:

— Аз също, другарю председател, лично съм го виждал този младеж. Разпознах го по снимката в съставеното от нас досие. Той е служил в рота за артилерийско снабдяване в Афганистан. В личното му досие, изискано от Министерството на отбраната, се говори, че той е възразявал срещу употребата на някои оръжия — от тези, които ние използваме, за да накараме местното население да се откаже да помага на бандитите. — Ватутин имаше предвид взривните устройства, замаскирани като играчки, с цел да попаднат в ръцете на деца. Заместник-командирът на ротата по политическата част написал донесение за случилото се, обаче първото устно предупреждение накарало Алтунин да млъкне и той завършил службата си в Афганистан без по-нататъшни инциденти. Докладът на политическия офицер бил приложен към неговото дело и по тази причина не го взели на работа в никакъв завод и му се наложило да минава от една неквалифицирана работа на друга. Хората, с които работил, го считат за най-обикновен човек; друго не може да се каже за него освен това, че е мълчалив. Именно такъв трябва да бъде вражеският агент. Той не е разказвал за неприятностите си в Афганистан дори когато се е напивал. Апартаментът му се намира под наблюдение, както и всички негови роднини и познати. Дори да не ни се удаде да го издирим бързо, все пак няма съмнение, че е развивал шпионска дейност. Ала аз съм уверен, че ще го открием; после сам ще се заема със следствието.

Герасимов замислено кимна.

— Разбрах, че за разпита на Ванеева сте използвали нова техника. Какво е вашето мнение за нея?

— Мисля, че даде добри резултати в този случай, но изпитвам определени опасения по повод освобождаването на Ванеева.

— Аз наредих да я освободят, ако не са ви съобщили за това — небрежно каза Герасимов. — Вземайки под внимание препоръките на лекаря, а също необходимостта да работим по-деликатно в този случай, стигнах до извода, че рискът е оправдан. Надявам се, ще се съгласите, че не бива да привличаме излишно внимание към това

разследване. Иначе никой не се кани да снема от нея обвинението в шпионаж.

Да, разбира се, помисли си Ватутин, и вие ще използвате дъщерята, за да шантажирате бащата. Нейният позор е и негов, а кой баща ще пожелае да види единственото си дете в ГУЛАГ?

— Точно така, другарю председател, разследването и без това е много деликатно и ще се обърка още повече. — Ватутин внимателно подбираше думите си.

— Продължавайте.

— Онзи път, когато видях този Алтунин, той седеше до Михаил Семьонович Филитов.

— Вие имате предвид полковник Филитов, помощника на маршал Язов?

— Да, другарю председател. Тази сутрин внимателно прочетох неговото лично дело.

— И до какъв извод стигнахте? — Въпросът бе зададен от началника на. Ватутин.

— Нищо конкретно. Досега не знаех, че е взел участие в разобличаването на Пенковски... — Ватутин замълча и някак си на лицето му пролича нерешителност.

— Нещо безпокои ли ви, полковник? — попита Герасимов. — Какво именно?

— Замесването на Филитов в случая с Пенковски е станало скоро след смъртта на втория му син и на жена му. — Ватутин вдигна рамене: — Странно съвпадение.

— Нима Филитов не беше първият свидетел против Пенковски? — попита началникът на Второ главно управление. Той сам, макар и косвено, взе участие в това разследване.

— Точно така — кимна Ватутин, — но това е станало, след като шпионинът е бил вече под наблюдение. — Той направи още една пауза. — Както вече казах, съвпадението е много странно. Сега издирваме човек, за когото се подозира, че е работил като куриер и е вземал участие в предаването на сведения, касаещи отбраната на страната. Аз го видях до високопоставен служител от Министерството на отбраната, който е имал отношение към аналогичен случай преди почти тридесет години. От друга страна, именно Филитов бил първият човек, който е съобщил за своите подозрения относно Пенковски, той е

изтъкнат герой от войната... който загубил семейството си в резултат на нещастно стечение на обстоятелствата... — За първи път Ватутин синтезираше всичките си мисли в едно цяло.

— А имало ли е по-рано нещо, макар и намек за подозрение спрямо Филитов?

— Не. Трудно е да си представи човек по-впечатляваща кариера. Филитов бил единственият най-близък помощник на покойния министър Устинов — служил с него през цялото време, докато Устинов е заемал този пост, и след смъртта му останал в Министерството на отбраната. Сега той изпълнява длъжност на генерален инспектор в министерството, като получава задачите лично от министъра.

— Да, зная — отвърна Герасимов. — Получих искане с подписа на Язов. Той моли да му изпратим нашето досие по работата на американците в областта на Стратегическата отбранителна инициатива. Когато му позвъних, министърът каза, че полковник Филитов и Бондаренко събират информация за подробен доклад, който той се кани да представи на Политбюро. Кодовото название върху запазения кадър на филма беше „Ярка звезда“, нали?

— Да, другарю председател.

— Тогава имаме три съвпадения, Ватутин — забеляза Герасимов. — Какво предлагате?

Ватутин имаше готов отговор:

— Би трябвало да поставим Филитов под наблюдение, а може би и Бондаренко.

— Съгласен съм. Действайте много внимателно, но всеобхватно. — Герасимов затвори папката. — Докладът ви е превъзходно съставен и — изглежда, че вашият следователски инстинкт не ви изневерява, полковник. Дръжте ме в течение. Ще ми докладвате три пъти седмично, започвайки от днес, до приключване на разработката. Генерале — обърна се той към началника на ВГУ, — осигурете на полковника цялата необходима помощ. Можете да поискате поддръжка във всяко управление на Комитета. Ако възникнат затруднения, веднага ме уведомете. Мисля, няма никакво съмнение, че изтичането на информация става на най-високо ниво в Министерството на отбраната. По-нататък: право на достъп до това разследване имаме само ние тримата. Никой, повтарям, никой друг няма да бъде запознаван. Кой знае къде са успели американците да внедрят свои

агенти. Ватутин, приключете успешно това разследване и до лятото ще получите генералски звезди. Но — вдигна той предупредително пръст — мисля, че трябва да спрете да пиете, докато не завършите това дело. Ще имате нужда от бистър мозък.

— Слушам, другарю председател.

Когато Ватутин и неговият началник излязоха от кабинета, коридорът беше почти пуст.

— А какво ще правим с Ванеева? — полугласно попита Ватутин.

— Баща й има пръст, разбира се. Генералният секретар Нармонов през следващата седмица ще съобщи за избирането му в състава на Политбюро — тихичко отговори генералът с безизразен глас.

И няма никак да е лошо, ако в Политбюро се озове още един човек, на чиято поддръжка ще може да разчита председателят на КГБ, помисли си Ватутин. Не се ли кани Герасимов да предприеме някой решителен ход?

— Не забравяйте какво каза той за пиенето — напомни му генералът. — До мен стигат слухове, че напоследък здравата обръщате чашките. Поне по въпроса за пагубното влияние на алкохола генералният секретар и нашият председател са на едно и също мнение. Надявам се, че знаете за това.

— Да, другарю генерал — отвърна Ватутин. Разбира се, това е може би единственият въпрос, по който техните гледища съвпадат.

Подобно на всеки истински руснак Ватутин смяташе, че водката е толкова важна съставка на живота, колкото въздухът. Мина му през ума, че именно благодарение на тежкия махмурлук той се запъти към банята в онова утро и стана свидетел на твърде важното съвпадение, но Ватутин се въздържа да напомни на своя началник за тази ирония на съдбата. Завърнал се след няколко минути в кабинета си, Ватутин извади бележника и започна да планира проследяването на двамата полковници от Съветската армия.

Грегъри се завърна вкъщи с обикновен пътнически самолет с прехвърляне в Канзас Сити, където му се наложи да изчака два часа. Той спа почти през цялото време на полета и като слезе от самолета,

тръгна направо към изхода — не носеше със себе си никакъв багаж. Годеницата му го чакаше на вратата.

— Хареса ли ти Вашингтон? — попита тя след обичайната целувка при посрещане.

— Там е все едно и също. Разкарваха ме ту тук, ту там. Според тях учените могат и да не спят. — Той я хвана за ръка и се запътиха към колата.

— За какво те извикаха? — поинтересува се Канди, когато излязоха от сградата на аерогарата.

— Руснаците са провели големи изпитания — отговори Грегъри и се огледа наоколо. В действителност той нарушаваше правилата за опазване на държавната тайна, но нима Канди не беше член на екипа? — Те са стопили един спътник с помощта на наземен лазер, инсталиран в Душанбе. Това, което е останало от спътника, прилича на пластмасов модел, изваден от фурната на печка.

— Лошо — забеляза доктор Лонг.

— Разбира се съгласи се доктор Грегъри. — Но при тях са възникнали трудности с оптиката — разсейване и колебание на лъча. Няма съмнение, че нямат някого като тебе, който е способен да конструира огледала. А виж, що се отнася до лазерите, имат добри специалисти в тая област.

— Колко добри?

— Толкова, че са успели да направят нещо, което не сме и сънували — промърмори Ал и се насочи към своето „Шеви“. — Сядай зад волана, още съм гроги от полета.

— Ще се справим ли с този проблем? — попита Канди, отваряйки вратата.

— Рано или късно. — Доктор Грегъри не се впусна в подробности, въпреки че разговаряше с годеницата си.

Канди влезе в колата и пресегна с ръка да отключи дясната врата. Ал се настани удобно, сложи си колана и тутакси отвори жабката, за да извади бисквита. Той винаги поддържаше запаси от „Туинки“. Бисквитата беше доста стара, но Ал не обръщаше внимание на такива подробности. Понякога Канди се замисляше дали любовта му към нея не се обяснява с това, че името ѝ му напомня за евтини сладкиши.

— Как върви работата по новото огледало? — попита той, като отхапа половината от бисквитата.

— На Марв му хрумна една идея и сега се занимаваме с нея. Той смята, че вместо да удебеляваме слоя на отразяващото покритие, би трябвало да го направим по-тънък. През следващата седмица ще се съберем, за да експериментираме.

— Този старец Марв има доста оригинална мисъл — забеляза Грегъри. Марв Грийн бе навършил четиридесет и две години.

— Неговата секретарка също счита, че Марв е много оригинален — разсмя се Канди.

— Защо му е да се занимава с жена, която работи при него — съвсем сериозно забеляза Грегъри и само след миг лицето му помръкна, като разбра смисъла на собствените си слова.

— Прав си, скъпи. — Тя се обърна към Ал и двамата се усмигнаха. — Много си уморен.

— Не, наспах се, докато летях.

— Чудесно.

Преди да я прегърне, Грегъри смачка опаковката и я запрати на пода, където тя се присъедини към купчината от няколко десетки други. На Ал се налагаше много рядко да лети и все пак Канди знаеше как да му помогне да преодолее неприятното влияние, което оказваше смяната на часовите пояси.

— Е, как е, Джак? — попита адмирал Гриър.

— Тревожи ме едно нещо. Ние станахме свидетели на изпитанията, проведени от руснаците, по чиста случайност. Те бяха разчели всичко блестящо. Всички наши разузнавателни спътници са се намирили зад границите на оптичския хоризонт. Те са предполагали, че ние няма да узнаем за проведените опити — няма нищо за чудене, тъй като това представлява техническо нарушение на договора за противоракетната отбрана. Впрочем може и да не е точно така — вдигна рамене Джак. — Всичко зависи от това как ще изтълкуваш текста на договора. Има два начина за неговото тълкуване: „строг“ и „свободен“. Ако ние бяхме извършили нещо подобно, Сенатът щеше да откачи.

— На сенаторите не би им се харесало и изпитанието, на което ти стана свидетел — забеляза адмиралът. Много малко хора бяха в течение колко е напреднала работата в „Чайният клипер“. Програмата

беше „черна“. По-закрита програма от съвършено секретната „черна“ програма просто не съществува.

— Може би. Но все пак ние изпитваме системата за насочване, а не истинско оръжие.

— А пък руснаците проведоха опити със своята система, за да разберат дали тя представлява космическо оръжие — усмихна се Гриър и поклати глава. — Това прилича на метафизическо разсъждение, нали? Колко лазера могат да се поберат на върха на една карфица?

— Не се съмнявам, че Ърни Алън би могъл да отговори на този въпрос. — Джак се усмихна. Той невинаги беше съгласен с Алън, но този човек не можеше да не предизвика уважение. — Надявам се, че нашият приятел в Москва ще съумее да ни достави необходимата информация.

12.

УСПЕХ И НЕСПОЛУКА

Когато се организира проследяване, един от проблемите, който възниква, е, че трябва да се подходи индивидуално, тоест следва да се установи как заподозреният обикновено прекарва деня — и едва тогава става ясно какво е необходимо да се предприеме. Колкото е по-самотен един човек, колкото е по-уединена дейността му, толкова по-трудно се следи, още повече като се има предвид, че наблюдението трябва да се провежда незабележимо. Така например служителите на КГБ, отделени за проследяването на полковник Бондаренко, бързо започнаха да го ненавиждат с цялата си душа. По тяхно мнение неговите ежедневни кросове представляваха идеална маскировка за шпионина. Той бягаше напълно сам по московските улици, които в ранните часове бяха почти пуси — толкова пуси, че всички, които се намираха по това време на улиците, несъмнено му бяха познати по физиономия, и веднага щеше да забележи всякакви отклонения от обичайната картина. Докато той бягаше около кварталите на някои московски жилищни райони, трима служители на ВГУ, които имаха за задача да не го изпускат от очи, загубиха визуален контакт с него не по-малко от пет пъти. Листата на редките дървета, зад които можеха да се скрият, бяха окапали, а жилищните блокове тук се изправят като надгробни паметници сред пустотата на откритото пространство. Пет пъти — при всяко изпускане Бондаренко можеше да спре и да прибере нещо от тайника или сам да подхвърли нещо. Всичко това беше още по-неприятно, защото репутацията на този полковник от Съветската армия беше безупречна и чиста като току-що паднал сняг; впрочем именно такова прикритие се стреми да си създаде агентът на вражеското разузнаване.

Отново го забелязваха, когато той заобикаляше ъгъла на сградата, насочвайки се към дома. Краката на полковник Бондаренко се движеха енергично, в хладния въздух от устата му се отделяха мънички облачета пара. Старшият на групата стигна до извода, че ще

бъдат необходими не по-малко от половин дузина преследвачи само за наблюдение на утринните кросове на полковника. Следваше също да се вземе под внимание, че те трябваше да бъдат на улицата един час преди обектът да е излязъл от входа, и да издържат на сухия и безмилостен студ на московското зазоряване. Служителите от Второ главно управление смятаха, че недооценяват трудностите в тяхната работа.

На няколко километра оттук един друг екип, състоящ се от трима души, беше много доволен от своя обект. В този случай групата разполагаше с един апартамент на осмия етаж в сградата на срещуположната страна на улицата — дипломатът, живеещ в това жилище, се намирал в чужбина. Двойка телеобективи бяха насочени към прозорците на полковник Филитов, а той принадлежеше към този тип хора, които никога не си спускат щорите и въобще бяха далече от мисълта да ги поставят както трябва. И те наблюдаваха утринното ежедневие на полковника, който вършеше обичайните неща за човек, прекалил с пиенето предишната вечер. Ала тези неща бяха добре познати на служителите от ВГУ, които следяха неговите движения от уютното топло жилище на срещнатата сграда.

Михаил Семьонович заемаше достатъчно висок пост в Министерството на отбраната, за да има право да ползва служебна кола с шофьор. Не възникнаха особени трудности да сменят сержанта, който обикновено го обслужваше, и да сложат на мястото на шофьора едно голобрадо момче, току-що завършило контраразузнавателната школа на КГБ. Подслушвателното устройство, прикрепено към телефона на Филитов, записа молбата му да изпратят автомобил по-рано от обикновено.

Ед Фоли излезе от апартамента си също по-рано от обикновено. Този път го откара жена му, а децата настаниха на задната седалка. В досието на КГБ с немалко учудване се отбелязваше, че по-често колата се намирал на разположение на съпругата, която пътувал с децата и изобщо общувал с жените на други западни дипломати. В съветското семейство колата винаги принадлежеше на мъжа, който се разпореждал с нея по собствено усмотрение. Поне този път, забелязаха служителите на КГБ, тя не застави мъжа си да пътува с

метрото — доста благородно от нейна страна. Милиционерът, който се намираще на входа на дипломатическия квартал — всички знаеха, че той служи в КГБ, — отбеляза времето на излизане на автомобила и кои седяха в него. Всъщност днес тази кола потегли необичайно рано и човекът от охраната се огледа настрана, за да разбере дали е пристигнал служителят, на когото често възлагаха да следи семейство Фоли. Но този път „опашката“ липсваше. Постоянното наблюдение бе необходимо за по-важни американци.

Ед Фоли носеше руска кожена шапка, а балтонът му беше достатъчно стар и износен и не изглеждаше прекалено като чуждестранен. Един вълнен шал, закриваш, врата, контрастираше леко е него, както и връзката на райета. На руските служители от охраната, които го познаваха по физиономия, им бе направило впечатление, че жестоката северна зима слагаше и Фоли, както всички останали чужденци, под общ знаменател заедно с местните жители. Ако искаш да преживееш руската зима, в скоро време ще ти се наложи да се обличаш и държиш като руснаците — даже в походката, когато се навеждаш напред, сякаш през всичкото време гледаш в краката си.

Най-напред оставиха децата в училището. Мери Пат Фоли умело караше колата, като през всеки три-четири секунди поглеждаше в огледалото за задно виждане. В действителност не беше трудно да се управлява кола, особено в сравнение с американските градове. Макар че руските шофьори се държаха съвсем непредсказуемо, по улиците нямаше толкова много коли и Мери Пат, овладяла изкуството да шофира в Ню Йорк, се справяше тук с всяка ситуация. Както се случва с водачите на моторни превозни средства по цял свят, свикнали ежедневно да се движат из града, нейният маршрут се състоеше от множество завой, когато тя преминаваше по тихите тесни улички, за да избегне задръстванията и да спести няколко минути за сметка на няколко литра излишно изгорял бензин.

Като зави на един ъгъл, тя за миг спря до бордюра и мъжът ѝ изскочи от колата. Щом хлопна вратата, той тръгна, макар и не прекалено бързо към страничния вход на жилищния блок. Този път сърцето на Ед Фоли биеше с всичка сила. В миналото той бе провеждал само веднъж такава операция и тя никак не му харесваше. Влизайки във входа, той не се запъти към асансьора, а стремително се

понесе нагоре по стълбата към осмия етаж, като поглеждаше от време на време часовника си.

Ед не можеше да разбере по какъв начин жена му извърши всичко това. Неговото мъжко самочувствие явно страдаше от факта, че тя управляваше колата много по-добре и по-точно от него; Мери съумя да спре автомобила на нужното място с точност плюс-минус пет секунди. За изкачване имаше на разположение само две минути, а Фоли успя да стигне до осмия етаж с няколко секунди по-рано. Той отвори вратата на стълбището и с тревожен поглед обхвана коридора. Толкова удобни са тези коридори, особено дългите и правите във високите жилищни сгради, помисли си той, тук няма къде да се скрият хора с фотоапарати, за да уловят момента на предаването; а разположението е все едно и също, ето го асансьора в средата, а от двете страни — стълбища. Той мина край асансьора и се запъти към далечния край на коридора. Сега Ед можеше да се информира за времето по ударите на сърцето си. На двадесет метра пред него се отвори една врата и в коридора излезе мъж в армейска униформа. Той се обърна, заключи вратата на апартамента, взе куфарчето си в ръка и тръгна срещу Фоли. Ако там имаше случаен минувач, той щеше да се учуди, че нито един от мъжете не се отклони встрани, за да стори път на другия.

Всичко свърши само за миг. Дланта на Фоли се плъзна по ръката на КАРДИНАЛА, взе касетката и подаде мъничък свитък хартия. На Ед се стори, че в очите на агента се мярна раздражение, но не повече, дори не последва обичайното: „Извинете, другарю.“ Офицерът продължи към асансьора, а Фоли, без да бърза, се спусна надолу по стълбата.

Полковник Филитов се появи на изхода в очакваното време. Сержантът, стоящ до отворената врата на автомобила, забеляза, че полковникът предъвква нещо, явно някакви трохи бяха останали между зъбите му.

— Здраве желая, другарю полковник.

— Къде е Жданов? — попита Филитов, след като се отпусна на седалката.

— Разболя се. Лекарите смятат, че има апандисит.

В отговор сержантът чу недоволното мърморене на стария офицер:

— Ами да тръгваме, какво чакаме. Искам да мина през парната баня тази сутрин.

Фоли излезе през задния вход на сградата, мина покрай два блока и се отправи към съседната улица. Той се приближи към бордюра и тутакси пред него спря една кола, зад чийто волан седеше жена му. Ед отвори вратата, седна до нея и автомобилът дръпна напред, преди да е успял да спре напълно. И двамата поеха дълбоко въздух. Колата се понесе към посолството.

— Какво ще правиш днес? — попита тя, докато очите ѝ все още поглеждаха в огледалото.

— Все същото — прозвуча отговорът на примирението.

Михаил Семьонович вече се намираше в парното отделение. Направи му впечатление отсъствието на теляка и появата на няколко непознати лица. Значи ето на какво се дължи по-особеният начин на предаване днес, помисли си той. Лицето му оставаше безизразно, докато разменяше поздрави с редовните посетители. Жалко, че му свърши филмът във фотоапарата. Освен това той бе получил предупреждение от Фоли. Ами ако отново са установили наблюдение над него? Няма нищо страшно, каза си той, минат не минат няколко години, на някой офицер от органите на сигурността му мръдва чивията и започва проверка на всички ръководни служители в Министерството на отбраната. Изглежда, ЦРУ е забелязало нещо и е прекъснало обичайния канал за връзка. Би било забавно да видя израза на лицето на този младеж в коридора. Толкова малко останаха хората, знаещи от личен опит какво значи бойна обстановка. Хората тъй лесно се поддават на паника. Само в боя можеш да се научиш от какво следва да се боиш и на какво да не обръщаш внимание, помисли си Филитов.

В съседното помещение един служител на ВГУ обискираше дрехите на Филитов. В същото време в колата му преглеждаха куфарчето. И в двата случая работата бе изпипана бързо и старателно.

Претърсването в апартамента на Филитов се извършваше под ръководството на самия Ватутин. Тук с тази работа се занимаваха експерти, на чиито ръце имаше гумени ръкавици, както при хирурзите, и те загубиха немалко време, стараяйки се да открият специални знаци, оставени от собственика. Това можеше да бъде къс хартия, троха хляб или дори един човешки косъм, поставен на такова място, та неговото изчезване да покаже на собственика, че някой е влизал в жилището, докато той е отсъствал. Оперативните работници, които провеждаха обиска, направиха множество снимки, изпратиха филмите във фотолаборатория и после пристъпиха към работа. Почти веднага бе открит дневникът. Ватутин се наведе и огледа една най-обикновена дебела тетрадка, която лежеше в най-горното чекмедже на бюрото — искаше да се убеди, че нейното положение не е било отбелязано с някакъв таен знак. След една-две минути той се захвана да чете.

Полковник Ватутин беше раздразнителен. Не бе спал добре предишната нощ. Подобно на по-голяма част от хората, които пият редовно, той се нуждаеше от няколко чашки алкохол преди сън, за да заспи, а вълнението, свързано с разследването, беше допълнителен източник на нервно напрежение и в резултат на всичко това той кашля и се въртя цяла нощ. Това тъй добре се бе изписало на лицето му, че подчинените му предпочитаха да не се обаждат излишно и да не спорят с него.

— Фотоапаратът — каза той отсечено. Един служител се приближи и започна да фотографира страниците на дневника, докато Ватутин ги обръщаше.

— Някой се е опитал да отвори бравата на входната врата с шперц — докладва майорът. — Отчетливо се виждат драскотини около дупката на ключа. Ако разглобим бравата, сигурно ще намерим драскотини и на езичето. Вероятно някой е влизал.

— Това, което са търсели, е в ръцете ми — ядосано подхвърли Ватутин. Служителите, работещи в апартамента, се обърнаха към него. Техникът, занимаващ се с хладилника, сне предното табло, погледна под него и го върна на мястото му. — Този кучи син си води дневник, дявол да го вземе. Нима никой вече не спазва инструкциите относно секретността на деловодството?

Сега всичко му стана ясно. Полковник Филитов използваше личен дневник при подготовката на официални документи за

ръководството. Някой по неизвестно какъв начин бе узнал за това и проникнал в жилището, за да фотографира страниците, съдържащи...

— Но доколко вероятно е това? — запита се Ватутин.

Толкова, колкото и обяснението на постъпките на човек, записващ вкъщи основното съдържание на секретни документи, когато спокойно може да прави това на бюрото си в Министерството на отбраната.

Обискът продължи два часа, а когато групата се разотиде — по единично или по двойки, — всичко бе оставено така, както го бяха намерили.

Завърнал се в кабинета си, полковник Ватутин внимателно прочете заснетите записки в дневника на полковник Филитов. По време на обиска в апартамента той им бе хвърлил само бегъл поглед. Оцелелият откъс от прехванатия филм точно съответстваше на една страница в началото на дневника. Ватутин загуби цял час в задълбочено проучване на фотографираните страници. Съдържащите се в дневника данни сами по себе си бяха много впечатляващи. Филитов съвсем подробно описваше обект „Ярка звезда“. В действителност обясненията на стария полковник изглеждаха разбираеми и находчиви от информацията, която Ватутин бе получил за воденето на разработката. Сред записките в дневника се съдържаха забележки на полковник Бондаренко относно безопасността на обекта и няколко оплаквания за недостатъчното внимание, което се отделяше на проекта в министерството. Беше очевидно, че двамата полковници се отнасяха с много голям ентузиазъм към „Ярка звезда“ и Ватутин вече застана на тяхна страна. Обаче министър Язов, прочете той по-нататък в дневника, още не е взел решение. Следваха оплаквания за недостатъчното финансиране на проекта — но това е стара песен, нали?

Ватутин не се съмняваше, че полковник Филитов е нарушил правилата за опазване на държавната тайна, записвайки вкъщи съдържанието на строго секретни документи. За всеки служител в министерството, заемащ ниска или даже средна длъжност, подобно нарушение би било достатъчно сериозно, а Филитов по достъпа си до информация бе равен на самия министър. Обаче Ватутин знаеше, че

високопоставените чиновници разглеждаха необходимостта от опазването на държавната тайна като неудобство, пречещо им да се грижат по подходящия начин за държавните интереси, при това те се считаха за върховни арбитри в това отношение. Интересно, помисли си Ватутин, дали и в другите страни се отнасят по този начин към държавната тайна. Едно нещо беше очевидно: преди той или някой друг служител от КГБ да обвини Филитов в разгласяване на държавната тайна или в нещо друго, ще са необходими по-сериозни доказателства. Дори и ако Филитов е чуждестранен агент... Ала защо търся предлог, за да се съглася с това? — помисли си Ватутин и веднага си спомни за пребиваването в апартамента на полковника и снимките на стената. Там висяха буквално стотици снимки: Филитов с бинокъл на кулата на своя Т-34. Филитов и екипажът му сред снеговете на Сталинград; Филитов и членовете на неговия екипаж, посочващи с пръст пробойните в страничната броня на немски танк... Филитов на легло в болницата, а сам Сталин окачва третата звезда на Герой на Съветския съюз на неговата възглавничка, при това до него стоят очарователната съпруга на Филитов и двете деца. Всичко това напомня за живота на героя и патриота.

В миналото това нямаше да има никакво значение, напомни си Ватутин. Тогава всички бяха под подозрение.

Драскотините на бравата биха могли да бъдат направени от всеки, на когото е удобно. Ватутин бързо стигна до извода, че това вероятно е дело на изчезналия теляк от Сандуновските бани. Бившият механик, занимаващ се с артилерийско въоръжение, навярно би отворил всякаква брава. Ами ако всичко това е съвпадение?

Но ако Филитов е действително вражески агент, защо сам не е фотографирал секретните документи. В качеството си на помощник на министъра на отбраната той би могъл да изиска да му доставят всякакви документи, а да внесе миниатюрен фотоапарат в министерството не представлява никаква трудност?

Ако бяхме пипнали филм с кадър от такъв документ, Филитов щеше да се намира вече в Лефортовския затвор...

Ами ако е проявил хитрост? Ами ако иска да ни накара да мислим, че някой тайно снима сведенията, които се съдържат в неговия дневник? Сега мога да събера всички налични материали и да се отправя в Министерството на отбраната, но можем ли да го обвиним

в нещо друго освен в нарушаване на правилата на секретното деловодство, приети в министерството? А ако той отговори, че е свикнал да работи вкъщи, и признае, че е нарушавал правилата, а министърът го вземе под своя защита... Ще тръгне ли министърът да защитава Филитов?

Да, разбира се. Ватутин не се съмняваше в това. Първо, Михаил Семьонович е един от най-близките му помощници и изтъкнат кадрови офицер. Второ, армията винаги сплотява своите редици, когато е необходимо да защити някои от своите офицери от КГБ. Тези копелета ни мразят повече от Запада. Съветската армия няма никога да забрави края на тридесетте години, когато Сталин се възползва от органите за сигурност, за да отстрани почти целия команден състав, и в резултат на това немската армия за малко не превзе Москва. Не, ако се явим само с това, с което разполагаме понастоящем, те ще отхвърлят всички доказателства и ще започнат собствено разследване със силите на ГРУ.

Интересно, колко ли ненормални неща и странни съвпадения ще излязат наяве по време на тази разработка? — помисли си полковник Ватутин.

Фоли мислеше горе-долу по същия начин, седейки в уютната стаичка на няколко километра от кабинета на Ватутин. Той бе проявил филма и сега го разглеждаше. Ала този път с раздражение забеляза, че КАРДИНАЛА е свършил филма и не е могъл да възпроизведе целия документ. Все пак, съдейки по кадрите, с които разполагаше, беше ясно, че КГБ има свой агент в американския проект „Чайният клипер“. Очевидно Филитов бе преценил, че за американците сведението за агента на КГБ, внедрен в техния секретен обект, представлява по-голям интерес, отколкото информацията с какво се занимават руските учени. След като прочете получените данни, Фоли бе склонен да се съгласи с него. Ясно. Той ще предаде на КАРДИНАЛА още няколко касетки, ще получи пълния текст и после ще му съобщи, че е време да се оттегли. Извеждането бе насрочено най-рано за след десетина дена. Има доста време, каза си Фоли, усещайки в същото време как го избиват студени тръпки по гърба, които идваха да му кажат нещо друго.

Сега да помисля за следващата стъпка: как да предам касетка с филма на КАРДИНАЛА. Предишният канал за връзка бе ликвидиран и щяха да са необходими няколко седмици за създаването на нов, а Ед не желаше отново да поеме риска от пряк контакт.

Неприятностите трябваше в края на краищата да дойдат, той го знаеше. Разбира се, всичко вървеше гладко в продължение на няколко години, откакто поддържаше връзка с този агент, ала рано или късно възникват проблеми. Въпрос на късмет, каза си той. В началото, когато го изпратиха тук и се запозна с оперативната история на КАРДИНАЛА, го поразил фактът, че този агент, съумял да се задържи толкова дълго, е отхвърлил три предложения да бъде изведен на Запад. Докога щеше да предизвиква съдбата? Явно този старец беше решил, че е непобедим. Гордостта завладява тези, които боговете са решили да унищожат, помисли си Фоли.

— Той е на път — съобщи Ритър на директора на ЦРУ.

— Слава богу. — На лицето на съдията Мур се появи усмивка. — А сега нека да направим всичко възможно, за да го измъкнем оттам.

— С Кларк провеждат инструктаж. Утре излита за Англия и един ден по-късно ще срещне подводницата.

— Още едно момче изпитва благоволенieto на съдбата — забеляза съдията Мур.

— По-добри от тях нямаме — отвърна Ритър.

— Нямаме достатъчно доказателства, за да предприемем решителни стъпки — каза Ватутин на председателя на КГБ, след като го запозна с резултатите от външното наблюдение и обиска. — Включих в операцията още няколко сътрудници. Инсталирахме също подслушвателни устройства в дома на полковника.

— А какво става с другия полковник?

— А, Бондаренко ли? Не успяхме да направим обиск в апартамента му. Неговата съпруга не работи и си седи по цял ден вкъщи. Днес узнахме, че той всяка сутрин прави кросове, и се наложи да усилим групата за наблюдение с още няколко служители. Цялата информация, която успяхме да получим за него, характеризира

Бондаренко откъм най-добрата страна, освен това той има образцова репутация и немалко амбиции. Понастоящем е назначен като официален представител на министерството в проекта „Ярка звезда“ и както видяхте от записките в дневника, най-ентузиасирано го поддържа.

— А какво мислите вие за този човек? — Председателят задаваше въпросите си с отривист, но незаплашващ тон. Той беше зает човек и си ценеше времето.

— До настоящия момент нямаме основание и за най-малките подозрения. Той е получил боеви награди в Афганистан; там е командвал отряд със специално предназначение; попаднал в засада, той е съумял да отрази нападението на бандитите. По време на командировката си в „Ярка звезда“ Бондаренко е упрекнал поделението на КГБ, което се занимава с охрана на обекта, за недостатъчната бдителност, но в своя официален доклад, представен в министерството, той е обяснил причините и е трудно да се оспорва.

— Какви мерки са взети? — попита Герасимов.

— Офицерът, изпратен там за проверка, е загинал при самолетна катастрофа в Афганистан. Казаха ми, че скоро ще изпратят на обекта друг офицер.

— Докъде стигнахте с теляка?

— Продължаваме издирването. Засега безрезултатно. Имаме наши хора навсякъде: по летищата, по железопътните гари, по станциите на метрото. При всяко изменение на обстановката ще ви уведомя.

— Много добре. Свободен сте, полковник. — Герасимов се наведе над книгата на бюрото си.

След като Ватутин излезе от кабинета, председателят на Комитета за държавна сигурност си позволи да се усмихне. Удивително, как всичко се урежда идеално, помисли си той. Решаваният момент се оказа случаят с Ванеева. Не се пада често да бъде разкрита шпионска група, а когато се случи, поздравленията се смесват с въпроса: защо стана след толкова време? Не, този път няма да го бъде. Няма, защото бащата на Ванеева ще бъде избран за член на Политбюро. А генералният секретар Нармонов смята, че той ще бъде предан на човека, който е уредил неговото издигане. Нармонов с мечтите си за съкращаване на въоръженията, за отслабване на

контрола на партията върху живота на страната, за „либерализиране“ на това, което е било завещано на партията... Герасимов ще промени всичко това.

Да се постигне това, разбира се, не беше просто. Герасимов имаше само трима твърди съюзници в Политбюро, но сред тях бе Александров, партийният идеолог, когото Нармонов не можа да отстрани, след като идеологът му изневери. А сега се появяваше нов поддръжник на Герасимов — съвсем неочаквано за генералния секретар. От друга страна, Нармонов се радваше на подкрепата на армията.

И всичко това стана благодарение на Матиас Руст, немския юноша, който да приземи своята взета под наем „Чесна“ на Червения площад. Нармонов се прояви като хитър политик. Руст прелетя в Съветския съюз в Деня на граничаря — едно съвпадение, което Руст не можа да обясни, а Нармонов лиши КГБ от възможността да разпита въздушния хулиган така, както заслужаваше. Герасимов все още мърмореше по този повод. Младият немец предприе този полет с пълното съзнание и увереност, че огромното мнозинство от войниците и офицерите, влизащи в състава на граничните войски на КГБ, ще бъдат мъртвопияни. По тази причина той прелетя над Финския залив и никой не можа да го открие. После войските на ПВО изпуснаха лекия самолет и тийнейджърът извърши приземяване точно пред катедралата „Василий Блажени“.

Генералният секретар Нармонов отреагира бързо: в резултат на бурно заседание на Политбюро, на което Герасимов не можа да изкаже възражения, страхувайки се да не постави под удар самия себе си, бяха уволнени командващият войските на ПВО и министърът на отбраната маршал Соколов.

Новият министър на отбраната Д. Т. Язов бе протеже на Нармонов. Едно нищожество, намирало се на по-ниските стъпала сред висшите военачалници, един човек, който не бе успял да се наложи с достойнствата си, напълно зависим от подкрепата на генералния секретар. В резултат на това най-уязвимият пробив в отбраната на Нармонов бе прикрит. Ситуацията се усложняваше от факта, че Язов все още не бе съумял напълно да се утвърди на поста си и се нуждаеше от поддръжката на опитни офицери от рода на полковник Филитов.

А Ватутин смята, че това е една чисто контраразузнавателна операция — измърмори си Герасимов.

Мерките за сигурност, свързани със сведенията, които се получаваха от КАРДИНАЛА, не позволиха на Фоли да изпрати каквато и да било информация по обичайния начин. Дори еднократните шифри, теоретически неподдаващи се на разшифровка, в този случай се забраняваха. И така краткото резюме на първата страница предупреждаваше тесния кръг от хора, притежаващи достъп „Делта“, че данните, които се изпращат, леко се разминават с очакванията.

Когато Ритър разбра за това, за малко не подскочи от стола. Той взе направените ксерокопия, унищожи оригиналите и се отправи към кабинета на директора на ЦРУ Гриър и Райън вече бяха там.

— Не му е стигнал филмът — каза заместник-директорът на ЦРУ по оперативната работа веднага щом вратата се затвори зад него.

— Какво? — попита съдията Мур.

— Появи се нова информация. Съдейки по всичко, нашите колеги от КГБ са внедрили агент в проекта „Чайният клипер“, който току-що им е предал сведения — по-голяма част от конструкцията на новия тип огледало, — и КАРДИНАЛА решил, че това е по-важно. Не разполагал с достатъчно филм и поради това е отделил основно внимание на дейността на КГБ в „Чайният клипер“. И така ние получихме само половината от данните за тяхната лазерна инсталация.

— Половината може да се окаже достатъчно — забеляза Райън.

На лицето на Ритър се появи гримаса на раздразнение. Никак не му харесваше, че сега Райън имаше достъп до информацията по канала „Делта“.

— Той говори в доклада си за следствията от изменението в конструкцията на огледалото, но не споменава нищо за самото изменение.

— В състояние ли сме да разпознаем изтичането на информация от наша страна? — попита адмирал Гриър.

— Може би. Това е човек, който непосредствено се занимава с огледалата. Налага се незабавно да уведомим за това Паркс. Райън, вие сте били там. Какво е вашето мнение?

— Изпитанието, на което присъствах, потвърди надеждността на огледалата и програмното осигуряване на регулируемата оптика. Ако руснаците успеят да изкопират нашите постижения, след като знаем, че лазерната част на тяхната програма работи идеално... — За миг той замълча. — Господа, последствията могат да се окажат катастрофални. Ако на руснаците им се удаде първи да постигнат успех, всички критерии, свързани с преговорите по съкращаване на въоръженията ще бъдат под заплаха и ние ще се сблъскаме с влошена стратегическа ситуация. Разбира се, ще изминат няколко години, докато проблемът излезе наяве с цялата си острота, но...

— Ако нашият агент получи нова касета, по дяволите, ние ще се придвижим напред — забеляза заместник-шефът на ЦРУ по оперативната работа. — Има и добри новини. Полковник Бондаренко, офицерът, когото КАРДИНАЛА избра за ръководител на отдела, отговарящ за лазерното оръжие, редовно ще го информира за хода на работите. Лошите новини...

— Засега няма да се занимаваме с тях — прекъсна го съдията Мур. Той предупреди с поглед Ритър, че не е необходимо Райън да знае всички подробности, и заместник-директорът кимна в знак на съгласие. — Джак, ти спомена, че имаш да казваш нещо друго.

— В понеделник се очаква ново назначение в състава на Политбюро. Новият член ще бъде Иля Аркадиевич Ванеев. Той е на шестдесет и три години, вдовец. Има една дъщеря, Светлана, която работи в Госплан, разведена, с едно дете. Ванеев се счита за честен човек — по руските стандарти, — откровен и прям. Доколкото ни е известно, за него няма компрометиращи сведения. Той се издига на висок пост в йерархията на Централния комитет. Именно Ванеев се занимаваше там със селското стопанство, след като Нармонов стана генерален секретар, и сравнително добре се справи с работата. Говорят, че той е човек на Нармонов. Това означава, че генералният секретар сега има поддръжката на четирима членове — с един повече, отколкото може да разчита Александров и... — Виждайки разстроените лица на тримата мъже, които присъстваха в кабинета, Райън замълча. — Какво има? — попита той най-накрая.

— Дъщерята на Ванеев е завербувана от хората на сър Базил.

— Трябва незабавно да се прекъснат всякакви контакти с нея — решително заяви Райън. — Разбира се, няма да бъде лошо да имаме

такъв източник на информация, но подобен скандал би поставил Нармонов в сложно положение. Нека да я замразим за няколко години, след това можем пак да я активизираме, но засега не бива по никакъв начин да я закачаме, по дяволите.

— Може би няма да бъде толкова лесно — подхвърли Ритър и прекъсна обсъждането на тази тема. — Как върви работата по оценката на положението?

— Вчера завърших.

— Имайте предвид, че докладът е предназначен за президента и няколко негови сътрудници, тъй че ще бъде разгледан в съвсем тесен кръг.

— Разбирам. Мога да дам текста за печатане днес следобед. Повече не съм нужен, нали?

Съдията Мур кимна и Райън излезе от кабинета. Директорът на ЦРУ го проследи с поглед, докато излизаше, и заговори едва след като вратата се затвори:

— Още с никого не съм говорил за това, но президентът отново се безпокои относно политическата стабилност на Нармонов. По мнението на Ърни Алън последните промени в съветската позиция дават признаци, че подкрепата за Нармонов вътре в страната отслабва, и той е убедил шефа, че сега не бива да оказваме натиск върху руснаците по някои въпроси. Така че, ако ние сега изведем от Русия КАРДИНАЛА, това може да предизвика, така да се каже, лошо въздействие върху политическата ситуация в Съветския съюз.

— Ако го арестуват, неблагоприятното въздействие няма да бъде никак по-малко — напомни Ритър. — Да не говорим колко пагубни ще бъдат последствията за нашия агент. Артър, те са вече по следите му. Не е изключено да са успели да се доберат до дъщерята на Ванеев.

— Тя се е завърнала на работа в Госплан — каза заместник-директорът на ЦРУ по разузнаването.

— Да, разбира се, но нашият човек от химическото чистене изчезна. Те явно са съумели да арестуват и сломят Ванеева — настоя Ритър. — Трябва да го изведем най-накрая. Не можем да оставим КАРДИНАЛА да виси като бельо на простор. Ние сме длъжници на този човек, Артър.

— Не мога да дам съгласие за извеждане, без да съм получил разрешението на президента.

— Тогава издействай такова разрешение. Плюй на политиката — в този случай трябва да оставим настрана политическите съображения. Не бива да се забравя, че въпросът има и практическа страна. Ако захвърлим този агент и не си мръднем пръста да му помогнем, дяволите да го вземат, руснаците ще заснемат телевизионен сериал и ще го показват на цял свят. В крайна сметка ще ни излезе много по-скъпо, отколкото тази временна политическа изгода.

— Чакай малко — каза Гриър, — ако са успели да сломят дъщерята на този партиен функционер, как тогава тя се е върнала на работа?

— Може би тук е замесена политиката — замислено забеляза съдията Мур. — Смяташ ли, че КГБ ще се реши да закача семейството на този човек?

— Герасимов принадлежи към противниците на Нармонов — изсумтя Ритър — и няма да пропусне възможността да попречи на човек на Нармонов да влезе в Политбюро. Това действително мирише на политика, но някак си — на политика от друг вид. По-вероятно е нашият приятел Александров да е успял да привлече този Ванеев на своя страна, а Нармонов още да не знае за това.

— Значи, смяташ, че са я сломили, а после са я пуснали, за да я използват като средство за оказване на натиск върху бащата? — попита съдията Мур. — Логично е. Но нямаме доказателства.

— Александров е прекалено стар, за да се стреми към поста на генерален секретар, а и всъщност секретарите по идеологията обикновено не заемат най-висшия пост — много по-интересно е да правиш „кралє“. Любимецът на Александров е Герасимов, а ние знаем, че той има толкова много амбиции, че, току-виж, го короновали като Николай Трети.

— Боб, ти току-що изложи още една причина, поради която не бива да разклащаме лодката. — Адмирал Гриър отпи от кафето си. — На мен също не ми харесва да оставим там Филитов. Но не можем ли да го посъветваме да се спотаи за известно време? Има ли шансове да оцелее? Мисля, че при създалата се сега ситуация той може да опровергае всички обвинения, които биха се повдигнали срещу него.

— Не, Джеймс — изразително поклати глава Ритър. — Не можем да му наредим да кротува в момент, когато тъй много се нуждаем от втората половина на доклада му. Ако той поеме риска да ни го изпрати

въпреки засиленото внимание към него, ние нямаме право да го оставим на произвола на съдбата. Няма да бъде справедливо. Спомнете си какво е направил този човек за нас през всичките тези години. — Ритър продължи да спори още няколко минути, проявявайки изключителна преданост към своите хора, с която се отличаваше още оттогава, когато като млад офицер от разузнаването ръководеше действията на своите агенти. Макар че с агентите често се отнасяха като с деца — поддържаха ги, насърчаваха и нерядко наказваха, — те действително се превръщаха в нещо като твои собствени деца и в случай на опасност имаха нужда от защита.

Съдията Мур сложи край на проточилата се дискусия.

— Твоите доводи са ми ясни, Боб, но все едно, ще трябва съгласието на президента. Това излиза извън границите на обичайната полева операция.

Ритър не се предаваше:

— Но ние вече се приготвихме за операцията и задействахме нашите хора по места.

— Съгласен съм, обаче тя ще започне едва след одобрението на президента.

Времето във Фаслейн беше отвратително, ала за този период на годината това бе съвсем нормално. Когато „Далас“ излезе на повърхността, силният вятър откъм морето застла крайбрежието на Шотландия с пелена от мокър сняг. Манкузо зае място в командната рубка и обхвана с поглед скалистите планини на хоризонта. Той току-що бе завършил стремителния рейд през Атлантическия океан, профучавайки под водата със средна скорост от тридесет и един възела. Да развие по-висока скорост за по-дълго време бе просто рисковано, да не говорим за опасностите при доближаването в потопено положение към брега — много по-близко, отколкото му се искаше. Но нямаше как, плащаха му да изпълнява заповеди и никой не се вълнуваше дали му харесват.

По морската повърхност се търкаляха петметрови талази, а подводницата се люшкеше върху тях, придвижвайки се напред с двадесет възела. Вълните налитаха право срещу сферичния нос и когато се разбиваха в закръгления му профил, мъгла от пръски

политаше нагоре. Дори специалните дрехи за лошо време много не помагаха и след няколко минути капитанът се измокри до кости и започна да трепери от студ. Един влекач от Кралския военноморски флот се приближи и взе на буксир „Далас“. Въжето се натегна и поведе подводницата в тесния залив. В това време Манкузо успя да се справи с люшкането. Склонността да пати от морска болест бе една от най-ревниво пазените професионални тайни на капитана. В своята каюта той се чувстваше малко по-добре, затова пък тези, които се намираха вътре в цилиндричния корпус на подводницата, сега съжаляваха, че с такова удоволствие са изяли вкусния обяд, който им бе сервиран преди няколко часа.

След по-малко от час „Далас“ се озова в спокойните води на залива, закрилян от скалите, и със зигзази се отправи към пристана, където бяха базирани британски и американски ядрени подводници. След акостирането им помагаше дори вятърът, който притискаше синьо-сивия корпус на подводницата към кея. На брега вече ги чакаха хора, подслонени в няколко коли, докато палубната команда закрепваше въжетата. Щом прехвърлиха пасарела, Манкузо слезе в каютата си.

Първият посетител бе един капитан трети ранг. Манкузо очакваше да го посрещне някой офицер от подводния флот, но на униформата на капитана липсваха каквито и да било отличителни знаци — явно той бе от разузнавателното управление.

— Как премина плаването? — попита офицерът.

— Тихо и спокойно — нетърпеливо отвърна Манкузо. — „Стига си бавил топката, помисли си той, карай по същество.“

— Ще отплавате след три часа. Ето заповедта за провеждането на операцията. — И офицерът предаде на капитан първи ранг Манкузо един плик от плътна хартия с восъчни печати. Отпред на плика имаше указание: кога и в какви случаи следва да се отвори. Макар че Манкузо бе виждал във филми пликове, запечатани по този начин, като командир на кораб той получаваше за първи път такъв пакет. Той предполагаше, че ще има възможност да обсъди задачата с човека, който му я възлага, но това не се случи. Манкузо се разписа за получаването на инструкциите, пъкна плика в сейфа под зоркото око на агента от специалните служби и го съпроводи до трапа.

Лайнар, каза си наум капитанът първи ранг. Сега бе дошло време да приеме гостите.

Те бяха двама — и двамата в цивилно облекло. Първият се промъкна през люка, през който се пускат торпедата, с ловкостта на опитен моряк. Манкузо бързо разбра причината.

— Здравей, шкипер!

— Джоунси, как попадна тук, дявол те взел?

— Адмирал Уилямсън ме постави пред избор: или да ме мобилизират, или доброволно да взема участие в изпълнението на задачата в качеството на граждански технически специалист. Предпочетох второто. По-добре ще платят. — Джоунс снижи глас: — Това е господин Кларк. Той не е много приказлив.

Действително Кларк предпочиташе да мълчи. Манкузо му отреди една свободна койка в каютата на механика. След като взе багажа си, който спуснаха през люка, Кларк влезе в определената за него каюта и затвори след себе си вратата.

— Къде ще кажеш да сбутам партакешите? — попита Джоунс.

— Има свободна койка в офицерското помещение — отговори Манкузо.

— Чудесно. Все пак началниците се хранят по-добре от другите.

— Как върви следването в университета?

— Остава ми един семестър до получаването на магистърска степен. Някои предприемачи вече ми правят предложения. Освен това се сгодих. — Джоунс извади портмонето си и показа снимката на годеницата си. — Казва се Ким. Работи в библиотеката.

— Честито, господин Джоунс.

— Благодаря, шкипер. Адмиралът ми каза, че ще имате нужда от мен. Аз обясних всичко на Ким и тя ме разбра. Баща ѝ служи в армията. И тъй, какво става? Някаква специална операция и не можете да минете без мен, нали? — Терминът „специална операция“ беше евфемизъм, който изразява един куп — в повечето случаи — твърде опасни неща.

— Не зная. Още не са ме запознали.

— Ами ако още един път се поразходим на север, няма да е съвсем лошо — забеляза Джоунс. — Да си кажа право, скучно ми е без емоции.

Манкузо не вярваше, че ще плават в тази посока, но се въздържа да даде отговор. Джоунс се отправи към кърмата, за да се настани на определеното му място. Манкузо пък се запъти към каютата на механика.

— Господин Кларк?

— Да. — Кларк бе закачил самото си, позволявайки по този начин да се открие ризата с къси ръкави. По мнението на капитана той бе леко минал четиридесетте. На пръв поглед не се отличаваше с нещо особено — висок мъничко над метър и осемдесет, тънък; но после Манкузо забеляза, че той няма обичайното мастно натрупване около пояса, тъй характерно за четиридесетгодишните мъже, а раменете му бяха по-широки, отколкото изглеждаха на високото тяло. И вглеждайки се малко по-настойчиво, капитанът откри недостигащото звено в ребуса — една едва забележима под гъстите косми на ръката татуировка: червен тюлен с широка дръзка усмивка.

— Познавах един човек, който има подобна татуировка. Офицер — сега той е в шеста група.

— Това беше отдавна, капитане. Не е необходимо да го обсъждаме.

— Що за операция ни предстои?

— Сър, във вашите заповеди се съдържа...

— Изпълнете тази мъничка прищявка. — Зад усмивката на капитана се криеше настоятелно искане. — Току-що вдигнах трапа.

— Налага се да приберем едно лице на борда.

Боже мой! Манкузо невъзмутимо кимна.

— Ще бъде ли необходима допълнителна помощ при провеждане на операцията?

— Не, сър. Всичко ще проведе аз — със своето снаряжение.

— Добре, подробностите ще обсъдим след отплаването. Ще се храните в каюткомпанията. Спускате се по стълбата отвън, няколко метра по посока на кърмата, от дясната страна. И още едно нещо: има ли значение въпросът за времето?

— Не. Не би трябвало да има, стига само да не възразите да поизчакаме. Някои подробности от операцията още не са решени — това е всичко, което мога да ви кажа, капитане. Извинете, но аз изпълнявам заповед, както и вие.

— Правилно. Вземете горната койка, можете да подремнете, ако имате нужда.

— Благодаря ви. — Кларк наблюдаваше капитана, който си тръгна, но не се усмихна чак докато не се затвори вратата на каютата. Още не му се бе случвало да плава на атомни подводници от класа „Лос Анджелис“. По-голяма част от разузнавателните операции се провеждаха с участието на по-малки по размери, но по-маневрени подводници от типа „Стърджън“. На Кларк се отреждаше винаги една и съща койка — горната в каютата на механика, единствената свободна на борда на кораба. Както винаги, възникна проблемът с окомплектоването на снаряжението, но Кларк имаше достатъчно опит и съумя да се справи с трудностите. Като свърши с това, той се настани в койката. Беше се уморил по време на полета и желаше да отдъхне няколко часа. Както обикновено, койката се притискаше до огънатия корпус на подводницата. Струваше му се, че се намира в ковчег с полуотворен капак.

— Да им се чудиш на тези американци! Притежават възхитителна изобретателност — забеляза Морозов. Наложил се да се потрудат доста на обекта близо до Душанбе през последните седмици. Веднага след завършването на изпитанията — по-точно, щом гостът си замина за Москва — два от шестте лазера бяха размразени и демонтирани за техническо обслужване. Тогава откриха, че оптиката им е обгоряла, при това силно. Значи все още имаше проблеми с оптичното покритие. Най-вероятно, забеляза ръководителят на групата, проблемът се свежда до недостатъчния контрол на качеството. И той предаде решението на проблема на друг екип от инженери, а сам със своите специалисти се захвана с една далеч по-интересна и вълнуваща работа: бяха им доставили данни относно американските огледала, за които бяха чули да се говори още преди няколко години.

— Тази идея е възникнала в главата на един астроном. Той искал да създаде начин за фотографиране на звездите, при което снимките няма да пострадат от „блещукането“ им. Никой не си направил труда да му каже, че е невъзможно, затова той се захванал и създал такъв метод. Имах най-обща представа за него, но не знаех подробностите. Вие сте прав, младежо. Този начин е действително остроумен, толкова

хитър, та се оказа, че не ни е по силите — измърмори старшият инженер, прелиствайки страниците и гледайки компютърните спецификации. — Ние нямаме нищо, което би ни помогнало да изкопираме подобни характеристики. Дори създаването на датчици — не съм уверен, че сме в състояние да направим даже тях.

— Американците строят телескоп...

— Да, знам. На Хавайските острови. Но строящият се телескоп по своите технически характеристики много отстъпва на ето това. Американците са направили огромен скок напред, който още не е станал достояние на научната общественост. Обърнете внимание на диаграмата. Не е изключено едно такова устройство да е влязло в строя. — Той поклати глава. — Те са ни изпреварили.

— Налага се да напуснеш това място.

— Да. Благодаря ти, че ме укрива тъй дълго. — Благодарността на Едуард Василевич Алтунин беше искрена. Бяха му предоставили място на пода, за да спи, и топла храна, която поддържаше неговите сили, докато той обмисляше планове за бъдещето.

Съставяше планове, или се опитваше. Той дори не осъзнаваше напълно трудностите, с които ще се сблъска. На Запад човек лесно би намерил други дрехи, перука, с помощта на която да замаскира цвета на косите си, и театрален грим с указания как да го използва, за да измени външността си. На Запад можеш да се стушиш на задната седалка в автомобил и за четири часа да изминеш двеста мили. В Москва Алтунин бе лишен от такива възможности. Служителите на КГБ навярно бяха направили обиск в апартамента му и знаеха как е облечен, познаваха цвета на косите му и чертите на лицето. Но даже на тях очевидно не беше известен малкият кръг приятели по служба в Афганистан, тъй като никога не бе говорил за тях.

Приятелите му предложиха друг балтон, но той не му беше по мярка, а и не му се искаше да подлага на допълнителни опасности тези, които му помагаша. Той помнеше наизуст своята легенда: укривал се е заедно с една група престъпници в един по-далечен район. Между другото на Запад много малко се знае за криминогенната обстановка в Москва. Тя бе взела застрашителни размери и все повече се влошаваше. Въпреки че равнището на престъпността в този град още

не бе догонило американските градове в това отношение, в Москва съществуваха цели квартали, където разходките нощем са рисковани. Но тъй като чужденците рядко ги посещаваха, а уличните престъпници не безпокояха често чужди граждани — това веднага получаваше енергичен отпор от страна на московската милиция, — в чужбина малко се знаеше за този проблем.

Алтунин излезе на мрачната, лошо осветена улица „Трофимова“ до река Москва. Той се учуди на собствената си глупост. Алтунин винаги си бе казал, че ако му се наложи да се скрие в града, ще стори това на товарните шлепове. Баща му цял живот бе работил на шлеповете и Едуард знаеше такива места, където никога няма да го намерят — но сега е зима, реката е покрита с лед, а шлеповете стоят приковани на брега. Как може изобщо такава глупост да ми е минавала през ума, ядосано си мислеше Алтунин.

Впрочем какъв смисъл има да се разстройвам с тези неща, напомни си той. Съществуват и други начини за изплъзване от Москва. Заводът, в който произвеждат москвичи, се намира само на километър оттук, а дотам влаковете се движат през цялата година. Той ще се опита да се скрие в товарен вагон с автомобилни части, при това ще избере влак, отправящ се на юг. Ако има късмет, може да се озове в Грузия, където никой няма да се вглежда много в неговите преправени документи. В Съветския съюз можеш лесно да изчезнеш, помисли си Алтунин, в края на краищата как няма да потъна сред двеста и осемдесет милиона жители? Тук постоянно има хора, които губят или си повреждат документите. Все пак си даваше сметка, че с подобни, не особено реалистични мисли той просто се мъчеше да се поободри.

Но сега Алтунин не можеше да спре. Това бе започнало в Афганистан и едва ли изобщо някога щеше да се прекрати.

В началото успяваше да прогонва такива мисли от главата си. В Афганистан бе воювал като ефрейтор в рота за артилерийско обслужване. Възлагаха му да се занимава с това, което в Съветската армия носеше евфемистичното название „устройство за борба с терористите“. Разпръскваха ги от въздуха или по-често войници, извършващи хайки в афганистанско село, оставяха тези устройства при напускане на населения пункт. Някои от тях изглеждаха като типично руските кукли „матрьошки“, други приличаха на писалки или на камионче. Възрастните хора бързо разбраха колко са опасни тези

неща, но децата бяха прокълнати да са любопитни и неспособни да се учат от грешките на другите. Скоро стана ясно, че децата събират всичко, каквото им попадне, и производството на взривяващите се матрьошки рязко се намали, макар че едно нещо оставаше постоянно: всеки предмет съдържаше сто грама взривни вещества и се взривяваше в ръцете на любопитните. Задачата на Алтунин бе да сглобява такива бомби и да обучава войниците как да ги използват.

В началото Алтунин не придаваше значение на това. Просто такава бе работата му. Заповедите постъпваха от командването; всъщност руснаците не са склонни нито по характера, нито по възпитанието си да оспорват заповедите. Освен това работата бе лека и безопасна. Не му се налагаше да носи автомат и да действа в райони, където зад всеки ъгъл се криеха бандити. Опасност го заплашваше само на кабулските пазари и там той се стремеше да ходи заедно с група от пет или повече човека. Но веднъж по време на едно такова посещение на пазара той видя дете — момче ли беше или момиче, не разбра, — чиято дясна ръка се бе превърнала в чукан, а майката на детето гледаше него и другите руски войници с един поглед, който е невъзможно да забравиш. Алтунин бе слушал разкази за това, как афганистанските бандити с особено удоволствие одират на живо кожата на пленени летци, и за това, как жените им понякога сами се справят с такава работа. На него му се струваше, че подобно поведение е нагледно доказателство за варварството на един първобитен народ — но детето не можеше да се счита за първобитно. Марксизмът поне учеше така. Вземете кое да е дете, дайте му подходящо възпитание и под съответното ръководство то ще стане комунист за цял живот. Обаче не това дете. Той запомни видяното в онзи студен ноемврийски ден преди две години. Раната напълно бе заздравяла и детето дори се усмихваше — то беше прекалено малко и не осъзнаваше, че е осакатено за цял живот. А ето майката знаеше и разбираше — детето ѝ е понесло такова жестоко наказание само защото се е... родило. Сега леката и безопасна работа вече не беше така приятна. Всеки път, когато Алтунин завинтваше взривното устройство, той виждаше осакатената ръчичка на малкото дете. Започнаха да му се присънват кошмари. Водката и даже хашишът не можаха да го избавят от страшните видения. Не помогнаха и разговорите с другите техници — наистина заради тях му се наложи да издържи гнева на ротния заместник-

командир по политическата част. Действително неговата работа не беше лека, съгласи се политическият офицер, но тя бе необходима, за да се избягнат по-големи човешки жертви. Беше безсмислено да се оплаква, защото това можеше да доведе единствено до превеждането на ефрейтор Алтунин в стрелкова рота, където той лично щеше да се убеди в необходимостта от такива жестоки мерки.

Сега Алтунин разбираше, че е трябвало да приеме едно такова предложение, и изпитваше ненавист към себе си за проявената тогава страхливост. Службата в пехотата може би щеше да възстанови в него чувството за собствено достойнство, може би щеше да промени много неща, каза си Алтунин, но в онзи момент бе направил друг избор, а сега нямаше никакъв смисъл да се задълбава в тези мисли. В края на краищата той си бе спечелил само забележка в досието, която щеше да влачи със себе си, докато е жив.

И ето сега то мъчеше да изкупи вината си. Той си казваше, че може би вече е успял да стори това, а сега, ако му потръгне, ако много му потръгне, ще съумее да изчезне и тогава може би ще забрави за страшните играчки, които е изработвал по време на тази кошмарна война. Това бе единствената мисъл, която терзаеше съзнанието му в тази мрачна студена нощ.

Алтунин тръгна на север, стремейки се да остава в сянка, като избягва осветените части на тротоарите. Работниците, завръщащи се къщи след края на смяната в завода „Москвич“, изпълваха с приятна глъчка улиците, но когато той стигна железопътната гара, там вече бе пусто. Заваля сняг и видимостта намаля до сто метра. Около всяка лампа над спрелите товарни вагони се рееше облак от бели снежинки. Изглежда, тук се композира влак, за да тръгне може би на юг, реши Алтунин. Маневрените локомотиви се движеха напред-назад, премествайки вагоните от един резервен коловоз на друг. Той се сгуши в сянката на един вагон и се опита да разузнае обстановката. Вятърът се усили, стана му студено. Огледа се настрана в търсене на по-удобно място за наблюдение. Да, на петдесетина метра отгук имаше няколко фургона, от които щеше да следи по-добре образуването на композицията. Вратата на един от фургоните беше отворена — разгеле, помисли си той, трябваше да огледа хубаво заключващия механизъм, ако искаше да проникне в закрития вагон. Алтунин тръгна към фургона с приведена глава, за да прикрие лицето си от поривите на

ледения вятър. Под краката му пращеше снегът, чуваха се свирките на маневрените локомотиви. Стори му се, че тези звуци го приветстват, че ей сега ще настъпи някаква промяна в живота му, която ще го изведе към нещо, подобно на свободата.

Той с изненада видя във вагона трима мъже. Двама държаха в ръцете си картонени кутии с резервни части за автомобили. Ръцете на третия бяха незаети, ала изведнъж той бръкна с ръката си в джоба и извади нож.

Алтунин се опита да каже нещо, да обясни, че му е безразлично дали крадат или не детайли, за да ги продават после на черна борса. Това съвсем не го интересуваше, но преди да успее да произнесе и една дума, мъжът скочи от вагона право към него. Алтунин падна по гръб и удари тила си в релсата. Той не изпадна в безсъзнание, просто бе зашеметен от неочакваното нападение и за миг загуби дар слово. Всичко стана тъй бързо, че даже не успя да се изплаши. Мъжът, който го събори, се обърна към него и го попита нещо. Отговорът бе кратък и рязък, Алтунин сам не разбра какво казва. Той все още се опитваше да проумее какво става, когато нападателят се обърна към него и с мълниеносно движение му преряза гърлото. Алтунин не почувства болка. Той искаше да обясни... че хич не го засяга... От вагона скочи още един мъж с две картонени кутии в ръце и застана втрещен пред тялото, сякаш сам той умираше...

След два часа маневреният локомотив не успя навреме да спре, макар че машинистът забеляза върху релсите странен предмет, засипан със сняг. След като разбра, че е прегазил човек, машинистът извика диспечера.

13. СЪВЕЩАНИЯ

— Прекрасно свършена работа — забеляза Ватутин. — Мерзавци! — Те са нарушили правилото, помисли си той. Това правило беше неписано и все пак реално съществуваше: ЦРУ не убива съветски граждани на територията на СССР, а КГБ не убива американци или дори руснаци, потърсили политическо убежище в Съединените щати. Доколкото беше известно на Ватутин, правилото никога не бе нарушавано от нито една от страните — поне демонстративно. Това бе едно разумно гледище, защото задачата на тайните служби е да събират разузнавателна информация. Ако служителите на КГБ и ЦРУ се захванат да убиват хора, неминуемо ще последват ответни мерки, а после контрамерки и няма да остане време за изпълняване на основната задача. Ето защо дейността на разузнавателните служби беше цивилизована и предсказуема. В страните от Третия свят се прилагаха, разбира се, по-други правила, но в СССР и Америка това правило строго се спазваше.

Поне до този момент — само да не рекат да ме убеждават, че този нещастник е бил убит от престъпници, които са крали автомобилни части! На Ватутин му мина мисълта: а не е ли привлякло ЦРУ към „мократа“ работа някоя местна престъпна групировка? Той отдавна подозираше, че ЦРУ използва съветски престъпници за изпълнение на поръчения, прекалено деликатни за нежните ръце на американските разузнавачи. Погледнато формално, това няма да представлява нарушение на правилата, нали? Интересно, а не прибягват ли служителите на ПГУ до услугите на американски престъпници?

Сега обаче му беше известно само, че поредното звено във веригата на куриерите лежеше мъртво в краката му и с неговата смърт изчезваше последната надежда да се свърже заловеният микрофилм с американския шпионин в Министерството на отбраната. Полковникът си спомни, че му е известно още едно: след шест часа той трябваше да

съобщи за случилото се на председателя на КГБ. Господи, колко му се искаше да пийне! Ватутин поклати глава и погледна надолу към това, което бе останало от заподозрения. Валеше толкова едър сняг, че кръв вече не се забелязваше.

— Знаете ли, ако бяха малко по-умни, да поставят както трябва тялото върху релсите, ние може би щяхме да припишем всичко на нещастен случай — забеляза стоящият до него служител на КГБ.

Въпреки ужасните увреждания, причинени на тялото от колелата на локомотива, беше очевидно, че са прерязали гърлото на Алтунин съвсем професионално с остра кама. По мнението на лекаря, дошъл на местопроизшествието, смъртта бе настъпила почти веднага, за не повече от минута. Следи от борба не бяха открити. Ръцете на жертвата — на предателя — не бяха наранени или увредени. Следователно той не бе оказал съпротива на този, който го е убил. Извод: Алтунин вероятно е познавал убиеца. Дали все пак не е бил американец?

— Преди всичко искам — каза Ватутин — да изясните дали някой от американците не е отсъствал от жилището си между шест и единадесет часа вечерта. — Той се обърна към стоящия до него мъж: — Докторе!

— Слушам, другарю полковник.

— Още веднъж уточнете времето на смъртта.

— Съдейки по температурата на по-големите части от трупа, смъртта е настъпила в периода между девет часа вечерта и полунощ. По-скоро малко по-рано, но студът и силният снеговалеж затрудняват изчисленията. — Да не говорим за това, което е останало от тялото, помисли си той, но премълча.

Ватутин погледна помощника си.

— И така, искам да знам кой го е нямало вкъщи, къде е бил, кога и защо.

— Може би трябва да засилим наблюдението и да обхванем всички чужденци — изрази на глас своята мисъл помощникът на Ватутин.

— Ще се наложи да се обърна за разрешение лично към председателя. Обмислям въпроса. Поговорете с представителя на милицията, възглавяващ следствената група. Всичко трябва да бъде максимално засекретено. Съвсем не ни е нужна тълпа от пипкащи се милиционери да обърка всичко.

— Разбрано, другарю полковник. Милицията следва да се интересува само къде са изчезнали откраднатите части — недоволно каза служителят на КГБ. — Дяволите ще я вземат тази перестройка — сега всички се превръщат в капиталисти.

Ватутин се приближи към машиниста на локомотива, който се намираше в кабината си.

— Студено е, нали?

Машинистът тутакси схвана намека.

— Така е, другарю. Може би две глътки ще ви стоплят.

— Сигурно.

— Ще се радвам да ви помогна, другарю полковник. — Машинистът извади малка бутилка.

Когато машинистът забеляза, че на местопроизшествието са пристигнали служители на КГБ, той реши, че с него е свършено. Но полковникът се оказа съвсем приличен човек, неговите колеги се занимаваха със своите неща, задаваха разумни въпроси и машинистът се успокои — до момента, когато му мина през ума, че може да го накажат за употреба на алкохол по време на работа. Той с безпокойство проследи как полковникът дръпна няколко огромни глътки и после върна бутилката.

— Благодаря — каза Ватутин и се скри зад снежната завеса.

Когато пристигна председателят на КГБ, полковник Ватутин го чакаше в приемната. За Герасимов се говореше, че той се отнася много сериозно към работата си и винаги пристига в седем и половина. Това беше истина. Той отвори вратата, когато часовникът показваше седем и двадесет и пет минути, и направи знак на полковника да го последва в кабинета му.

— Как върви работата?

— Убили са Алтунин снощи, късно вечерта, на железопътната станция до автомобилния завод „Москвич“. Прерязано му е гърлото, а тялото са оставили на релсите, после един маневрен локомотив го е прегазил.

— Вие уверен ли сте, че това е Алтунин? — намръщи се Герасимов.

— Да, точно го разпознаха. Сам видях лицето му. Трупът е открит до вагона, чиято врата са разбили. От вагона са откраднати авточасти.

— Аха, той се натъкнал на банда спекуланти, търгуващи с откраднати части на черна борса, и за късмет на шпионите са го убили, нали?

— Поне така е изпитано, че да създаде именно такова впечатление, другарю председател — кимна полковник Ватутин. — Едно такова съвпадение ми изглежда неубедително, но нямаме доказателства за нещо друго. Продължаваме разследването. Сега се подлагат на проверка всички лица, живеещи в този район, които са служили заедно с Алтунин в Афганистан, но аз се съмнявам, че тази линия ще ни помогне.

Герасимов нареди да донесат чай. След миг се появи секретарят му и Ватутин разбра, че така започва всяко утро на председателя на КГБ. Съдейки по всичко, той прие съобщението за смъртта на Алтунин далеч по-спокойно, отколкото очакваше полковникът. Макар че Герасимов по-рано бе партиен функционер, сега той се държеше като истински професионалист.

— И така, понастоящем имаме трима куриери, признали, че са предавали документи, и още един, разпознат от нас, но за съжаление мъртъв. Последният е бил забелязан, когато е стоял в непосредствена близост с личния помощник на министъра на отбраната; един от куриерите — един от тримата, които са живи — смята, че е предавал сведения на чужденец, но не може да го разпознае. Накратко казано: имаме средното звено на канала за връзка, но липсват и двата края.

— Съвършено вярно, другарю председател. Продължаваме да следим двамата полковници от Министерството на отбраната. Освен това предлагам да засилим наблюдението над служителите от американското посолство.

Герасимов кимна.

— Съгласен съм. Действайте, Ватутин. Трябва да доведем това разследване до успешен край. Откакто престанахте да пиете, имате съвсем друг вид.

— Чувствам се много по-добре, другарю председател — призна си полковникът.

— Прекрасно. — Герасимов стана, а заедно с него се надигна и полковникът. — Вие действително ли считате, че нашите колеги от ЦРУ са убили собствения си агент?

— Смъртта на Алтунин напълно ги устройва. Разбирам, че това би било в нарушение на споразумението относно действията... действията на противниковата територия, но...

— Но по всяка вероятност имаме работа с високопоставен шпионин и без съмнение те са извънредно заинтересовани да не допуснат неговото разобличаване. Да, разбирам. Карайте все тъй, Ватутин, не отслабвайте темпото — настоя отново Герасимов.

Фоли вече също се намираще в кабинета си. Пред него на бюрото лежах три касетки, предназначени за КАРДИНАЛА. Проблемът сега бяха тези дяволски неща. В разузнавателната дейност се преплитаха множество взаимосвързани противоречия, при това някои от тях бяха адски забъркани, а други толкова опасни, че понякога Ед съжаляваше, задето напусна „Ню Йорк Таймс“. Обаче някои от нещата бяха тъй прости; че с тях можеха да се справят и децата. Тази идея неведнъж му идваше в главата. Не че сериозно я обмисляше, но му се случваше, след като е обърнал две чашки, да даде воля на въображението си и да си представи как Еди младши взема парче тебешир и прави даден знак на определено място. От време на време служителите на посолството се разхождаха из Москва и вършеха доста по-различни неща от общоприетите. През лятото например някой ще си сложи цветче в илика и изведнъж ще го махне без всякаква видима причина, а офицерът от КГБ, който го следи, започва тревожно да се обръща настрана в търсене на човека, към когото е адресиран този „сигнал“. Някои дипломати през цялата година бродеха по улиците на Москва и снимаха най-обикновени улични сценки. Всъщност на тях никой не им казваше, че не бива да правят това. Част от служителите на посолството просто обичаха да се държат така, както им диктуваше ексцентричният характер — това бе достатъчно да изкара от кожата руснаците. За служителите на контраразузнаването буквално всичко може да изглежда като секретен знак: обърната надолу козирка за защита от слънчевите лъчи в автомобила, оставен на предната седалка пакет, завъртени по съответния начин колела на паркирана кола. В

резултат на всички тези мерки, част от които се осъществяваха преднамерено, а други — чисто случайно, офицерите на ВГУ бяха принудени да се разкарват из цяла Москва, за да разследват загадки, които просто не съществуваха. В това отношение американците превъзхождаха руснаците, които действаха прекалено еднообразно, подчинявайки се на пълна регламентация, без да се ръководят от инстинкта и въображението. По тази причина животът на контраразузнавачите от Второ главно управление ставаше прекалено тежък и нерадостен.

Затова пък руснаците имаха няколко хиляди човека, докато американците, работещи в посолството — включително членовете на техните семейства, — бяха всичко седемстотин.

И все пак Фоли досега не бе измислил начина за предаването на касетката. Той не разбираше защо КАРДИНАЛА още от самото начало отказваше да използват тайници. В дадения случай това щеше да е идеалният способ. Тайник можеше да стане всеки предмет, изглеждащ като обикновен камък или нещо още по-обичайно и невинно. В него се правеше кухина, в която се вмъкваше предметът за предаване. В Москва — град, построен, общо взето, от тухли — най-популярният материал за тайници бяха тухлите, които често поради лошото качество и недостатъчната квалификация на работниците слабо се крепяха в стените и лесно се отместваха. Впрочем съществуваше много голямо разнообразие от предмети и материали, които могат да послужат за тази цел.

В същото време начините за предаване от ръка в ръка не бяха прекалено много и всичко зависеше от идеално точния разчет при едни не съвсем ясни обстоятелства. Но нали управлението му бе възложило тази работа съвсем не защото тя беше лека. Обаче той вече не можеше отново да се изложи на същия риск. Може би щеше да поръча на жена си...

— И тъй, откъде може да изтича информацията — попита Паркс началника на службата за сигурност в своето ведомство.

— Източникът на изтичане на информация може да бъде всеки от стотината, дори повече, наши служители.

— Значи задачата се облекчава — забеляза сухо Пит Уекстън, инспектор от контраразузнавателния отдел на ФБР. — Заподозрените са само сто.

— Това е някой от учените или нечия секретарка, или може би някой от бюджетното управление — имам предвид хора, съпричастни към програмата. Да, в окръг Колумбия има още двадесет човека, които притежават право на достъп до „Чайният клипер“ и съответно се допускат до такива документи, но всички те са високопоставени лица. — Началникът на службата за сигурност в СОИ (Стратегическата отбранителна инициатива) беше капитан първи ранг от военноморския флот, макар че носеше граждански костюм. — По всяка вероятност човекът, когото търсим, се намира на обекта „Чайният клипер“, на запад.

— А те почти всички са учени и не са по-възрастни от четиридесет години — каза Уекстън и затвори очи. Живеят вътре в компютрите и възприемат целия свят като една гигантска видеоигра. Трудността при общуването с учените, особено с младите, се състоеше в това, че те живееха в един свой свят, твърде различен от този, който усещаше и разбираше службата за сигурност. Според тях прогресът в науката зависи от свободния обмен на информация и идеи. Това са хора, които ги вълнува всичко ново, говорят за новото помежду си, неосъзнато търсейки съпричастието, което съдейства за ускореното развитие на идеите, никнещи като плевели в размирния духовен свят на лабораторията. За ченгето от службата за сигурност идеалният свят е този, в който никой с никого не приказва. В този случай обаче изчезва нуждата от службата за сигурност, защото в такъв свят не възниква нищо ценно. Да се установи необходимото равновесие беше почти невъзможно и блюстителите на безопасността неизменно се озоваваха между чука и наковалнята, като ставаха обект на всеобща ненавист.

— Какво ще кажете за вътрешната сигурност, касаеща секретната документация?

— Вие имате предвид „капаните за канарчета“?

— За какво говорите, дявол да го вземе? — поинтересува се генерал Паркс.

— Всички тези документи се изготвят с текстови програми. С тяхна помощ става възможно да се внесат в текста на всеки екземпляр мънички изменения. По такъв начин можем да проследим всяко копие

на всеки важен документ и да изясним от кой екземпляр е станало изтичането на информацията — обясни капитанът. — Но ние правим това много рядко. Подобна операция изисква прекалено много време.

— ЦРУ разполага с компютърна подпрограма, която осъществява всичко това автоматически. Тя се нарича „Спукскрайб“ или нещо подобно. Достъпът до нея е строго ограничен, но ако се обърнете с молба, ще ви разрешат да се възползвате от нея.

— Много любезно от ваша страна — измърмори Паркс. — В този случай ще има ли някакво значение?

— Сега не, но не бива да се пренебрегва нито един метод — поясни капитанът, обръщайки се към своя началник. — Слушал съм за тази програма. Не можем я ползваме при работа с научни документи — техният език е прекалено точен. Дори една запетая да преместиш от едно място на друго, можеш да изкривиш целия смисъл.

— Това е при условие че този, който чете, съумее да разбере текста — тъжно поклати глава Уекстън. — Впрочем не се налага да се съмняваме, че руснаците са успели. — Той вече мислеше за човешките ресурси, които ще бъдат необходими за разследването — може би трябваше да привлекат стотици агенти. Но те веднага щяха да се набият на око. Обкръжението, в което щяха да работят, е прекалено малко, за да останат незабелязани.

Можеше да се предприеме и друга очевидна крачка — да се ограничи достъпът до информацията по експериментите с огледалата, но в този случай възникваше вероятност шпионинът да усети опасност и да стане по-внимателен. Уекстън умуваше дали да подходи към нещата по-просто — така както при разследване на рекета и мафията. Ала самият генерал Паркс го бе привлякъл за охраната на „Чайният клипер“ и му бе подsigурил необходимия инструктаж. „Това е отговорна задача и никой няма да се справи с нея по-добре от Уекстън.“ Той не се съмняваше в това: така му каза директорът на ФБР Джейкъбс.

Първи го забеляза Бондаренко. Вече в продължение на няколко дни по време на утринния крос не го изоставяше това странно чувство. Той го имаше по рождение, но след тримесечното пребиваване в Афганистан това шесто чувство разцъфна с разкошни цветове и от

скрито, латентно, се превърна в истински действащо. Бондаренко знаеше, че от него не откъсват очи. Но кой? — опитваше се да разбере той.

Следяха го истински професионалисти, в това нямаше никакво съмнение. Мислеше, че са петима или даже повече. Значи това са руснаци... Да, по всяка вероятност. Но човек никога не е сигурен. Полковник Бондаренко пробяга първия километър и реши да направи малък експеримент. Той измени маршрута и на това място, където обикновено завиваше наляво, кривна надясно. Сега щеше да премине край новата многоетажна сграда, чиито стъкла на прозорците на първия етаж бяха лъснати. Той се усмихна вътрешно, но дясната му ръка несъзнателно се плъзна надолу по бедрото, за да напипа служебния пистолет. Усмивката тутакси изчезна, когато осъзна какво бе сторила дясната ръка, и на нейно място се появи гримасата на голямото разочарование — предстоеше му да се защитава с голи ръце. Той неловко владееше и това, но пистолетът действа по-далеч от ръцете и краката. Не че го беше страх даже и помен нямаше от това. Бондаренко беше военен, привикнал към правилата и ограниченията на средата, в която живееше.

Той обърна глава и погледна отражението в стъклото. На сто метра зад него се намираще мъж, който държеше ръката си до лицето, сякаш говореше пред микрофон. Любопитно. Бондаренко направи кръгом, пробяга няколко метра в обратна посока и отново погледна встрани: мъжът вървеше с отпуснати ръце, без да обръща, изглежда, никакво внимание, на бягащия офицер. Бондаренко пак се обърна и възобнови нормалното темпо. На лицето му се мярна горчива усмивка — бе успял да потвърди подозрението си. Добре, ами причината? Той си обеща да разбере всичко един час след като пристигне в службата.

Тридесет минути по-късно той се прибра вкъщи, взе душ, облече се и четейки сутрешния вестник — това неизменно беше „Красная звезда“, военният всекидневник, — си наля голяма чаша чай. В жилището звучеше музика, предавана по радиото, жена му приготвяше децата за училище. Бондаренко не слушаше музика, нито разговорите на децата, а погледът му само се плъзгаше по заглавията. Кой ли са те? — неотстъпно бучеше в главата му. Защо ме следят? Не ме ли подозират в нещо? Ако ме подозират, тогава в какво?

— Добро утро, Геннадий Йосифович — произнесе Филитов, влизайки в кабинета си.

— Добро утро, другарю полковник — отговори Бондаренко.

— Наричайте ме просто Михаил Семьонович — усмихна се Филитов. — При такова развитие, току-виж, че скоро сте започнали да ме командват мен, стария кокал. И така, какво има?

— Следят ме. Забелязах го днес сутринта по време на кроса.

— Вие ги! — Филитов се обърна. — Сигурен ли сте?

— Когато човек го наблюдават, знаете какво се получава... Сигурно сте изпитвали такова усещане, Михаил Семьонович — каза младият полковник.

Но той грешеше. Инстинктите подвеждаха Филитов и той нищо не бе забелязал до настоящия момент. Едва сега си спомни, че телякът в Сандуновските бани така и не се появи на работа. Какво ли пък, ако сигналът за тревога се окаже нещо повече от обичайната проверка на службата за сигурност? Сянка на безпокойство премина по лицето на Филитов, но в следващия миг той се овладя.

— Значи и вие сте забелязали нещо? — попита Бондаренко.

— Ах! — Небрежно махане с ръка, иронична усмивка. — Нека си следят. Ще разберат, че да наблюдават стария полковник е още по-скучно, отколкото да се интересуват от любовните похождения на Александров. — Вицовете за главния идеолог в Политбюро бяха станали популярни в Министерството на отбраната. А това не е ли вече признак, помисли си Филитов, че генералният секретар Нармонов се кани да се отърве от него?

Те ядяха по афганистански — всеки си вземаше храна с пръсти от обща чиния. Американците бяха организирали истински банкет за своите афганистански приятели. Стрелеца седеше на почетното място, а до него се намираще Ортис, изпълняващ ролята на преводач. Присъстваха също четирима високопоставени служители на ЦРУ. Според Стрелеца всичко това изглеждаше прекалено театрално, но май неговото съобщение за лъча светлина в небето бе наистина важно. Ортис откри тържеството с обичайните официални поздравления.

— Вие ми оказвате прекалено голяма чест — смути се Стрелеца.

— Не — възрази чрез Ортис един особено високопоставен служител на ЦРУ, пристигнал от Вашингтон. — Вашето майсторство и смелост са ни добре известни и даже сред нашите войници се говори за тях. Ние изпитваме чувство на срам поради това, че ви предаваме само тази оскъдна помощ, която се предоставя от нашето правителство.

— Ние се борим за своята родина — с достойнство отвърна Стрелеца. — С помощта на Аллаха ще си я възвърнем. Хубаво е, че вярващите от целия свят се обединяват срещу безбожниците, но това е наша задача, а не ваша.

Той дори и не подозира, помисли си Ортис, че го използват за съвсем други цели.

— А сега кажете — продължи Стрелеца — за какво сте пристигнали от толкова далече и желаете да разговаряте с такъв скромнен воин като мен.

— Ние искаме да ви попитаме за лъча светлина, който сте видели на небето.

На лицето на Стрелеца се появи недоумение. Беше удивен. Той очакваше, че ще му зададат въпроси относно ефективността на зенитните ракети.

— Това беше просто светлина — действително много странна. Приличаше на метеор, обаче се издигаше в небето, вместо да се спуска надолу. — Афганистанецът описа подробно картината, която бе видял, посочвайки точно времето и местонахождението си в онзи момент, направлението на лъча и начина, по който той е прорязал небето.

— Видяхте ли къде попадна? Имаше ли нещо друго на небето?

— Попаднал ли? Не разбирам. Това беше само един лъч.

Един друг гост се обърна към него:

— Казаха ми, че сте били учител по математика. Знаете ли какво представлява лазерът?

Стрелеца се замисли, изражението на лицето му се промени.

— Да, чел съм за лазерите — когато учех в университета. Аз... — Той отпи сок от стоящата пред него чаша. — Знам нещичко за лазерите. Те прожектират светлинен лъч и се използват за геодезични измервания. Никога не съм виждал лазери, само съм чел за тях.

— Вие сте наблюдавали изпитание на лазерно оръжие.

— Каква е неговата цел?

— Това не ни е известно. Лъчът, който сте видели, е използван за унищожение един спътник на орбита с помощта на лазерни системи.

— Знам за спътниците. Нима е възможно да се използва за това лазер?

— Нашата страна също работи над този проблем, но изглежда, че руснаците са ни изпреварили.

Това признание изненада Стрелеца. Нима Америка не беше водеща сила в областта на техниката? Не е ли стингърът доказателство за това? Защо бяха прелетели тези хора осемнадесет хиляди километра — само защото той е видял светлина на небето ли?

— Страхувате ли се от този лазер?

— Интересува ни извънредно много — отвърна най-старшият от американците. — Някои от документите, които сте ни предали, дават такава информация за обекта, каквато досега няхаме, и затова сме ви двойно задължени.

— Сега и мен ме интересува. Имате ли карта?

— Емилио! — Сътрудникът на ЦРУ направи знак на Ортис, който не закъсня да предостави карта и чертеж.

— Строителството на този обект е започнало през 1983 година. Изненада ни, че руснаците са решили да построят толкова важна инсталация в непосредствена близост до Афганистан.

— През 1983 година те все още се надяваха, че ще извоюват победа — произнесе Стрелеца мрачно. Възмущаваше го самата мисъл, че руснаците са имали такава надежда, и го възприемаше като оскърбление. Стрелеца разгледа картата, запомни разположението на обекта: планински връх, стегнат като в примка от криволичещата река Вахш. Той веднага схвана защо руснаците са избрали именно това място — само на няколко километра се намиреше Нурекската ВЕЦ. Стрелеца разбираше повече от лазери, отколкото показва пред американците. Той знаеше какво представляват те и как действат. Бе му известно, че техният лъч може да бъде опасен, може да ослепи...

Но да унищожи спътник, намиращ се на стотици километри от повърхността на земята, на по-голяма височина, отколкото летят самолетите... Какви ли вреди могат да причинят тези лъчи на хората тук, на земята... Може би тези лазери са построени толкова близо до неговата страна с друга цел...

— Значи сте видели само светлината? Не сте ли чули нещо да се приказва за това място, нещо за странни лъчи на небето?

Стрелеца поклати глава.

— Не. Видях светлината само веднъж...

Американците си размениха разочаровани погледи.

— Добре, това не е толкова важно. Аз съм упълномощен да ви предам благодарността на нашето правителство. Три камиона с оръжие ще постъпят на ваше разположение. Ако имате нужда от още нещо, кажете — ние ще се постареем да ви помогнем.

Стрелеца кимна замислено. Той разчиташе на голямо възнаграждение за руския офицер, който обаче почина и надеждата изчезна. Но тези хора бяха пристигнали тук не заради руснака — интересуваха ги документите и лъчът светлина на небето. Толкова ли бе важен този обект, че смъртта на офицера от КГБ се разглеждаше като второстепенно събитие? Наистина ли американците се страхуваха от светлинния лъч?

А ако те се страхуваха от него, какво чувство трябваше да изпита той?

— Не, Артър, това съвсем не ми харесва — неуверено отвърна президентът. Съдията Мур продължи да настоява:

— Господин президент, ние напълно осъзнаваме политическите трудности, с които се сблъсква Нармонов. Изчезването на нашия агент в никакъв случай няма да окаже по-голямо влияние на политическата ситуация в Русия, отколкото арестуването му от КГБ; по-скоро това събитие ще упражни по-малко въздействие. В края на краищата защо КГБ ще вдига прекалено голяма врява, след като е позволило да му измъкнат чуждия агент изпод носа? — изтъкна директорът на ЦРУ.

— И все пак рисковете са прекалено големи — забеляза Джефри Пелт. — С идването на Нармонов възникна историческа възможност — той истински се стреми да измени основно съществуващата в Русия система. По дяволите, именно вашите хора дадоха такава преценка.

Да, ние имахме такъв шанс и го проиграхме по времето на администрацията на Кенеди, помисли си съдията Мур. След като свалиха Хрущов, настъпи двадесетгодишното управление на партийните бюрократи. Вие се опасявате, че повече такава

благоприятна възможност няма да ни се отдаде. Е, едно такова гледище заслужава внимание, призна си той.

— Джеф, в случай на извеждане позицията на Нармонов няма да бъде засегната повече, отколкото ако оставим да заловят агента.

— Но ако вече са го разкрили, защо се бавят със задържането? — попита Пелт. — Ами ако придаваш на това прекалено голямо значение?

— Този човек е работил за нас в продължение на повече от тридесет години — помисли си само, повече от тридесет години! Представяш ли си на какви опасности се е подлагал, каква информация сме получавали от него? Можеш ли да оцениш какво разочарование е изпитвал той, когато не сме се вслушвали в съветите му? Имаш ли представа какво значи да живееш със смъртна присъда в продължение на тридесет години. Ако го оставим на произвола на съдбата, каква е цената на свободата в нашата страна? — В гласа на Мур звучеше непоколебима решителност. Президентът беше човек, когото лесно можеха да разколебаят с доводи на принципна основа.

— А ако с тези наши действия помогнем за свалянето на Нармонов? — раздразнено подхвърли Пелт. — Ами ако дойде на власт кликата на Александров и се върнат старите времена — отново напрежение в отношенията между двете страни, нова надпревара във въоръженията. Ще съумеем ли да обясним на американския народ, че сме пожертвали такъв шанс заради живота на един човек?

— Да започнем с това, че никой няма да узнае за случилото се, ако то не проникне в средствата за масова информация — хладно отвърна директорът на ЦРУ. — Руснаците няма да пожелаят да разгласяват неуспехите си и това ви е добре известно. Второ, ще можем ли да обясним, че сме изхвърлили този човек поради непотребност като използвана хартиена салфетка и сме го обрекли на гибел?

— Но и за това никой няма да узнае, ако всичко остане в тайна — отговори Пелт също с леден глас.

Президентът потръпна. Първата му мисъл бе да отложи операцията по извеждането. Как да се обясни едното или другото? Искат или не, те обсъждаха оптималния вариант — как да постъпят, тъй че да не бъдат нанесени вреди на главния противник на Америка. Ала ние никога няма да можем да го заявим публично, помисли си

президентът. Ако кажа гласно, че руснаците са наши врагове, вестниците ще побеснеят. Руснаците притежават хиляди ядрени бойни глави, насочени към нас, и поради това не бива да засягаме тяхната чувствителност...

Той си спомни за двете срещи, когато на четири очи беседва с Андрей Илич Нармонов, генералния секретар на Комунистическата партия на Съветския съюз. Той е по-млад от мен, помисли си президентът. Техните първи преговори бяха внимателни, всеки опипваше събеседника си, стремейки се да намери както слабите, така и силните страни на другия, а също възможните допирни точки по пътя към компромисите и търсенето на общ език. Действително Нармонов е човек, който гледа в бъдещето и навярно желае да промени нещата в Русия.

Ала ще имаме ли ние полза от това? Ами ако действително му се удаде да проведе децентрализация на икономиката, да събуди пазарните сили, като им предостави относителна свобода, но достатъчно голяма, за да потръгне икономиката? Много хора предупреждаваха: представете си една страна с политическите стремежи на Съветския съюз, опираща се на икономика, способна да осигури на гражданския и военния сектор висококачествена продукция. Няма ли да накара това руския народ отново да повярва в своята държавна система, да пробуди в него чувството за предопределеност, което съществуваше през тридесетте години? Пред нас може да се окаже по-опасен противник откогато и да било по-рано.

От друга страна, му обясниха, че не съществува такова понятие като „относителна свобода“ — човек би могъл да попита за това Дювалие в Хаити, Маркос във Филипините или призрака на шаха на Иран Мохамед Реза Пахлави. Инерцията на събитията би могла да изведе Съветския съюз от политическото средновековие в епохата на обществената мисъл на двадесетия век. За това може да потрябва едно цяло поколение, може би две; ами ако пък страната започне да се преобразява в нещо, наподобяващо либералната държава? Съществува още един урок на историята: либералните демокрации не воюват една срещу друга.

Все пак имам някакъв избор, помисли си президентът. Могат да ме запомнят като пълен идиот, върнал света към времената на студената война с цялото ѝ мрачно величие, или като безнадежден

оптимист, надяващ се да укроти леопарда, превръщайки го в домашно животно, и открил в края на краищата, че на хищника са израснали още по-големи и по-остри зъби. Боже мой, опомни се той, поглеждайки събеседниците си, ами аз изобщо не мисля за евентуален успех, а единствено за последиците от несполуката.

Има една сфера, в която Америка и Русия вървят ръка за ръка в историята — нашите следвоенни правителства не съумяха да оправдаят възжеланията на своите народи, нали? Ето, аз съм президентът и от мен очакват да знам кое е правилно и кое не е. Именно затова ме е избрал народът. Затова ми плащат в края на краищата. Господи, ако хората знаеха какви измамници сме. Ние не обсъждаме как да постигнем успех. Ние говорим за това — откъде може да се промъкне съобщението за неуспеха, който сме претърпели при осъществяване на своята политика. Точно тук, в Овалния кабинет на Белия дом, ние се мъчим да изясним кого следва да обвиним за провала на една операция, за чието провеждане дори не сме взели решение.

— На кого е известно за всичко това?

Съдията Мур разпери ръце.

— На адмирал Гриър, Боб Ритър и на мен — в ЦРУ. Някои полеви офицери знаят за предложената операция — наложи се да им изпратим предупредителен сигнал. Те обаче не са запознати с политическите аспекти и никога няма да ги узнаят. Това не ги засяга. Като изключим оперативните изпълнители, само ние тримата в ЦРУ си представяме пълната картина. Впрочем сега сте посветени и вие, сър, а също и доктор Пелт. Значи ставаме петима.

— И вече започнахме да говорим за изтичане на информация! — По дяволите! — изруга президентът с поразителна разпаленост. — По какъв начин успяхте да объркате една толкова проста ситуация?

Всички дойдоха на себе си. Нищо не уталожваше тъй добре страстите като проклятията на президента. Той погледна съдията Мур, неговия главен съветник по въпросите на разузнаването, и доктор Пелт, съветника по националната сигурност. Един от тях молеше да се запази животът на човек, който в течение на много години бе служил предано на Америка въпреки смъртната опасност; другият с внимателен и хладен поглед оценяваше всички аспекти на realpolitik^[1]

и стигна до извода, че възникналата историческа възможност е по-важна от живота на всеки човек.

— И тъй, Артър, ти твърдиш, че този агент, аз не искам да знам неговото име, ни е снабдявал с жизненоважна информация в продължение на тридесет години, включително и със сведения по лазерния проект, който разработват руснаците. Според теб го заплашва опасност и е настъпил моментът, когато трябва да поемем риск и да го изведем от Русия, тъй като сме му морално задължени.

— Да, господин президент.

— А ти, Джеф, считаш, че сега е крайно неподходящ момент, защото откриването на изтичане на информация на такова високо ниво може да навреди на политическата стабилност на Нармонов, дори и да я подрони и вследствие на това ще дойде на власт ново правителство, което ще се отнася по-враждебно към нас.

— Да, господин президент.

— Ами ако този човек загине, защото ние сме се от казали да му помогнем?

— В този случай ние ще загубим важна информация — отвърна съдията Мур. — Възможно е неговата гибел и да не окаже някакво забележимо влияние на положението на Нармонов. Но най-важното — ние ще предадем човека, който предано и вярно ни е служил в продължение на тридесет години.

— А ти, Джеф, ще спиш ли спокойно след това? — попита президентът своя съветник по националната сигурност.

— Да, сър, ще спя спокойно. Не твърдя, че няма да ме мъчи съвестта, но ще мога да спя нощем. Ние вече сключихме с Нармонов договор за ограничаване на ракетите със среден радиус на действие и сега има възможност да преминем към ограничаване на стратегическите въоръжения.

Това е все едно да си съдия. Тук срещу себе си имам двама адвокати и всеки от тях е напълно убеден в своята правота. Интересно е само дали техните принципи ще останат толкова твърди, ако седнат на моя стол; ако те трябваше да вземат решение.

Да, но те не са се домогвали до президентския пост.

Този агент е служил на Съединените щати още по времето, когато аз бях младши прокурор и се занимавах в нощния съд с делата на проститутките.

С Нармонов може би имаме най-добрите ШАНСОВЕ за установяване мир на земята — Бог знае откога.

Президентът стана и се приближи до прозореца, разположен зад бюрото му. Стъклата на прозореца бяха много дебели — за да предпазят обитателя на Белия дом от куршумите на евентуален убиец. Но кой щеше да го предпази от грешки при изпълнение на служебните му задължения? Той погледна южната морава, но не можа да намери отговор и се обърна.

— Не зная, Артър, можеш да разгърнеш силите си по места, но искам да ми обещаеш, че нищо няма да се случи без моето разрешение. Никакви грешки, никакви инициативи, никакви действия, без да съм дал ясно и разбрано съгласието си. Ще имам нужда от малко време, за да обмисля всичко внимателно. Разполагаме с време, нали?

— Да, още няколко дни, за да завършим напълно подготовката.

— Ще ти съобщя, когато взема решение. — Той стисна ръцете на двамата посетители и ги изпрати с поглед, докато излизаха от кабинета. Оставаха пет минути до следващата среща и президентът се отпрати към тоалетната стая, намираща се в съседство с кабинета. Интересно, помисли си той, не се ли таи някакъв скрит символизъм в измиването на ръцете, или просто си търсеше повод да се види в огледалото. Казват, че те считат за човек, способен да отговориш на всички, даже на дяволски трудните въпроси, чу той да казва неговото отражение. Ти дори не знаеш защо си дошъл тук! Президентът се усмихна при тази мисъл. Това бе забавно, толкова забавно, че можеха да го разберат само няколко човека.

— И тъй, какво да кажа на Фоли, по дяволите? — ядосано попита Ритър след двадесет минути.

— По-спокойно, Боб — предупреди го съдията Мур. — Той обмисля ситуацията. Не се нуждаем от незабавно решение и отговорът „може би“, изглежда, избива по-скоро на „не“.

— Извинявай, Артър, става въпрос... Дяволите да го вземат! Аз се опитвах да го убедя да изчезне по-рано. Не трябва, не бива да изоставяме този човек на произвола на съдбата.

— Не се съмнявам, че президентът няма да вземе окончателно решение, преди да съм поговорил още веднъж с него. За момента кажи

на Фоли да продължи операцията. Освен това искам отново да проучим въпроса за политическата уязвимост на Нармонов. Имам впечатлението, че Александров няма да се задържи дълго в Политбюро. Той е прекалено стар, за да вземе връх над настоящия генерален секретар. Политбюро няма да подкрепи заменянето на един сравнително млад човек с някакъв си старец, особено след онзи погребален парад, който се състоя преди няколко години. Кой може тогава да смени Нармонов?

— Герасимов — тутакси отговори Ритър. — Има още двама души, които се стремят да заемат този пост, но само Герасимов е достатъчно амбициозен. Честолюбив, безмилостен, но поразително хитър. Той се харесва на партийния апарат, защото чудесно се справи с дисидентите. Но ако рече да направи решителен ход, той трябва да го предприеме в най-скоро време. Ако се подпишат споразуменията по ограничаване на въоръженията, Нармонов ще придобие огромен престиж и заедно с това немалко влияние. Ако Александров не внимава, напълно ще изпусне влака — ще го извадят от състава на Политбюро. Тогава Нармонов ще укрепи позициите и ще бъде спокоен за мястото си в продължение на няколко години.

— Поне пет години ще изпълнява длъжността — намеси се адмирал Гриър за първи път, — макар че може да не изкара целия си мандат. Ние получихме сведения, че Александров действително ще загуби мястото в Политбюро. Ако това не е просто слух, той може да се опита да ускори събитията и да вземе инициативата.

Съдията Мур погледна към тавана.

— Щеше да бъде по-лесно навярно, ако поведението на тези копелета беше предсказуемо. — Разбира се, ние сме предсказуеми, но те пак не могат да предвидят какво ще направим, помисли си той.

— Горے главата, Артър! — каза Гриър. — Ако светът беше разумно място, щеше да ни се наложи да си търсим друга работа.

[1] Политика на прагматизъм без оглед на етиката и морала. — Б.пр. ↑

14. ПРОМЕНИ

Преминаването през Категат не е проста работа за подводница и то се усложнява двойно, когато трябва да се осъществи скрито. Тук дълбочините са малки и движението в потопено състояние е невъзможно. Фарватерите са сложни за преминаване даже при дневна светлина, а нощем става рисковано — а се налагаше да се придвижат без помощта на местен лоцман. Преминаването беше тайно, тъй че за лоцман не можеше да става й дума.

Манкузо не слизаше от мостика. Долу пред малката масичка с картите се потеше щурманът, а главният старшина оперираше сръчно с перископа и назоваваше пеленгите на различни ориентири. Не можеха да се възползват даже от радиолокационните прибори за навигация, но перископът бе оборудван с усилвател на изображението, който не превръщаше нощта в ден, ала все пак през него тъмната беззвездна нощ изглеждаше като здрачевина. Времето бе направо дар на съдбата — ниската облачност и лапавицата толкова ограничаваха видимостта, че ниският тъмен корпус на подводницата клас 688 оставаше незабележим откъм брега. Датският военноморски флот знаеше за преминаването на американската подводница през Категат и бе изпратил няколко малки катера да прогонят любопитните зяпачи — в действителност нямаше такива — и ако изключим тези корабчета, „Далас“ се радваше на пълна самота.

— Кораб вдясно на курса — обади се един наблюдател.

— Виждам — тутакси отвърна Манкузо. Той държеше в ръцете си прибор за нощно виждане с пистолетна ръкохватка и веднага забеляза един танкер със средни размери. Дяволски късмет, помисли си той, този кораб е на някоя от страните от Източния блок. Само за една минута бяха изчислени курсът и скоростта на идващия насреща кораб и стана ясно, че при разминаване най-късото разстояние между двата съда ще бъде шестстотин метра. Капитанът изруга и даде заповед.

На „Далас“ бяха включени ходовите светлини — датчаните бяха настояли за това. Въртящият се жълт фенер над мачтовата светлина ясно показваше, че това е подводница. На кърмата един моряк спусна американския флаг и на негово място постави датски.

— Всичко да изглежда по датски! — с изкривена усмивка се разпореди Манкузо.

— Я-я, капитен — захихика в тъмнината един младши лейтенант. За него нямаше да е лесно — той бе чернокож. — Малка промяна в направлението на кораба. Доколкото виждам, той не променя курса си, сър. Погледнете...

— Да, вече забелязах — каза Манкузо. Два датски катера се устремиха напред, за да застанат между танкера и „Далас“. Манкузо се надяваше, че това ще реши проблема. Но щем всички котки са сиви, една подводница на повърхността изглежда като... подводница на повърхността — черен силует с вертикална рубка.

— Струва ми се, че това е полски съд — забеляза лейтенантът, — да, виждам цветовете на комина.

Двата кораба се приближаваха със скорост половин миля в минута. Манкузо незабавно се обърна, без да изпуска от погледа си — с помощта на прибора — палубата на морския съд. Там не се забелязваше нищо необикновено. Разбира се, беше три часът през нощта. Вахтата на палубата обръщаше внимание преди всичко на управлението на кораба в сложните условия и нейният интерес към подводницата с нищо не се отличаваше от неговия интерес към полския съд — отваряй си очите да не се сблъскаме, идиот! Корабите се разминаха удивително бързо и сега Манкузо съзря кърмовите светлини на танкера. Мина му през ума, датчаните правилно бяха настояли „Далас“ да плава с включени ходови светлини. Тъмният силует на повърхността на морето щеше да привлече много по-голямо внимание.

Един час по-късно те влязоха в самото БАЛТИЙСКО море, движейки се по курс нула-шест-пет в най-дълбоките води. „Далас“ се насочваше на изток. Манкузо покани при себе си щурмана и заедно съставиха оптималния маршрут към най-безопасното място на съветското крайбрежие. Когато завършиха, към тях се присъедини господин Кларк и тримата обсъдиха най-отговорната част на предстоящата операция.

Ако живеехме в идеален свят, унило си помисли Ватутин, сътрудниците на КГБ щяха да се обърнат със своите тревоги към министъра на отбраната, който следваше да се отзове с готовност на молбата от органите за сигурност. Обаче те далеч не живееха в идеален свят. В допълнение към съществуващите търкания между армията и КГБ, за които Ватутин знаеше, маршал Язов принадлежеше към групата, поддържаща генералния секретар, и добре познаваше разногласията между Герасимов и Нармонов. Не, министърът на отбраната или ще възложи цялото разследване на собствената си служба за сигурност, или ще се възползва от политическото си влияние да бъде закрито напълно това дело, опасявайки се, че КГБ ще го компрометира с факта, че неговият най-близък помощник е бил предател, за да постави под удар самия Нармонов.

Ако Нармонов падне, най-доброто, на което би могъл да разчита Язов, е длъжността заместник-министър по кадрите, ала по-вероятно е след отстраняването на покровителя да го сполети унизителна оставка. Дори и да успее генералният секретар да преживее такава криза, министърът на отбраната, приютил шпионина, щеше да стане изкупителна жертва, подобно на това, което наскоро се случи със Соколов.

Министърът на отбраната също си имаше свое призвание. Под прикритието на обявената от генералния секретар политика на преустройство маршал Язов се надяваше, използвайки знанията си относно офицерския корпус, да реорганизира — по-скоро да приведе въоръжените сили на страната на професионална основа. Нармонов казваше, че неговата цел е да спаси съветската икономика, обаче една не по-малко важна политическа фигура като Александров, върховния жрец на марксизма-ленинизма, го обвиняваше, че подрива чистотата на самата партия. Язов се стремеше да разстрои военната система на страната от долу до горе. В резултат на това, помисли си Ватутин, армията ще стане предана лично на Нармонов.

Това не можеше да не го безпокои. От много отдавна партията използваше органите на държавна сигурност, за да държи военните под свой контрол. В края на краищата оръжието е съсредоточено в ръцете на военните и ако те осъзнаят силата си и почувстват как

отслабва контролът на партията... Тази мисъл беше прекалено болезнена. Да си представи, че армията е лично предана на генералния секретар, а не на партията, беше още по-неприятно на Ватутин, тъй като в резултат на това щеше да се измени положението на КГБ в съветското общество. В този случай генералният секретар щеше да остане извън всякакъв контрол. Опирайки се на военните, той щеше да е в състояние да подчини КГБ и да използва службата на държавна сигурност, за да „преустрои“ цялата партия. В неговите ръце щеше да се съсредоточи толкова власт, с колкото навремето бе разполагал Сталин.

За какво ми трябваше да се заплитам в тези истории? — запита се Ватутин. — Аз съм офицер от контраразузнаването, а не партиен теоретик. През целия си живот полковник Ватутин избягваше да се вълнува от големите проблеми в страната. Той се доверяваше на ръководителите си, вземащи важните решения, които от своя страна му възлагаха да решава конкретни въпроси. Свърши тази. Ставайки доверено лице на председателя на КГБ Герасимов, той неразривно свързваше съдбата си с политическото бъдеще на този човек. А стана толкова лесно! Всичко се случи буквално за едно денонощие. За да получиш генералски звезди, трябва първо да те забележат, помисли си Ватутин със саркастична усмивка, а ти винаги си се стремил да изпъкнеш, да си над другите. И тъй, Клементий Владимирович, ти постигна своето. Сега виж къде те изведе това!

Това те изведе точно в центъра на борбата за власт между КГБ и генералния секретар.

Всъщност всичко е много забавно, помисли си той. В ситуацията обаче няма да има нищо смешно, ако Герасимов си е направил погрешно сметките, но иронията на съдбата се крие в това, че ако неочаквано свалят председателя на КГБ, то тогава либералният дух, укрепнал при Нармонов, ще защити Ватутин — в края на краищата той само е изпълнявал задача на висшестоящото ръководство. Едва ли ще го арестуват и, разбира се, няма да го разстрелят, както това можеше да се случи по-рано. Естествено неговата кариера ще завърши в някакво Омско областно управление или в някое още по-отдалечено място и той никога вече няма да се върне в Московския център.

Впрочем няма да бъде толкова лошо, помисли си той. От друга страна, ако Герасимов постигне успех, какъв ще стане той, полковник

Ватутин? Може би ще възглави ВГУ. Ето, това си струва труда.

А ти искрено, вярваше, че ще, успееш да направиш кариера, без да се занимаваш с политика. Но сега вече нямаше избор. При най-малкия опит да излезе от играта го чакаше позорен край. Той разбираше, че е попаднал в капан. Единственото спасение — да изпълни колкото се може по-добре възложената му задача.

Размишленията завършиха и той отново се върна към получените сводки. Ватутин не се съмняваше ни най-малко в Бондаренко, младият полковник беше извън всякакви подозрения. Неговото лично дело бе проучено с най-големи подробности и не откриха нищо, което би хвърлило сянка върху блестящия офицер и истински патриот. Да, вражеският агент е Филитов, помисли си полковникът. Колкото и безумна да е на пръв поглед тази мисъл, този легендарен герой е предател.

Но как, по дяволите, да докажем това? Нима е възможно без сътрудничеството на Министерството на отбраната да се проведе нормално разследване. При това има още една спънка. Ако той претърпи неуспех в разследването, то Герасимов ще се отнесе неблагоприятно към неговото по-нататъшно придвижване в служебната йерархия, независимо че е бил възпрепятстван от политически ограничения, наложени от самия председател. Ватутин си припомни колко тежко преживя навремето решението на комисията по присвояването на звания, която в последния момент си промени мнението и отхвърли предложението да бъде повишен в звание майор.

Най-странното: на Ватутин дори през ум не му минаваше, че всички негови трудности произтичат от политическите амбиции на председателя на КГБ.

Най-после Ватутин извика при себе си в кабинета старшите офицери, ръководители на групите, участващи в разследването. Те пристигнаха след няколко минути.

— Нещо ново по Филитов? — попита той.

— Следят го най-добрите ни хора — отговори началникът на групата по проследяването. — Шест човека през цялото денонощие непрекъснато са по петите му. Подменяме ги редовно, тъй че едни и същи лица да не се набиват често на очи. Установихме непрекъснато наблюдение с телевизионни камери в целия район около блока, в който живее, и всяка вечер половин дузина служители проверяват лентите.

Засилихме контрола на подозирани американски и английски агенти, а също и на дипломатите от тези страни. Нашите хора работят много напрегнато, на границата на своите възможности, и възниква опасност от разкриването им, но нямаме друг изход. Единствената новост, която ми стана известна, е, че Филитов понякога разговаря насън — доколкото успяхме да разберем, той се обръща към някого с фамилия Романов. Думите са толкова изопачени, че друго нищо не можахме да схванем, но със записва сега работи един лингвист патолог и е възможно той да се добере до нещо. Във всеки случай Филитов е толкова плътно заобиколен, че дори да пръдне, ще го чуем. Единственото нещо, което досега не сме рискували да правим, е установяването на непрекъснат визуален контакт, тъй като ще се наложи да разгърнем хората в непосредствена близост с него. Всеки ден при завиването зад някой ъгъл или при влизането в магазин той изчезва от нашето полезрение за време от пет до петнадесет секунди — това е достатъчно, за да успее да предаде донесение на свръзката или да подхвърли нещо в тайник. Тук вече нищо не мога да направя — вие можете да разпоредите да засилим наблюдението, но възниква опасност да разтревожим Филитов.

Ватуин кимна. Дори и най-доброто проследяване има своите недостатъци.

— Да, ето нещо любопитно — отбеляза един майор, който ръководеше друга група. — Съобщиха ми за това едва вчера. Около веднъж седмично Филитов сам отнася чувал с документи, подлежащи на унищожение в сутерена, където е инсталирана специална печка. Тази процедура станала толкова обичайна, че сержантът, обслужващ печката в подземиято, забравил да ни разкаже за нея до вчера. Съвсем младо момче е, той сам дойде при нас да ни съобщи — по време на отпуск, в цивилно облекло. Съобразителен момък. Оказа се, че именно Филитов преди много години е ръководил инсталирането. Аз лично проверих чертежите — най-обикновена газова печка, с нищо не се отличава от инсталацията, която използваме, това е всичко. Фактически единственото необикновено нещо за заподозрения е, че е трябвало отдавна да излезе в оставка.

— Как върви разследването по убийството на Алтунин? — обърна се Ватуин към следващия офицер.

Той отвори бележник.

— Не успяхме да изясним къде се е укривал до момента на убийството. Може би се е спотайвал някъде сам, може би е намерил убежище при някои свои приятели, които досега не сме открили. Не е установена никаква връзка между смъртта му и движението на някакви чужденци. В него не са намерили нищо подозрително освен фалшиви документи, изработени по най-аматорски начин. Впрочем в пограничните републики те биха могли да минат и за редовни. Ако Алтунин е убит по заповед на ЦРУ, то операцията е проведена идеално. Никакви слаби страни.

— Какво е вашето мнение?

— Случаят е безнадежден — отговори майорът. — Има още пет-шест неща за доизясняване, но да разчитаме на съществен пробив е безсмислено. — Той направи пауза. — Другарю полковник...

— Слушам ви.

— Мисля, че смъртта на Алтунин е чиста случайност. По мое мнение е едно най-обикновено убийство: той се опитал да излезне от Москва и е избрал неподходящ момент да се скрие във вагона. Нямам никакви доказателства, но инстинктивно чувствам, че всичко е станало именно така.

Ватутин се замисли. Наистина трябва му немалко мъжество на един служител от Второ главно управление, за да твърди, че убийството няма никакво отношение към контраразузнаването.

— Действително ли сте убеден в това?

— Никога не можем да бъдем абсолютно сигурни, другарю полковник, но ако са го убили по поръчка на ЦРУ, защо не са се избавили по някакъв начин от тялото? Или ако са се опитали да се възползват от смъртта му, за да възпрепятстват разследването на дейността на един високопоставен шпионин, защо не са подхвърлили улики, подсказващи, че това е съвсем отделен случай? Няма никакви фалшиви знаци, както би трябвало да се очаква при подобни обстоятелства.

— Да, ние бихме постъпили именно така. Разумно. Все пак проверете всички възможни версии.

— Непременно, другарю полковник. За това ще са нужни още четири до шест дни.

— Има ли нещо друго? — попита Ватутин. Присъстващите отрицателно поклатиха глави. — Добре, вървете при своите групи,

другари.

„Ще свърша тази работа по време на хокейния мач — реши Мери Пат Фоли. — На него ще присъства КАРДИНАЛА, когото ще предупредим за това чрез обаждане от телефонна кабина — с уж набран грешен номер. Сама ще му предам пакета.“ Тя държеше три филмови касетки в чантата си и едно просто ръкостискане щеше да бъде достатъчно. Синът ѝ играеше в хокейния отбор на младшата юношеска лига, както и внукът на Филитов, и тя присъстваше на всеки мач. Ако по някаква причина Мери Пат пропуснеше хокейна среща, щяха да сметнат това за необичайно явление, а руснаците обичаха всичко да протича по един установен начин. Тя знаеше, че я следят. Изглежда, че наблюдението над чужденците се бе засилило, обаче нейната „опашка“ не беше прекалено ефективна — тя познаваше мъжа, чието лице виждаше поне два пъти на ден.

Мери Патриша Камински-Фоли произхождаше от едно типично американско семейство, чиято съвсем забъркана генеалогия се спотайваше в тъмнината на вековете и по една или друга причина някои подробности не фигурираха в анкетните данни. Дядо ѝ завеждал царските конюшни в двора на последния руски император и учил престолонаследника Алексей Романов да язди, което било цял подвиг, тъй като младежът страдал от хемофилия и се изисквало необикновено внимание и предпазливост при тренировките. Това бил връхът на неговата кариера, която не изпъкваше с нищо друго. Не съумял да се издигне като армейски офицер, макар че покровителството на двора му помогнало да стане полковник. Дядо ѝ довел обаче полка си до пълен разгром в битката при Таненберг. Сам командирът попаднал в немски плен и затова останал жив, когато в Русия дошли на власт болшевиките. След като узнал, че жена му е загинала по време на революционните безредици, последвали Първата световна война, той не се завърнал в Русия, а заминал за Америка и в края на краищата се заселил в предградията на Ню Йорк. Там се оженил отново, след като основал неголямо предприятие. Умрял на преклонна възраст, на деветдесет и седем години, като надживял дори втората си жена, която била с двадесет години по-млада от него, а Мери Пат запомни за цял живот неговите несвързани разкази за Русия. Постъпила в колеж,

където завърши история, тя естествено разбра по-добре нещата. Тя научи, че Романови са били ужасно некадърни да управляват, а дворът им — непоправимо корумпиран и продажен. Ала завинаги запомни плача на дядо си, който ѝ разказваше как болшевиките са разстреляли царевича Алексей — смелия и решителен младеж — и цялото царско семейство като скитащи кучета. Тази история, слушана стотици пъти от Мери Пат, създаде у нея една представа за Съветския съюз, да изтрият която от паметта ѝ не се оказа по силите на времето, университетското образование и политическия реализъм. Нейното отношение към правителството, управляващо страната, където се бе родил и живял дядо ѝ, бе завинаги оформено под влиянието на убийството на Николай II, жена му и петте деца. Разсъдъкът, казваше си тя, когато се замисляше над това, няма нищо общо с човешките чувства.

Работата в Москва, насочена срещу същото правителство, ѝ носеше върховна наслада. Тя се харесваше на Мери Пат дори повече, отколкото на съпруга ѝ, когото бе срещнала по време на следването си в Колумбийския университет. Ед постъпи на работа в ЦРУ, защото тя още в детството си бе решила да работи там. Той се прояви блестящо — Мери Пат знаеше това, притежаваше отлични способности, но не му достигаше тази страст, която влагаше в работата си тя. Не му стигаха също гени. Мери Пат бе овладяла руския език на коленете на дядо си — един богат и изящен руски език, който бе опорочен и сведен до равнището на простонароден говор по времето на съветската власт, — но което е по-важно: тя разбираше руския народ така, както никога не би го разбрал човек с помощта на книгите. На нея ѝ беше позната и понятна мъката, съставляваща неотменна част от руския характер, поразителната откровеност и пълната откритост на руската душа, забележима само за много тесен кръг приятели и скрита под маската на затвореност за останалата част от обществото. Използвайки своите способности и дарби, Мери Пат завербува пет добре осведомени агенти — само с един по-малко от рекорда, установен от един от нейните предшественици. В оперативното управление на ЦРУ понякога я наричаха „супермомичето“. Това прозвище не ѝ харесваше — в края на краищата Мери Пат беше майка на две деца със следи от майчинството, доказващи това. Тя се погледна в огледалото и се

усмихна. Ти постигна много, мила, каза си тя. Дядо би се гордял с мене.

Ала най-хубавото нещо: никой в нищо не я подозираше. Тя погледна дрехите си и ги дооправи. В Москва се смяташе, че западните жени обръщат по-голямо внимание на облеклото, отколкото западните мъже. Мери Пат леко прекаляваше в стремежа си да бъде елегантно облечена. Впечатлението, което ѝ се искаше да прави на околните, беше добре обмислено и тя го налагаше неотстъпно и последователно. Образована, но не задълбочена; красива, но повърхностна; добра майка, но не повече; склонна да демонстрира емоции, което всъщност е типично за жените, пристигнали от Запад — кой ли би я взел на сериозно? Винаги забързана, готова да замени разболял се учител в училището, непропускаща дипломатическите приеми, постоянно разхождаща се по улиците на Москва подобно на вечна туристка, Мери Пат идеално съответстваше на оформилия се в Съветския съюз образ на празноглавата американка. Тя още веднъж се усмихна на своето отражение: Само ако знаеха тези идиоти...

Еди нетърпеливо очакваше майка си в хола, като караше хокейния стик да подскача по килима с унили шарки. Мъжът ѝ седеше пред телевизора. Той целуна жена си и посъветва сина да играе понапористо. Фоли старши беше привърженик на „Рейнджърс“ още преди да се е научил да чете.

Не е ли все пак малко тъжно, мислеше си Мери Пат, слизайки с асансьора, Еди има доста приятели тук, а би било грешка да установява прекалено тесни връзки с руснаците. Не бива да се забравя, че те са неприятели. Тревожеше я мисълта, че тук могат да внушат на Еди същите идеи, каквито навремето са внушавали на нея, само че диаметрално противоположни. Е, нищо, няма да е трудно да се поправят нещата, каза си тя. Мери Пат пазеше вкъщи снимка на царевича Алексей със собственоръчен автограф, с който той благодареше на любимия си учител. От нея се искаше само едно — да разкаже как е умрял наследникът на руския престол.

Както винаги, те стигнаха до спортната зала бързо и без произшествия. С приближаването на мача Еди ставаше все по-нетърпелив. По броя на вкараните шайби, заедно с още едно момче, той се намираше на трето място в лигата, оставайки само на шест точки след централния нападател на отбора, с когото им предстоеше

днес да играят, и на Еди му се искаше да покаже на „ивановците“, че американците могат да победят руснаците в тяхната любима игра.

Площадката, за паркиране на автомобили беше задръстена до краен предел и това учуди Мери Пат, но паркингът беше малък, а хокеят бе станал почти религия в Съветския съюз. Тази среща трябваше да реши кой ще влезе във финалната група на шампионата и затова тук бяха дошли толкова много зрители. Такава ситуация беше идеална за Мери Пат. Едва бе дръпнала ръчната спирачка, когато Еди отвори вратата, грабна сака, изскочи навън и с нетърпение зачака майка си да заключи колата. И все пак момчето си наложи волята да върви редом с нея и чак като влязоха вътре в сградата, се устреми към съблекалнята.

Мери Пат тръгна към залата. Тя, разбира се, предварително знаеше къде ще седи. Макар руснаците да се разполагаха неохотно до чужденци на обществени места, по време на хокейните мачове действаха други правила. С нея се поздравиха родителите на няколко играчи, Мери Пат отвърна с леко театрални жестове и широка приветлива усмивка. Тя погледна часовника си.

— Вече стават две години, откакто не съм ходил на мачове на юношеския отбор — забеляза маршал Язов, излизайки от служебния автомобил.

— Аз също рядко ходя, но снаха ми каза, че предстоящият мач е доста отговорен и малкият Миша много молел аз да дойда — усмихна се Филитов. — Децата смятат, че им нося късмет — може би с вас ще им провърви още повече, другарю маршал.

— Приятно е да сториш нещо по-различно — съгласи се Язов с престорена сериозност. — Работата в министерството няма къде да избяга — утре сутринта ще се озовем на старото място. И аз играех хокей, когато бях момче, знаеш.

— Не, не го знаех. И как се проявявахте?

— Ами бях защитник, а другите момчета говореха, че играя грубо. — Министърът на отбраната се усмихна и направи знак на телохранителите да минат напред.

— Там, където израснах, въобще нямаше площадка за хокей, пък и право да си кажа, като дете бях много непохватен — засмя се

Филитов. — Танковете станаха моето призвание и, естествено, те са предназначени за унищожение.

— Силен ли е отборът?

— Да. Юношеският хоккей ми харесва повече, отколкото този на възрастните — отвърна полковникът. — Те играят... играят с кипяща енергия, с голямо въодушевление. А може би ми харесва, когато децата се забавляват.

— Наистина.

Около площадката имаше малко места за сядане — при това кой от истинските любители на хоккея ще пожелае да седне? Маршал Язов и полковник Филитов намериха удобно място, недалеч от групата на родителите, чиито деца играеха днес. Армейските шинели и лъскавите пагони им помогнаха да си пробият път към по-предните редове, откъдето се откриваше изглед към терена и се дишаше по-спокойно. Четиримата телохранители се навъртаха около тях, стараейки се да не следят съвсем очебиещо играта. Те не се тревожеха много за безопасността на министъра, защото той бе решил да дойде на мача съвсем неочаквано.

Още от самото начало играта протичаше много вълнуващо. Централният нападател на противниковия отбор беше много подвижен, умело водеше шайбата и изкусно се пързеляше. Съставът на домакините — в него играеха американецът и внукът на Филитов — беше притискан в собствената си зона почти през цялата първа третина. Но малкият Миша се прояви като агресивен защитник, а американецът съумя да открадне шайбата, после, водейки я по пързалката, връхлетя към противниковата врата и отправи великолепен удар, а вратарят успя да я избие с един невероятен рефлекс, който спечели възгласи на възхищение от страна на почитателите на двата отбора. Руснаците, макар и да са големи запаянковци, съвсем не са лишени от дух на спортменство и умеят да ценят майсторството на противника. Първата третина завърши с резултат нула на нула.

— Много жалко — забеляза Филитов, когато зрителите се втурнаха към тоалетните.

— Чудесно прехващане — съгласи се Язов, — но и вратарят се прояви блестящо. Не е лошо да разберем как се казва — треньорът на ЦСКА следва да му обърне внимание. Михаил Семьонович, благодаря

ви, че ме поканихте. Бях започнал да забравям колко интересни са юношеските мачове.

— Интересно, за какво ли говорят? — попита старшият офицер, възглавяващ група служители от КГБ. Заедно с двама помощници той седеше на най-горния ред на трибуната, скрит от прожекторите, които осветяваха пързалката.

— Може би са просто хоккейни запалянковци — измърмори един от мъжете, който държеше фотоапарат в ръцете си. — Дяволите да го вземат, интересен мач, а и него не можем да изгледаме като хората. Я погледни охраната на Язов — тези шибани кретени не откъсват очи от леда. Ами ако ми се прище да убия министъра...

— Доколкото разбирам, тази идея не е никак лоша. Председателят...

— Това не ни засяга! — прекъсна го старшият и разговорът затихна.

— Еди, давай, Едии! — разкрещя се Мери Пат, едва започнала втората третина. Смутеното момче погледна настрана към нея. „Майка ми винаги се вълнува“, помисли си той.

— Коя е тази? — попита Филитов, който стоеше на пет метра от нея.

— Онази там ли, кльоцавата? Ние се срещнахме с нея. Спомняте ли си, Михаил Семьонович? — попита Язов.

— Много е запалена — забеляза полковникът, наблюдавайки как сражението върху леда се премества към противоположната врата. Моля ви, другарю маршал, умолявам ви, направете го!... мислено се молеше Филитов. И неговото желание се изпълни.

— Хайде да минем нататък и да се поздравим — каза Язов.

Тълпата се отдръпна пред тях и маршалът застана от лявата страна на американката.

— Ако не греша, вие сте госпожа Фоли?

Жената бързо се обърна и на лицето ѝ грейна мигновена усмивка.

— Здравейте, генерале.

— Всъщност моето воинско звание е маршал. Номер дванадесет е синът ви, нали?

— Да. А вие видяхте ли как вратарят просто му открадна шайбата?

— Вратарят игра превъзходно — забеляза Язов.

— Нека да играе превъзходно срещу някой друг! — разгорещено възкликна Мери Пат, наблюдавайки как играта започва да се изнася към вратата на отбора на Еди.

— Всички американски запалянковци ли приличат на вас? — попита Филитов.

Тя отново се обърна. По лицето ѝ премина сянка на смущение.

— Ужасно е, нали? Родителите трябва да се държат...

— Като родители — разсмя се Язов.

— Действително, аз се превръщам в типична майка на хокеист от детския отбор — призна си Мери Пат. После ѝ се наложи да обясни какво има предвид.

— Достатъчно е, че направихме от сина ви отлично крило в хокейния отбор.

— Да. Може би ще бъде в олимпийския отбор след няколко години — отговори Мери Пат с дяволита и същевременно закачлива усмивка. Язов се разсмя. Това я изненада. Според това, което се говореше, Язов беше упорит и настоятелен кучи син.

— Коя е тази жена?

— Американка. Нейният мъж е пресаташето в посолството на САЩ. Синът ѝ играе в отбора. Имаме и нейното досие, и на съпруга ѝ. Нищо особено.

— Доста привлекателна. Не знаех, че Язов е такъв коцкар.

— Не мислиш ли, че той се опитва да я завербува — изказа предположение фотографът, като правеше една след друга снимките.

— Не бих имал нищо против.

В срещата неочаквано настъпи момент, когато играта придоби отбранителен характер и се установи в централната зона на терена. Децата още нямаха необходимата техника за точни пасове, типични за

съветския хокей, и играчите и на двата отбора получиха указания да не се увличат от прекалено твърда игра. Макар и със защитни екипи те си оставах деца, чиито кости не бива да се претоварват. Това е хубав урок, който руснаците дават на американците, помисли си Мери Пат. Руснаците винаги проявяваха големи грижи към своите деца. Животът на възрастните в тази страна беше достатъчно труден, тъй че те се стремяха да предпазят от травми поне подрастващото поколение.

Накрая, в третата третина, ситуацията рязко се измени. Играта се освободи от сковаността. Вратарят прегради пътя на шайбата и тя отскочи навън. Центърът я поде, обърна се и се устреми право към срещуположната врата, а успоредно, на шест метра от него, откъм десния фланг връхлиташе Еди. Центърът я подаде само миг преди да бъде спрял, Еди се изтегли чак към ъгъла, откъдето нямаше възможност да стреля към вратата, а да се приближи му пречеше приближаващият се защитник.

— Центрирай! — изкрещя с всички сили майка му. Момчето не чу вика, ала нямаше нужда от подсказване. Централният нападател бе заел мястото си и Еди отпра ви към него шайбата. Центърът я спря с кънките, замахна и с мощен удар изпрати шайбата между краката на вратаря. На табло то блеснаха светлини, стикове полетяха във въздуха.

— Отличен пас към центъра — забеляза Язов с искрено възхищение и с мърморещ глас продължи: — Сега разбирате, че синът ви владее важна държавна тайна и ние не можем да му разрешим да излезе от Русия.

Очите на Мери Пат за миг тревожно се разшириха, потвърждавайки мнението на Язов, че тя действително е празноглава чужденка, макар че явно е добра партньорка в леглото. Жалко, че на мен никога няма да ми се удаде да изясня това, помисли си маршалът.

— Шегувате ли се? — слисано попита тя. Двамата военни прихнаха да се смеят.

— Разбира се, другарят маршал просто се шегува — след миг потвърди Филитов.

— Така си и помислих — забеляза Мери Пат без необходимата увереност в гласа и се обърна към пързалката. — Чудесно, искам още.

Пронизителните звуци правеха впечатление на околните зрители и те обръщаха смаяни погледи; после се усмихваха. Тази американка

винаги предизвикваше смях. Руснаците намираха за много забавна богатата гама от емоции на американците.

— Ако тя е шпионка, ще си изям фотоапарата.

— Помисли малко над това, което каза — прошепна офицерът, който ръководеше групата, но след миг забавните нотки в гласа му изчезнаха. Помисли малко над това, което каза, напомни си началникът на групата. Според американските журналисти Едуард Фоли беше мухльо, който няма достатъчно акъл да бъде обикновен репортер, камо ли да работи в редакцията на „Ню Йорк Таймс“. Работата обаче беше там, че за такова прикритие мечтае всеки разузнавач и все пак на подобни длъжности назначаваха и дръвници, каквито естествено имаше на правителствена служба по целия свят. Офицерът не се съмняваше например, че братовчед му е кретен, но го бяха взели на работа в Министерството на външните работи.

— Сигурен ли си, че ще ти стигне филмът?

До края на мача оставаха само четиридесет секунди, когато Еди най-после получи дългоочакваната възможност. Шайбата срещна тялото на един защитник, рикошира от него и заподскача назад, плъзгайки се към централния кръг на терена. Централният нападател отправи пас в един момент, когато ходът на играта отново се променяше. Противниковият отбор се канеше да снесе вратаря и да го смени с полеви играч, тъй че момчето, което стоеше до този момент на вратата, вече се пързеляше към пейката на резервните играчи. И точно в този момент Еди пое шайбата от центъра и се устреми към вратата, профучавайки край противникови играчи на левия фланг, после се разгърна и стреля зад гърба на безпомощния вратар. Шайбата се удари в страничния стълб, отклони се от него и бавно пресече голлинията.

— Гооол! — завреця Мери Пат, подскачайки от възторг. В следващия миг тя прегърна маршал Язов пред погледа на телохранителите, които се втрещиха от ужас. На лицето на маршала грейна усмивка, която позамръзна, когато се сети, че утре сутринта ще трябва да напише обяснение за контакта с чужденка. Нищо страшно,

помисли си Язов, Михаил Семьонович ще свидетелства, че не сме обсъждали нищо сериозно. После тя награби Филитов.

— Не ви ли казах, че носите късмет?

— Господи, всички американски запалянковци ли приличат на вас? — попита Филитов, освобождавайки се от обятията й... Неговата ръка се докосна до нейната за някаква част от секундата и три мънички касетки се озоваха в ръкавиците на полковника. Той ги усети и бе поразен как изкусно бе направено всичко. Дали тя не бе професионален фокусник?

— А защо вие, руснаците, винаги сте едни такива мрачни, нима не знаете как да се забавлявате?

— Може би няма да е лошо, ако общуваме повече с американци — съгласи се Язов. По дяволите, ще ми се жена ми да беше толкова темпераментна, колкото нея, помисли си маршалът. — Вие имате прекрасен син и ако той играе срещу нас на олимпиадата, аз ще му простя.

Министърът на отбраната бе награден със сияеща усмивка.

— Много мило от ваша страна — отговори Мери Пат. Надявам се, че Еди ще подгони играчите ви обратно към Москва с ритници по техните комунистически задници, каза си тя наум. Всичко друго — но снизходително отношение тя не понасяше. — Както и да е, тази вечер Еди набра две точки, а онзи там, „иван“ какъв беше — нито една.

— Винаги ли се отнасяте толкова разпалено към спорта, дори когато играят деца? — попита маршал Язов.

И тук Мери Пат допусна грешка, като отговори толкова бързо, че не съумя да си проконтролира думите:

— Покажете ми човек, умеещ да губи, за да ви покажа един вечно губещ. — Тя замълча за миг и тутакси се поправи: — Това го е казал Винс Ломбарди, знаменит американски треньор. Извинете, навярно мислите, че съм лошо възпитана. Вие сте прав, че това е само една детска игра. — Тя широко се усмихна. Получи ли си го?

— Видя ли нещо?

— Просто една глупава жена, прекалено експанзивна — отговори фотографът.

— Колко време ще ти трябва, за да проявиш филма?

— Два часа.

— Хващай се за работа — изкомандва старшият на групата.

— А вие забелязахте ли нещо? — попита другият служител началника си.

— Не, не мисля. Ние я наблюдавахме почти два часа, а тя се държеше като типична майка, прекалено увлечена от спортния късмет на сина си. Проблемът е обаче, че поведението ѝ привлече вниманието на министъра на отбраната и на неговия помощник, който се подозира в измяна на родината. Мисля, че това е достатъчно, нали? Ах, колко интересна игра се разиграва...

След два часа повече от хиляда черно-бели снимки лежаха върху бюрото на офицера от КГБ, ръководител на групата за наблюдение. Снимането бе осъществено с един японски фотоапарат, който в най-долната част на всеки кадър фиксираше времето на експозицията. Фотографът, работещ в КГБ, с нищо не отстъпваше на професионален репортер. Той фотографираше почти непрекъснато, като спираше само за да презареди широколентовите касетки в автоматичната камера. В началото офицерът бе казал, че желае да използват портативна видеокамера, но фотографът успя да го разубеди. Разделителната способност на видеокамерата все още отстъпва пред тази на фотоапарата, когато трябва да се запечати нещо мигновено и неголямо, макар че на фотокадрите е невъзможно да се разгадаят по движението на устните произнесените фрази, докато с видеото това е осъществимо.

Офицерът изразходваше за всеки кадър по няколко секунди, като щателно го разглеждаше с лупа, особено в случаите, когато заснетото го интересуваше. Когато в кадрите се появи госпожа Фоли, започна още по-внимателно да се взира в снимките. Той изучаваше нейното облекло, украшенията, лицето. На офицера му направи впечатление, че усмивката на жената беше някак си безсмислена, като в търговска реклама на западните телевизии, и той си спомни как тя надвикваше тълпата. Защо американците обичат да крещят толкова силно?

Наистина, умее добре да се облича. Подобно на по-голяма част от американките в Москва тя изпъква като фазан сред домашни птици, промърмори той на себе си. Защо ли американците харчат толкова

много пари за дрехи? Нима облеклото има такова голямо значение? Когато я разглеждах с бинокъл, струваше ми се, че има кокоши мозък — а защо сега добивам друго впечатление, като я виждам на снимките?

Това е заради очите, помисли си той. На фотографските снимки блясъкът на очите ѝ беше по-особен, по-различен от този, който бе видял с бинокъла на живо. Странно...

На снимките нейните очи — сини, спомни си той — все бяха устремени към нещо. Чертите на лицето смътно напомняха славянските. Офицерът знаеше, че Фоли е ирландска фамилия, и затова я смяташе за ирландка. В Русия малко познаваха Америка като страна на емигранти, слабо се знаеше например, че преселниците разкъсват етническите връзки с бракосъчетания. Ако ѝ се добавят няколко килограма, ако ѝ се промени облеклото и прическата, можеш да вземеш тази жена за жителка на Москва... или на Ленинград. По-скоро на Ленинград, помисли си той. Повече прилича на ленинградчанка. В лицето ѝ се забелязва известно високомерие, характерно за жителите на този град. Интересно, откъде ли са родом предците ѝ?

Офицерът продължи да изучава снимките и си спомни, че съпрузите Фоли така и не са подлагани на основна проверка. Досиетата и на двамата бяха съвсем тънки. Второ главно управление ги разглеждаше като хора, незаслужаващи внимание. Той инстинктивно усети, че това е грешка, но това чувство беше едва доловимо и все не можеше да излезе на повърхността. Офицерът грабна последните снимки и нетърпеливо погледна часовника. По дяволите, кога е станало три часът, измърмори си той и пресегна към самовара, за да си налее още една чаша чай.

Да, тази снимка е направена явно в момента, когато синът ѝ вкарва втория гол. Тя подскача като газела. Най-напред му направи впечатление, че има хубави крака. Както бяха забелязали колегите му, с които седеше на самия връх на трибуната, навярно я биваше в леглото. Оставаха само няколко снимки до края на играта и... да, тя прегръща Язов — този стар пръч — и се хвърля на шията на полковник Филитов...

Той замря. Мигновената снимка бе запечатили нещо, което той не можа да види през бинокъла. Докато прегръща Филитов, очите ѝ втренчено гледат един от четиримата телохранители, който не следи

играта. Нейната ръка, нейната лява ръка, въобще не прегръща Филитов, е спусната надолу, до неговата дясна ръка, която е скрита от погледа. Той бързо прелисти няколко предишни снимки. Точно преди да прегърне военните, тя държеше лявата си ръка в джоба. Ето, тя прегръща министъра, а ръката е свита в юмрук. На следващия кадър — след прегръдката с Филитов — дланта ѝ вече е отворена, а погледът, както преди, е устремен към телохранителя. На лицето ѝ грее усмивка, типично руска усмивка, при която участват само устните. А ето по-нататък, на следващата снимка, тя се превръща отново в същата пълнокръвна американка. В този миг офицерът разбра всичко.

— Дяволите да ме вземат! — прошепна той.

От колко време се намира в Москва семейство Фоли! Той напрегна уморената си памет, ала така и не можа да си спомни. Поне две години — ние нищо не сме знаели, дори не сме подозирали и изведнъж... само тя ли е замесена? Интересна идея — тя шпионка, а мъжът ѝ не знае за това. Той тутакси отхвърли тази мисъл и се оказа прав макар и по друга причина. Протегна ръка към телефона и позвъни на Ватутин вкъщи.

— Имам нещо интересно — каза офицерът.

— Изпратете кола.

Ватутин пристигна след двадесет минути — небръснат и с кисело настроение. Майорът сложи пред него няколко от последните снимки, които имаха решаващата дума.

— Никога не сме и подозирали — забеляза той, докато полковникът разглеждаше снимките през лупата.

— Отлична маскировка мрачно — измърмори Ватутин. Той бе поспал само един час, когато се разнесе телефонният звън. Полковникът все тъй привикваше да заспива без няколкото чашки водка преди сън, опитваше се да свикне, поправи се той. Ватутин остави увеличителното стъкло на бюрото и погледна майора.

— Можеш ли да повярваш? Направо пред очите на министъра на отбраната и четиримата телохранители. Тя направо е експерт. На кого е възложено да я следи?

Майорът мълчаливо му предаде папката. Ватутин я прелисти, намери съответната страница и изсумтя недоволно.

— Този стар пръдльо! На него не бива да му се възлага да заведе дете на училище, защото ще го арестуват по подозрение, че е

перверзен. Ето, само погледнете, има двадесет и три години служба и все си стои лейтенант.

— В посолството на САЩ работят седемстотин американци, другарю полковник — напомни майорът — Ние имаме прекалено малко добри служители...

— Които следят не тези, които трябва. — Ватутин стана и се приближи до прозореца. — Установете наблюдение над нея. И над мъжа също — добави той.

— Аз исках да предложа именно това, другарю полковник. По всяка вероятност и двамата работят за ЦРУ.

— Какво ли е предала на Филитов?

— Навярно съобщение, може би нещо друго. Ватутин седна и си разтри очите.

— Добра работа сте свършили, другарю майор.

Все още се разсъмваше по границата между Афганистан и Пакистан. Стрелеца се готвеше да се върне на война. Хората му опаковаха току-що полученото въоръжение, а командирът им — някак странно му изглеждаше това ново звание — обмисляше плановете за предстоящата седмица. В снаряжението, което получи от Ортис, беше включен цял комплект от тактически карти. Те бяха съставени на базата на спътникови снимки и в тях се указваха опорните пунктове на руснаците и районите, в които се водеше редовно патрулиране. Сега Стрелеца имаше мощен радиоприемник, с който можеше да приема всякакви метеорологични прогнози, включително и руските. Предполагаше се, че ще тръгне на път едва привечер, когато се стъмни.

Той погледна наоколо. Някои от хората му бяха довели тук, на това безопасно място, своите семейства. Бежанският лагер беше препълнен, отвсякъде се носеше шум, ала това беше много по-щастливо място от опустошените градове и села, бомбардирани от руснаците. Навсякъде Стрелеца виждаше деца и те бяха щастливи, защото имаха до себе си родители, приятели и храна. Момчетата вече си играеха с автомати играчки, а поотрасналите притежаваха истински автомати. Той наблюдаваше това със съжаление, което намаляваше след всеки боен поход. Муджахидините понасяха тежки загуби и войната изискваше попълнения, а най-младите воители бяха винаги най-

смелите. Ако за завоюването на свободата е нужно да се пожертва животът на млади бойци — нали те ще умрат за святото дело и Аллах ще бъде милосърден към тези, които са загинали заради него. Те живееха в тъжен свят, но в края на краищата тук човек можеше да намери време за развлечения и отдих. Погледът му попадна на един млад стрелец от отряда, който учеше първородния си син да ходи. Момченцето не можеше и крачка да направи без нечия помощ, но то все поглеждаше нагоре към усмихващото се брадато лице на бащата, когото бе видяло от деня на раждането си само два пъти. Новият командир на групата си спомни как бе правил същото нещо със своя син... сега него го учеха да върви по съвсем друг път...

Стрелеца се върна към своята работа. Отсега нататък той не можеше да изпълнява задълженията на ракетчик, но Абдул бе получил добра подготовка под негово ръководство. Сега Стрелеца щеше да поведе в битка бойците си. Той бе завоювал това право, но което беше още по-важно: воините го смятаха за човек, който им носи сполука. Това играе немалка роля за бойния дух на отряда. Въпреки че Стрелеца през целия си живот не бе прочел нито една книга по военно изкуство, той чувстваше, че достатъчно добре е усвоил уроците на войната.

Всичко стана съвсем внезапно — без най-малкото предупреждение. След като чу трясъка на взривяващите се снаряди, изстреляни от самолетно оръдие, Стрелеца мигновено вдигна глава и видя стреловидните очертания на връхлитащите към лагера с бръснещ полет самолети, едва ли на повече от сто метра от повърхността на земята. Той още не бе успял да хване автомата, когато видя как от бомбодържателите надолу се посипаха бомби. Черните силуети неустойчиво се залюляха, после влязоха в ролята си стабилизаторите и бомбите бавно обърнаха надолу носовете си, насочвайки се към целта. След това нахлу вълната от рева на изстребителите бомбардировачи СУ-24. Стрелеца се обърна срещу тях, прилепи здраво към рамото си автомата, но самолетите бяха изчезнали. Оставаше му само едно — да се хвърли по очи на земята; струваше му се, че всичко протича бавно, много бавно, той почти увисна във въздуха, като че земята не желаше да го приеме. Стрелеца бе застанал с гръб към бомбите, но знаеше, там някъде те се носят надолу. С бърз поглед забеляза бягащи хора, своя боец, който се опитваше да прикрие с тялото синчето си. Стрелеца

успя да се обърне, да погледне нагоре и с ужас видя, че една бомба сякаш лети право към него — черно кръгче на фона на чистото утринно небе. Преди още да е произнесъл името на Аллаха, тя мина над главата му и земята се разтресе.

Оглушал и зашеметен от експлозията, той се изправи, олюлявайки се, на крака. Беше странно: виждаше и усещаше шума, ала не го чуваше. Инстинктивно свали предпазителя на автомата и се огледа наоколо, очаквайки появата на следващия бомбардировач. Ето го. Автоматът се надигна нагоре и като че ли от само себе си изстреля един ред, но не сполучи. Следващият СУ-24 се освободи от товара си на сто метра по-нататък и се скри в далечината, оставяйки след себе си следи от черен дим. Атаката завърши.

Слухът се възвръщаше бавно и звуците изглеждаха като насън. Но това не беше сън. Мястото, където се намираще мъжът с момченцето, сега се бе превърнало в яма. Нямаше никакви следи от муджахидина и сина му и дори увереността, че сега са застанали праведни пред своя Бог, не беше в състояние да намали ненавистта, от която се смразяваше кръвта в жилите. Той си спомни как бе проявил милост към руснака, как скърбеше при известието за смъртта му. Никога, никога вече няма да бъде жалостив към неверниците. Ръцете, които стискаха автомата, побеляха от напрежение.

Прекалено късно по небето се стрелна един пакистански Ф-16 — руснаците се бяха скрили зад границата, след една минута, като описа два кръга над лагера за бежанци, изстребителят се прибра в базата си.

— С вас всичко наред ли е? — Това беше Ортис. Лицето му бе леко засегнато от някаква осколка, а гласът сякаш идваше отдалеч.

Отговор не последва. Стрелеца направи жест с ръката, стискаща оръжието, без да откъсва очи от вдовицата, която ридаше за загиналите. После двамата мъже се отправиха да потърсят ранени, които все още можеха да бъдат спасени. За щастие медицинската част на лагера не бе пострадала. Стрелеца и служителят на ЦРУ пренесоха в болницата половин дузина пострадали. Френският лекар ругаше с лекотата на човек, който е свикнал с такива събития, ръцете му бяха вече в кръв от започналата работа.

Те откриха Абдул при следващата обиколка. Младежът стоеше до един „Стингър“ в бойна готовност. Като видя Стрелеца, той се разплака и си призна, че е спал, когато започнало нападението.

Стрелеца го потупа по рамото и му каза, че няма вина за това. Между пакистанските и съветските власти съществуваше договореност, забраняваща нападения през границата. По всичко личеше, че тази договореност няма никаква стойност. Появи се група от Френски телевизионни репортери и Ортис отведе Стрелеца встрани, където никой не може да ги види.

— Шестима — забеляза Стрелеца. Той не спомена за загубите сред цивилното население.

— Такива набези са признак на слабост, приятелю — отвърна Ортис.

— Да убиваш жени и деца юни е мерзост пред Господ.

— Вашите припаси не пострадаха ли? — За руснаците това беше партизански лагер, разбира се, но Ортис не се канеше да оспорва това гледище. Той бе прекарал тук прекалено дълго време, за да е обективен.

— Само няколко автомата. Останалото вече бе изнесено извън границите на лагера.

Ортис нямаше какво повече да каже. Запасът от успокоителни забележки беше изразходван. Все го преследваше кошмар — струваше му се, че тези операции по поддръжка на афганистанците оказват същото въздействие както по онова време опитът да помогнат на племето хмонг в Лаос. Бойците на племето мъжествено се сражаваха с вьетнамските завоеватели, но бяха напълно изстребени въпреки подкрепата на Запада. Офицерът от ЦРУ се опитваше да убеди себе си, че тук ситуацията е по-различна и обективно, беше прав. Но измъчената му душа страдаше, виждайки колко воини излизат от лагера — въоръжени до зъби — и колко се връщат после. Действително ли Америка помага на афганистанците да освободят страната си, или просто ги подтикваме да правят това, за да убият колкото се може повече руснаци, преди те самите да бъдат напълно унищожени?

Каква е правилната политика? — попита се той и си призна, че не е в състояние да отговори на този въпрос.

Ортис не знаеше, че Стрелеца току-що бе взел своето решение и избрал по-друг политически курс. Неговото толкова младо и толкова старо лице се обърна на запад, после на север и той си каза, че волята

на Аллаха не е ограничена от държавните граници, както не е ограничена волята на Неговите врагове.

Издание:

Том Кланси. Кардинала от Кремъл

Първо издание

„Атика“, София, 1995

Преведе от английски: Владимир Гъзов

Библиотечно оформление и корица: Тандем G

Предпечатна подготовка: „Атика“

Печат „Образование и наука“, ЕАД

Формат 32/84/108. 23 печатни коли.

ЕТ „Ангел Ангелов“, София

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.